

AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Elmi-praktiki jurnal

№ 1
2022

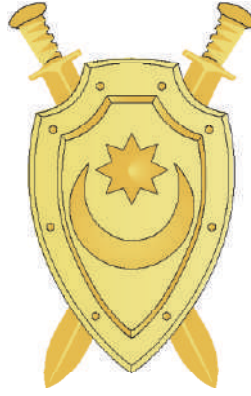
www.genprosecutor.gov.az

“Bugünkü güclü Azərbaycan bütün bu işləri görməyə qadirdir. Siyasi iradə var, iqtisadi güc var, xalqımızın səfərbərliyi var, milli həmrəylik ən yüksək zirvədədir və əlbəttə ki, şanlı tarixi Zəfərimiz hər birimiz üçün qürur mənbəyidir.”

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

AZƏRBAYCAN PROKURORLUĞU

Təsisçi:

Azərbaycan Respublikasının
Baş Prokurorluğu

REDAKSIYA HEYƏTİ

Baş redaktor:

Heydər Məmmədov

Baş redaktorun müavini:

Mübariz Əhmədov

Redaksiya heyətinin üzvləri:

Elşən Abbasov
Natiq Hüseynov
Aynur Osmanova
Erkin Əlixanov
Elnur Musayev
Vüqar Əliyev
Mahir Abbasov
Asəf Sarıkişiyev
Şəfahət İmranov

Məsul katib:

Günay İsmayılova

Redaksiyanın ünvanı:

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Dərnəgül
yaşayış sahəsi, 21-ci Dağlıq küçəsi,
3105-ci məhəllə.

Tel. / Faks: 361 14 02
www.genprosecutor.gov.az

Elmi-praktiki jurnalın 1-ci nömrəsi

Yanvar - Mart (2022-ci il)

“Kütləvi informasiya vasitələri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq qaydada təsis edilmişdir.

Jurnal 2003-cü ildən etibarən rübdə bir dəfə dövriyyəyə dərc edilir.

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorununun 19 may 2021-ci il tarixli, 09/06 nömrəli əmri ilə “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının redaksiya heyətinin yeni tərkibi təsdiq edilmişdir. “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalının fəaliyyəti üçün məsul qurum Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzidir.

Yazılardakı məlumatların doğruluğuna jurnalın redaksiya heyəti məsuliyyət daşıyır.

Jurnalda dərc edilmiş məlumatlardan istifadə zamanı jurnala istinad etmək vacibdir.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun mətbəəsində səhifələnmiş və 350 nüsxə kağız, 150 nüsxə elektron daşıyıcıda çap edilmişdir.

Çapa imzalanmışdır: 19.04.2022
60x84 1/8 formatda 180 səhifə həcmdədir.

© “Azərbaycan Prokurorluğu”, 2022

I ÖLKƏDƏ

- 4 İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər
- 9 İlham Əliyevin, Fransa Prezidentinin, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidentinin və Ermənistanın baş nazirinin iştirakı ilə videoforonda görüş keçirilib
- 11 İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam rayonunda səfərdə olublar
- 30 Moskvada "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə imzalanıb
- 32 Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə
- 36 Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib
- 44 İlham Əliyev Türkiyəyə işgüzar səfər etmişdir

I BAŞ PROKURORLUQDA

- 47 Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində prokurorluq orqanları tərəfindən zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir
- 52 Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərlik heyəti nümayəndə heyəti Moskva şəhərində səfərdə olmuşdur
- 54 Rusiyaya işgüzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyevlə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Baş prokuroru Səud Abdulla Əlşərif arasında ikitərəfli görüş keçirilib
- 55 Baş prokuror Moskvada İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Məhəmməd Cəfər Montazeri ilə ikitərəfli görüş keçirib
- 57 Prokurorluq orqanlarında qulluğa yeni qəbul edilmiş gənc hüquqşünasların andiçmə mərasimi keçirilmişdir
- 61 Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda 2021-ci ildə fəaliyyət istiqamətləri üzrə görülmüş işlərin vəziyyətinə həsr olunmuş Geniş Kollegiya iclası keçirilmişdir
- 69 Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Almaniyada işgüzar səfərdə olmuşdur
- 70 Baş prokuror İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri ilə görüşüb
- 71 Kamran Əliyev Almaniyanın Federal Baş prokuroru ilə görüşüb
- 73 Baş prokuror Litvanın Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri ilə görüşüb
- 74 "İlin ən yaxşı müstəntiqi" və "İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı" müsabiqələrinin qaliblərinə və "Prokurorluğun dostu" təltifinə layiq görülmüş media qurumlarına mükafatlar təqdim olunub
- 77 Baş prokuror Lənkəran şəhərində vətəndaşları qəbul etmişdir
- 78 Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kollegiya iclası keçirilmişdir
- 81 Baş prokuror Litvanın Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri ilə görüşüb
- 83 Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorunun birinci müavini Elçin Məmmədov Qubada "Soyqırım: ümumbəşəri cinayətlər kontekstindən yeni baxış" mövzusunda elmi-praktiki konfransda iştirak etmişdir
- 86 Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsi tərəfindən Regional Seminar-Müşavirələr keçirilib
- 87 Baş Prokurorluqda prokurorluğun veteranlarının iştirakı ilə Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü əsasında ölüm hökmünün ləğv edilməsinin 24-cü ildönümünə həsr edilmiş tədbir keçirilmişdir
- 89 Prokurorluq və daxili işlər orqanları əməkdaşları üçün narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar təşkil edilmiş təlim kursu uğurla başa çatmışdır
- 90 Lənkəran rayon prokurorluğunda ekoloji hüquqpozmalar, xüsusilə də qanunsuz ağac kəsmə və dağ-mədən işlərinin aparılması sahəsində hüquqpozmaların araşdırılması məsələlərinə həsr edilmiş seminar keçirilmişdir
- 91 "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyada təsbit olunmuş işgəncəyə, qeyri-insani davranışa və ləyaqəti alçaldan rəftar və cəzaya məruz qalmama hüququnun müdafiəsi" mövzusunda vebinar keçirilmişdir
- 92 Cinayət təqibindən kənar icraatlar sahəsində toplanmış təcrübənin prokurorluq əməkdaşlarına tədris edilməsi məqsədilə 25 fevral və 02 mart 2022-ci il tarixlərdə seminarlar keçirilib
- 93 İnsan Hüquqları üzrə Sənədlərin Axtarış Portalının (İHSAP) təqdimatı keçirilib
- 95 Avropa Şurasının HELP Platforması üzərindən iki ay davam edəcək "Cinayət prosesində prosesual təminatlar və qurbanların hüquqları" distant kursun keçirilməsinə başlanılmışdır
- 96 8 Mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə Baş Prokurorluğun rəhbərliyi tərəfindən tədbir keçirilmişdir

- 97 Gəncədə Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyi və sosial media müstəvisində" adlı işgüzar konfrans keçirilmişdir
- 99 Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi ilə birgə vergi xidməti əməkdaşları üçün "Vergi cinayətləri üzrə sübutların toplanmasının aktual problemləri, istintaq hərəkətlərinin tətbiqi metodikası" mövzusunda təlim keçirilmişdir
- 101 Azərbaycan Respublikası Baş prokuroru Kamran Əliyev prokurorluq əməkdaşlarını Novruz bayramı münasibətilə təbrik etmişdir
- 102 Prokurorluq əməkdaşları və veteranları Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında "Nizami" baletinə tamaşa ediblər
- 104 Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində prokurorluqda vətəndaşların qəbulu zamanı peşəkar davranışın mənavi və psixoloji aspektləri üzrə seminar keçirilmişdir
- 106 Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində Avropa Şurası Katibliyi və Şuranın Bakıdakı ofisinin nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir
- 107 Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən hazırlanmış və fəaliyyətində tətbiq edilən kompüter proqramlarına və informasiya sistemlərinə dair ümumi məlumat
- 110 Hərbi Prokurorluqda kollegiya iclası keçirilib
- 115 Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda 2021-ci ildə görülmüş işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunan kollegiya iclası keçirilib
- 117 Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən hüquqi maarifləndirmə tədbirləri davam etdirilib
- 119 Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Naxçıvan xan sarayı, Möminə Xatun türbəsi və Açıq səma altında muzey kompleksində olublar
- 120 Yanvar ayının 21-də Bakı şəhər prokurorluğu orqanları tərəfindən videokonfrans formatında əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir
- 122 Mətbuat xidmətinin məlumatları

I BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR

- 129 Baş prokuror Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri ilə görüşüb
- 130 Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilat - GUAM-ın Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Hüquqi statistika üzrə alt qrupun növbəti iclası keçirilmişdir
- 131 Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilat - GUAM-ın Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Korrupsiya və çirkli pulların yuyulması ilə mübarizə üzrə işçi altqrupunun 22-ci iclası keçirilmişdir
- 132 Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun əməkdaşları BMT-nin "Cinayətkarlığın qarşısının alınması və Cinayət ədliyyə Komissiyası"nın iclasında iştirak etmişlər

I PROKURORLUQ VƏ CƏMIYYƏT

- 133 Heydər Məmmədov. Prokurorluğun kadr potensialının gücləndirilməsi rəqabətli insan kapitalına hədəflənmiş dövlət siyasətinin məntiqi davamıdır
- 141 Seyfulla Aslanov. Şərqdə ilk dəfə Azərbaycanda ölüm cəzasının ləğvi Ümummilli lider Heydər Əliyev humanizminin təntənəsidir
- 145 Rəşad Qasimov. Ağ ölüm – qara fəsad
- 152 Mətanət Səmedli. Ceza kavramı və cezanın amacı
- 155 Xəyalə Kələsova. İnsan hüquqları kontekstində insan hüquqlarının kobud və kütləvi pozuntusu halları

I İKİ HÜQUQŞÜNAS – İKİ FƏRQLİ HÜQUQİ MÖVQE

- 163 Sabir Musayev, Rəşid Bayramov. Cinayət işinin başlanması barədə qərarlara hüquqi müdaxilə imkanları

I PROKURORLUĞUN VETERANLARI

- 166 Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veterani Firudin Məmmədovu ziyarət etmişlər
- 167 Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veterani Firudin Əliyevi təbrik etmişlər
- 168 Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veterani Behbud İsmayılovu yad etmişlər
- 169 Prokurorluğun veterani Roza Şıxsəədovanın "Azərbaycan Prokurorluğu" elmi-praktiki jurnalına müsahibəsi

I HÜQUQİ AKTLAR

- 173 Qanunvericiliyə dəyişikliklər
- 179 Prokurorluq üzrə normativ xarakterli hüquqi aktlar

İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 32 il ötür. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların əziz xatirəsini ehtiramla yad etdilər.

Prezident İlham Əliyev "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əklil qoydu.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının tarixinin həm faciəli, kədərli səhifəsi, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir. Ulu öndər Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi.

Ümummilli Lider böyük uzaqgörənliklə deyirdi ki, biz o günlərdən nə qədər çox uzaqlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərinədən dərk edəcəyik. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüş mərhələsi, dönüş nöqtəsi olub.

Həmin faciəli günlərdən artıq 32 il keçir. Ulu Öndərimizin dediyi kimi, 20 Yanvarın tariximizdə tutduğu yeri bu gün daha aydın görürük. 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda ilk şəhidlərini verdi. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazdılar. Xalqın birliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi və bu, 20 Yanvarı səciyyələndirən ən mühüm məqamlardan biridir.

Qanlı 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verilməsi məsələsi ümum-

milli lider Heydər Əliyevin sayəsində həllini tapdı. Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinin ertəsi günü - yanvarın 21-də Heydər Əliyevə gələrək xalqla birgə olduğunu bildirdi, 20

Yanvar faciəsinə siyasi qiymət verdi, onun hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd olduğunu, mərkəzin və ozamankı respublika rəhbərlərinin xəyanəti üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv olduğunu bəyan etdi. O, baş vermiş faciə ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verdi və mətbuat konfransı keçirib başda Qorbaçov olmaqla Bakıdakı terror aktına rəvac verən hakimiyyət nümayəndələrini və hərbiçiləri cinayətkar, onların dinc əhaliyə tutduqları divanı isə bütöv bir xalqa qarşı edilən tarixi cinayət adlandırdı. Bu tarixi çıxışın mətni Kremlin kəskin informasiya blokadası siyasətinə baxmayaraq, bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda yayıldı və geniş siyasi əks-səda doğurdu. Azərbaycan xalqının qəlbində ümid çirağı yandı. 1990-cı ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verən sənəd qəbul edildi. Naxçıvan Ali Məclisində qəbul olunmuş və 20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi-hüquqi qiymət verən, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə təcəssüm etdirən bu qərar ulu öndər Heydər

Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü. Sənəddə respublika səviyyəsində 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi ölkə rəhbərliyindən tələb edilirdi. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra da 1993-cü ilə qədər iqtidarda olanların heç biri faciə ilə bağlı əsl həqiqəti aşkar etməyə özündə cəsarət tapmadı.

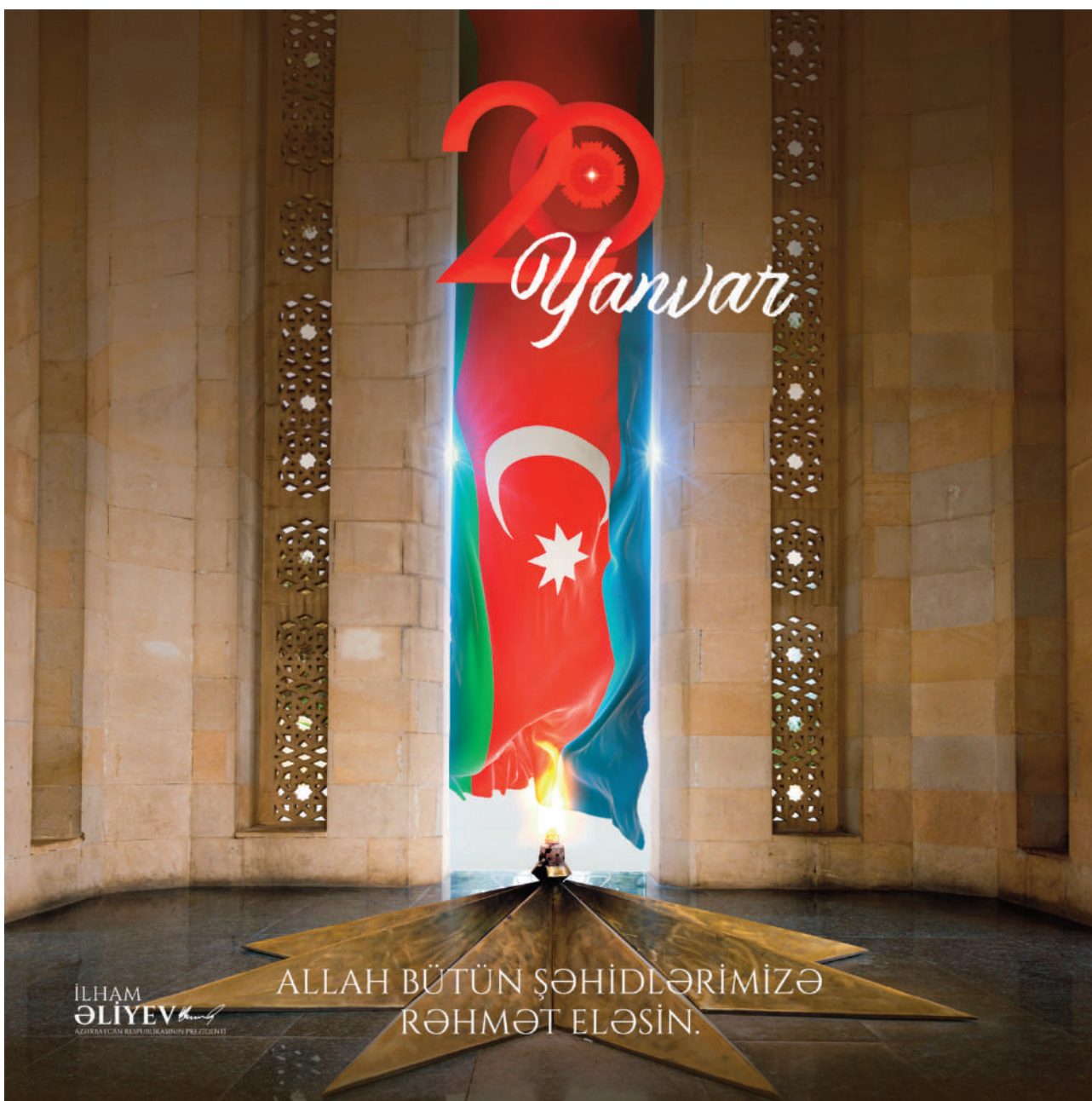
Yalnız Azərbaycan xalqının ümummillə lideri Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra 20 Yanvar hadisələrinin hüquqi müstəvidə əsl mahiyyəti açıqlandı. 1994-cü il yanvarın 12-də keçirdiyi müşavirədə ulu öndər Heydər Əliyev bu barədə deyirdi: “Xalqa təcavüz olunmuş, günahkarlar isə hələ müəyyənləşdirilməmişdir. Görünür ki, ötən yaxın illərdəki Sovetlər Birliyi, respublika rəhbərliyi, məsul şəxslər öz mənafeləri naminə bu böyük faciənin əsl mahiyyətini xalqa bəyan etməmişlər”.

Ulu öndər Heydər Əliyevin “20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi haqqında” 1994-cü il 5 yanvar tarixli Fərmanında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə Qanlı Yanvar hadisələri ilə bağlı xüsusi sessiyanın keçirilməsi məsələsinə baxmaq tövsiyə edildi. Milli Məclisin 1994-cü il martın 29-da qəbul etdiyi Qərarda 20 Yanvar faciəsinin günahkarları konkret qeyd olundu və bu qanlı ak-

siya Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatını boğmaq, xalqın inamını, iradəsini qırmaq üçün totalitar kommunist rejimi tərəfindən törədilmiş hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədləşdirildi, Şəhidlər xiyabanında “Əbədi məşəl” abidə-kompleksi ucaldıldı, 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan edildi, şəhid ailələrinin, 20 Yanvar hadisələrində əlil olan şəxslərin sosial müdafiəsi gücləndirildi.

Bu siyasəti davam etdirən Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar əlilləri və şəhid ailələrinə daim diqqət və qayğı göstərir. Əlillərin reabilitasiyası üçün sağlamlıq mərkəzləri yaradılıb, 20 Yanvar əlilləri və şəhid ailələri dövlət büdcəsi hesabına mənzillə təmin edilib.

Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şaddır. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qalib Azərbaycan Ordusu xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad edərək bölgədə yeni reallıq yaratdı. İndi həmin ərazilərdə Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dalğalanır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri həyata keçirilir.

İlham Əliyevin, Fransa Prezidentinin, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidentinin və Ermənistanın baş nazirinin iştirakı ilə videoformatda görüş keçirilib

Fevralın 4-də Fransa Respublikasının Prezidenti Emmanuel Makronun təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Fransa'nın Avropa İttifaqına sədrliyi qismində Prezident Emmanuel Makronun, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə videoformatda görüş keçirilib.

Görüş zamanı əvvəlcə Prezident Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə 2021-ci il dekabrın 14-də Brüsseldə keçirilmiş birgə görüşün əhəmiyyəti vurğulandı.

Sonra Brüssel sülh gündəliyinin davamı olaraq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşdırılmasına dair ətraflı müzakirələr keçirildi. Bu xüsusda, tədbirin əvvəlcədən müəyyən edilmiş gündəliyinə uyğun olaraq, iki ölkə arasında münasibətlərin müxtəlif aspektləri, o cümlədən humanitar məsələlər, etimad quruculuğu, Azərbaycanın üzləşdiyi mina problemi, kommunikasiyaların açılması, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası, sülh sazişi üzrə danışıqların başlanması kimi məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev müzakirə olunan məsələlər barədə Azərbaycanın mövqeyini bir daha vurğuladı.

Müzakirələr zamanı Prezident İlham Əliyev Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş şəxslərin taleyinin, kütləvi məzarlıqların yerinin müəyyənləşdirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərin mina-

lardan təmizlənməsi sahəsində Azərbaycanla beynəlxalq dəstəyin artırılması, dəmir yolu və avtomobil yolu ilə nəqliyyat dəhlizinin açılması məsələsinə xüsusi olaraq diqqət verdi.

Dövlətimizin başçısı Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı 71-i uşaq, 267-si qadın və 326-sı ahıl olmaqla, ümumilikdə 3890 Azərbaycan vətəndaşının itkin düşməsinə qabartdı.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Vətən müharibəsinin başa çatmasından bəri mina partlayışı nəticəsində 36 nəfər Azərbaycan vətəndaşı həlak olub, 165 nəfər isə yaralanıb.

Görüşdə, həmçinin UNESCO-nun Azərbaycana və Ermənistana missiyası məsələsi də müzakirə olundu və missiyanın hər iki ölkəyə göndərilməsinə dair razılıq ifadə edildi.

İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam rayonunda səfərdə olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva fevralın 13-də Ağdam rayonunda səfərdə olublar.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım əvvəlcə Ağdam şəhərində yeni inşa olunmuş “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarının, o cümlədən “Qarabağ” Regional Elektrik Şəbəkəsinin Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak ediblər.

“Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Baba Rzayev dövlətimizin başçısı İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, işğaldan azad edilən Ağdam rayonunun Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulması, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün “Azərenerji” ASC tərəfindən “Xındırstan” yarımstansiyasından 35 kilometr məsafədə ikidövrəli 110 kilovoltluq yüksəkgərginlikli elektrik verilişi xətti çəkilib. Demək olar ki, xətt tam minalanmış ərazidən keçib. Bəzi yerlərdə minalar arasından bir neçə metr enində cığır açılaraq bu çətin vəzifə icra edilib. Ən əsası isə Ağcabədidən Xındırstana, oradan da “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarına qədər ümumilikdə 63 kilometr məsafədə 110 kilovoltluq xəttin üzərində ildırımdan mühafizə və yarımstansiyalararası informasiya mübadiləsi üçün 24 damarlı fiberoptik kabel çəkilib. Bununla da Ağdamda təkə elektrik xətti deyil, həm də ən yüksək ötürmə qabiliyyətli sürətli internet xətti gətirilib.

Məlumat verildi ki, Ağdam rayon mərkəzində yaradılan böyük və müasir enerji kompleksinin bir hissəsində 110 kilovoltluq açıq və 35, 10 kilovoltluq qapalı paylayıcı qurğuların yerləşdirildiyi inzibati bina da daxil olmaqla, yeni 110/35/10 kilovoltluq “Ağdam-1” yarımstansiyası tikilib. “Ağdam-1” yarımstansiyası tam rəqəmsallaşdırılaraq avtomatlaşdırılıb. Yarımstansiyada aktivlərin, proseslərin, resursların idarə edilməsi, tədarük və paylanma zəncirlərinin təkmilləşdirilməsi, qüsurların vaxtında aradan qaldırılması, sistemin monitorinq və analizinin, problemlərin tez həllinin proqram təminatı vasitəsilə avtomatik həyata keçirilməsi təmin olunub.

Azərbaycanın elektroenergetika tarixində ilk dəfə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun elektrik şəbəkəsinin Regional Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi məhz Ağdamda yaradılıb. Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin binası Operativ Qərargahın şəhərsalma işçi qrupu tərəfindən təsdiq edilmiş müasir üslubda hazırlanmış memarlıq layihəsi əsasında inşa olunub.

Dövlətimizin başçısı Qarabağ Regional Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzində “Ağdam-1” elektrik yarımstansiyasının açılışını etdi.

Bildirildi ki, Qarabağ Regional Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi vasitəsilə regiondakı bütün elektrik stansiyaları, yarımstansiyalar, ötürmə

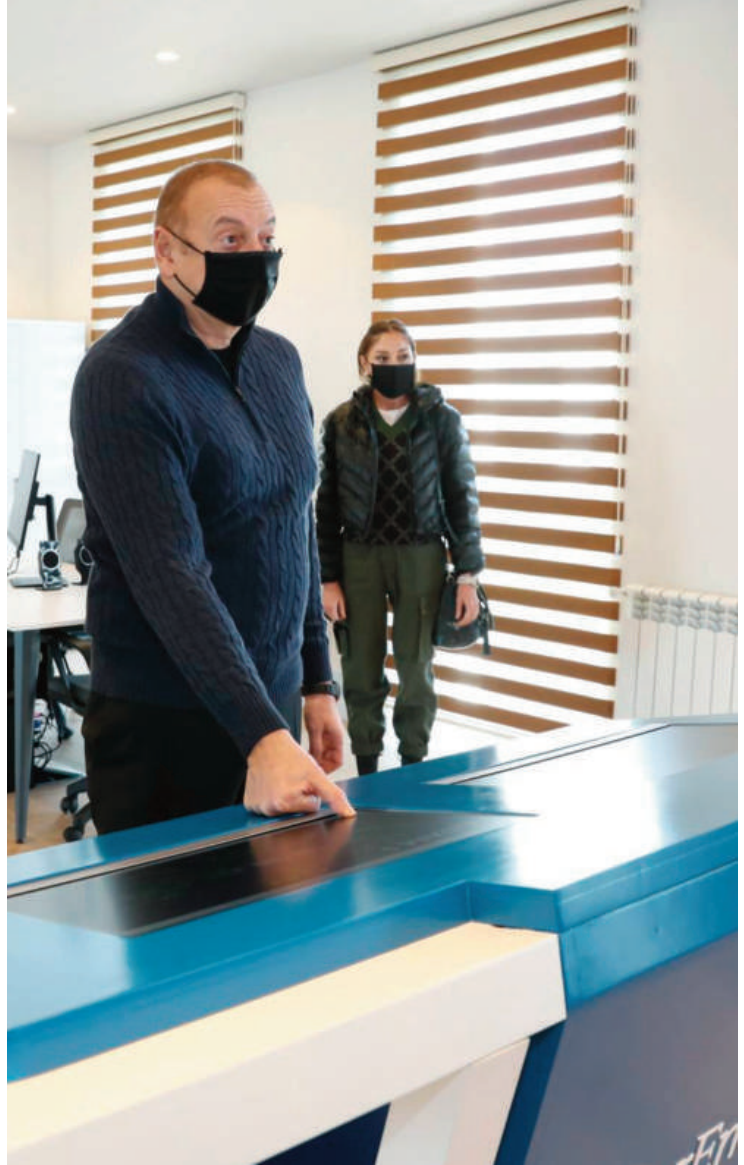
xətlərinin monitorinqi, önləyici analizlər, açılıb-qoşulmalar, tənzimlənmələr və başqa əməliyyatlar avtomatik şəkildə həyata keçirilir. Ölkə üzrə 2500 kilometr məsafədə çəkilən optik kabel şəbəkəsi üzərindən qurulan yeni sistem vasitəsilə nəinki Qarabağın, bütövlükdə Azərbaycanın enerji sistemi əhatə olunur. Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzindən obyektlərin monitorinqi aparılmaqla, parametrlərdə düzəlişlər edilməsi imkanı yaradılıb. Bu da serverlərin, o cümlədən digər şəbəkə aktivlərinin istismarı üzrə məlumat axınına nəzarət və onun idarə olunmasını mümkün edir. Yeni tətbiq olunan elektron texniki pasportlaşma nəticəsində Mərkəzdən "Azərenerji" ASC-nin struktur tərkibinə daxil olan istənilən müəssisənin nəzdindəki avadanlığın texniki göstəricilərinə və formullarına nəzarət etmək mümkündür.

Həmçinin Qarabağ üzrə Operativ Qərargaha təqdim edilən və ali rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənmiş memarlıq layihələri, xətlərin keçdiyi yerlər, icazələr sənədləşdirilərək elektron qaydada sistemləşdirilib. Satınalmalar prosesinin rəqəmsallaşdırılması balans və qalığ dəyərlərinin dəqiq uçotunun aparılmasına, materialların naviqasiyalı hərəkətinin izlənməsinə, israfçılığın aradan qaldırılmasına və səmərəliliyin artırılmasına imkan verib. Nəticədə avadanlığın təmiri, daşınması, qəzaların aradan qaldırılması xərcləri, ehtiyat hissələrinin alınması və başqa sahələrdə səmərəlilik orta hesabla 30 faiz yüksələrək böyük həcmdə maliyyə vəsaitinə qənaət edilib.

Qarabağ Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin ərazisində elektrik avadanlığının təmiri sahəsi, xüsusi təyinatlı maşın və mexanizmlər üçün qaraj, anbar binası və mühəndis yataqxanası da daxil olmaqla, digər xüsusi təyinatlı binalar tikilib.

"Ağdam-1" yarımstansiyasının və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin ətrafındakı 2,5 hektarlıq ərazidə yaşıllıq zolağı və meyvə bağı salınıb, xüsusi suvarma sistemi qurulub.

Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, Ağdam rayonunun Əsgərana yaxın Şelli kəndi istiqamətində yeni 110/35/10 kilovoltluq "Ağdam-2" yarımstansiyası da inşa edilib. Bir neçə ay ərzində minalardan təmizlənmiş ərazidə dördüncü

sənaye inqilabının yaratdığı texnoloji yeniliklərə uyğun olaraq süni intellektə adaptasiya edilən enerjisistem şəbəkəsi konsepsiyası çərçivəsində müasir, dayanıqlı, tam rəqəmsallaşdırılmış yarımstansiya tikilib. Burada 110 kilovoltluq açıq paylayıcı qurğu yaradılıb, açarların, ayırıcıların və digər texniki avadanlığın açılıb-qoşulması, o cümlədən aktivlərin, proseslərin, resursların idarə edilməsi, qüsurların təcili aradan qaldırılması və başqa əməliyyatların proqram təminatı vasitəsilə avtomatik həyata keçirilməsi təmin edilib. Yarımstansiyanın yeni tikilən İdarəetmə Mərkəzi isə 35 və 10 kilovoltluq rəqəmsal qapalı paylayıcı qurğular yerləşdirilməklə yanaşı, əks-qəza avtomatikası, mikroprosessor tipli rele mühafizəsi, avtomatika və idarəetmə panelləri, sabit və dəyişən cərəyan qurğuları ilə təmin edilib. Yarımstansiyada müasir tələblərə cavab verən micro-

Biz bütün bərpa işlərini yalnız öz vəsaitimiz hesabına görürük, biz heç kimdən nə kredit, nə də kömək almamışıq.

Podratçı kimi **Türkiyə şirkətlərindən çox fəal istifadə edirik.**

Rusiyanın 14 şirkəti də onlara işğaldan azad edilən ərazilərdə işləmək imkanı yaradılması istəyi ilə **bizə müraciət edib.**

SCADA sistemi yaradılıb və "Azərenerji"nin mərkəzi SCADA sistemi ilə sinxronlaşdırılıb.

Prezident İlham Əliyev "Ağdam-2" yarımstansiyasını məsafədən idarə olunan SCADA dispetçer idarəetmə sistemi vasitəsilə işə saldı.

Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam Sənaye Parkında iki müəssisənin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin sədri vəzifəsini icra edən Elşad Nuriyev dövlətimizin başçısına və birinci xanıma görüləcək işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi siyasətin ən önəmli istiqamətlərindən biri sənaye sektorunun, xüsusilə də qeyri-neft sənayesinin sürətli inkişafıdır. Bu baxımdan yeni dövrün iqtisadi inkişaf tələbləri ilə uzlaşan müxtəlif mexanizmlərin tətbiqi - sənaye zonalarının (sənaye parkları və məhəllələri) yaradılması xüsusi önəm kəsb edir. Sənaye zonaları sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsində, biznesin innovativliyinin və səmərəliliyinin artırılmasında, yüksək texnologiyalara əsaslanan rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalında, neft-qaz amilindən asılılığın azaldılmasında, qeyri-neft sektorunun inkişafında və əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsində mühüm amilə çevrilir.

Qeyri-neft sektorunun inkişafına mühüm töhfə verən sənaye parklarında sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılıb və rezidentlər üçün stimullaşdırıcı tədbirlər tətbiq olunur. Hazırda Azərbaycanda 5 sənaye parkı - Sumqayıt Kimya, Balaxanı, Mingəçevir, Qaradağ və Pirallahı sənaye parkları fəaliyyət göstərir. Dövlətimizin başçısının 2021-ci il 28 may tarixli Fərmanına əsasən Ağdam, 4 oktyabr tarixli Fərmanı ilə Araz Vadisi İqtisadi Zonası sənaye parklarının yaradılması nəticəsində ölkəmizdə sənaye parklarının sayı 7-yə çatıb.

Regionların, xüsusilə də kiçik və orta sahibkarlığın inkişafında sənaye məhəllələri də əhəmiyyətli rol oynayır. Hazırda ölkəmizdə 5 sənaye məhəlləsi - Hacıqabul, Masallı, Neftçala, Sabirabad və Şərur sənaye məhəllələri fəaliyyət göstərir.

Sənaye zonaları üzrə indiyədək 90 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib və bunlardan artıq 58-i istehsal fəaliyyətinə başlayıb. Sənaye zonalarında məhsul istehsalı və ixracı istiqamətində müsbət dinamika müşahidə olunur. 2021-ci ildə 2,4 milyard manatlıq məhsul istehsalı ilə sənaye zonalarının ölkə sənayesinin qeyri-neft sektorunda xüsusi çəkisi 15,5 faiz, qeyri-neft sənaye məhsullarının ixracında isə xüsusi çəkisi 30,8 faiz (959,3 milyon manatlıq ixrac) təşkil edib. Sənaye zonalarında istehsal olunan məhsullar dünyanın 35-dən çox ölkəsinə ixrac edilir.

Vətən müharibəsində Azərbaycanın qazandığı böyük Zəfərlə ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması, işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası, regionda mövcud yeni reallıqlar və əməkdaşlıq imkanları, beynəlxalq və regional nəqliyyat-logistika dəhlizlərinin artan potensialı Azərbaycanın sürətli inkişafı üçün əlavə stimül yaradır. İqtisadi resursları, təbii ehtiyatları, enerji mənbələri, yeraltı metal flizi yataqları, termal suları, tikinti materialları üçün xammal bazası, nəqliyyat-tranzit, turizm imkanları və s. azad edilmiş ərazilərimizə investor marağını da artırır. Ağdamın Qarabağ regionundakı strateji coğrafi mövqeyi, Qarabağla digər bölgələrin qovuşuğunda yerləşməsi, insan resursları potensialı və infrastruktura çıxış imkanları şəhərin gələcəkdə Qarabağın sənaye mərkəzinə çevrilməsi imkanlarını genişləndirir. Ağdam Sənaye Parkının yaradılması da məhz bu məqsədə xidmət edir.

Məlumat verildi ki, Ağdam Sənaye Parkı 190 hektar ərazini əhatə edir. Sənaye Parkının prioritet istiqamətləri kimi tikinti materiallarının istehsalı, kənd təsərrüfatı məhsullarının qablaşdırılması, meyvə-tərəvəz konservləri, ət və süd məhsulları, yem, gübrə istehsalı və emalı, eyni zamanda, xidmət sahələrinin, soyuducu kameraların və s. təşkili müəyyənləşdirilib.

Sənaye Parkında quruculuq işləri mərhələli şəkildə həyata keçirilir. İlk olaraq Parkın ərazisinin minalardan və hərbi sursatlardan təmizlənməsi işlərinə başlanılıb və artıq 190 hektar ərazinin 74 hektardan çoxu mina və hərbi sursatlardan təmizlənilib, qalan ərazilərdə isə hazırda təmizləmə işləri aparılır. Rezidentlər fəaliyyətə başlayanadək Sənaye Parkında bütün lazımi şərait yaradılacaq. İşçilərin rahatlığının təmin edilməsi məqsədilə artıq Sənaye Parkında mobil tipli şəhərcik salınıb. Burada rezidentlər üçün konteyner tipli ofis, yataqxana, tibb məntəqəsi, mağaza, aptek və yeməxana yaradılıb, əraziyə asfalt yol çəkilib, abadlıq işləri görülüb. Parkın ərazisində bankomat quraşdırılıb.

Sənaye Parkının ərazisində tikinti aparılacaq sahənin su ilə təmin edilməsi məqsədilə 350 metr dərinliyində subartezian quyası qazılıb. Əraziyə 10 kilovoltluq elektrik xətti çəkilib və 630 kilovoltluq transformator məntəqəsi quraşdırılıb. Belə ki, işğaldan azad olunduqdan sonra Ağdam şəhərində ilk elektrik enerjisi və su təchizatı sistemi Ağdam Sənaye Parkının ərazisində quraşdırılıb. Sənaye Parkının işıqlandırılmasında günəş enerjisindən qidalanan panellərdən istifadə edilir.

Qeyd olundu ki, Ağdam Sənaye Parkının 74 hektar ərazisində topoqrafik planlama və mü-

həndis-geoloji tədqiqat işləri yekunlaşdırılıb. Topoqrafik planlama zamanı Parkın ərazisində dağılmış tikililərin geometrik ölçüləri müəyyən edilib və ərazidən daşınması nəzərdə tutulan tullantıların həcmi dəqiqləşdirilib. Geoloji-tədqiqat işləri zamanı isə Parkın ərazisində süxurların tərkibi və litoloji təsviri, fiziki və mexaniki xüsusiyyətləri müəyyən-ləşdirilib.

Ağdam Sənaye Parkına sahibkarlar tərəfindən böyük maraq göstərilir. Artıq 5 sahibkarlıq subyekti bu Parkın rezidenti kimi qeydiyyatda alınıb. Hazırda İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyində sahibkarlar tərəfindən təqdim edilən daha 10-dan çox layihəyə baxılır. Havalandırma, yanğınsöndürmə avadanlıqları və metal məmulatları istehsalı, beton istehsalı, ağır texnikaya texniki xidmətin göstərilməsi və bununla əlaqədar olaraq bəzi metal ehtiyat hissələrinin bərpası və istehsalı, ortopedik matras və yumşaq mebellərin (divan və kresloların), kanalizasiya və içməli su borularının istehsalı və s. təqdim olunan layihələr üzrə əsas fəaliyyət istiqamətləridir.

Ağdam Sənaye Parkının rezidenti "Smartpoint" MMC burada reallaşdıracağı layihə çərçivəsində alternativ və bərpaolunan enerji mənbələri ilə (əsasən günəş enerjisi) qidalanan işıq dirəklərinin və digər qurğuların istehsalını təşkil edəcək. Layihənin investisiya dəyəri 9,1 milyon manatdır. Layihə çərçivəsində yaradılacaq müəssisədə Türkiyə və İtaliya texnologiyalarından istifadə ediləcək. Müəssisədə ildə 21 min işıq dirəyi və 40 meqavat gücündə digər qurğuların

istehsal olunması nəzərdə tutulur. "Smartpoint" MMC Sənaye Parkının rezidentləri üçün nəzərdə tutulan bütün güzəştlərdən (tam infrastruktur təminatı və vergi azadolmaları) faydalanacaq. Sənaye Parkının 1,3 hektar ərazisində inşa ediləcək müəssisədə 80 daimi iş yeri yaradılacaq. Yaxın vaxtlarda müəssisənin layihələndirmə işlərinə başlanacaq. Müəssisənin tikintisinə başlandıqdan sonrakı 6 ay müddətində istismara verilməsi nəzərdə tutulur. İstehsal edilən məhsulların daxili bazarda satılması ilə yanaşı, Gürcüstan, Qazaxıstan və Özbəkistana da ixrac olunması planlaşdırılır.

Digər rezident –“Dadaş-N” MMC Sənaye Parkında həyata keçirəcəyi layihə çərçivəsində müxtəlif çeşidli sintetik xalçalar istehsal edəcək. İnvestisiya dəyəri 9,5 milyon manat olan layihə çərçivəsində yaradılacaq müəssisədə il ərzində 700 min kvadratmetr xalça istehsal ediləcək. Məhsul istehsalında polipropilen, polietilen və poliakril kimi yerli xammaldan istifadə olunacaq. İstehsal prosesində Belçika və Çin texnologiyaları tətbiq ediləcək. “Dadaş-N” MMC də Sənaye Parkının rezidentləri üçün nəzərdə tutulan bütün güzəştlərdən yararlanacaq. Sənaye Parkının 2 hektar ərazisində inşa ediləcək müəssisədə 60 daimi iş yeri yaradılacaq. Müəssisənin tikintisinə başlandıqdan 24 ay müddətinə istismara verilməsi nəzərdə tutulur. İstehsal edilən məhsulların daxili bazarda satılmaqla yanaşı, MDB ölkələrinə ixrac olunması planlaşdırılır.

Dövlətimizin başçısı hər iki müəssisənin təməlini qoydu.

Beləliklə, yeni yaradılan sənaye zonaları, həmçinin Ağdam Sənaye Parkında yaradılan müəssisələr yerli istehsalın inkişafına təkan verməklə, bölgənin resurslarının iqtisadi dövriyyəyə cəlb

edilməsinə, Qarabağın dirçəlişinə, bütünlükdə ölkəmizdə qeyri-neft sənayesinin inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdam şəhərində inşa olunacaq “Park Forest Otel Ağdam” mehmanxanasının təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

Bildirildi ki, 2,16 hektar ərazidə inşa ediləcək “Park Forest Otel Ağdam” mehmanxanası 110 nömrədən ibarət olacaq. Mehmanxananın ərazisində əsas bina ilə yanaşı, konfrans mərkəzi, açıq havada üzgüçülük hovuzu, uşaq oyun meydançası, gəzinti yolları və istirahət zonaları yaradılacaq. Tikinti işlərinin 2024-cü ilin dekabrında başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Prezident İlham Əliyev otelin təməlini qoydu.

Qeyd edək ki, son illər Azərbaycanda turizmin inkişafı istiqamətində böyük işlər görülsə də, ölkəmizin ən böyük turizm potensialına malik Qarabağ bölgəsi işğal altında olduğundan bu proseslərdən kənar qalmışdı. İlin dörd fəslində füsunkar təbiəti ilə qonaqları heyran edən, saf havası, müalicəvi suları, tarixi abidələri ilə dillərdə

dastan olan bu diyar Müzəffər Ali Baş Komandanın qətiyyəti və Ordumuzun rəşadəti sayəsində artıq düşmən tapdağından azad edilib. Qarabağın işğaldan azad olunmasından qısa müddət ötməsinə baxmayaraq, bu tarixi torpaqlarımızın dirçəldilməsi prosesi sürətlə davam etdirilir. Bu prosesdə diqqət yetirilən əsas sahələrdən biri də işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə turizmin inkişaf etdirilməsidir.

Strateji mövqeyinə görə Qarabağın giriş qapısı hesab edilən Ağdam rayonunda ən müasir standartlara cavab verən mehmanxananın inşası sürətlə dirçəldilən tarixi ərazilərimizin turizm potensialının inkişafına mühüm töhfə verəcək. Bu, həm də işğaldan azad edilən ərazilərimizdə, o cümlədən Ağdam rayonunda sosial layihələrin davamlı şəkildə həyata keçirilməsinin növbəti göstəricisidir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdamda yeni yaşayış kompleksinin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

Qeyd olundu ki, ümumi sahəsi 1,55 hektar olan ərazidə ilkin mərhələdə 209 mənzildən

ibarət 6 yaşayış binası inşa ediləcək. Mənzillərin ümumi yaşayış sahəsi 21 min 921 kvadratmetr olacaq. Kompleksin tikintisinin 2023-cü ilin dekabrında başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Prezident İlham Əliyev yaşayış kompleksinin təməlini qoydu.

Vətən müharibəsində şanlı Qələbə müjdəsini Azərbaycan xalqına çatdırmaq üçün tarixi müraciətində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ifadə etdiyi “Məcburi köçkünlər yaxşı bilirlər ki, onların öz dədə-baba torpaqlarına qayıtması üçün biz əlimizdən gələni edəcəyik, işğaldan azad edilmiş bu torpaqları yenidən quracağıq” ifadəsi Ağdam rayonunda yeni yaşayış kompleksinin təməlinin qoyulması ilə bir daha təsdiqini tapır. Otuz ilə yaxın müddətdə doğma yurd-yuvalarına qovuşmaq həsrəti ilə yaşayan ağıdamlılar üçün bu yaşayış kompleksinin təməlinin qoyulması onları bu arzularına daha da yaxınlaşdırır. Bu mərasim, eləcə də növbəti mərhələdə 0,86 hektar ərazidə daha 4 yaşayış binasının inşası ilə bağlı layihələndirmə işləri aparılması ağıdamlılarda bu arzularının da olduqca qısa

müddətdə reallaşdırılacağına qəti inam yaradır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Ağdam Cümə məscidində görülən bərpa-restavrasiya işlərinin gedişi ilə tanış olublar.

İşğaldan azad olunan ərazilərdə Heydər Əliyev Fondunun layihələrinin koordinatoru Sabiq Abdullayev dövlətimizin başçısına və birinci xanıma görülən işlər barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, Ağdam Cümə məscidi 1868-1870-ci illərdə memar Kərbəlayi Səfixan Qarabaği tərəfindən tikilib. Bu məscid Ağdamın işğal altında olduğu müddətdə şəhərdə ermənilər tərəfindən dağıntıya nisbətən az məruz qalan yeganə tikilidir.

Cümə məscidinin bərpa-restavrasiyasına Heydər Əliyev Fondu tərəfindən başlanılıb. Layihənin icrası üçün Avstriyanın “Brugger&KO Restauratoren GmbH” şirkəti ilə müqavilə imzalanıb.

Bildirildi ki, ilk addımda örtük və sement birləşmələri tamamilə çıxarılacaq. Tarixi kərpiclərin zədələnməməsi və kompozitin divardan qopmaması üçün işlər əl ilə aparılacaq. Bərpa prosesinin ikinci mərhələsində fasadlar biogen

böyümədən təmizlənəcək, zədələnmiş və ya qırılmış kərpiclər bərpa ediləcək, karxana daşı hörgüsü əhəng əsaslı birləşmiş məhlul ilə yenidən işarələnəcək.

Məscidin bişmiş kərpicdən hörülmüş iki minarəsinə spiralvari pilləkənlə qalxmaq mümkündür. Birinci mərhələdə qırıq birləşmələr, kafel başları və mövcud rəng nümunələri çıxarılacaq, ikinci mərhələdə minarələrin kərpic hörgülərinin biogen artımının qarşısı alınacaq, üçüncü mərhələdə isə kərpic başları bərpa olunacaq. Daha sonra rəng nümunələri və yazı zolaqları tarixi xüsusiyyətlərə uyğun olaraq mineral rəngli materialla bərpa ediləcək.

Tarixi görüntülərdən də görüldüyü kimi, məscid əvvəlcə taxta dam örtüyü ilə örtülüb, kərpic günbəzlər damın altında havadan və küləkdən qorunub. İlkin mərhələdə damın bütün landşaftı son biogen artımından azad ediləcək, qübbələr üzərində qırılan hörgü birləşmələri və gips örtükləri çıxarılacaq.

Konservasiya zamanı çatışmayan, zəifləmiş və ya qeyri-sabit hörgü və tonoz konstruksiyaları yenilənəcək və ya birləşdiriləcək.

Namaz zalında birinci mərhələdə əsas kərpicdən başqa bütün gips çıxarılacaq və sonrakı iş

mərhələləri üçün hazırlanacaq. Bütün otaqlarda əhəng əsasında yeni, üçqatlı suvaq sistemi tətbiq ediləcək, son qatda ilk versiyaya (ağ rəngli) uyğun mineral boya tətbiq olunacaq.

Məscidin mehrabı hazırda qəzalı vəziyyətdədir. Müvafiq olaraq, məscidin bərpası zamanı təxminən

2 metr hündürlüyə qədər torpaq sahəsində duzsuzlaşdırma tədbirləri həyata keçiriləcək.

Bərpa işləri bütövlükdə tarixi görünüşə uyğun olaraq həyata keçiriləcək.

Görülən işlərlə tanışlıqdan sonra dövlətimizin başçısı çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

– Ağdam rayonunun bərpası ilə bağlı kompleks tədbirlərin görülməsi bizə imkan verəcək ki, qısa müddət ərzində Ağdamı yenidən quraq, yaradaq. Bu gün Ağdamın gələcək inkişafı ilə bağlı çox önəmli addımlar atılmışdır, bir neçə təməlqoyma mərasimi keçirilmişdir. Hesab edirəm ki, qısa müddət ərzində görülmüş işlər yaxın gələcəkdə konkret nəticələrə gətirib çıxaracaq.

Bu gün Ağdam şəhərində sənaye parkının ilk rezidentləri tərəfindən yaxın gələcəkdə istifadəyə veriləcək yeni müəssisələrin təməl daşı qoyuldu. Sənaye parkının təməl daşını mən keçən dəfə Ağdamda qoymuşdum, Müstəqillik Günündə qoymuşdum. Bu gün isə artıq ilk müəssisələrin təməli qoyuldu. Artıq 5 rezident vardır və onlar işə başlayırlar.

Beləliklə, 190 hektar ərazidə qurulacaq Ağdam Sənaye Parkının ilk müəssisələri artıq bu sahədə ilk addımlarını atır. Bu, çox önəmli hadisədir. Ona görə ki, Ağdam şəhərinin gələcək inkişafı ilə bağlı planlarımızda, ilk növbədə, yaşayış binalarının inşası və iş yerlərinin açılması var. Çünki burada yaşayacaq ağdamlılar işlə təmin olunmalıdırlar. İş yerlərinin yaradılması ilə bağlı əlavə addımlar da atılacaq. Əminəm ki, yaxın gələcəkdə Ağdam Sənaye Parkında onlarla müəssisə işə başlayacaqdır. Azərbaycan iş adamlarına da mən bu gün burada – Ağdam Cümə məscidinin önündə çağırış edirəm ki, gəlsinlər həm Ağdama, həm də azad edilmiş bütün digər ərazilərə sərmayə qoysunlar, vəsait qoysunlar. Çünki bu gün Azərbaycanda biznes üçün, sahibkarlar üçün çox gözəl şərait yaradılıb. Dövlət sahibkarları dəstəkləyir və həm mənəvi-siyasi dəstək verilir, eyni zamanda, güzəştli kreditlər verilir. Əlbəttə ki, bölgələrdə infrastruktur layihələrinin icrası sahibkarlıq üçün də gözəl imkanlar yaradır. Ona görə Azərbaycan sahibkarları gərək azad edilmiş torpaqlara gəlsinlər və burada müəssisələr qursunlar, iş yerləri yaratsınlar. Biz azad edilmiş torpaqları ancaq bu yolla tezliklə canlandırma bilərik. Əlbəttə, dövlət öz tər-

findən lazımı addımları atır və atacaq. Ağdam şəhərinin Baş planı hazırlanıb, Baş plan əsasında işlər görülür. Əlbəttə ki, özəl sektorun nümayəndələri bu işlərdə fəal olmalıdırlar.

Bu gün, eyni zamanda, iki yarımstansiyanın açılışı olmuşdur. Beləliklə, azad edilmiş torpaqlarda yarımstansiyaların sayı 9-a çatıb. “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarının fəaliyyəti nəticəsində bütün rayon elektrik enerjisi ilə dayanıqlı şəkildə təmin ediləcək. Bu gün Ağdamda mehmanxananın təməli qoyuldu. Müasir mehmanxana təqribən 2 ildən sonra fəaliyyətə başlayacaq. Buraya böyük sayda gələcək qonaqlara indi şərait yaradılır. Əlbəttə ki, bu gün qeyd etdiyimiz hadisələrdən biri də yaşayış kompleksinin təməl daşının qoyulmasıdır. Altı

evdən ibarət yaşayış kompleksi təqribən il yarım – iki ilə inşa ediləcək, bəlkə də ondan da tez və beləliklə, Ağdamın hərtərəfli inkişafı təmin olunacaq.

Bu gün, eyni zamanda, Ağdam Mərkəzi Şəhər Xəstəxanasının təməli qoyulur. Əlbəttə ki, 210 çarpyılıq xəstəxana ağdamlılara tibbi xidmətin göstərilməsi üçün imkanlar yaradacaq.

Keçən dəfə Ağdamda olarkən mən burada 1 nömrəli məktəbin təməlini qoydum. O məktəbdə təqribən minə yaxın şagird oxuyacaq. Yəni, bir daha demək istəyirəm, kompleks tədbirlər görülür – elektrik enerjisi ilə təchizat, Ağdama qaz xətlərinin çəkilişi layihəsi indi işlənir, içməli suyun gətirilməsi, o cümlədən Xaçınçay su anbarının təmiri layihəsi bilki İnvestisiya Proqramında vardır, yaşayış binaları, mehmanxana, iş yerləri. Yəni, bu, hərtərəfli inkişaf deməkdir. Elə bu gün açılışında və təməlqoyma mərasimində iştirak etdiyim obyektlərdə biz bu genişmiqyaslı işləri görə bilərik.

Bununla yanaşı, Ağdamın yol-nəqliyyat infrastrukturunu tamamilə yenidən qurulur. Bərdə-Ağdam avtomobil yolu, dəmir yolu inşa edilir. Hesab edirəm ki, avtomobil yolu təqribən bir ilə hazır olacaq. Mənim göstərişimlə

Füzuli-Ağdam avtomobil yolunun çəkilişi layihəsi artıq icra olunmağa başlamışdır. Bu yol həm Füzuli və Ağdam şəhərlərini birləşdirəcək, eyni zamanda, Ağdamı Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı ilə birləşdirəcək və

Ağdama başqa ölkələrdən gəlmək daha asan olacaq.

Bu işlər bir daha onu göstərir ki, biz vaxt itirmədən, tarixi Zəfərdən sonra vaxt itirmədən bu işlərə start

vermişik, siyasi iradə ortaya qoymuşuq, bütün maliyyə və texniki imkanlarımızı, kadr potensialımızı səfərbər etmişik. Bütün bu işləri biz özümüz görürük, öz vəsaitimiz hesabına, büdcəmiz hesabına, heç kimdən yardım istəmədən, heç bir kredit almadan. Bunu Azərbaycan vətəndaşları edir. Əlbəttə ki, müxtəlif xarici şirkətlər artıq bu işlərdə fəal iştirak edirlər. Bu şirkətlərin sayı artmaqdadır. Mən çox şadam ki, həm yerli şirkətlər, həm xarici şirkətlər azad edilmiş torpaqlarda işləməyə can atırlar, maraq göstərirlər və biz bunu alqışlayırıq.

Qarşımızda böyük işlər vardır. Bu işləri maksimum səmərə ilə və keyfiyyətlə aparmaq üçün əlbəttə ki, düşünülmüş addımlar planı olmalıdır. Bütün şəhərlər Baş plan əsasında yenidən qurulacaq. Ağdamın, Füzulinin Baş planları təsdiq edilib. Ağdam və Füzuli rayonlarının ictimaiyyəti bu Baş planlarla tanış olub və öz müsbət rəyini verib. Hazırda yerli və xarici şirkətlər tərəfindən digər şəhərlərin Baş planları işlənir. Onlar hazır olan kimi biz artıq praktiki işlərə başlayacağıq.

Görülmüş bütün bu işlərlə yanaşı, əlbəttə ki, biz tarixi, dini abidələrimizi də bərpa edirik. Mənə bu gün verilən məlumata görə, Ağdam Cümə məscidinin bərpa işlərinə başlanılır. Artıq bütün tədqiqatlar aparılıb və mart ayından başlayaraq məscidin həm daxilində, həm çöl hissəsində təmir-bərpa işlərinə start veriləcək. Azad edilmiş torpaqlarda hazırda 8 məscidin əsaslı təmiri, bərpası və tikintisi nəzərdə tutulub. Bütün bu istiqamətlər üzrə işlər gedir. Ağdam

Cümə məscidi, Şuşada Yuxarı Gövhərağa, Aşağı Gövhərağa, Saatlı məscidləri əsaslı təmir edilir. Şuşa şəhərində yeni məscidin inşasına start verilib. Zəngilan şəhərində, Hadrutda və Daşaltıda məscidlərin yenidən qurulması və tikintisi prosesi başlamışdır.

Bütün bu işləri Heydər Əliyev Fondu öz imkanları hesabına görür. Bu, Heydər Əliyev Fondunun Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərinin qorunmasına növbəti töhfəsidir. Bu, bizim borcumuzdur. Bunu biz edirik. Vətən qarşısında bu borcu şərəflə yerinə yetiririk. Necə ki, Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqı tarixi ədaləti bərpa etdi, düşməni doğma torpaqlarımızdan qovdu. Beləliklə Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Mən müharibədən sonra Ağdama 3-cü dəfədir ki, səfər edirəm. Hər dəfə buraya gələndə ürəyim ağrıyır. Çünki Ağdamda bir dənə də olsun salamat bina yoxdur. Təkcə bu yarıdağılmış məsciddir ki, onun da dam örtüyü zədələnmişdir. Bu məscid ermənilər tərəfindən təhqir edilib, burada inəklər, donuzlar saxlanılıb. Ermənilər nəinki Azərbaycan xalqını, bütün müsəlman aləmini təhqir ediblər. Ağdam şəhərində, Ağdam rayonunda bu yarıdağılmış məsciddən başqa bir dənə də bina ayaq üstə deyil. Bütün binalar, bütün kəndlərdəki evlər, ictimai binalar ermənilər tərəfindən dağıdılıb. Bu, misli görünməmiş barbarlıqdır, vandallıqdır, vəhşilikdir. Bu, erməni faşizminin eybəcər sifətinin göstəricisidir. Bütün dünya bunu görməlidir və görür. Biz bundan sonra da xarici vətəndaşları buraya dəvət edəcəyik. Onlar gələcəklər və erməni vəhşiliyi nədir onu görəcəklər.

Artıq Ağdama və Şuşaya avtobus marşrutları təşkil edilib. Ağdamlılar, şuşalılar və digər bölgələrdən olan vətəndaşlar gəlirlər, tanış olurlar və öz gözləri ilə görürlər ki, bizim xalqımız hansı bəla ilə üz-üzə idi. Otuz il ərzində məqsədyönlü şəkildə bütün şəhərlərimiz, kəndlərimiz, məscidlərimiz, qəbiristanlıqlarımız ermənilər tərəfindən dağıdılıb. İmarət ermənilər tərəfindən dağıdılıb, təhqir edilib. İndi bəziləri gələcək barışıq haqqında danışırlar. Əlbəttə ki, Ermənistan-Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi olmalıdır. Beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında qarşılıqlı surətdə ölkələrin ərazi bütövlüyünü tanımaq şərti ilə bu sülh müqaviləsi imzalanmalıdır. Mən də onu demişəm. Ancaq heç vaxt Azərbaycan xalqı bu vəhşiliyi unutmamalıdır. Heç kim bu vəhşiliyi unutmamalıdır.

Əminəm ki, bizim bu gün gördüyümüz işlər, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində gördüyümüz işlər Azərbaycanı daha da gücləndirəcək və Ermənistanda baş qaldıran revanşist qüvvələrə cavab olacaq. Biz öz torpağımızdayıq. Biz bu torpağa qan tökərək, şəhidlər verərək qayıtmışıq. Bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və bu torpaqlarda əbədi yaşayacağıq. Qarabağ Azərbaycandır!

Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 210 çarpayılıq Ağdam Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər

Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov görülmək işlər barədə dövlətimizin başçısına və birinci xanıma məlumat verdi.

Bildirildi ki, 6 hektardan çox ərazidə inşa olunaq bu tibb müəssisəsində qəbul, terapiya, kardiologiya, cərrahiyyə, travmatologiya-ortopediya, ürək-damar cərrahiyyəsi, oftalmologiya, LOR, pediatriya, doğum, ginekologiya, yoluxucu xəstəliklər, anesteziologiya-reanimasiya, hemodializ şöbələri və əməliyyat bloku fəaliyyət göstərəcək.

Xəstəxananın ambulator xidmət hissəsi isə konsultativ poliklinika, uşaq poliklinikası, şüa-diaqnostika, funksional diaqnostika, fizioterapiya və tibbi bərpa şöbələrindən, klinik diaqnostika

laboratoriyasından və aptekdən ibarət olacaq.

Müalicə ocağı ən müasir tibbi avadanlıqla, həmçinin Regional Kardiocərrahiyyə Mərkəzi xidmətini təmin etmək üçün angioqrafiya cihazı ilə təchiz olunacaq. Binaanın zirzəmi hissəsindən isə stasionar tibbi xidmət və sığınacaq kimi istifadə ediləcək, ehtiyac yaranarsa, dərhal hərbi hospital kimi fəaliyyət göstərəcək.

Prezident İlham Əliyev xəstəxananın təməlini qoydu.

Qeyd olundu ki, növbəti mərhələdə Ağdam rayonu üzrə daha bir neçə səhiyyə müəssisəsinin inşası nəzərdə tutulub. Belə ki, qarşıdakı dövrdə burada Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi, Təcili Tibbi Yardım Stansiyası, Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin binası, çoxprofilli modul tipli xəstəxana, onkoloji, 50 çarpayılıq psixiatriya və 50 çarpayılıq vərəm əleyhinə xəstəxanalar, 20 çarpayılıq Narkoloji Dispanser, Regional Perinatal Mərkəz və QIÇS-lə Mübarizə Mərkəzi, 20 həkim məntəqəsi və ya kiçik həcmli Ailə Sağlamlıq Mərkəzi, Regional Tibb Kolleci də inşa olunacaq.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin qərargahında yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Bildirildi ki, Ağdam şəhərində yerləşən Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin qərargahı ən son innovativ texnologiyalar əsasında tikilib.

Bir hektar sahəni əhatə edən qərargahın ərazisi düşərgə və inzibati hissədən ibarət olmaqla, inşası əsasən 6 komponent üzrə həyata keçirilib. Bunlar yaşayış, inzibati, sağlamlıq, iaşə, müasir düşərgə idarəetmə sistemi və alternativ enerji sahələridir.

Qərargahda innovativ tikinti materiallarından istifadə olunmaqla, yüksək keyfiyyətli modul tipli isti və soyuğa davamlı, ekoloji fərdi yaşayış və inzibati binalar inşa olunub. Təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədilə müasir kamera müşahidə məntəqəsi yaradılıb, açıq və qapalı idman zalları, futbol, basketbol və voleybol meydançaları, ilkin tibbi yardım məntəqəsi, müxtəlif tədbirlər üçün iclas zalı və avtomobil dayanacaqları tikilib.

Qərargahda günəş və bioqaz enerjisindən istifadə sistemləri quraşdırılıb və daxili yollar müasir işıqlandırma sistemləri ilə təchiz edilib. Ümumilikdə 3300 kvadratmetr sahədə salınmış yaşıllıq zolağında ilin hər fəslinə uyğun 30-dan çox növdə ağac və bitki kolları əkilib. Yaşıllıqların suvarılması üçün 3500 metr avtomatlaşdırılmış damcılama və çiləmə sistemləri quraşdırılıb.

Inzibati ərazinin tam mərkəzində Bayraq Meydanı tikilib. Meydanın ətrafı abadlaşdırılıb, burada günəş enerjisi ilə qidalanan işıq dirəkləri quraşdırılıb. Ümumiyyətlə, günəş enerjisi düşərgə daxilində istifadə olunan əsas alternativ enerji mənbəyidir.

Səfərin sonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ağdamda Qarabağ xanlarının türbələri və yaşayış evi - İmarət kompleksində olublar.

Qeyd edək ki, XVIII əsrə aid bu tarix-memarlıq abidəsi xan nəslinin ilk mülklərindən olmaqla, iki binadan ibarətdir. Saray Azərbaycan ərazisində yayılmış digər xan saraylarından fərqlənərək dəbdəbəli yaşayış evi xüsusiyyəti daşıyıb. Buna görə də, Pənahəli xanın imarəti də adlandırılıb. İşğal edilən ərazilərdəki digər tarixi-mədəni, dini abidələr kimi Pənahəli xanın imarəti də ermənilər tərəfindən təhqir edilib, vandalizmə məruz qalıb. Buradan tövlə kimi istifadə olunub.

Qarabağ xanları Pənahəli xanın, İbrahimxəlil xanın və Mehdiqulu xan Cavanşirin, eləcə də onların ailə üzvlərinin - Xan qızı, şairə və xeyriyyəçi Xurşidbanu Natəvanın, şair və ictimai xadim Cəfərqulu xan Cavanşirin, xeyriyyəçi, Şuşada Aşağı və Yuxarı Gövhərağa məscidlərini tikdirmiş Gövhərnisə bəyimin, şairə, "Məclisi-üns"ün iştirakçılarında olmuş Xanbikə xanımın qəbirləri burada yerləşir. Xan sarayının yaxınlığında yerləşən və Qarabağ xan nəslinin bir çox nümayəndələrinin dəfn edildiyi İmarət qəbiristanlığı da erməni vəhşiliyinə məruz qalıb.

Moskvada "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə imzalanıb

Fevralın 22-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin tərəfindən "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə" imzalanıb.

Azərbaycan iki böyük qonşusu ilə müttəfiqlik münasibətlərinə malikdir.

Başqa heç bir ölkə bununla öyünə bilməz. Sırr deyil ki, artıq əməkdaşlığın üçtərəfli formatı da de-fakto formalaşır.

O, ümumi maraqlar, pragmatizm və oxşarlıq əsasında formalaşır.

Azərbaycan Rusiyanın və Türkiyənin müttəfiqidir, biz öz tərəfimizdən iki ölkənin maraqlarının yaxınlaşdırılması üzərində həmişə işləmişik.

İLHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında BƏYANNAMƏ

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev,

Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin vəziyyəti və inkişaf perspektivlərini hərtərəfli nəzərdən keçirərək,

Rusiya və Azərbaycan və iki ölkənin xalqları arasında dostluq və mehriban qonşuluq tarixi ənənələrinə, dərin mədəni və humanitar əlaqələrə arxalanaraq,

Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında 3 iyul 1997-ci il tarixli Müqaviləyə, Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında 3 iyul 2008-ci il tarixli Bəyannaməyə və Rusiya Federasiyasının Prezidenti V.V.Putin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.H.Əliyevin 1 sentyabr 2018-ci il tarixli Birgə Bəyanatına əsaslanaraq,

ikitərəfli münasibətləri Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının xalqlarının maraqlarına tam şəkildə cavab verəcək, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin edilməsinə və möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcək keyfiyyətə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmağa çalışaraq,

iki ölkənin siyasi, iqtisadi, müdafiə, mədəni, humanitar, təhsil, sosial sahələrdə, eləcə də səhiyyə, gənclər arasında əməkdaşlıq və idman sahəsində yaxınlaşmasının vacibliyini dərk edərək,

iki ölkənin qarşılıqlı hörmət və etimad prinsiplərinə əsaslanan hərtərəfli və bərabərhüquqlu əməkdaşlığının genişləndirilməsinə dönməz sadıqlıqlarını ifadə edərək,

Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının üzv olduqları beynəlxalq və regional təşkilatlarda qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər üzrə qarşılıqlı fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi niyyətindən çıxış edərək,

Tərəflərin Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) məkanında inteqrasiya proseslərinin inkişaf etdirilməsində maraqlı olduqlarını və müvafiq səylərdə Rusiya Federasiyasının əsas rolunu nəzərə alaraq,

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Nizamnaməsinin, Helsinki Yekun Aktının və Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) konsensusla qəbul edilən digər sənədlərinin məqsəd və prinsiplərinə, beynəlxalq hüququn ümumtənzim prinsipi və normalarına riayət edərək,

beynəlxalq hüquq əsasında çoxqütblü dünyanın formalaşdırılmasının və beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunub-saxlanmasında BMT-nin mərkəzi rolunun vacibliyini qeyd edərək,

aşağıdakıları bəyan edirlər:

1. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz münasibətlərini müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti, iki ölkənin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, eləcə də bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı fayda, mübahisələrin dinc yolla həlli və güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsiplərinə sadıqlıq əsasında qururlar.

2. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz milli maraqlarının müdafiəsinə yönəlmiş müstəqil xarici siyasət yürüdürlər.

3. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası həm global, həm də regional miqyasda sülhün möhkəmləndirilməsi, sabitliyin və təhlükəsizliyin artırılması məqsədilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər. Tərəflər münaqişələrin qarşısının alınması və nizamlanmasında və regional və global təhlükəsizlik və sabitlik problemlərinin həllində BMT-nin və BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının mərkəzi rolunun daha da gücləndirilməsinə, ATƏT-in konsensusla qəbul edilmiş sənədlərində təsbit edilmiş məqsəd və prinsiplərin reallaşdırılmasına xüsusi önəm verirlər.

4. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası aktual beynəlxalq problemlər üzrə eyni və ya yaxın mövqelər tutmaqla o cümlədən ikitərəfli səviyyədə də daxil olmaqla konstruktiv əməkdaşlığı dərinləşdirirlər, eləcə də qarşılıqlı maraq kəsb edən məsələlər üzrə BMT, ATƏT, MDB, digər beynəlxalq təşkilat və forumlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

5. Tərəflər Qafqaz və Xəzər regionlarında sabitlik və təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədilə xarici siyasət fəaliyyəti sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

6. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası Tərəflərdən birinin fikrincə sülhə təhlükə yarada bilən, sülhü pozan və ya Tərəflərdən birinin təhlükəsizlik maraqlarına təsir edən vəziyyət yarandığı, eləcə də bu cür vəziyyətin yaranması təhdidi olduğu təqdirdə onun nizamlanması məqsədilə təxirəsalınmaz məsləhətləşmələrin aparılmasına hazırlıqlarını ifadə edirlər.

7. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası Tərəflərdən birinin fikrincə iki dövlətin strateji tərəfdaşlığına və müttəfiqlik münasibətlərinə xələl gətirən hər hansı hərəkətlərdən çəkinirlər. Bu məqsədlə onlar iki ölkənin xarici işlər nazirlikləri xətti ilə daimi fəaliyyət göstərən məsləhətləşmələr mexanizmini yaradırlar.

8. Azərbaycan tərəfi 2020-ci ilin noyabr ayında regionda atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılmasında Rusiya Federasiyasının vasitəçilik rolunu yüksək qiymətləndirir.

9. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası regionda sabitlik və təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası və Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün əsas kimi çıxış

etmiş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının Baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin 9/10 noyabr 2020-ci il tarixli, 11 yanvar 2021-ci il tarixli və 26 noyabr 2021-ci il tarixli bəyanatlarının müddəalarının həyata keçirilməsi üzrə səylərə bundan sonra da hər cür dəstək verəcəklər.

10. Tərəflər yuxarıda qeyd olunan bəyanatların müddəalarından irəli gələn məsələlərin həllində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcək və region dövlətləri arasında uzunmüddətli sülhün yaradılması üzrə regional və beynəlxalq səviyyələrdə sıx əməkdaşlıq edəcəklər.

11. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası öz ərazilərində təşkilatların və şəxslərin digər Tərəfin dövlət suverenliyinə, müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlmiş fəaliyyətinin qarşısını qətiyyətli surətdə alırlar.

12. Tərəflər milli maraqlara cavab verən və üçüncü ölkələrə qarşı yönəlməyən ikitərəfli hərbi-siyasi əməkdaşlığı inkişaf etdirirlər.

13. Tərəflər Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının silahlı qüvvələri arasında əməliyyat və döyüş hazırlığı üzrə birgə tədbirlərin keçirilməsi də daxil olmaqla qarşılıqlı əməkdaşlığı dərinləşdirəcək, eləcə də ikitərəfli hərbi əməkdaşlığın digər istiqamətlərini inkişaf etdirəcəklər.

14. Tərəflər hərbi-texniki əməkdaşlığın yüksək səviyyəsini nəzərə almaqla müasir silah və hərbi texnika ilə təchiz olunma məsələləri, eləcə də bu sahədə qarşılıqlı maraq doğuran digər istiqamətlər üzrə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

15. Tərəflər silahlar və hərbi texnika üçün texniki xidmət, təmir, müasirləşdirmə üzrə xidmət mərkəzlərinin yaradılması, eləcə də hərbi təyinatlı məhsulların müxtəlif növlərinin birgə istehsalının təşkili üzrə səylərini fəallaşdırırlar.

16. Təhlükəsizliyin təmin edilməsi, sülhün və sabitliyin qorunub-saxlanması məqsədilə Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası bir-birinə BMT Nizamnaməsi, ayrı-ayrı beynəlxalq müqavilələr əsasında və Tərəflərdən hər birinin beynəlxalq-hüquqi öhdəliklərini nəzərə almaqla hərbi yardım göstərilməsi imkanını nəzərdən keçirə bilərlər.

17. Tərəflər üçüncü dövlətlər vasitəsilə həyata keçirilənlər də daxil olmaqla bir-birinə qarşı yönəlmiş hər hansı hərəkətlərdən çəkinirlər.

18. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası beynəlxalq terrorçuluq, ekstremizm və separatçılıq təhdidlərinə, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa, silahların, narkotik vasitələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə, insan alveri və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində cinayətlərə, eləcə də digər yeni təhlükəsizlik çağırışlarına qarşı mübarizədə və onların neytrallaşdırılmasında səylərini birləşdirirlər. Bu kontekstdə Tərəflər məlumat mübadilə edir və qeyd edilən hüquqazidd fəaliyyətlərin maliyyələşdirilməsi mənbələrinin müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasında sıx qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

19. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası 12 avqust 2018-ci il tarixli Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyanı razılaşdırılmış etimad tədbirlərinin, mehriban qonşuluq və qarşılıqlı anlaşma mühitinin irəli aparılması da daxil olmaqla Xəzər regionunda təhlükəsizliyin və sabitliyin qorunub-saxlanması və möhkəmləndirilməsi, bütün Xəzəryanı dövlətlərin maraqlarına hörmət edilməsi üçün etibarlı hüquqi əsas kimi nəzərdən keçirirlər.

20. Tərəflər Xəzər regionunda əməkdaşlığın inkişafı, Xəzər dənizində sahiləni dövlətlərin suverenliyinin, suveren və müstəsna hüquqlarının realizəsi, eləcə də onların yurisdiksiyalarının həyata keçirilməsi üçün Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiyada nəzərdə tutulmuş bütün fəaliyyət prinsiplərinin vacibliyini təsdiq edirlər.

21. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası beynəlxalq öhdəliklərinə və milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq bir Tərəfin fiziki və hüquqi şəxslərinin qanuni haqq və maraqlarının digər Tərəfin ərazisində təmin edilməsi üzrə səmərəli tədbirlər həyata keçirirlər.

22. Tərəflər iki ölkənin ticarət-iqtisadi əlaqələrinin davamlı artımının təmin edilməsi üçün vacib əhəmiyyəti olan Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın işinə hərtərəfli yardım etməyə davam edəcəklər.

23. Tərəflər davamlı inkişafa və hər iki dövlətin iqtisadi potensialından səmərəli istifadəyə böyük əhəmiyyət verərək iqtisadi islahatların həyata keçirilməsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərəcək, iki ölkə arasında iqtisadi qarşılıqlı fəaliyyətin dərinləşdirilməsi məqsədilə 1 sentyabr 2018-ci il də imzalanmış Rusiya-Azərbaycan əməkdaşlığının başlıca istiqamətlərini inkişafı üzrə Fəaliyyət Planının realizə edilməsinə, ikitərəfli və çoxtərəfli beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn öhdəliklərinə uyğun olaraq əmtəə və xidmətlərin sərbəst hərəkəti üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına, eləcə də regional iqtisadi əməkdaşlığın irəliləndirilməsinə yardım göstərəcəklər.

24. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası qarşılıqlı faydalı ticarət-iqtisadi, sərmayə və elmi-texniki əməkdaşlığı dərinləşdirmək, istehsal və elmi əməkdaşlığı, hər növ mülkiyyət formalı təsərrüfat subyektləri arasında birbaşa əlaqələri keyfiyyətə yeni səviyyəyə qaldırmaq niyyətindədirlər.

25. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası digər Tərəfin maraqlarına birbaşa və ya dolaylı zərər vuran hər hansı iqtisadi fəaliyyətlərin həyata keçirilməsindən çəkinəcəklər.

26. Tərəflər milli qanunvericilikləri çərçivəsində metallurgiya, neft-qaz və ağır maşınqayırma, aviasiya, avtomobil, kimya, əcaçılıq və yüngül sənaye, kənd təsərrüfatı, yol-tikinti və qida maşınqayırması müəssisələri arasında iqtisadi əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinə imkan yaradacaqlar.

27. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası milli qanunvericilikləri və kredit-pul siyasətləri çərçivəsində kredit-bank təşkilatlarının fəaliyyətinə, maliyyə insti-

tutlarının əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsinə, maliyyə-sənaye qrupları, istehsal və digər təşkilati-təsərrüfat strukturları da daxil olmaqla birgə müəssisələrin yaradılmasına yardım göstərməyə hazırlıqlarını ifadə edirlər.

28. Tərəflər qarşılıqlı hesablaşmalarda milli valyutalardan istifadəyə, bank kartlarına birgə xidmət daxil olmaqla ödəniş sistemlərinin qarşılıqlı uyğunluğuna, eləcə də iki ölkənin bankları arasında birbaşa müxbir münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə imkan yaradacaqlar.

29. Tərəflər intellektual nəqliyyat sistemləri texnologiyalarından istifadə etməklə tranzit-nəqliyyat qarşılıqlı fəaliyyətinin potensialının ardıcıl inkişafını, "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin davamlı və tammiqyaslı fəaliyyəti üçün texniki və iqtisadi şəraitin təmin edilməsini hədəfə alırlar.

30. Tərəflər onların ərazilərindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin və fasiləsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi məsələlərinin həllində bir-birinin səylərini dəstəkləyəcək və bir-birinə milli qanunvericilik və ikitərəfli razılaşmalar çərçivəsində tranzit daşımaları üçün əlverişli şərait yaradacaqlar.

31. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası bərabərhüquqlu və qarşılıqlı faydalı əsasda beynəlxalq enerji əməkdaşlığının stimullaşdırılması və qlobal enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi məqsədilə sıx qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirərək yanacaq-energetika sahəsində, o cümlədən səmərəli infrastruktur layihələrinin cəlb edilməsi də daxil olmaqla neft-qaz yataqlarının kəşfiyyatı və emalı, enerji resurslarının nəqli sahəsində, eləcə də alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri və enerji səmərəliliyi sahəsində əməkdaşlığı dərinləşdirmək niyyətindədirlər.

32. Tərəflər atom enerjisindən dinc məqsədlərlə istifadə sahəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi imkanlarını nəzərdən keçirəcəklər.

33. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində birgə layihələrin inkişafını, yüksək keyfiyyətli səs trafikinin mübadiləsi üçün səmərəli şəraitin yaradılması da daxil olmaqla Rusiya və Azərbaycanın telekommunikasiya operatorları arasında birbaşa əlaqə kanallarının təşkilini təşviq edəcəklər.

34. Tərəflər beynəlxalq informasiya təhlükəsizliyi, kütləvi kommunikasiya vasitələri, publik və ictimai diplomatiya ilə əlaqədar məsələlərin geniş dairəsi üzrə iki ölkənin müvafiq strukturları və təşkilatları arasında sahəvi məsləhətləşmələrin keçirilməsi vasitəsilə də daxil olmaqla əməkdaşlığın qurulmasına yardım edəcəklər.

35. Tərəflər aqrar-sənaye kompleksi sahəsində, o cümlədən kənd təsərrüfatı məhsulları ilə tachiz etmə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının, emalının və saxlanması üçün aparıcı texnologiyalarından istifadə məsələləri, eləcə də fitosanitar normalara əməl etmə üzrə əlaqələrin inkişafına və təcrübə mübadiləsinə yardım edəcəklər.

36. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası müxtəlif beynəlxalq iqtisadi, maliyyə və digər təşkilat və institutlar çərçivəsində bir-birinə onlarda iştirakda

və ya bir Tərəfin marağı olduğu təqdirdə onun digər Tərəfin üzvü olduğu beynəlxalq təşkilatlara üzv olmasında dəstək verməklə qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər.

37. Tərəflər səhiyyə sahəsində, infeksiya xəstəliklərə qarşı mübarizə də daxil olmaqla əhalinin sanitar-epidemioloji rifahının təmin edilməsi sahəsində birgə layihələrin həyata keçirilməsində əməkdaşlığı inkişaf etdirəcəklər, həmçinin bioloji təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın qurulması imkanlarını öyrənəcəklər.

38. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası parlamentlərarası əməkdaşlığı möhkəmləndirmək niyyətindədirlər.

39. Tərəflər səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət, ticarət, təsərrüfat, mədəni və humanitar əlaqələrin möhkəmləndirilməsi üçün əlverişli şərait yaratmaq məqsədilə Rusiya Federasiyasının regionları və Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlığın inkişafına yardım edəcəklər.

40. Tərəflər, milli qanunvericiliklərinə uyğun olaraq iki ölkənin xalqlarının mənəvi və mədəni yaxınlığının saxlanmasına hərtərəfli yardım etmək, Tərəflərin ərazilərində yaşayan milli azlıqların tarixi, mədəni və dini irsinin, eləcə də etnik, dil və mədəni özünəməxsusluqlarının qorunması, saxlanması və inkişafını təmin etmək, onların nümayəndələrinin ictimai-siyasi, mədəni və sosial-iqtisadi həyatda fəal iştirakına şərait yaratmaq niyyətindədirlər. Bununla əlaqədar olaraq, Tərəflər milli qanunvericilik çərçivəsində Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcək diaspor təşkilatlarının fəaliyyətlərinin təşviqi üçün addımlar atacaqlar.

41. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan Respublikası mədəniyyət və incəsənət, təhsil, elm, turizm və idman sahələrində qarşılıqlı əlaqələri dərinləşdirməyə, ictimai və gənclər təşkilatları, tədris təşkilatları və təhsil müəssisələri, innovasiya mərkəzləri, kütləvi informasiya vasitələri arasında həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatlarda əlaqələrin qurulmasına yardım etməyə davam edəcəklər.

42. Tərəflərdən hər biri öz ərazisində digər Tərəfin humanitar, elmi-texniki, mədəni və informasiya əlaqələrinin inkişafına yönəlmiş, o cümlədən də ikitərəfli sazişlər əsasında və milli qanunvericilik çərçivəsində informasiya-mədəniyyət mərkəzləri vasitəsilə fəaliyyətini dəstəkləyəcəkdir.

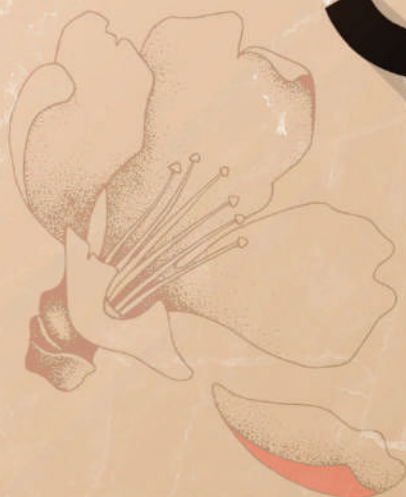
43. Tərəflər konsert-qastrol fəaliyyəti, kitabxana və muzey işi, kinematoqrafiya və mədəniyyət üzrə təhsil sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsini, eləcə də irimiqyaslı mədəni maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsini təşviq edəcəklər.

Bu Bəyannamə Moskva şəhərində 22 fevral 2022-ci ildə hər biri rus və Azərbaycan dillərində olmaqla iki əsl nüsxədə imzalanmışdır, hər iki mətn bərabər autentikdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev
Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin

XOCALIYA ƏDALƏT!

30

26.02.1992

İLHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib

XX əsrdə bəşər tarixinə Xocalı soyqırımı kimi daxil olan qanlı faciənin 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ümumxalq yürüşü keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yürüşdə iştirak ediblər.

Yürüş iştirakçıları Xətai rayonunda ucaldılan Xocalı abidəsinin yerləşdiyi əraziyə gəldilər.

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımı abidəsinin önünə əklil qoydu, faciə qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad etdi.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva, Baş nazir Əli Əsədov, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev abidənin önünə gül dəstələri qoydular.

Yürüşdə dövlət və hökumət nümayəndələri, Milli Məclisin deputatları, nazirlər, komitə, agentlik və şirkət rəhbərləri, dini konfessiyaların başçıları iştirak ediblər.

Ümumxalq yürüşünün iştirakçıları abidənin önünə tər güllər düzdülər.

Xalqımız hər il olduğu kimi bu il də Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsini ehtiramla yad edir. Qeyd edək ki, Xocalı soyqırımının anım günü Azərbaycan xalqının birliyinin, milli təəssübkeşliyinin simvoluna çevrilib.

Artıq ikinci ildir ki, xalqımız Bakıdakı Xocalı soyqırımı abidəsini alnıaçıq, başıuca ziyarət edir, çünki düşməndən bütün şəhidlərimiz kimi, Xocalı soyqırımı qurbanlarının da qisası alınıb. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "Biz onların cavabını döyüş meydanında verdik, bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımız, onların qanları yerdə qalmadı".

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən

müharibəsindəki parlaq Qələbəsi 2020-ci ili Azərbaycan tarixinə Zəfər ili kimi yazdı. Güclü siyasi iradə, möhkəm iqtisadi potensial, qüdrətli ordu, xalq-lider vəhdəti, cəmiyyətdəki böyük ruh yüksəkliyi, vətənpərvərlik, əzmkarlıq tarixi Qələbəni təmin etdi. Otuz illik həsrət bitdi, torpaqlarımız mənfur düşmənin işğalından azad edildi, ərazi bütövlüyümüz təmin olundu. Hazırda Azərbaycanın üçrəngli Dövlət bayrağı işğaldan azad edilən torpaqlarımızda – Füzulidə, Cəbrayılda, Qubadlıda, Zəngilandada, Ağdamda, Laçında, Kəlbəcərdə, Şuşada dalğalanır.

Azərbaycan xalqı Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmur və unutmayacaq. Bir daha 30 il əvvələ qayıdır, o amansız soyqırımını, onun günahsız qurbanlarının xatirəsini yenidən yad edirik. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni hərbi birləşmələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının iştirakı ilə Xocalıda dəhşətli soyqırımı törətdi.

Ümumiyyətlə, son iki əsrdə erməni millətçiləri tarixi Azərbaycan torpaqları hesabına mifk “Böyük Ermənistan” ideyasını gerçəkləşdirmək məqsədilə ardıcıl şəkildə xalqımıza qarşı terror, kütləvi qırğın,

deportasiya və etnik təmizləmə siyasəti aparıblar. Xocalı soyqırımını erməni millətçiləri və onların havadarlarının Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi soyqırımını siyasətinin ən qanlı səhifəsidir. Dünyanın gözü qarşısında baş vermiş, qəddarlığı və amansızlığı ilə fərqlənən bu ağır cinayətə görə siyasi-hüquqi məsuliyyət birbaşa Ermənistanın ozamankı rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Xocalı erməni silahlı birləşmələrinin ölkəmizə təcavüzünün kuliminasiya nöqtəsi idi. Erməni faşistlər aylarla mühasirədə saxladıkları bu dinc şəhəri öz havadarları ilə birgə bir gecənin içində yerlə-yeksan etdilər. Dinc əhaliyə amansızlıqla divan tutuldu, 613 nəfər qətlə yetirildi, 1275 nəfər girov götürüldü, 150 nəfərin taleyi hələ də məlum deyil. Qətlə yetirilənlərin 63 nəfəri uşaq, 106 nəfəri qadın, 70 nəfəri ahlı insandır. Hərbi təcavüz nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 132 uşaq isə valideynlərindən birini itirib. Soyqırım zamanı 56 nəfər xüsusi qəddarlıqla öldürülüb, insanlar diri-diri yandırılıb, onlara ağlasığmaz işgəncələr verilib.

Xocalı soyqırımına qədər də ermənilər Qarabağda azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törətmişdilər. 1992-ci il fevralın 12-də Şuşanın Malibəyli və Quşçular kəndlərində törədilmiş qarət və qırğınlar nəticəsində təkcə Malibəyli kəndində 50 nəfər öldürülmüş, onlarla insan yaralanmış və əsir götürülmüşdü.

1992-ci il fevralın 17-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin və Xankəndidəki 366-cı motoatıcı alayın Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində törətdiyi qırğın nəticəsində kəndin hər 10 sakinindən biri şəhid olub, 104 nəfər və müdafiə dəstəsinin 15 üzvü əsir götürülüb, onlardan 80 nəfəri qətlə yetirilib. Öldürülənlərdən 10-u qadın, 8-i uşaqdır. Ümumilikdə Qaradağlı 1988-1992-ci illərdə 305 dəfə düşmən hücumuna məruz qalmışdı. Bu, Xocalıya aparan yolun başlanğıcı idi. Qaradağlı faciəsinə amansızlığın miqyasına görə ikinci Xocalı da deyirlər.

Əhalisi 7 min nəfər olan Xocalı isə Qarabağda ən böyük yaşayış məntəqələrindən biri idi. Xankəndidən 10 kilometr cənub-şərqdə, Qarabağ dağ silsiləsində və Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşən Xocalıya 1990-cı ildə şəhər statusu verilmişdi.

Münaqişənin əvvəlindən - 1991-cı ilin oktyabrından Xocalı mühasirəyə alınmışdı. Şəhərə aparan bütün avtomobil yolları bağlanmışdı, yeganə nəqliyyat vasitəsi yalnız vertolyot idi. Xocalıya sonuncu vertolyot isə 1992-ci il yanvarın 28-də enmişdi. Şuşa səmasında mülki vertolyotun vurulması, 40 nəfər azərbaycanlının həlak olması ilə şəhərlə hava əlaqəsi də kəsilmişdi. Yanvarın 2-dən Xocalıya elektrik enerjisinin verilməsi dayandırılmışdı. Şəhər sakinləri ancaq öz fədakarlıqları və qəhrəmanlıqları sayəsində dayanır, müqavimət

göstərir və yaşayırdılar. Şəhər çox az sayda avtomat və ov tüfəngləri ilə silahlanmış yerli özünümüdafiə dəstəsi, yerli milis qüvvələri və Milli Ordunun kiçik heyətli döyüşçüləri tərəfindən müdafiə olunurdu.

Fevralın ikinci yarısından başlayaraq Xocalı erməni silahlı dəstələri tərəfindən mühasirəyə alındı və hər gün topların, ağır texnikanın atəşinə, erməni dəstələrinin həmlələrinə məruz qaldı. Şəhərə amansız hücum hazırlıq fevralın 25-də axşam sovet ordusunun 366-cı alayının hərbi texnikasının döyüş mövqelərinə çıxması ilə başladı. Xocalıya hücum tanklardan və zenit toplardan açılan 2 saatlıq atəşdən sonra həyata keçirildi. Şəhərə 5 istiqamətdən hücum edildiyinə görə, əhali Əsgəran istiqamətində qaçmaq məcburiyyətində qalmışdı. Amma tezliklə aydın oldu ki, bu da, məkrli hiylə imiş. Erməni silahlı dəstələri Naxçıvanı kəndi yaxınlığında əhalinin qarşısını kəsdi və onları gülləbarana tutdu. Qarlı aşırımlarda və meşələrdə taqətdən düşən insanların çoxu məhz Əsgəran-Naxçıvanık düzündə xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirildi.

Ermənilərin Xocalıda azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdiyi kütləvi qırğının soyqırımını aktı olmasını beynəlxalq hüququn normaları da təsdiqləyir. Belə ki, soyqırımını cinayətinin hüquqi məzmunu BMT Baş Assambleyasının 1948-ci il 9 dekabr tarixli 260 nömrəli Qətnaməsi ilə qəbul edilmiş "Soyqırımını cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiya" ilə müəyyən edilib. Xocalı soyqırımını mahiyyət etibarilə beynəlxalq cinayət kateqoriyasına aiddir. Bu kateqoriyadan olan cinayətlərin əsas tərkibi İkinci Dünya müharibəsindən sonra yaradılmış beynəlxalq hərbi tribunalların nizamnaməsində ifadə olunub, sonradan həmin cinayət tərkibi Yuqoslaviya və Ruanda beynəlxalq cinayət tribunallarının nizamnamələrində, habelə Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statusunda təkmilləşdirilməklə bir daha təsdiqini tapıb.

Xocalı soyqırımına hüquqi-siyasi qiyməti ilk dəfə ümummilli lider Heydər Əliyev verib. Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclis "Xocalı Soyqırımını Günü haqqında" qərar qəbul edib. Ümummilli Lider 1994-cü il martın 1-də Xocalı soyqırımını ilə bağlı xüsusi Fərman imzalayıb. Sonrakı dövrdə Milli Məclisin qərarı ilə 26 fevral "Xocalı soyqırımını və milli matəm günü" elan olunub. Prezident Heydər Əliyev 1997-ci il fevralın 25-də "Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında" növbəti Fərman imzalayıb. "Azərbaycanlıların soyqırımını haqqında" 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanda deyilir ki, 1992-ci ilin fevralında ermənilər Xocalı şəhərinin əhalisinə misli görünməyən divan tutdu. Tariximizə Xocalı soyqırımını kimi həkk olunan bu qanlı faciə minlərlə azərbaycanlının məhv edilməsi, əsir alınması, şəhərin yerlə-yeksan olunması ilə nəticələndi.

Xocalı soyqırımının dünya ictimaiyyətinə çatdırılması hər zaman Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətinin

mühüm istiqamətləri sırasındadır. Bu dəhşətli soyqırımının dünyada tanılmasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın da müstəsna xidmətləri var. Fondun "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının sistemli fəaliyyətinin nəticəsidir ki, dünyanın 17 ölkəsi, ABŞ-ın 24 ştatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalıda ermənilər tərəfindən törədilmiş cinayətləri soyqırımı kimi tanıyan qərar və qətnamələr qəbul ediblər. "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının məqsədi beynəlxalq ictimaiyyəti Xocalı soyqırımı haqqında məlumatlandırmaq, qətləmə beynəlxalq aləmdə mənəvi-siyasi qiymət verilməsinə və bu qanlı qırğının qurbanlarının xatirəsinin anılmasına nail olmaqdır.

Təəssüf doğuran məqamlardan biri isə Xocalıda hərbi əməliyyatlara rəhbərlik edənlərin hələ də cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmamasıdır. Britaniyalı jurnalist Tomas de Valın "Qarabağ – Qara bağ" kitabında əksini tapan bəzi faktlar, o cümlədən azərbaycanlıların qırğınında iştirak edən Ermənistanın eks-prezidenti Serj Sarkisyanın söylədikləri deyilənləri bir daha təsdiq edir. "Xocalı hadisələrinə qədər azərbaycanlılar fikirləşirdilər ki, ermənilər mülki əhaliyə əl qaldıra bilməzlər. Biz bu stereotipi qırmağa nail olduq", - deyən Sarkisyan "biz bu barədə bərkədən danışmamağı üstün tuturuq" əlavə edib. Bu faktlar bir daha ermənilərin tarix boyu azərbaycanlılara qarşı yürütdüyü mənfur siyasətin, kin-küdurətin davam etdiyini, Xocalıda baş verənlərin əvvəlcədən planlaşdırılmış soyqırımı siyasətinin mühüm tərkib hissəsi olduğunu təsdiqləyir.

Xocalı soyqırımını törətməklə erməni millətçiləri məkrli məqsədlər güdüdü. Xalqı qorxutmaq, vahimə yaratmaq, onun mübarizə əzmini qırmaq, torpaqların işğalı faktı ilə barışmağa məcbur etmək. Amma hiyləgər və amansız düşmənin niyyətləri baş tutmadı. Azərbaycanda torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda hər an şəhid olmağa hazır olan vətənpərvər nəsil yetişdi və 30 illik işğala qəhrəmanlıqla son qoydu. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev deyib: "Ermənilərin fikri özlərinə getməsin. Onlar, bəlkə də, öz tarixi vətəninə unuda bilirlər. Azərbaycan xalqı heç vaxt öz tarixi vətəninə unuda bilməz. Bu gün qaçqın şəhərciklərində, Bakıda, başqa yerlərdə Dağlıq Qarabağdan, işğal edilmiş bölgələrdən olan ailələrdə doğulan uşaqlar bir amalla, bir arzu ilə yaşayırlar ki, doğma torpaqlarına qayıtsınlar". Milli ideyaya, güclü siyasi iradəyə əsaslanan bu fikir 2020-ci ilin sentyabrında real həyatda da öz təsdiqini tapdı. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çağırışı ilə ayağa qalxan igid oğullarımız bədnam düşmənin işğalçılıq siyasətinə, gündəngünə daha da böyüyən iddialarına, yeni işğalçılıq planlarına birdəfəlik son qoydular və xalqımızın tarixinə parlaq Qələbə yazdılar. Haqq-ədalət bərpa olundu.

Bu gün xalqımız XX əsrin ən dəhşətli qırğınlarından biri olan Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə qalib ölkə, qalib xalq kimi ziyarət edir. Düşməndən bütün şəhidlərimiz kimi, Xocalı soyqırımını qurbanlarının da qisası alınıb. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri müttəfiqlik münasibətləridir.

Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması bizim malik olduğumuz formallaşdırılması idi, çünki Azərbaycan və Türkiyə arasında müttəfiqlik münasibətləri çoxdan mövcuddur.

- Türkiyə Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi tanıyan ilk ölkə olub.
- Son illər ərzində biz faydalı əməkdaşlıq fəaliyyətimizin əmsalını əhəmiyyətli şəkildə artırmışıq.
- Mədəni, dil, etnik yaxınlıq - bu, həmin bünövrədir ki, bizə bu münasibətləri misli görünməmiş səviyyəyə yüksəltməyə imkan verib. Uzun illər ərzində və indi də qorunub saxlanılan düzgün siyasət, bərabər hüquqlu münasibətlər sayəsində buna nail olduq.
- Türkiyə Azərbaycana İkinci Qarabağ müharibəsinin eyni günlərindən siyasi və mənəvi dəstək göstərən ölkə oldu. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk.
- İndi Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası işində ən başlıca rolunu Türkiyə şirkətləri oynayır.

İLHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

İlham Əliyev Türkiyəyə işgüzar səfər etmişdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev səfər çərçivəsində martın 10-da Ankarada Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşüb.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Çankaya Köşkündə dövlətimizin başçısını qarşıladı.

Prezidentlər birgə foto çəkirdilər.

Görüşdə Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması və bu sənədin hər iki ölkənin parlamentində təsdiqlənməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq və dostluq münasibətlərinin müttəfiqlik əsasında daha da inkişaf etdiyi vurğulandı. Postmünaqişə dövründə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında əlaqələrin normallaşdırılmasının perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Həmçinin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının, onun region üçün yaratdığı perspektivlərin, bu xüsusda Qars-Naxçıvan dəmir yolu xəttinin çəkilməsinin əhəmiyyəti qeyd olundu.

Söhbət zamanı 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatda təsbit olunmuş bütün müddəaların Ermənistan

tərəfindən icrasının vacibliyi qeyd edildi, Türkiyə və Ermənistan nümayəndə heyətlərinin təmasları mövzusunda müzakirə aparıldı.

Görüşdə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında enerji sahəsində əməkdaşlığa toxunuldu, bu xüsusda Cənub Qaz Dəhlizinin uğurla fəaliyyət göstərdiyi qeyd olundu, bu dəhliz vasitəsilə qaradaş ölkəyə və Türkiyə ərazisindən keçərək Avropaya qaz təchizatının artırılması imkanları müzakirə edildi, həmçinin İğdır-Naxçıvan qaz xəttinin çəkilməsi və bununla bağlı Azərbaycanın dövlət büdcəsində investisiyanın nəzərdə tutulduğu vurğulandı.

Söhbət əsnasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Hərbi, hərbi texniki, o cümlədən hərbi təlim və tədris sahələrində əməkdaşlığın uğurla davam etdirildiyi bildirildi, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olundu.

Görüşdə Ukraynadakı hadisələrlə bağlı fikir mü-

badiləsi aparıldı, Türkiyə və Azərbaycanın, eyni zamanda, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın müharibənin tezliklə dayandırılması istiqamətindəki şəxsi səyləri yüksək qiymətləndirildi.

Sonda Azərbaycan-Türkiyə müttəfiqlik əlaqələrinin inkişafından bir daha məmnunluq ifadə olundu və Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı Azərbaycana səfərə dəvət etdi.

Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində prokurorluq orqanları tərəfindən zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir

Yanvarın 8-də Baş Prokurorluqda 2021-ci ildə prokurorluq orqanları tərəfindən görülmüş işlərin və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir.

Müşavirədə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu müdrik və düşünülmüş dövlətçilik kursunun alternativsiz davamçısı, “Qarabağ Azərbaycandır” ifadəsini milli mübarizəmizin rəmzinə çevirən möhtərəm Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin möhtəşəm uğurlara imza atmaqla növbəti onilliklər üçün tərəqqisinə və qələbələrinə geniş imkanlar yaradıldığını bildirmişdir.

Tariximizin şanlı səhifələrinə qızıl hərfərlə yazılan Vətən Müharibəsi Zəfərinin Azərbaycanın regionda və dünyada mövqelərini əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirməklə Ölkə başçısının rəhbərliyi, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə gerçəkləşən nəhəng və sürətli tikinti-quruculuq, bərpa işləri əbədi azadlığına qovuşmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzura “Böyük Qayıdış”ın əsasını qoyduğu diqqətə çatdırılmışdır.

Qeyd edilmişdir ki, ölkə başçısı cənab İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın azad edilmiş rayonlara çoxsaylı səfərləri zamanı strateji infrastruktur obyektlərinin açılışının edilməklə yenilərinin təməlinin qoyulması, Zəfər yolunun və Qarabağın “hava qapısı” Füzuli beynəlxalq hava limanının istifadəyə verilməsi, eləcə də 2022-ci

ilin ölkəmizdə “Şuşa ili” elan edilməsi doğma torpaqlarımızın dirçəldilməsinin təminatı olmuşdur.

Azərbaycan dövləti və xalqı üçün əlamətdar olan bir gündə – iyunun 15-də Şuşa şəhərində imzalanan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında müttəfiqlik haqqında müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik Bəyannamənin Qarabağ zəfərindən sonra qazanılan növbəti tarixi uğur olmaqla yanaşı iki dost və qardaş ölkə arasında mövcud əlaqələri və əməkdaşlığı yeni strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltdiyi bildirilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, ölkə Başçısının parlaq diplomatik məharəti sayəsində Vətən Müharibəsinin nəticələri mötəbər beynəlxalq təşkilatlar və aparıcı dövlətlər tərəfindən də qəbul edilmiş, bölgədə sülh və əmin-amanlığın bərpası istiqamətində ötən ilin noyabr və dekabr aylarında müvafiq olaraq Soçidə Rusiya Prezidentinin və Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin iştirakı ilə Ermənistanın Baş naziri ilə keçirilmiş üçtərəfli görüşlər diplomatik qələbəmizin növbəti təntənəsi olmuşdur.

Müşavirədə torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik

zirvəsinə ucalan qəhrəman Vətən oğullarının ailələrinin, döyüşlər zamanı yaralanan qazilərin, eləcə də müharibə iştirakçılarının Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna qayğısı ilə əhatə olunduqları xüsusi vurğulanmışdır.

Bu baxımdan Qarabağ müharibəsi əlillərinin və onların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinə xüsusi qayğının daha bir təzahürü olaraq I Qarabağ müharibəsi əlillərinə birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi təd-

istişamətində həyata keçirilən islahatların ardıcılığını nümayiş etdirdiyi xüsusi vurğulanmışdır.

Görülən işlərin davamı olaraq, ölkə başçısının sərəncamı ilə Qubadlı, Kəlbəcər Hərbi Prokurorluğu və Qarabağ Hərbi Prokurorluğunun əsasında Ağdam Hərbi Prokurorluğunun yaradılması, o cümlədən qısa zaman kəsiyində müasir tələblərə cavab verən Qubadlı və Kəlbəcər hərbi prokurorluqlarının inzibati binalarının istifadəyə verilməsinin Qarabağın yenidən həyata qaytarılmasına dair dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi bildirilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, prokurorluqda aparılan müasir məzmunlu islahat tədbirlərinin davamı kimi qurumun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, elmi-texniki nailiyyətlərdən istifadə etməklə fəaliyyətdə səmərəliliyinin artırılması işində müstəsna önəmə malik cənab Prezidentin 7 may 2021-ci il tarixli Fərmanı bir daha ölkə başçısının quruma olan inam və etimadının göstəricisi olmuşdur.

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü əsasında Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qələbənin birinci ildönümü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş "8 noyabr – Zəfər günü münasibətilə Amnistiya elan edilməsi haqqında" Qərarın prokurorluq orqanları tərəfindən təxirəsalınmadan və düzgün icrası təmin edilməklə hazırkı dövrdə ümumilikdə 10943 nəfər barəsində amnistiya tətbiq edilmiş, o cümlədən, 6049 şəxs barəsində müvafiq prokurorların razılığı ilə cəzaları icra edən qurumlar tərəfindən, 4053

nəfər barəsində prokurorların iştirakı ilə məhkəmələr tərəfindən, 119 nəfər barəsində bilavasitə prokurorluq orqanları tərəfindən, 722 nəfərə isə digər qurumlar tərəfindən prokurorluğun prosesual rəhbərliyi ilə amnistiya tətbiq edilməklə şəxslər cəzadan və ya cinayət məsuliyyətindən azad edilmiş, cəzaları azaldılmışdır.

Müşavirədə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlərlə yanaşı beynəlxalq tərəfdaşlarla qarşılıqlı münasibətlərin inkişafına da xüsusi diqqət yetirildiyi, hesabat dövründə Rusiya Federasiyası Baş prokurorunun və Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsi Baş prokurorunun rəhbərlik etdikləri nümayəndə

heyətlərinin ölkəmizə işgüzar səfərləri zamanı onların Ölkə Başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilmələrinin ikitərəfli əlaqələrin yeni müstəvidə davam etdirilməsinə hərtərəfli zəmin yaratdığı bildirilmişdir.

Qurumun beynəlxalq nüfuzunun artması istiqamətində xüsusilə noyabrın 1-də Bakıda keçirilmiş Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv Dövlətlərin Baş Prokurorları Şurasının ilk iclasında Şuranın Əsasnaməsinin imzalanmaqla təsis edilməsinin türkdilli ölkələr arasında əməkdaşlığın keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlməsinə xidmət edəcəyi vurğulanmışdır.

Qeyd edilmişdir ki, ötən il ərzində prokurorluq orqanları tərəfindən xarici tərəfdaşlarla çoxsaylı görüşlər keçirilmiş, o cümlədən Belarus İstintaq Komitəsinin sədri Dmitri Qoranın, İstanbul şəhər Baş prokuroru Şaban Yılmazın rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri ölkəmizdə səfərdə olmuş, həmçinin Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Ukrayna və Gürcüstanda işgüzar səfərdə olmuşdur.

Hesabat dövründə korrupsiyaya qarşı mübarizə diqqət mərkəzində saxlanılmaqla korrupsiya hüquqpozmasına yol vermiş 492 şəxs barəsində 301 cinayət işinin istintaqı tamamlanaraq baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmiş, 39 milyon 224 min manat məbləğində ziyanın ödənilməsi təmin edilmiş, həmçinin 101 milyon 373 min manat dəyərində əmlak üzərinə həbs qoyulmuş, eləcə də

cinayət məsuliyyətindən azad olunmuş şəxslər tərəfindən mövcud qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq dövlət büdcəsinə əlavə olaraq 2 milyon 195 min manat məbləğində pul vəsaitinin ödənilməsi təmin olunmuşdur.

Prokurorluq orqanlarında xidməti, icra və əmək intizamının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində ciddi tədbirlərin görülməsi,

bütün struktur qurumlarda möhkəm nizam-intizam şəraitinin yaradılması, aşkar olunan hər hansı nöqsan və çatışmazlıqlara qarşı prinsipiallıq mövqeyindən yanaşılmaqla müvafiq nəticələrin çıxarılması 2021-ci ildə də əsas vəzifələrdən biri kimi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Belə ki, hesabat dövründə xidməti fəaliyyətində yol verdikləri nöqsanlara görə 52 prokurorluq əməkdaşı intizam məsuliyyətinə cəlb edilmiş, onlardan 2-i prokurorluq orqanlarından xaric edilmiş, 5 nəfər vəzifədən azad edilmiş, 30 nəfərə töhmət və ya şiddətli töhmət, 15 nəfərə isə irad intizam tənbehi tədbiri tətbiq edilmişdir.

Müşavirədə dövlət gənclər siyasətinə uyğun olaraq yeni nəsil prokurorluq əməkdaşlarının formalaşdırılması istiqamətində ötən il keçirilmiş müsabiqə nəticəsində yüksək nəzəri bilikləri ilə seçilən 100 gənc hüquqşünasın müvəffəqiyyət qazandığı, həmçinin hesabat dövründə elan edilmiş 23-cü müsabiqənin yekunlaşması istiqamətində işlərin davam etdirildiyi diqqətə çatdırılmışdır.

Əməliyyat müşavirəsində Baş Prokurorluğun əlaqədar struktur qurumları və müvafiq tabe prokurorlar tərəfindən daxili işlər orqanları ilə əlaqəli şəkildə 2021-ci ilin nəticələrinə görə artımı müşahidə olunan cinayətlərin profilaktikası istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi, eyni zamanda, cəzanın labüdlüyü prinsipinin təmin edilməsi məqsədilə bağlı qalmış cinayətlərin açılması və təqsirkar

şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsinin zəruriliyi diqqətə çatdırılmışdır.

Eyni zamanda, hesabat dövrü ərzində görülmüş müsbət işlərlə yanaşı, fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən hallar Baş Prokurorluğun müvafiq struktur qurumlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə ətraflı təhlil olunmaqla, istintaq işi və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyin həyata keçirilməsi, hüquqi və fiziki şəxslərə vurulmuş zərərin ödənilməsi, Amnistiya ilə bağlı qərarın icrası, vətəndaş müraciətlərinə baxılması və onların qəbulu ilə əlaqədar işin təşkilinin daim diqqət mərkəzində saxlanılması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi tələb olunmuşdur.

Xüsusilə, ölkə başçısının fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən olan korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə tədbirlərinin ardıcılığının təmin edilməklə bütün neqativ təzahürlərin təxirəsalınmadan aradan qaldırılmasının vacibliyi vurğulanmışdır.

Cari hesabat dövründə cəmiyyəti narahat edən intihar halları, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, habelə dəm qazından zəhərlənmə faktları

üzrə ibtidai araşdırma və əməliyyat-axtarış fəaliyyəti üzərində prokuror nəzarətinin gücləndirilməsi, bu kimi hadisələrin minimuma endirilməklə təqsirli şəxslərin dairəsinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi tələb edilmişdir.

Sonda 2021-ci il ərzində görülmüş işlərin vəziyyətinin ümumiləşdirilməklə nəticələrinin təsdiq edilmiş cədvələ uyğun olaraq, Baş Prokurorluğun idarə və şöbələrində müzakirələrin aparılması, habelə Baş Prokurorluğun geniş kollegiya iclasının keçirilməsinə hazırlıqla əlaqədar müvafiq tapşırıqlar verilmişdir.

Əməliyyat müşavirəsinə yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev bildirmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun kollektivi 2022-ci ildə də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən tədbirlərin reallaşdırılmasında, digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsində, dövlətçiliyimizin maraqlarının və ölkəmizdə bərqərar olmuş dayanıqlı ictimai-siyasi sabitlik və əmin-amanlığın qorunmasında zəruri tədbirlərin görülməsini təmin edəcəkdir.

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərlik heyəti nümayəndə heyəti Moskva şəhərində səfərdə olmuşdur

Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq Azərbaycan Prokurorluğu öz səlahiyyətləri çərçivəsində beynəlxalq əlaqələrini genişləndirir, xarici dövlətlərin prokurorluq və digər hüquq mühafizə orqanları və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığını səmərəli şəkildə davam etdirir.

Yanvarın 12-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Rusiya Federasiyasının Baş prokuroru

İqor Krasnovun dəvəti ilə Rusiya Prokurorluğunun yaranmasının 300 illiyinə həsr olunmuş tədbirlərdə iştirakla əlaqədar Moskvaya səfərə gəlmişdir.

Nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin tərəfindən qəbul edildi. Daha sonra Baş Prokurorluqda Rusiyanın rəsmi şəxslərinin iştirakı ilə təntənəli yubiley tədbiri keçirildi.

Səfər çərçivəsində Kamran Əliyev rusiyalı həmkarı İqor Krasnov, türkiyəli həmkarı Bekir Şahin, Pakistanın Baş prokuroru Rəhman Aamir, tacikistanlı həmkarı Yusuf Raxmon, Özbəkistanın Baş prokuroru Niqmatilla Yuldoşev, Qırğızistanın Baş prokuroru Kurmankul Zuluşev, Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının Prezidenti Çeol Kyu Hvan, Avropa Şurasının İnsan Hüquqları və Qanunun Aliliyi Direktoratının rəhbəri Xristos Cakumopulos və digər ölkələrin baş prokurorları, həmçinin nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların rəhbər şəxsləri ilə görüşlər keçirərək mövcud əlaqələr və gələcək əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə etdi.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin, Türkdilli dövlətlərin Baş prokurorları arasında görüş keçirilmiş, gələcək əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunmuşdur.

Tədbirlərdə Azərbaycanın Rusiyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Polad Bülbüloğlu iştirak etmişdir.

Rusiyaya işgüzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyevlə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Baş prokuroru Səud Abdulla Əlşərif arasında ikitərəfli görüş keçirilib

məmnuniyyətlə vurğulayaraq, bu sahədə dövlət başçıları cənab İlham Əliyev və Kral Salman bin Əbdül-Əziz Əl Səudun misilsiz xidmətlərini qeyd edib.

Baş prokuror müzəffər Ali Baş Komandanının rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının ölkəmizə dəstəyinə görə təşəkkürünü bildirib.

Krallığın Baş prokuroru ölkəmizi möhtəşəm qələbə münasibətilə təbrik edərək Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasını bütövlükdə müsəlman dünyası üçün əhəmiyyətini vurğulayıb.

Rusiyaya işgüzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyevlə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Baş prokuroru Səud Abdulla Əlşərif arasında ikitərəfli görüş keçirilib.

Kamran Əliyev dövlətlərimiz arasında bütün sahələrdə münasibətlərin ən yüksək səviyyədə olduğunu

Görüşdə ikitərəfli maraq kəsb edən bir sıra məsələlər müzakirə edilmiş, gələcək əməkdaşlıq perspektivlərinə, o cümlədən prokurorluqlarımız arasında əməkdaşlıq sənədinin imzalanmasına dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Baş prokuror Moskvada İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Məhəmməd Cəfər Montazeri ilə ikitərəfli görüş keçirib

Moskvaya işguzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyev İran İslam Respublikasının Baş prokuroru Məhəmməd Cəfər Montazeri ilə ikitərəfli görüş keçirib.

Qədim tarixi, mədəni, dini münasibətlərə malik Azərbaycan-İran əlaqələrinin bugün də müsbət dinamika ilə inkişaf etdiyi qeyd edilmişdir.

Tərəflər qurumlar arasında mövcud olan ikitərəfli əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf istiqamətləri, mütəşəkkil cinayətkarlığın, o cümlədən kibercinayətkarlıq, narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi, ekoloji sahədə hüquqpozmalara, habelə cinayət işləri üzrə hüquqi yardım, ekstradisiya və məhkumların verilməsi məsələlərində işin səmərəliyinin artırılması ətrafında səmərəli müzakirələr aparmışlar.

**Bu gün Azərbaycan
inamla irəliyə baxır,
ölkə qarşısındakı
əsas vəzifələr,
ilk növbədə,
Qarabağ məsələsi
öz həllini tapmışdır.**

İndiki gənclər üçün
imkanlar daha genişdir və
gənclər bu imkanlardan
istifadə etməlidirlər.

Biz azad ölkədə yaşayırıq, sabitlik olan ölkədə yaşayırıq, özünə
güvənən ölkədə yaşayırıq.

Biz haqlı olaraq fəxr edirik ki, Azərbaycan vətəndaşlarıyıq və gənclər
həm öz gələcək həyatlarını düzgün müəyyən etmək üçün və eyni
zamanda dövlətə maksimum xeyir vermək üçün fəal olmalıdırlar.

Mən Azərbaycan gənclərinə təşəkkür etmək istəyirəm. Vətən
müharibəsində gənclərin rolu həlledici olmuşdur və biz haqlı
olaraq gənclərimizlə fəxr edə bilərik.

İLHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

Prokurorluq orqanlarında qulluğa yeni qəbul edilmiş gənc hüquqşünasların andiçmə mərasimi keçirilmişdir

Yanvarın 17-də Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda müsabiqə yolu ilə prokurorluq orqanlarında qulluğa yeni qəbul edilmiş gənc əməkdaşların andiçmə mərasimi keçirilmişdir.

Prokurorluq orqanlarında qulluğa yeni qəbul edilmiş gənc əməkdaşlar ilk növbədə Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri, dünya şöhrətli siyasi xadim Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı önünə əklil qoymuşlar.

Şəhidlər xiyabanına gələn gənc hüquqşünaslar ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini yad etmişlər.

Mərasimdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmiş, qazilərə şəfa dilənmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu müdrik və düşünülmüş dövlətçilik kursunun alternativsiz davamçısı, "Qarabağ Azərbaycandır" ifadəsini milli mübarizəmizin rəmzinə çevirən möhtərəm Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin möhtəşəm uğurlara imza atmaqla növbəti onilliklər üçün tərəqqisinə və qələbələrinə geniş imkanlar yaradıldığını bildirmişdir.

Tariximizin şanlı səhifələrinə qızıl hərflərlə yazılan Vətən Müharibəsi Zəfərinin Azərbaycanın regionda və dünyada mövqelərini əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirməklə Ölkə başçısının rəhbərliyi, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə gerçəkləşən nəhəng və sürətli tikinti-quruculuq, bərpa işlərinin əbədi azadlığına qovuşmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzura "Böyük Qayıdış"ın əsasını qoyduğu, eləcə də Zəfər yolunun və Qarabağın "hava qapısı" Füzuli beynəlxalq hava limanının istifadəyə verilməsinin, 2022-ci ilin ölkəmizdə "Şuşa İli" elan edilməsinin doğma torpaqlarımızın dirçəldilməsinin təminatı olduğu diqqətə çatdırılmışdır.

Azərbaycan dövləti və xalqı üçün əlamətdar olan bir gündə - iyunun 15-də Şuşa şəhərində imzalanan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında müttəfiqlik haqqında müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyətə

malik Bəyannamənin Qarabağ zəfərindən sonra qazanılan növbəti tarixi uğur olmaqla yanaşı iki dost və qardaş ölkə arasında mövcud əlaqələri və əməkdaşlığı yeni strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltdiyi bildirilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, ölkə Başçısının parlaq diplomatik məharəti sayəsində Vətən Müharibəsinin nəticələri mötəbər beynəlxalq təşkilatlar və aparıcı dövlətlər tərəfindən də qəbul edilmiş, bölgədə sülh və əmin-amanlığın bərpası istiqamətində ötən ilin noyabr və dekabr aylarında müvafiq olaraq Soçidə Rusiya Prezidentinin və Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin iştirakı ilə Ermənistanın Baş naziri ilə keçirilmiş üçtərəfli görüşlər diplomatik qələbəmizin növbəti təntənəsi olmuşdur.

Mərasimdə torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman Vətən oğullarının ailələrinin, döyüşlər zamanı yaralanan qazilərin, eləcə də müharibə iştirakçılarının Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna qayğısı ilə əhatə olunduqları xüsusi vurğulanmışdır.

Bu baxımdan Qarabağ müharibəsi əlillərinin və onların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinə xüsusi qayğının daha bir təzahürü olaraq I Qarabağ müharibəsi əlillərinə birdəfəlik ödəniş edilməsi barədə ölkə başçısının fərmanı, Şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə yeni evlərin və mənzillərin verilməsi, onların maddi-sosial problemlərinin aradan qaldırılması və təminatına dəstək məqsədilə yaradılmış "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi tədbirlərin önəmi diqqətə çatdırılmışdır.

Bildirilmişdir ki, Prezident İlham Əliyevin fədakar və yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində ölkəmiz dünyaya yeni iqtisadi və sosial inkişaf modelini təqdim edərək 2021-ci ildə də bütün sahələrdə inkişaf tempini qoruyub saxlaya bilmiş, həyata keçirilmiş qabaqlayıcı tədbirlərlə ölkəmizdə pandemiya tam nəzarət altına alınmış, koronavirusla mübarizə tədbirləri ilə yanaşı 44 günlük Vətən müharibəsinə baxmayaraq ötən il ərzində heç bir sosial layihə təxirə salınmamış, iqtisadi islahatlar daha da dərinləşmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin 2001-ci il 19 iyun tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında" Əsasnamənin tələblərinə müvafiq olaraq 2002-ci ildən başlayaraq keçirilən müsabiqələr yolu ilə qulluğa qəbul olunmuş hüquqşünasların Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun kadr korpusunun əhəmiyyətli hissəsini təşkil etməsi, onların tutduqları vəzifələrdə səmərəli fəaliyyəti, həmin gənclərin bir çoxunun rəhbər və yuxarı təsnifatlar üzrə vəzifələrə irəli çəkilməsi ölkə həyatının bütün sahələrində gənclərin daha mühüm vəzifələrə təyin edilməsi barədə Prezident İlham Əliyevin göstərişlərinin icrasının nəticələridir.

Baş prokuror bildirmişdir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu dövlət gənclər siyasətinin möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi respublikamızda gəncliyin inkişaf yoluna işıq salmaqla gənclərin dövlət idarəçiliyində, bir sözlə, ictimai həyatın bütün sahələrində iştirak edən güclü sosial təbəqəyə çevrilməsini təmin etmişdir. Bu istiqamətdə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyi ilə həyata keçirilən mütəmadi tədbirlər gənclərin təhsil, ailə, məişət, məşğulluq məsələlərinin həllində mühüm rol oynayaraq gəncliyin uğurlu gələcəyinə hesablanmışdır.

Ölkə Başçısının rəhbərliyi ilə görülən işlərin, milli mənafeyimizin ən yüksək səviyyədə qorunmaqla dönməz sabitliyə və təhlükəsizliyə, davamlı inkişafa, etibarlı sosial rifaha, tərəqqiyə və firavan gələcəyə yönəlmiş fəaliyyətinin xalqımız tərəfindən daim dəstəkləndiyi nəzərə çatdıran Baş Prokuror prokurorluq əməkdaşlarının həyata keçirilən siyasi kursa, dövlətə və dövlətçiliyə daim sadıq olduqlarını qeyd etmişdir.

Bildirilmişdir ki, prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbullu bağlı 2021-ci ildə keçirilmiş 23-cü müsabiqədə namizədlərin yüksək nəzəri biliklərə, geniş dünyagörüşünə, xarici dil biliklərinə, sağlam mənəviyyata, məntiqi düşünmə qabiliyyətinə və prokurorluqda işləmək üçün zəruri olan digər keyfiyyətlərə malik olmaları, o cümlədən prokurorluqda qulluq keçmək arzuları, prokurorluq orqanlarında mövcud olan vakant ştat vahidləri nəzərə alınmaqla 83 gənc hüquqşünas qulluğa qəbul edilmişdir.

Daha sonra prokurorluqda qulluğa yeni qəbul olunmuş gənclərin vəzifələrə təyin edilməsi barədə

Baş Prokurorluq üzrə əmr elan edilmiş, işə qəbul olunanlar təntənəli surətdə and içmiş və onlara xidməti vəsiqələr Baş prokuror Kamran Əliyev tərəfindən təqdim olunmuşdur.

Prokurorluqda qulluğa yeni qəbul olunmuş gənclərdən Sevinc Qasımova, Elvin Rafailzadə və Vətən müharibəsi iştirakçısı Xalq Dadaşzadə çıxış edərək gənc mütəxəssislərə göstərilən dövlət qayğısına görə ölkə başçısına öz minnətdarlıqlarını bildirmiş və onlara göstərilən yüksək etimadı doğruldacaqlarına söz vermişlər.

Tədbir iştirakçıları adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə müraciət qəbul edilmişdir.

Baş prokuror Kamran Əliyev mərasimə yekun vuraraq qulluğa qəbul olunan gənc prokurorluq əməkdaşlarını təbrik etmiş, prokurorluq işçisinin şərəfini həmişə uca tutacaqlarından əminliyini ifadə etmişdir.

Sonda tədbir iştirakçıları ilə birlikdə xatirə fotosəkli çəkdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda 2021-ci ildə fəaliyyət istiqamətləri üzrə görülmüş işlərin vəziyyətinə həsr olunmuş Geniş Kollegiya iclası keçirilmişdir

Yanvarın 24-də Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda Mərkəzi aparatın, Respublika Hərbi, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Naxçıvan Muxtar Respublikası Hərbi və Bakı şəhər prokurorluqlarının rəhbər heyətinin, rayon (şəhər) və ərazi hərbi prokurorlarının iştirakı ilə prokurorluq orqanları tərəfindən 2021-ci ildə görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş Geniş Kollegiya iclası keçirilmişdir.

Tədbirdən öncə Baş Prokurorluğun rəhbərliyi ulu öndər Heydər Əliyevin Baş Prokurorluğun inzibati binasındakı büstü önünə əklil və gül dəstələri qoymuş, unudulmaz xatirəsini ehtiramla yad etmişlər.

Kollegiya iclasında ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmiş, qazilərə şəfa dilənmişdir.

İclasda giriş nitqi ilə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev diqqətə çatdırmışdır ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi və xilaskarı, müstəsna xidmətləri ilə əbədilik qazanan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik ənənələrinin müzəffər davamçısı, tarixin ən qüdrətli Azərbaycanının yaradıcısı möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli inkişaf konsepsiyasının müasir çağırışlara müvafiq surətdə uğurla, inamla həyata keçirilməsi ölkəmizin növbəti onilliklər üçün tərəqqisini və qələbələrini təmin etmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, tariximizə və dövlətçiliyimizə qızıl hərflərlə yazılan, milli qürur və ləyaqət hissini bərpa edən böyük Zəfər regionumuzda yeni geosiyasi reallıqlar yaratmaqla Ölkə başçısının rəhbərliyi, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə gerçəkləşən misli görünməmiş sürətli bərpa-quruculuq işləri Qarabağ və Şərqi Zəngəzura əzəli-əbədi sakinlərinin Qayıdışının təməlini qoymuşdur.

Qarabağın tacı Şuşa şəhərində keçirilmiş tarixi-mədəni əhəmiyyətli tədbirlər, Zəfər yolu, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı və digər çoxsaylı obyektlərin is-

tifadəyə verilməklə yenilərinin təməlinin atılması "Şuşa ili"ndə mədəniyyət paytaxtımızı əvvəlki şöhrəti və əzəmətinə qaytaracağı ifadə edilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, düşmənin vandallığına məruz qalmış şəhər və kəndlərimizin həyata qaytarılması istiqamətində müasir yol-nəqliyyat infrastrukturunun qurulması, "ağıllı kənd" layihələrinin icrası, sənaye parklarının və digər layihələrin təməlləşmə mərasimləri ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafının əsaslarının daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət etməklə bölgədə yeni mərhələnin başlanmasına, sabitliyin və təhlükəsizliyin inkişafına şərait yaratmışdır.

Regionun geosiyasi mənzərəsini dəyişən Azərbaycan dövləti və xalqı üçün əlamətdar olan bir gündə – iyunun 15-də Şuşa şəhərində imzalanan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında müttəfiqlik haqqında müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik Bəyannamənin Qarabağ zəfərindən sonra qazılan növbəti tarixi uğur olmaqla yanaşı iki dost və qardaş ölkə arasında mövcud əlaqələri və əməkdaşlığı yeni strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltdiyi diqqətə çatdırılmışdır.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna qayğısı ilə əhatə olunmuş, onların sosial müdafiəsi sistemli və ardıcıl xarakter daşımaqla yeni evlərin və avtomobillərin verilməsi, həmçinin "YAŞAT" fondunun həyata keçirdiyi tədbirlər xüsusi əhəmiyyətə malik olmuşdur.

2021-ci ilin Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə etdiyi Vətən Müharibəsi Zəfərinin məntiqi davamı olaraq xarici siyasətdə uğurlarla yanaşı, ölkə daxili nailiyyətlərlə zəngin olduğu, bütün sahələrdə dinamik inkişaf tempinin müşahidə edilməklə iqtisadi artımın 5 faizdən çox olması, həmçinin qeyri-neft iqtisadiyyatı və sənaye istehsalının yüksəlməklə valyuta ehtiyatlarımızın 2,5 milyard dollar artması fonunda müstəqillik tariximizin ən böyük bədcəsinin qəbul olunması xüsusi qeyd edilmişdir.

Ölkəmizin həm regional, həm də dünya miqyasında artan rolunun və bilavasitə Prezident İlham Əliyevə göstərilən yüksək diqqətin və hörmətin bariz nümunəsi olaraq Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşü çərçivəsində dövlət başçısının Türk Dünyasının Ali Ordeni ilə təltif edilməsi aparılan uğurlu siyasi kursun alternativsizliyini bir daha nümayiş etdirdiyi bildirilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, bir sıra ölkələrdə koronavirus pandemiyasının təsirindən yaranmış dərin maliyyə böhranına baxmayaraq ölkəmizdə pandemiya tam nəzarət altına alınmaqla uğurlu vaksinasiya prosesi aparılmış, həyata keçirilən düşünülmüş sistemli islahatlar ciddi sosial-iqtisadi tədbirlərin gerçəkləşdirilməsinə imkan yaratmışdır.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, ölkəmizin beynəlxalq miqyasda söz və nüfuz sahibi olmasına, həmçinin Respublikamızda sosial yönümlü siyasətin reallaşdırılmasına, insanları narahat edən problemlərin aradan qaldırılmasına, bütövlükdə həyata keçirilən hərtərəfli islahatlara və görülən böyük işlərə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım

Əliyevanın genişmiqyaslı nəcib və fədakar fəaliyyəti misilsiz töhfələr verməkdədir.

Kollegiya iclasında qeyd edilmişdir ki, prokurorluq orqanları daim möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmaqla hesabat dövründə ölkə başçısının Baş Prokurorluğun yeni inzibati bina kompleksinin açılışında iştirakı, qurumun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, elmi-texniki nailiyyətlərdən istifadə etməklə fəaliyyətdə səmərəliliyinin artırılması işində müstəsna önəmə malik 7 may 2021-ci il tarixli Fərmanı, Qubadlı, Kəlbəcər və Ağdam Hərbi prokurorluqlarının yaradılması, həmçinin bir qrup əməkdaşa ali xüsusi rütbələrin verilməsi göstərilən etimadla yanaşı prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin ən müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilməsi, infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində islahatların ardıcılığını nümayiş etdirmişdir.

Həyata keçirilən kompleks və ardıcıl tədbirlərin davamı kimi 14 mənzilli yaşayış kompleksinin istifadəyə verilməklə prokurorluq əməkdaşları və veteranlardan ibarət kooperativ üzvlərinin güzəştli şərtlərlə mənzillərlə təmin edilməsinin ölkə başçısının dəstəyi ilə prokurorluq orqanları əməkdaşlarının və veteranlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində xüsusi əhəmiyyətə malik olduğu bildirilmişdir.

Hesabat məruzəsində qeyd edilmişdir ki, 2021-ci il Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu orqanları üçün də uğurlu dövr olmuş, daxili işlər, dövlət təhlükəsizliyi və digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi təmin olunmuşdur.

Ümumilikdə, cinayətkarlığın dinamikasında və strukturunda müşahidə olunan əvvəlki hesabat ilinin müsbət göstəricilərinin 2021-ci ildə də davam etdiyi, əməliyyat-axtarış və istintaq fəaliyyətini həyata keçirən bütün dövlət orqanları üzrə qeydə alınmış 31.131 cinayətin 87,3%-nin açılması təmin olunmaqla bu cinayətlərin 94,2%-nin prokurorluq və daxili işlər orqanlarının səlahiyyətləri çərçivəsində istintaqı və təhqiqatı aparılan hüquqazidd əməllər təşkil etdiyi bildirilmişdir.

2020-ci illə müqayisədə prokurorluq, daxili işlər və dövlət təhlükəsizlik orqanları tərəfindən peşəkarlıqla həyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində şəxsiyyət əleyhinə olan cinayətlər, o cümlədən qəsdən adam öldürmələr, adam öldürməyə cəhdlər, qəsdən sağlamlığa az ağır zərər vurmalar, həmçinin oğurluq və soyğunçuluq cinayətlərinin sayı azalmış, ötən illərdən bağlı qalmış 332 cinayətin açılması təmin edilərək, 268 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilmişdir.

Hesabat dövründə prokurorluq orqanları tərəfindən 1301 şəxs barəsində 970 cinayət işinin ibtidai istintaqı yekunlaşdırılaraq məhkəmələrə göndərilmiş, bu müddətdə prokurorluq və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının istintaq qurumlarında qeydə alınmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə 206 milyon 257 min manat məbləğində maddi ziyanın ödənilməsinə nail olunmuşdur.

Kollegiya iclasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qələbənin birinci illik dönümü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş "8 noyabr – Zəfər günü münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" Qərarın prokurorluq orqanları tərəfindən təxi-

rəsalınmadan və düzgün icrasının təmin edildiyi diqqətə çatdırılmaqla hesabat dövründə ümumilikdə 10943 şəxs barəsində amnistiya tətbiq edildiyi, hazırda da bu istiqamətdə işlərin intensiv qaydada davam etdirildiyi bildirilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, Prezident cənab İlham Əliyevin siyasi fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən olan korrupsiyaya, rüşvətxorluğa qarşı barışmaz mübarizə ötən dövrlərdə olduğu kimi davam etdirilərək korrupsiyaya qarşı mübarizədə ixtisaslaşmış cinayət təqibi orqanı olan Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən 493 şəxs barəsində 301 cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanmaqla 466 şəxs barəsində 274 cinayət işi baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmişdir.

Hesabat dövründə cinayət işləri üzrə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədilə Baş idarə tərəfindən istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə 39 milyon 285 min manat məbləğində ziyanın ödənilməsi təmin edilmiş, həmçinin cinayət qanunvericiliyinin tələblərinə əsasən təqsirləndirilən şəxslər tərəfindən dövlət büdcəsinə 2 milyon 195 min manat ödənilməklə 101 milyon 373 min manat dəyərində əmlak üzərinə həbs qoyulmuşdur.

2021-ci il ərzində 161 saylı "Qaynar xətt" əlaqə mərkəzi vasitəsi ilə korrupsiya hüquqpozmaları barədə Baş idarəyə daxil olmuş müraciətlərin 67-si üzrə Cinayət Məcəlləsinin müxtəlif maddələri ilə cinayət işləri başlanmış, digərləri üzrə prokuror təsir tədbiri aktlarından istifadə edilməklə aidiyyəti qurumlarla əlaqəli şəkildə qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir.

Bu müddət ərzində Baş İdarənin əməliyyat qurumları öz vəzifələrini uğurla icra etmiş, keçirilən

əməliyyat tədbirləri nəticəsində 73 şəxs cinayət barəsində yaxalanmış, əməliyyat üsul və vasitələrindən istifadə etməklə korrupsiya hüquqpozmaları barədə əldə edilmiş məlumatlar əsasında isə 118 cinayət işi başlanmışdır.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin bir neçə gün öncə yerli televiziya kanallarına müsahibəsində qeyd etdiyi "heç kim bu məsuliyyətdən boyun qaçıra bilməz, heç kim qanundan üstün deyil, qanun qarşısında hamı bərabərdir, heç kimin əvvəlki xidmətləri nəzərə alınmayacaq" fikirlərinə uyğun olaraq prokurorluq orqanları tərəfindən ölkəmizdə həyata keçirilən quruculuq işlərinə, sosial, iqtisadi və siyasi sahədə aparılan islahatlara kölgə salan, habelə əhalinin haqlı narazılığına səbəb olan neqativ təzahürlərə qarşı daha ciddi mübarizə aparılması istiqamətində sistemli, ardıcıl və qətiyyətli mübarizə tədbirlərinin davam etdiriləcəyi xüsusi vurğulanmışdır.

Hesabat dövründə Respublika Hərbi Prokurorluğu orqanları tərəfindən Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində tapşırıqlarının icrası ilə əlaqədar Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər qurumlarla birlikdə görülmüş işlər nəticəsində hərbi intizamın möhkəmləndirildiyi, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının alındığı, ümumilikdə qurumun fəaliyyətini post-müharibə dövrünün tələblərinə uyğun qurmaqla ordu quruculuğunun davam etdiyi yeni mərhələdə zəruri tədbirlərin həyata keçirildiyi qeyd edilmişdir.

Hesabat dövründə hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən 1846 cinayət hadisəsi qeydə alınmışdır ki, onlardan 530-u korrupsiya cinayətləri ilə bağlı olmuşdur. Qeyd edilən dövr ərzində hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən korrupsiya cinayətləri üzrə 110 şəxs barəsində 85 cinayət işinin istintaqı yekunlaşdı-

rılaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə hərbi məhkəmələrə göndərilmişdir.

Diqqətə çatdırılmışdır ki, qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin üzvləri tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə, habelə müharibə cinayətləri ilə əlaqədar Hərbi Prokurorluqda istintaq edilən cinayət işi üzrə bu günə kimi 297 şəxs barəsində Cinayət Məcəlləsinin 103-cü (soyqırım), 113-cü (işgəncə), 115-ci (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116-cı (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma) və s. maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb etmə qərarları çıxarılaraq axtarışları elan edilmişdir.

Bundan əlavə, Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Mkrtyçyan Lüdvik Mkrtyçoviç və Xosrovyan Alyoşa Aramaisoviçin Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilmələrinə dair cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanaraq aidiyyəti üzrə baxılması üçün Bakı Hərbi Məhkəməsinə göndərilmişdir.

Hazırda Azərbaycan Respublikasının ərazilərində qanunsuz fəaliyyət göstərmiş erməni separatçı rejiminin silahlı hərbi birləşmələri və Ermənistan Respublikasının Silahlı Qüvvələri tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə, habelə müharibə və digər cinayətlərin araşdırılması ilə bağlı yaradılmış birgə istintaq-əməliyyat qrupu tərəfindən cinayət hadisələrinin araşdırılması, cinayət qanunu ilə nəzərdə tutulmuş əməlin törədilməsində şübhəli olan şəxslərin müəyyən edilməsi, sübutların toplanılması və təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunması yönündə işlər davam etdirilir.

2021-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası prokurorluğu tərəfindən cinayətkarlığa və hüquq pozuntularına qarşı mübarizə sahəsində müsbət göstəricilər əldə edilmiş, istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətinə nəzarət artırılmış, vətəndaşların mürə-

ciətlərinə baxılması, onların problemlərinin həll olunması diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Hesabat dövründə Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsində 328 cinayət işinin ibtidai istintaqı aparılmaqla 120 şəxs barəsində 96 cinayət işinin istintaqı tamamlanmışdır. Tamamlanmış işlərdən 118 şəxs barəsində 64 cinayət işi mahiyyəti üzrə baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmiş, bunlardan 24 şəxs barəsində 17 iş qəsdən adam öldürmə faktları ilə bağlı olmuşdur.

Hesabat dövründə cinayət işləri üzrə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədilə İstintaq idarəsi tərəfindən istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə 67 milyon 165 min manat məbləğində ziyanın ödənilməsi təmin edilmiş, həmçinin cinayət qanunvericiliyinin tələblərinə əsasən təqsirləndirilən şəxslər tərəfindən dövlət büdcəsinə 45 milyon 190 min manat ödənilməklə 21 milyon 975 min manat dəyərində əmlak üzərinə həbs qoyulmuşdur.

Qeyd olunmuşdur ki, hesabat dövründə əvvəlki illərdən, eləcə də hesabat dövründə qeydə alınmaqla bağlı qalmış 8 cinayət işinin açılması təmin edilmiş və onlardan 5 iş üzrə ibtidai istintaq yekunlaşdırılaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə məhkəmələrə göndərilmiş, 3 iş üzrə isə hazırda istintaq davam etdirilir.

2021-ci ildə də intihar və intihara cəhd hadisələrinin minimuma endirilməsi məqsədilə zəruri tədbirlər görülmüş, bu sahədə qabaqçılıq tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı, çoxsaylı dövlət qurumları və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə 23 iyun 2021-ci il tarixdə yüksək səviyyəli konfrans keçirilməklə qurumlararası işçi qrup yaradılmışdır. Hazırda işçi qrup tərəfindən 2021-2025-ci illər üzrə təsdiq olunmuş Fəaliyyət Planına uyğun olaraq müvafiq işlərin görülməsi təmin edilir.

Hesabat dövründə narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarətin səmərəliliyinin artırılması, təhlillərin aparılması, eləcə də mövcud vəziyyətin dəyərləndirilərək müvafiq təkliflərin təqdim edilməsi məqsədilə işçi qrup yaradılmaqla aidiyyəti dövlət orqanlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə fəaliyyət göstərilmişdir.

Bundan başqa, qaz sızması və partlayışı, dəm qazı ölümü və sağlamlığa zərər vurulması hallarının qarşısının alınması istiqamətində Ədliyyə Nazirliyində yaradılmış işçi qrupda Baş Prokurorluğun nümayəndələrinin iştirakı təmin edilməklə aidiyyəti normativ hüquqi aktlarda zəruri dəyişikliklərin edilməsi ilə əlaqədar 8 layihə hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Bildirilmişdir ki, əməliyyat-axtarış və istintaq fəaliyyətini həyata keçirən bütün dövlət orqanlarında ibtidai istintaqı aparılmış cinayət işləri üzrə icraata xitam verilməsinə dair 846, icraatın dayandırılması haqqında 889 qərarın əsassız və qanunsuz hesab edilərək ləğv olunması, həmçinin 767 iş üzrə yazılı göstərişlərin verilməsi prokurorluq tərəfindən həyata keçirilən ibtidai araşdırmaya prosessual nəzarətin səmərəliliyinin göstəricisi olmuşdur.

Hesabat dövründə dövlət ittihamının müdafiəsi diqqət mərkəzində saxlanılmaqla ümumilikdə ötən il ərzində birinci instansiya məhkəmələrində 17698 şəxs barəsində 15199, apellyasiya instansiyası məhkəmələrində 4781 şəxs barəsində 4100, kassasiya və əlavə kassasiya instansiyası məhkəməsində 1984 şəxs barəsində 1766 (bütün instansiya məhkəmələri üzrə cəmi 24463 şəxs barəsində 21065 iş olmaqla) cinayət işi və məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat üzrə materiallara baxılaraq yekun qərarlar qəbul edilmişdir.

2021-ci ildə cinayət təqibindən kənar icraatlar üzrə nəzarət tədbirləri ilə əlaqədar 21 xəbərdarlıq, 43 təqdimat verilərək, epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulması, sağlamlığın qorunması sahəsində vətəndaşların hüquqlarının pozulması, qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma, vergiləri, sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma, ekoloji hüquq pozmalar və s. inzibati xətalara dair daxil olmuş məlumatlardan 131-nin baxılması üçün məhkəmələrə və dövlət orqanlarına göndərildiyi, törədilmiş və ya hazırlanan cinayətlər barədə məlumatlar üzrə 45 cinayət işinin başlanaraq, uşaqların hüquqlarının qorunması istiqamətində valideyn hüquqlarının məhdudlaşdırılmasına dair məhkəmələrdə 12 mülki iddia qaldırıldığı qeyd edilmişdir.

Bildirilmişdir ki, ötən il ərzində xüsusi müsadirənin həyata keçirilməsi istiqamətində aktivlərin aşkar edilməsi və izlənməsi sahəsində görülən tədbirlərlə təqsirləndirilən şəxslərə məxsus 227 daşınmaz əmlak, 83 torpaq sahəsi, 314 nəqliyyat vasitəsi, müxtəlif banklarda 51 kart hesabı və 22 cari hesab müəyyən edilməklə faktiki olaraq təqsirləndirilən şəxslərə məxsus 109 nəqliyyat vasitəsi və 12 daşınmaz əmlak aşkar edilmişdir.

Eyni zamanda, xarici ölkələrdə yerləşən əmlakların müsadirə edilməsi məqsədilə zəruri tədbirlərin görülməsinə başlanılmaqla 26-29 aprel tarixlərində Belçika Krallığında keçirilmiş Aktivlərin Bərpası üzrə Kemden Qurumlararası Şəbəkəsinin (CARIN) İdarəetmə qrupunun Ümumi İllik Yığıncağında Azərbaycan Respublikası şəbəkəyə müşahidəçi qismində üzv qəbul olunmuşdur.

Bu istiqamətdə görülən işlərin davamı olaraq tezliklə Avropa İttifaqına üzv ölkələrin dövlət təsisatlarının mütərəqqi təcrübəsi öyrənilməsi məqsədilə Litva Respublikasının Xüsusi İstintaq Xidməti tərəfindən "Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək" adlı "Twinning" layihəsinin həyata keçirilməsinə başlanılacağı qeyd edilmişdir.

Hesabat dövründə koronavirus pandemiyasının yaratdığı çətinliklərə baxmayaraq prokurorluq orqanlarının beynəlxalq nüfuzunun artırılması istiqamətində xarici ölkələrin müvafiq orqanları və beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrin möhkəmləndiyi, bu müddətdə Rusiya Federasiyası Baş prokurorunun və Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsi Baş prokurorunun rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətlərinin ölkəmizə işgüzar səfərləri zamanı onların Ölkə Başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən qəbul edilmələri ikitərəfli əlaqələrin yeni müstəvidə davam etdirilməsinə hərtərəfli zəmin yaratdığı bildirilmişdir.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, ötən ilin 1 noyabr tarixində Bakı şəhərində keçirilmiş Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına üzv Dövlətlərin Baş Prokurorları Şurasının ilk iclasında Şuranın Əsasnaməsinin imzalanmaqla təsis edilməsi türkdilli ölkələr arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin inkişafına yeni impuls verməklə əməkdaşlığın keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlməsinə xidmət edəcəkdir.

Qurumun xarici tərəfdaşlarla səmərəli əməkdaşlığının təzahürü olaraq ağır və xüsusilə ağır cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən və ədalət mühakiməsindən yayınmaqla xaricdə gizlənən 32 şəxsin tutularaq ölkəmizə ekstradisiyasının həyata keçirildiyi qeyd edilmişdir.

Prokurorluq orqanlarında tədrisin təşkili fəaliyyətinin qabaqcıl beynəlxalq təcrübə əsasında müasirləşdirilməsini təmin etmək məqsədilə hesabat dövründə Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi ilə Türkiyə Respublikası Ədliyyə Akademiyası, Qazaxıstan Respublikasının Baş Prokurorluğu yanında Hüquq-mühafizə orqanlarının Akademiyası, Belarus Respublikası İstintaq Komitəsinin "İxtisasartırma və yenidən hazırlıq institutu" təhsil müəssisəsi, həmçinin İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi, Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyası, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası arasında əməkdaşlığa dair memorandumlar imzalandığı bildirilmişdir.

Bununla yanaşı diqqətə çatdırılmışdır ki, korrupsiyaya qarşı mübarizə, dövlət qulluğu və özəl sektorda dürüstlük, etik dilemmalar, onların həlli yolları, düzgün

davranış, əməl edilməli olan əsas etik prinsiplər və sair məsələlərlə bağlı tədris və peşə hazırlığının həyata keçirilməsi məqsədilə yaradılmış Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının Anti-korrupsiya Təlim Mərkəzi bu sahədə mütəxəssislərin peşəkarlığının artırılmasına xidmət edəcəkdir.

Kollegiya iclasında ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən dövlət gənclər siyasətinə uyğun olaraq prokurorluq orqanlarının hərtərəfli biliyə və yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik, dövlətçilik ideyalarına sədaqətləri ilə seçilən gənc mütəxəssislər hesabına komplektləşdirilməsi istiqamətində ötən il işə qəbul olunmaq arzusunda olan şəxslər üçün keçirilmiş 22-ci müsabiqənin nəticəsinə görə 100 namizədin müvəffəqiyyət qazanaraq müvafiq vəzifələrə təyin olunduğu, həmçinin 23-cü müsabiqə üzrə müvəffəqiyyət qazanmış 83 namizədin icbari təlimə cəlb olunduğu bildirilmişdir.

Prokurorluq orqanlarında xidməti, icra və əmək intizamının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində ciddi tədbirlərin görülməsi, bütün struktur qurumlarda möhkəm nizam-intizam şəraitinin yaradılması, aşkar olunan hər hansı nöqsan və çatışmazlıqlara qarşı prinsiplilik mövqeyindən yanaşılmaqla müvafiq nəticələrin çıxarılması 2021-ci ildə də əsas vəzifələrdən biri kimi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Belə ki, hesabat dövründə xidməti fəaliyyətində yol verdikləri nöqsanlara görə 52 prokurorluq əməkdaşı intizam məsuliyyətinə cəlb edilmiş, onlardan 2-i prokurorluq orqanlarından xaric edilmiş, 5 nəfər vəzifədən azad edilmiş, 30 nəfərə töhmət və ya şiddətli töhmət, 15 nəfərə isə irad intizam tənbehi tədbiri tətbiq edilmişdir.

Hesabat dövründə prokurorluq orqanlarına daxil olmuş ərizə və şikayətlərə vaxtında və düzgün baxılması, müxtəlif sahələr üzrə müraciət etmiş vətəndaşlara hüquqlarının hərtərəfli və tam izah edilməsi məqsədilə müraciətlərin 9477-nin tam, 3060-nin isə qismən təmin olunması, həmçinin Baş Prokurorluğun “Çağrı Mərkəzi”nə daxil olmuş müraciətlərdən 380-nin cinayət xarakterli məlumat kimi araşdırılması vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması üzrə həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi kimi qiymətləndirilmişdir.

Kollegiya iclasında fəaliyyətdə səmərəliliyin artırılması, işğaldan azad edilmiş rayonların prokurorluqlarının peşəkar kadrlarla komplektləşdirilməsi, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş, itkin düşmüş və əlil olmuş şəxslərin ailə üzvlərinin, yaxın qohumlarının hər bir müraciətinə xüsusi diqqət və həssaslıqla yanaşılması, artım tendensiyası müşahidə edilən cinayətlərin qarşısının alınması, bağlı qalan bütün cinayətlər üzrə təqsirli şəxslərin müəyyən edilməsi, istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət və prosesual rəhbərliyin keyfiyyətinin artırılması və digər istiqamətlərdə konkret tapşırıqlar verilmişdir.

Daha sonra Baş prokurorun birinci müavini Elçin Məmmədov, Baş prokurorun müavini-Azərbaycan Respublikasının Hərbi prokuroru Xanlar Vəliyev, Baş prokurorun müavinləri Elmar Camalov və Heydər Məmmədov, Baş prokurorun müavini - Baş prokuror

yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi Nazim Rəcəbov, Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru Səbuhi Şahverdiyev, Gəncə şəhər prokuroru Azad Qarayev və Füzuli rayon prokuroru Elnur Rüstəmov hesabat dövründə görülmüş işlərə və qarşıda duran vəzifələrə dair mövzuda çıxışlar etmiş, həmçinin iclasın digər iştirakçıları tərəfindən müzakirələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Kollegiya iclasına yekun vuran Baş prokuror prokurorluq orqanlarının kollektivi adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevi əmin etmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun kollektivi bundan sonra da dövlətçiliyimizin maraqlarının, ölkəmizdə bərqərar olmuş dayanıqlı ictimai-siyasi sabitlik və əmin-amanlığın qorunması, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi və qanun pozuntularına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi sahəsində zəruri tədbirlərin görülməsini təmin edəcəkdir.

İclasdan sonra Baş prokurorun birinci müavinin sədrliyi, Baş prokurorun müavinlərinin, idarə, şöbə rəislərinin, tabe şəhər, rayon və ərazi hərbi prokurorlarının iştirakı ilə keçirilmiş seminar-məşğələdə rayon prokurorlarının xidməti fəaliyyətləri zamanı üzləşdikləri praktiki çətinliklər, cinayət təqibinin həyata keçirilməsi prosesində meydana çıxan hüquqi kolliziyalar və prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə səmərəliliyin artırılması ilə əlaqədar sahəvi idarələrlə birlikdə müzakirələr aparılmaqla Baş prokurora təqdim edilməsi üçün müvafiq təkliflərin hazırlanması məqsədamüvafiq hesab edilmişdir.

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Almaniya işgüzar səfərdə olmuşdur

İlk öncə ölkəmizin Berlindəki səfirliyində xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin büstü ziyarət olunaraq əziz xatirəsi ehtiramla yad edildi.

Daha sonra Baş prokuror Almaniya Ədliyyə Nazirliyinin dövlət katibi Angelika Şlunk ilə görüşüb. Görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi, hüquqi və digər sahələrdə əlaqələrin inkişafının müsbət dinamikasından məmnunluq ifadə olunub.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən hüquqi islahatlar çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin hərtərəfli müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan köklü islahatlar barədə dövlət katibinə ətraflı məlumat verib.

Həmçinin qurumlararası əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, o cümlədən cinayət işləri üzrə hüquqi yardım sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət və ekstradisiya məsələləri müzakirə edilib.

Yanvarın 27-də Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Almaniya işgüzar səfər edib.

Görüşdə ölkəmizin Almaniyaadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ramin Həsənov iştirak edib.

Baş prokuror İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri ilə görüşüb

Yanvarın 28-də Baş prokuror Kamran Əliyev Strasburqda İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri Robert Spano ilə görüşüb.

Azərbaycan Prokurorluğu ilə İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi arasında əlaqələrin səmərəliliyini qeyd edən Baş prokuror, ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə məhkəmə-hüquq sahəsində insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin olun-

ması istiqamətində aparılan mütərəqqi islahatlar haqda məlumat verib.

Kamran Əliyev qeyd edib ki, prokurorluq orqanlarında İnsan Hüquqları üzrə Avropa Konvensiyası və Məhkəmənin presedent hüququnun öyrənilməsi və implementasiyasına xüsusi önəm verilir.

İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi ilə Azərbaycan Prokurorluğunun gələcək əməkdaşlıq perspektivləri, o cümlədən prokurorların Məhkəməyə təlim-tədris səfərlərinin təşkili, Məhkəmənin hakimləri tərəfindən Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının konfranslarında hüquq elminin müxtəlif sahələri üzrə aktual məsələlərə həsr olunan mühazirələrlə çıxışları ətrafında müzakirə aparılıb.

Həmçinin, Avropa Şurası və onun qurumları ilə əməkdaşlıq məsələlərindən məmnunluq ifadə olunaraq bu yaxınlarda Azərbaycan prokurorluğunun nümayən-

dəsinin Avropa Şurasının İnsan Hüquqları və Qanunun Aliliyi Direktoratında müsabiqədə uğur qazanaraq 1 illik staj keçəcəyi qeyd olundu.

Görüşdə Avropa Məhkəməsinin Azərbaycandan olan hakimi Lətif Hüseynov və ölkəmizin Avropa Şurası yanında daimi nümayəndəliyinin rəhbəri Fəxrəddin İsmayılov iştirak ediblər.

Kamran Əliyev Almaniyanın Federal Baş prokuroru ilə görüşüb

Yanvarın 28-də Almaniyağa işgüzar səfəri çərçivəsində Baş prokuror Kamran Əliyev Karlsruhe şəhərində almaniyalı həmkarı Peter Frankla görüşüb.

Səmimi qəbula görə təşəkkür ifadə olunaraq ölkələrimiz arasında zəngin tarixi və mədəni irsə köklənən dostluq münasibətlərinin mövcudluğu vurğulanıb. Bu əlaqələrin qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan qurumlararası əməkdaşlığın inkişafına tövhə verdiyi qeyd edilib.

Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar çərçivəsində prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılmış hərtərəfli və institusional tədbirlər və əldə olunmuş uğurlu nəticələr barədə ətraflı məlumat verib.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər, o cümlədən terrorçuluqla mübarizə, qanunsuz miqrasiya, nifrət zəminində törədilmiş cinayətlər, məişət zorakılığı, cinayət yolu ilə əldə edilmiş gəlirlərin leqallaşdırılması, korrupsiya cinayətləri və digər mövzular ətrafında səmərəli fikir mübadiləsi aparılıb.

Ölkələrimizin prokurorluq qurumları arasında əlaqələrin gücləndirilməsi və gələcəkdə daha da intensivləşdirilməsi məqsədilə əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanması təklif olunub.

Görüşdə ölkəmizin Almaniyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ramin Həsənov iştirak edib.

Baş prokuror Litvanın Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri ilə görüşüb

Fevralın 9-da Baş prokuror Kamran Əliyev "Avropa Qonşuluq Aləti" çərçivəsində reallaşdırılan "Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək" adlı "Tvinninq" layihəsi üzrə ölkəmizə səfər edən Litva Respublikasının Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri-tərəfdaş ölkənin layihə rəhbəri Jidrunas Bartkus və onun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Görüş zamanı Baş prokuror dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə, xüsusilə də prokurorluqda həyata keçirilən islahatlardan söhbət açaraq prokurorluqda cinayət yolu ilə əldə olunmuş əmlakın bərpası və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlər barədə geniş məlumat vermişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 10 iyun 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə Baş Prokurorluğun yeni strukturunda Xüsusi müsadirə məsələlərinin əlaqələndirilməsi idarəsinin təsis edilməsini məhz bu səbəblərlə əlaqəli olmasını bildirmişdir. Qonaqlara Azərbaycan Prokurorluğunun Litvanın hüquq mühafizə orqanları ilə əvvəllər həyata keçirilmiş və hazırda cinayət aktivlərinin bərpası sahəsində

birgə həyata keçirilən fəaliyyətinin, o cümlədən bu layihənin əməkdaşlığımızın bariz nümunəsi olduğu bildirilmişdir.

Kamran Əliyev Jidrunas Bartkus Korrupsiyaya qarşı Avropa Tərəfdaşları Təşkilatı (EPAC) və Korrupsiyaya qarşı Avropa Ələqələndiricilər Şəbəkəsinin (EACN) Baş Assambleyasının İclasında bu nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın prezidenti vəzifəsinə seçilməsi münasibətilə təbrik etmiş, səmərəli əməkdaşlığımızın təzahürü kimi həmin tədbirdə Azər-

baycan Prokurorluğunun korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə EPAC/EACN-in 2021-ci il mükafatı ilə təltif edildiyini qeyd etmişdir.

Baş prokuror Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının (İAP) vitse-prezidenti qismində assosiasiyanın Antikorrupsiya Prokurorları Şəbəkəsi (NACP) ilə EPAC arasında əlaqəli şəkildə birgə fəaliyyətinin vacibliyini vurğulamışdır.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirən nümayəndə heyətinin rəhbəri Jidrunas Bartkus Avropa İttifaqı, o cümlədən Litva Respublikası tərəfindən Azərbaycanla əlaqələrə böyük önəm verildiyini və münasibətlərin müvəffəqiyyətlə inkişaf etdiyini vurğulamışdır.

J.Bartkus aktivlərin bərpası sahəsində ölkəsinin təcrübəsini paylaşaraq fikir mübadiləsinin aparılmasında maraqlı olduqlarını və bu sahədə Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsində aparılan işlərin səmərəliliyinin artırılmasında böyük rolunun olacağını qeyd etmişdir.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran bir sıra məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılmışdır.

“İlin ən yaxşı müstəntiqi” və “İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı” müsabiqələrinin qaliblərinə və “Prokurorluğun dostu” təltifinə layiq görülmüş media qurumlarına mükafatlar təqdim olunub

Fevralın 22-də Baş Prokurorluqda prokurorluq orqanları tarixində ilk dəfə olaraq keçirilmiş “İlin ən yaxşı müstəntiqi” və “İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı” müsabiqələrinin qaliblərinə, həmçinin “Prokurorluğun dostu” təltifinə layiq görülmüş media qurumlarının nümayəndələrinə mükafatların təqdim olunması ilə bağlı tədbir keçirilmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci Vitse-Prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından dəstəyi ilə uğurla həyata keçirilən dövlət gənclər siyasətinin hər bir dövlət təsisatında olduğu kimi prokurorluq orqanlarında da prioritet məsələlər sırasında yer tutduğunu bildirmişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, dövlət başçısının tövsiyə və göstərişlərinin icrası üzrə prokurorluq orqanlarında aparılan islahatların mühüm istiqamətlərindən biri kadr korpusunun dövlətçiliyə sədaqətli, vətənpərvər, savadlı, dünyagörüşlü və yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik gənc hüquqşünaslarla komplektləşdirilməsi, onların peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi təşkil edir.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, məhz bu konteksdə həyata keçirilən islahat tədbirləri çərçivəsində prokurorluq orqanlarının ibtidai istintaq, məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsi, məhkəmənin hökm və digər yekun qərarlarının icrası qaydasında icraatda iştirakı üzrə fəaliyyə-

tinin keyfiyyətinin daha da yaxşılaşdırılması və müsbət iş təcrübəsinin yayılması məqsədilə cari ilin yanvar-fevral ayları ərzində ötən ilin yekunlarına əsasən “İlin ən yaxşı müstəntiqi” və “İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı” müsabiqələri keçirilmişdir.

Qeyd olunan müsabiqələrin təşkili və keçirilmə qaydası barədə “İlin ən yaxşı müstəntiqi” Müsabiqə komissiyasının sədri – Baş prokurorun birinci müavini Elçin Məmmədov və “İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı” Müsabiqə komissiyasının sədri – Baş prokurorun müavini Heydər Məmmədov çıxış edərək ətraflı məlumat vermişlər.

Müsabiqələrin nəticələrinə əsasən Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin İstintaq İdarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi Duşurov Orxan Bəhram oğlu “İlin ən yaxşı müstəntiqi”, Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin prokuroru Əliyev Şaiq Allahyar oğlu isə “İlin ən yaxşı dövlət ittihamçısı” seçilmişlər.

Bununla yanaşı, tədbirdə xüsusi vurğulanmışdır ki, ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, eləcə də prokurorluq əməkdaşlarının bir sıra beynəlxalq qurumlarda təmsil olunmalarının zəruriliyi ilə bağlı verdiyi tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin idarə prokuroru Orucov Elşən Elşar oğlu Avropa Şurasının İnsan hüquqları və qanunun aliliyi Baş Direktoratlığının Hüquqi əməkdaşlıq bölməsində yaranmış vakansiya üzrə yüksək nailiyyətlər əldə etməklə konkursların qalibi olaraq 1 illik staj keçmək hüququnu qazanmışdır.

Baş prokuror tərəfindən müsabiqənin qalibi olmuş prokurorluq işçilərinə diplom və mükafatlar, həmçinin E.Orucov və xidməti vəzifələrinin icrasında fərqlənmiş bir qrup əməkdaşa həvəsləndirmə qaydasında mükafatlar təqdim edilmişdir.

Baş prokuror tərəfindən müsabiqənin qalibi olmuş prokurorluq işçilərinə diplom və mükafatlar, həmçinin E.Orucov və xidməti vəzifələrinin icrasında fərqlənmiş bir qrup əməkdaşa həvəsləndirmə qaydasında mükafatlar təqdim edilmişdir.

Bundan başqa, tədbir çərçivəsində “Prokurorluğun dostu” təltifinə layiq görülmüş media qurumlarına mükafatların təqdim edilməsi mərasimi keçirilmişdir.

Diqqətə çatdırılmışdır ki, ölkəmizdə güclü, müstəqil və obyektiv informasiya daşıyıcısı olan, eyni zamanda dövlətçilik prinsiplərinə sədaqət nümayiş etdirən, milli maraqların təəssübkeşi olan mətbuatın formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı dövlət siyasəti uğurla davam etdirilir.

Prokurorluq orqanları tərəfindən də cəmiyyətdə formalaşan yeni çağırışlara adekvat uyğunlaşma, o cümlədən vətəndaş məmnunluğunun və fəaliyyətdə aşkarlığın, hesabatlılığın və şəffaflığın təmin olunması məqsədilə kütləvi informasiya vasitələri ilə işgüzar əlaqələrin möhkəmləndirilməsi prioritet vəzifələrdən biri hesab edilmişdir.

Qeyd edilmişdir ki, həmin tədbirlər çərçivəsində 2021-ci ilin yekunlarına əsasən prokurorluq orqanlarının fəaliyyəti ilə bağlı aşkarlıq və hesabatlılığın ictimaiyyətə operativ şəkildə çatdırılması, prokurorluq orqanları ilə media arasında operativ və səmərəli kommunikasiyanın qurulmasında fərqlənən “Azərbaycan” qəzeti, “Xəzər” Televiziyası və “Report” İnformasiya Agentliyi “Prokurorluğun dostu” mükafatı ilə təltif olunmuşlar.

Tədbir zamanı “Prokurorluğun dostu” mükafatı təqdim olunmuş “Azərbaycan” qəzetinin Baş redaktorunun müavini Raqif Məmmədli, “Xəzər TV” MMC-nin baş direktoru Murad Dadaşov və “Report” İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Fuad Hüseynəliyev çıxış edərək göstərilən diqqətə görə minnətdarlıqlarını ifadə etmiş, prokurorluq orqanları ilə əməkdaşlıqdan məmnunluqlarını bildirmişlər.

Baş prokuror Lənkəran şəhərində vətəndaşları qəbul etmişdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dövlət qurumları tərəfindən insanlara layiqli xidmət göstərilməsi, vətəndaşların müraciətlərinə qayğı və həssaslıqla yanaşılması, bu zaman ədalət prinsipinin tam təmin olunması ilə bağlı tapşırıqları prokurorluq orqanları tərəfindən daim diqqətdə saxlanılaraq vətəndaşların qəbulu, onların ərizə və şikayətlərinə baxılaraq həll olunması üçün müvafiq tədbirlər görülür.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq Baş prokuror Kamran Əliyev martın 11-də Lənkəran rayon prokurorluğunun inzibati binasında Lənkəran, Lerik və Astara rayonlarından olan vətəndaşları qəbul etmişdir.

Qəbuldan əvvəl Baş prokuror xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət etmiş, gül dəstələri düzərək əziz xatirəsini ehtiramla yad etmişdir.

Baş Prokurorluğun məsul əməkdaşlarının, habelə əlaqədar tabe prokurorların iştirakı ilə keçirilən qəbulda K.Əliyev bölgədə yaşayan 34 vətəndaşın müraciətində qaldırılan məsələlərin qanunauyğun və operativ şəkildə həll edilməsi üçün Baş Prokurorluğun əlaqədar struktur qurumlarının rəhbərlərinə və tabe rayon prokurorlarına müvafiq göstərişlər vermişdir.

Qəbuldan sonra Baş prokuror Lənkəran Hərbi, Lerik və Astara rayon prokurorluqlarında olmaqla əməkdaşlarla görüş keçirmiş, bölgədə ictimai-siyasi sabitliyin daha da möhkəmləndirilməsi, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin səmərəliliyi və kəsərliliyinin artırılması üçün konkret tapşırıqlar verilmiş, vətəndaşların müraciətlərinə obyektiv baxılması və qəbulu işinin düzgün təşkilinə görə tabe prokurorların fərdi məsuliyyət daşımaları diqqətə çatdırılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Kollegiya iclası keçirilmişdir

və bölgələrdə davam etdirilən soyqırım aktı zamanı 50 mindən çox azərbaycanlının xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilməsi, minlərlə insanın öz doğma torpaqlarından didərgin salınması, onlarla şəhər və kəndlərin yandırılması, milli-mədəni abidələrin dağıdılaraq məhv edilməsi qeyd edilməklə miqyası və avarsızlığına görə bəşəriyyətə, insanlığa qarşı törədilmiş dəhşətli faciənin qurbanları və bütün şəhidlər ehtiramla anılmış, onların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmiş və qazilərimizə şəfa dilənmişdir.

Martın 30-da Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə qarşıda duran vəzifələr və işin təşkilinə dair məsələlərə həsr olunmuş Kollegiya iclası keçirilmişdir.

İclasdan öncə 1918-ci ilin mart – aprel aylarında erməni-daşnak millətçiləri tərəfindən Bakıda başlanan

Xüsusi vurğulanmışdır ki, məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1998-ci il martın 26-da imzaladığı “Azərbaycanlıların soyqırımını haqqında” Fərmanla 80 il sonra erməni millətçilərinin hərəkətlərinə ilk dəfə hüquqi-siyasi qiymət verilməklə 31 mart “Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü” elan edilmişdir.

Kollegiya iclasında çıxış edən Baş prokuror Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yaxından iştirakı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən həyata qaytarılması istiqamətində aparılan möhtəşəm abadlıq-quruculuq işlərinin önəmini qeyd etmişdir.

Baş prokuror həmçinin işğaldan azad edilmiş rayonların prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması və nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsi, aparılan islahatların tərkib hissəsi kimi "Elektron Prokurorluq" informasiya sisteminin yaradılması, onun Əsasnaməsinin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 7 may 2021-ci il və 3 mart 2022-ci il tarixli fərmanlarından

irəli gələn vəzifələrin, eləcə də prokurorluğun peşəkar kadrlarla kompleksləşdirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırmışdır.

Qeyd olunan məsələlərlə əlaqədar görülən işlər və qarşıda duran vəzifələr barədə Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsinin rəisi Elnur Musayev, Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin rəisi Murad Dadaşov, Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinin rəisi Elşən Abbasov və Kadrlar idarəsinin rəisi Natiq Hüseyinov məruzələrlə çıxış etmişlər.

Aparılmış müzakirələr ətrafında Kollegiya üzvləri çıxış edərək təkliflərini bildirmişlər.

İclasa yekun vuran Baş prokuror Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin hərtərəfli tərəqqisi istiqamətində digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə prokurorluq orqanlarının üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəyinə əminliyini ifadə etmişdir.

Baş prokuror Litvanın Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri ilə görüşüb

Martın 30-da Baş prokuror Kamran Əliyev “Avropa Qonşuluq Aləti” çərçivəsində reallaşdırılan “Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək” adlı “Tvinning” layihəsi üzrə ölkəmizə səfər edən Litva Respublikasının Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri - tərəfdaş ölkənin layihə rəhbəri Jidrunas Bartkus və onun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Görüş zamanı Baş prokuror dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə, xüsusilə də prokurorluqda həyata keçirilən islahatlardan söhbət açaraq prokurorluqda cinayət yolu ilə əldə olunmuş əmlakın bərpası və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülən işlər barədə geniş məlumat verib.

Kamran Əliyev cari ilin may ayında Bakıda layihə çərçivəsində baş tutacaq Litva Respublikasının Baş prokuroru xanım Nida Qrunskienenin səfərini və sözügedən səfərin ikitərəfli münasibətlərin inkişafına müsbət təsir göstərəcəyini vurğulayıb.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren nümayəndə heyətinin rəhbəri Jidrunas Bartkus Avropa İttifaqı, o cümlədən Litva Respublikası tərəfindən Azərbaycanla əlaqələrə böyük önəm verildiyini və münasibətlərin müvəffəqiyyətlə inkişaf etdiyini vurğulamışdır. Aprelin 01-də keçiriləcək "Azərbaycanda əmlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək" adlı "Tvinning" layihəsinin rəhbər komitəsinin ilk iclası və gündəlikdə duran məsələlər barədə ətraflı məlumat verib.

J.Bartkus aktivlərin bərpası sahəsində ölkəsinin təcrübəsini paylaşaraq fikir mübadiləsinin aparılmasında maraqlı olduqlarını və bu sahədə Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsində aparılan işlərin səmərəliliyinin artırılmasında böyük rolunun olacağını qeyd edib.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran bir sıra məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorunun birinci müavini Elçin Məmmədov Qubada “Soyqırım: ümumbəşəri cinayətlər kontekstindən yeni baxış” mövzusunda elmi-praktiki konfransda iştirak etmişdir

Martın 30-da Qubada Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə “Soyqırım: ümumbəşəri cinayətlər kontekstindən yeni baxış” mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir.

Tədbirdə Baş prokurorun birinci müavini Elçin Məmmədov və Quba rayon prokuroru Namiq Muradov iştirak etmişlər.

31 Mart – Azərbaycanlıların Soyqırımı Gününə həsr olunmuş konfrans iştirakçıları əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin Quba şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsi önünə gül dəstələri düzüb, dahi rəhbərin xatirəsini ehtiramla anmış, daha sonra Quba Soyqırımı Memorial Kompleksini ziyarət zamanı qonaqlar ermənilərin törətdikləri soyqırım haqqında ətraflı məlumatlandırılmışlar.

Tədbirdə çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin müavini – Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov, Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ziyəddin Əliyev, Xarici İşlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov, Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfərli və digər iştirakçılar son iki yüzillikdə təcavüzkar erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı törədilən milli-etnik zəmində kütləvi qətləmlər, bəşəriyyət əleyhinə qəddar və amansız cinayətlər, bu cinayət əməllərinin beynəlxalq müstəvidə tanınması istiqamətində görülən mühüm tədbirlər barədə ətraflı məlumat vermişlər.

Xüsusi olaraq vurğulanmışdır ki, 31 Mart soyqırımına ilk dəfə siyasi və hüquqi qiymət xalqımızın ümummilli lideri, dahi şəxsiyyət – müdrik dövlət xadimi Heydər Əliyev tərəfindən verilmiş, Ümummilli Lider 1998-ci il martın 26-da “Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında” müvafiq Fərman imzalamaqla, 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi elan edilmişdir.

Göstərilənlərin davamı olaraq, Prezident İlham Əliyev 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100

illiyi haqqında Sərəncam imzalayaraq, sərəncamdan irəli gələrək genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Eyni zamanda qeyd edilmişdir ki, Birinci vitse-prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədrinin birinci müavini Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da bu istiqamətdə çox vacib işlər görür – mühüm layihələr reallaşdırır. Fondun dəstəyi ilə Quba Soyqırımı Memorial Kompleksinin yaradılması isə böyük əhəmiyyət daşıyır. Fond tərəfindən keçmiş münəqişə ilə əlaqədar müasir və təkmil internet resurslarının yaradılması, müxtəlif dillərdə “Qarabağ həqiqətləri” adlı bukletlərin hazırlanması, geniş auditoriyaya paylanması və digər addımlar dünya icti-

maiyyətinə doğru - obyektiv məlumatın çatdırılmasına imkan verib. Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının uğurla davam etdirilməsi isə xüsusi qeyd olunmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun birinci müavini Elçin Məmmədov "Azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırım cinayətləri: istintaq və nəticələri" mövzusunda məruzəsində qeyd etmişdir ki, soyqırım ilə bağlı ötən illər ərzində aparılan araşdırmalar nəticəsində çoxlu sayda yeni faktlar və sənədlər toplanmışdır. Bu müddət ərzində Qubada kütləvi məzarlıq aşkar edilmişdir. Bu faktlar 1918-ci ilin mart-aprel aylarında və sonrakı dövrdə erməni millətçilərinin həyata keçirdikləri qanlı aksiyaların coğrafiyasının daha geniş, faciə qurbanlarının sayının isə qat-qat çox olduğunu sübut edir.

Elçin Məmmədov bildirmişdir ki, Azərbaycan tarixinə bir sıra şanlı səhifələrlə yanaşı soyqırım və faciələr də yazılmışdır. Azərbaycan xalqının başına gətirilən ən dəhşətli faciələrdən biri də 1918-ci ilin mart-aprel ayında Bakı sovetinin mandatı altında fəaliyyət göstərən daşnak-bolşevik silahlı dəstələri tərəfindən xüsusi qəddarlıqla törədilmiş kütləvi qırğınlardır.

Bu dəhşətli hadisə miqyasına və amansızlığına görə tək-cə Azərbaycan tarixində deyil, bəşər tarixində də ən qanlı faciələrdən biridir. Həmin günlərdə azğınlaşan erməni qüvvələri Bakı, Quba, Şamaxı, Qarabağ, Zəngəzur, Naxçıvan, Şirvan, İrəvan və digər bölgələrdə kütləvi qətlər, talanlar, etnik təmizləmələr həyata keçirmişlər. Dinc sakinlər etnik və dini mənsubiyyətinə görə qətlə yetirilib, yaşayış məntəqələri dağıdılıb, mədəniyyət abidələri, məscid və qəbiristanlıqlar yerlə-yeksan edilib, 50 mindən çox sakin erməni faşizminin qurbanı olmuşdur.

Baş prokurorun birinci müavini qeyd etmişdir ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti tərəfindən

ermənilərin törətdikləri bu ağır cinayətlərin araşdırılması üçün fəvqəladə istintaq komissiyası yaradılmışdır. Komissiyanın üzə çıxardığı həqiqətlərin xalqın

yaddaşında hişz edilməsi və dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün bir sıra tədbirlər görülmüş, lakin Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra bu proses dayandırılmışdır. Baş verənlərin sona qədər tədqiq edilməsi və ona siyasi-hüquqi qiymət verilməsinin qarşısı alınmışdır.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra xalqımızın tarixi keçmişinin obyektiv mənzərəsini ortaya qoymaq imkanı yaranmışdır. Məlum hadisələrdən yalnız 80 il sonra - 1998-ci ildə mart ayının 26-da ümummilli lider Heydər Əliyevin imzaladığı "Azərbaycanlıların soyqırımını

haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanında həmin dəhşətli hadisələrə adekvat siyasi qiymət verilmiş və 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü elan olunmuşdur.

Elçin Məmmədov bildirmişdir ki, 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Quba qəzasında çoxlu sayda insanların işgəncələr verilməklə qətlə yetirildiyi kütləvi məzarlıqla bağlı daha ətraflı istintaqın aparılması məqsədilə, habelə Neftçala rayonunun Dirovdağ və Qubanın İspik kəndi yaxınlığında meşəlik ərazidə aşkar edilən insanların dəhşətli şəkildə həlak olması əlamətləri üzrə 2010-cu il 26 may tarixində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə

kası hökumətinin ermənilərin törətdiyi qırğınların tədqiqi məqsədilə təşkil etdiyi fəvqəladə istintaq komissiyasının materiallarının, həmin hadisələrin canlı şahidi olmuş şəxslərin ifadələri, arxiv idarələrindən əldə olunan sənədlərin təhlili və sair sübut növləri ilə 1918-ci ildə Bakı şəhəri, Quba, Şamaxı qəzalarında və digər bölgələrdə azərbaycanlılara qarşı törədilən kütləvi qırğınların, onların əmlaklarının talan edilməsinin Şaumyan, Bakı Sovetinin hərbi inqilabi komitəsinə rəhbərlik edən Karqanov, Bakı Xalq Komissarları Sovetinin təşkil etdiyi ordu briqadasının komandirləri olan Amazaps, Svartıyan, Zurabyan, Arutinyan, korpus komandiri polkovnik Kazaryan, Avitisyanyan, Lalayan və digər erməni millətçiləri tərəfindən milli mənsubiyyət faktoruna əsasən həyata keçirilmiş soyqırımını cinayəti olması sübuta yetirilmişdir.

cinayət işi başlanmışdır. Müvafiq qərarla peşəkar müstəntiqlərin iştirakı ilə istintaq qrupu yaradılmaqla, iş üzrə çoxsaylı şəxslər, hadisələrin bilavasitə şahidi olan və yaxud zərərçəkmiş şəxslərin yaxın qohumları müəyyən edilərək dindirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Tarix, Arxeologiya və Etnoqrafiya institutlarına, Milli Arxiv İdarəsinə, Respublika Dövlət Arxivinə, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına, ictimai və dini təşkilatlara sorğular göndərilib, kompleks məhkəmə tibbi, kriminalistika və sair ekspertizalar təyin edilərək rəylər alınmışdır.

Erməni millətçilərinin silahlı basqınlarının izlərini özündə saxlayan maddi sübutlar aşkar edilərək müəyynə olunmuşdur. İstintaqın gedişində toplanan sübutların məcmusu ilə, o cümlədən 1918-1920-ci illər mövcud olmuş Azərbaycan Demokratik Respubli-

kası hökumətinin ermənilərin törətdiyi qırğınların tədqiqi məqsədilə təşkil etdiyi fəvqəladə istintaq komissiyasının materiallarının, həmin hadisələrin canlı şahidi olmuş şəxslərin ifadələri, arxiv idarələrindən əldə olunan sənədlərin təhlili və sair sübut növləri ilə 1918-ci ildə Bakı şəhəri, Quba, Şamaxı qəzalarında və digər bölgələrdə azərbaycanlılara qarşı törədilən kütləvi qırğınların, onların əmlaklarının talan edilməsinin Şaumyan, Bakı Sovetinin hərbi inqilabi komitəsinə rəhbərlik edən Karqanov, Bakı Xalq Komissarları Sovetinin təşkil etdiyi ordu briqadasının komandirləri olan Amazaps, Svartıyan, Zurabyan, Arutinyan, korpus komandiri polkovnik Kazaryan, Avitisyanyan, Lalayan və digər erməni millətçiləri tərəfindən milli mənsubiyyət faktoruna əsasən həyata keçirilmiş soyqırımını cinayəti olması sübuta yetirilmişdir.

Elçin Məmmədov prokurorluq orqanları tərəfindən, eləcə də digər dövlət qurumları, vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə əlaqəli şəkildə erməni millətçi cinayətkar qrupları tərəfindən xalqımızın başına gətirilən müsibətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması və beynəlxalq hüquqi qiymətin alması üçün zəruri işlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirmişdir.

Tədbirin sonunda elmi-praktiki konfransın iştirakçıları adından bəyanat qəbul olunmuşdur.

Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsi tərəfindən Regional Seminar-Müşavirələr keçirilib

bu sahədə respublikanın Şimal və Şimal-Qərb rayonlarında aparılmış yoxlamalar və yoxlamaların nəticələrinin müzakirəsinə həsr olunmuş Regional Seminar-Müşavirələr keçirilmişdir.

Respublikanın 6 rayonunda 23 qanun pozuntusu barədə məlumatın yoxlanılması qaydasında cinayət təqibindən kənar icraatlar üzrə rayon prokurorlarının köməkçiləri cəlb edilməklə Baş Prokurorluğun əməkdaşları tərəfindən ilkin istintaq hərəkətləri aparılmış, izahatlar alınmışdır.

Prokurorluq işçilərinin peşə biliklərinin artırılması, hərtərəfli və tam araşdırmanın aparılması üçün tələb olunan peşəkar vərdişlərin gücləndirilməsi məqsədli təlimlərin həyata keçirilməsi planlı şəkildə davam etdirilir. Həmin tədbirlər həyata keçirilərkən son iki ildə prokurorluq orqanlarına işə qəbul edilmiş stajorlar və vəzifəyə yeni təyin olunmuş şəxslər xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır.

Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsi tərəfindən ötən iki həftə ərzində cəmiyyətdə aktuallığı ilə seçilən ekoloji hüquqpozmalar, xüsusilə də qanunsuz ağac kəsmə və dağ-mədən işlərinin aparılması ilə bağlı məlumatların yoxlanılması,

Aparılmış yoxlamaların nəticələri ilə bağlı 21.01.2022-ci il tarixdə Şəki rayon prokurorluğunda və 29.01.2022-ci il tarixdə isə Quba rayon prokurorluğunda seminarlar keçirilmiş, əsasən yoxlama taktikasının düzgün müəyyən olunması və lazımi prosesual hərəkətlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirəsi aparılmışdır. Seminarda Ağdaş, Balakən, Qəbələ, Mingəçevir, Şəki, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı və Qobustan rayon prokurorluqlarının əməkdaşları iştirak etmişlər.

Analoji tədbirlərin digər rayonlarda da keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Baş Prokurorluqda prokurorluğun veteranlarının iştirakı ilə Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü əsasında ölüm hökmünün ləğv edilməsinin 24-cü ildönümünə həsr edilmiş tədbir keçirilmişdir

Məhz Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra müstəqil dövlətimizin siyasətinin başlıca əsaslarından biri kimi humanizm ənənələrinin təməli qoyulmuş, əfv etmə və amnistiya institutları təşəkkül tapmış, ölüm cəzasının tətbiqinə moratorium qoyulmuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasında demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu və insan hüquqlarının qorunması dövlətimizin ali, strateji məqsədi kimi önə çıxarılmış, insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının

insanpərvərlik dəyərlərinin başlıca meyarlarından sayılan insan hüquq və azadlıqlarına hörmət hər zaman Ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlət siyasətinin qayəsini təşkil etmişdir.

təmin edilməsi dövlətimizin ali məqsədi kimi bəyan edilmişdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün dövlətimizdə ümumbəşəri dəyərlərə və inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə əsaslanan qanunvericilik bazası yaradılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev 1998-ci il yanvarın 22-də ölüm hökmünün ləğv olunması haqqında təşəbbüslə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə müraciətində cinayət-hüquq siyasətini hər tərəfli təhlil edərək ədalət, azadlıq, humanizm və insanpərvərlik kimi yüksək idealları rəhbər tutmaqla ölkədə ölüm cəzasının ləğv edilməsi qənaətinə gəldiyini bildirmiş, bu tarixi bəyanatın zəruriliyini əsaslandırmışdır. Milli Məclis dövlət başçısının ölüm hökmü ilə əlaqədar təklifini dəstəkləmiş və 1998-ci il fevralın 10-da bu tarixi qərarı qəbul etmişdir. Ölüm hökmünün ləğvi ilə Azərbaycanın adı Şərqdə ilk olaraq bu cəzanı ləğv edən ölkə kimi tarixə düşmüşdür. Ulu öndər ölüm hökmünü ləğv etməklə bəşəri humanizmə və beynəlxalq hüquq normalarına sadiqliyini bir daha nümayiş etdirmişdir.

Şərqdə ilk dəfə olaraq, ölüm cəzasının Azərbaycanda ləğvi ölkəmizin dünyəvi, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yolu ilə inamla irəlilədiyini, demokratik prinsiplərin inkişafına xüsusi önəm verildiyini bir daha təsdiqləmişdir. Ölüm cəzasının ləğvi tarixi hadisə olmaqla bərabər, cinayət-hüquq siyasətinin humanistləşdirilməsi sahəsində atılan qətiyyətli addım olmuşdur.

Ümummilli liderin siyasi xəttini uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin insan hüquq və azadlıqlarının qorunması istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Vaxtaşırı əfv sərəncamlarının imzalanması ilə ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının dövlətin diqqət mərkəzində saxlandığı prioritet sahələrdən birinə çevrilmişdir.

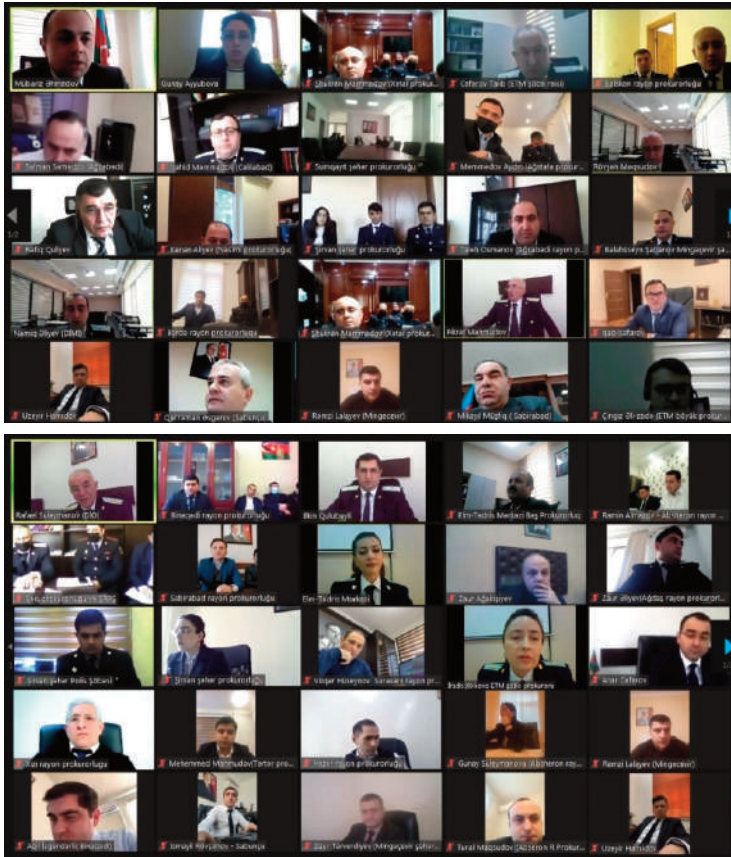
Cari ilin fevralın 3-də Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində "Azərbaycan Respublikası Prokurorluq Orqanlarının Veteran və Pensiya Çıxmış İşçiləri" ictimai birliyi ilə birgə ölüm hökmünün ləğv edilməsinin 24-cü il dönümünə həsr edilmiş tədbir keçirilmişdir.

Tədbirdə ictimai birliyin sədri Seyfulla Aslanov tərəfindən "Şərqdə ilk dəfə Azərbaycanda ölüm cəzasının ləğvi Ümummilli lider Heydər Əliyev humanizminin təntənəsidir", Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis mavini Günay Əyyubova tərəfindən "Ölüm hökmünün ləğv edilməsi ilə bağlı beynəlxalq sənədlər və öhdəliklər", Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarədə şöbənin böyük prokuroru Ayxan Hüseynli tərəfindən "Humanizm prinsipi Azərbaycanda həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatlarının başlıca əsaslarından biri kimi" və digər mövzularda çıxışlar edilmiş, ətraflı müzakirələr aparılmışdır.

Prokurorluq və daxili işlər orqanları əməkdaşları üçün narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar təşkil edilmiş təlim kursu uğurla başa çatmışdır

əsasən prokurorluq işçiləri ilə yanaşı təlimdə həmçinin daxili işlər orqanları əməkdaşları iştirak etmişlər.

Tədbirə təlimçi qismində Baş Prokurorluğun müvafiq struktur qurumlarının təcrübəli nümayəndələri, dinləyici qismində isə 21 rayonda (şəhərdə) xidmət edən 69-u prokurorluq və 40-ı daxili işlər orqanları əməkdaşı olmaqla, cəmi 109 nəfər cəlb edilmişdir.

Kurs üzrə tədris tədbirləri cari ilin fevral ayının 7-dən 11-dək dinləyiciləri iş yerindən ayırmadan, internet üzərindən ZOOM proqramı vasitəsilə distant formada və canlı vaxt rejimində həyata keçirilmiş, təlimlərdə təhlil materiallarından və müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalardan geniş istifadə olunmuşdur.

Kurs çərçivəsində dinləyicilərə "Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı milli mübarizə strategiyası, bu sahədə olan problemlərin mahiyyəti və aktuallığı", "Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə sahəsində Avropa Məhkəməsinin presedent hüququ", "Xarici ölkələrin narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizə təcrübəsi", "Qanunsuz olaraq narkotik vasitələri, psixotrop maddələri və ya onların prekursorlarını hazırlama, istehsal etmə, əldə etmə, saxlama, daşıma, göndərmə və ya satma cinayətlərinin tövsifi məsələləri

Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, insanların sağlamlığının, rifahının və mənəvi-əxlaqi dəyərlərinin qorunması məqsədilə narkomanlığa, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə ümumdövlət vəzifəsi kimi müəyyən edilmişdir.

Hazırkı dövrdə bütün sahələrdə olduğu kimi narkomanlıq və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində də ardıcıl və məqsədyönlü addımlar atılmış, bunun üçün ölkədə lazım olan normativ-hüquqi baza, müvafiq təsisatlar yaradılmış və milli proqramlar hazırlanıb həyata keçirilmişdir.

Olduqca vacib olan bu sahədə hüquq mühafizə orqanları əməkdaşlarının peşə vərdişlərinin daha da inkişaf etdirilməsi prioritet istiqamətlərdəndir.

Bununla bağlı Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən təşkil edilən "Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar cinayətlərin tövsifinin, habelə bu qəbildən olan işlərin istintaqının hüquqi (maddi, prosessual) əsasları və qaydaları" mövzusunda təlim kursu uğurla yekunlaşmışdır.

Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizənin aktuallığı və praktiki əhəmiyyəti nəzərə alınaraq, Baş Prokurorluqla Daxili İşlər Nazirliyinin səmərəli əməkdaşlığı çərçivəsində əldə edilmiş razılığa

və istintaq metodikası", "Narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin istehlakına təhrik etmə və ya qanunsuz olaraq tərkibində narkotik maddələr olan bitkiləri kultivasiya etmə cinayətlərinin tövsifi məsələləri və istintaq metodikası", "Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayətlərin aşkar edilməsi və açılması ilə əlaqədar əməliyyat-axtarış tədbirlərinin növləri, xüsusiyyətləri, sənədləşdirilməsi qaydası, əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəticəsində toplanmış materialların sübutetmədə istifadəsi", "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və ya onların prekursorlarının ölkəyə qanunsuz daxil olmasına və tranzitinə qarşı mübarizənin aktual problemləri, onların həlli yolları", "Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizədə yol verilən tipik qanun pozuntuları, bu qəbildən olan cinayət işləri üzrə baxış, axtarış, şəxsi axtarış, götürmə, habelə digər istintaq hərəkətlərinin icrasının aktual problemləri" və sair mövzular üzrə PowerPoint proqramı vasitəsilə hazırlanmış təqdimatların müşayiəti ilə məşğələlər tədris edilmişdir.

Dinləyicilər məşğələlər zamanı tədris olunan materiallara maraq göstərmişlər, təlimçilərlə ünsiyyətdə aktiv olmuşlar, tədris edilmiş əksər məşğələlərin elektron mətni onlara təqdim edilmiş, kursun yekunu üzrə müzakirələr zamanı əldə etdikləri bilik və bacarıqlardan razı qaldıqlarını ifadə etmişlər.

Lənkəran rayon prokurorluğunda ekoloji hüquqpozmalar, xüsusilə də qanunsuz ağac kəsmə və dağ-mədən işlərinin aparılması sahəsində hüquqpozmaların araşdırılması məsələlərinə həsr edilmiş seminar keçirilmişdir

Cəmiyyətdə aktualığı ilə seçilən ekoloji hüquqpozmalar, xüsusilə də qanunsuz ağac kəsmə və dağ-mədən işlərinin aparılması sahəsində hüquqpozmaların araşdırılmasına xüsusi önəm verilir.

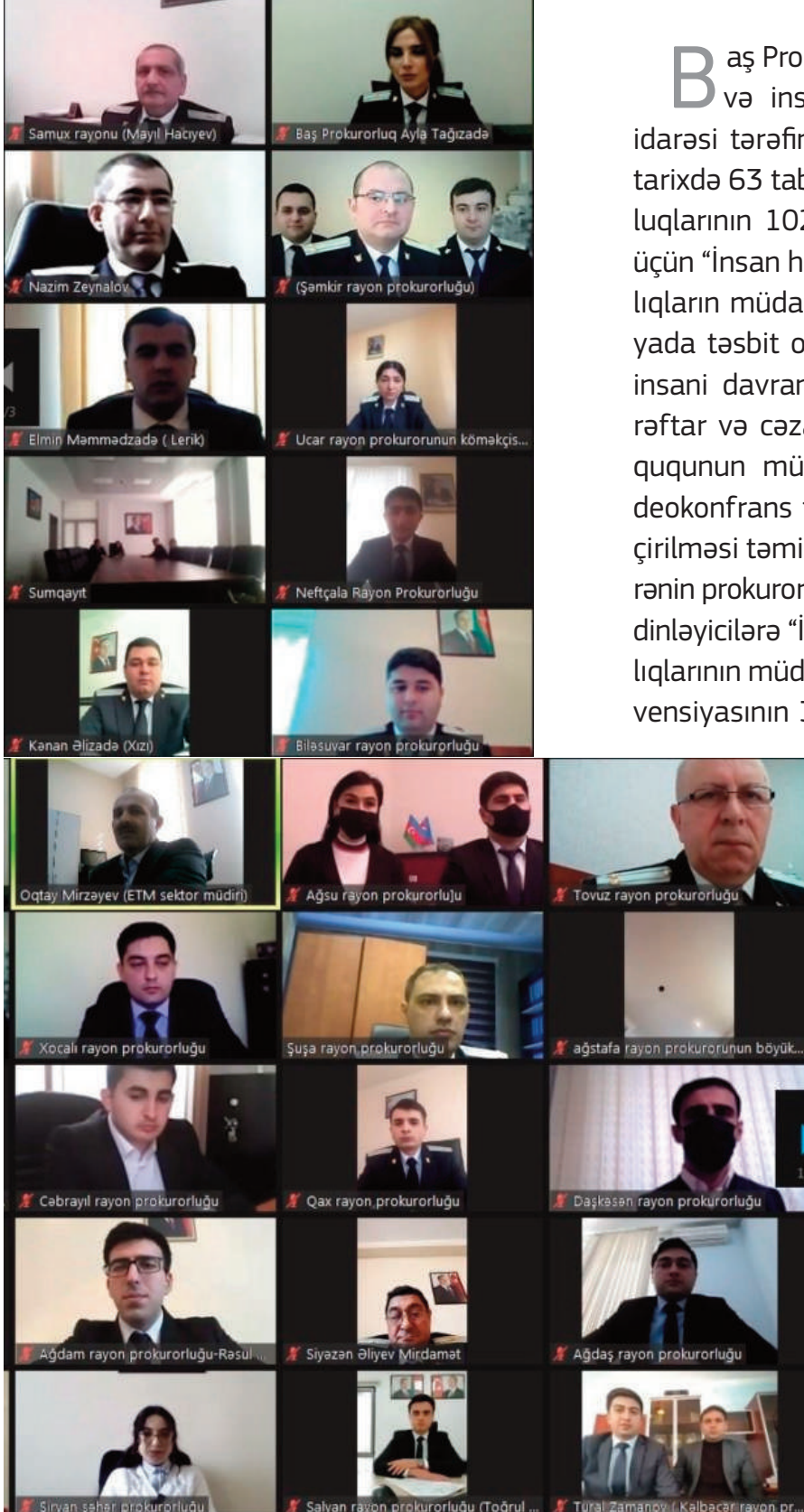
Ötən həftədə Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsi tərəfindən aidiyyəti rayon prokurorlarının köməkçiləri cəlb edilməklə respublikanın 2 rayonunda 4 qanun pozuntusu barədə məlumatın yoxlanılması qaydasında ilkin istintaq hərəkətləri aparılmış, izahatlar alınmışdır.

Aparılmış yoxlamaların nəticələri, həmçinin ekoloji hüquqpozmaların aşkar edilməsi, araşdırılması və qarşısının alınması sahəsində toplanmış təcrübə ilə bağlı 2022-ci il fevralın 11-də Lənkəran rayon prokurorluğunda seminar keçirilmişdir. Seminarda Astara, Biləsuvar, Cəlilabad, Masallı, Neftçala, Lənkəran, Lerik və Yardımlı rayon prokurorluqlarının əməkdaşları iştirak etmişlər.

Qeyd olunan tədbir respublikanın şimal və şimal-qərb rayonlarında keçirilmiş seminarlardan sonra sayca üçüncü tədbirdir.

“İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyada təsbit olunmuş işgəncəyə, qeyri-insani davranışa və ləyaqəti alçaldan rəftar və cəzaya məruz qalmama hüququnun müdafiəsi” mövzusunda vebinar keçirilmişdir

Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsi tərəfindən 21 fevral 2022-ci il tarixdə 63 tabe rayon (şəhər) prokurorluqlarının 102 nəfər prokurorluq işçisi üçün “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyada təsbit olunmuş işgəncəyə, qeyri-insani davranışa və ləyaqəti alçaldan rəftar və cəzaya məruz qalmama hüququnun müdafiəsi” mövzusunda videokonfrans formatında seminarın keçirilməsi təmin edilmişdir. Tədbirdə idarənin prokuroru Ayla Tağızadə tərəfindən dinləyicilərə “İnsan hüquq və əsas azadlıqlarının müdafiəsinə dair” Avropa Konvensiyasının 3-cü maddəsində istifadə

edilən anlayışlar: işgəncə, qeyri-insani və ləyaqəti alçaldan rəftar və ya cəza, işgəncə və digər pis rəftar formaları arasında fərqli cəhətlər, habelə 3-cü maddənin prosessual aspektləri və dövlətin pozitiv və neqativ öhdəlikləri, sübutetmə standartı, eləcə də beynəlxalq sənədlərdə və milli qanunvericilikdə bu normanın təsbiti barədə ətraflı məlumatlar verilmişdir.

Cinayət təqibindən kənar icraatlar sahəsində toplanmış təcrübənin prokurorluq əməkdaşlarına tədris edilməsi məqsədilə 25 fevral və 02 mart 2022-ci il tarixlərdə seminarlar keçirilib

olan əmək hüquqlarının pozulması hallarının araşdırılması, azyaşlıların hüquqlarının müdafiə edilməsi kimi məsələlərə xüsusi önəm verilir.

Bu həftə ərzində səlahiyyətli dövlət qurumlarının verdiyi məlumatlara əsasən, Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsi tərəfindən aidiyyəti rayon prokurorlarının cinayət təqibindən kənar icraatlar üzrə köməkçiləri cəlb edilməklə respublikanın müxtəlif rayonlarında baş vermiş qanun pozuntuları ilə bağlı araşdırmalar aparılır.

Görülmüş işlərin xüsusiyyətləri və nəticələri, ən əsası isə ekoloji hüquqpozmaların aşkar edilməsi, araşdırılması və qarşısının alınması sahəsində toplanmış təcrübə ilə bağlı 25.02.2022-ci il tarixdə Sabirabad rayon prokurorluğunda, 02.03.2022-ci il tarixdə Bərdə rayon prokurorluğunda seminar keçirilmişdir.

Seminarlarda Sabirabad, Saatlı, Salyan, Beyləqan, İmişli və Hacıqabul, Ağdam, Ağcabədi, Bərdə, Tərtər, Füzuli, Laçın, Xocavənd rayon prokurorluqlarının, həmçinin Şirvan şəhər prokurorluğunun əməkdaşları iştirak etmişlər.

Qeyd olunan tədbirlər respublikanın şimal, şimal-qərb və cənub rayonlarında, Kür-Araz bölgəsində keçirilmiş seminarlardan sonra sayca beşinci tədbirdir.

Analoji tədbirlərin digər rayonlarda da keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Cəmiyyətdə aktuallığı ilə seçilən hüquqpozmaların qarşısının alınması, peşə biliklərinin artırılması, hərtərəfli və tam araşdırmanın aparılması üçün tələb olunan peşəkar vərdişlərin gücləndirilməsi məqsədini daşıyan sistemativ nəzəri-praktiki təlimlərin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

Prokurorluq işçilərinin təliminə yönəlmiş bu seminarlarda ekoloji hüquqpozmalar, xüsusilə də qanunsuz ağac kəsmə və dağ-mədən işlərinin aparılması sahəsində hüquqpozmaların və ağır nəticələrə səbəb

İnsan Hüquqları üzrə Sənədlərin Axtarış Portalının (İHSAP) təqdimatı keçirilib

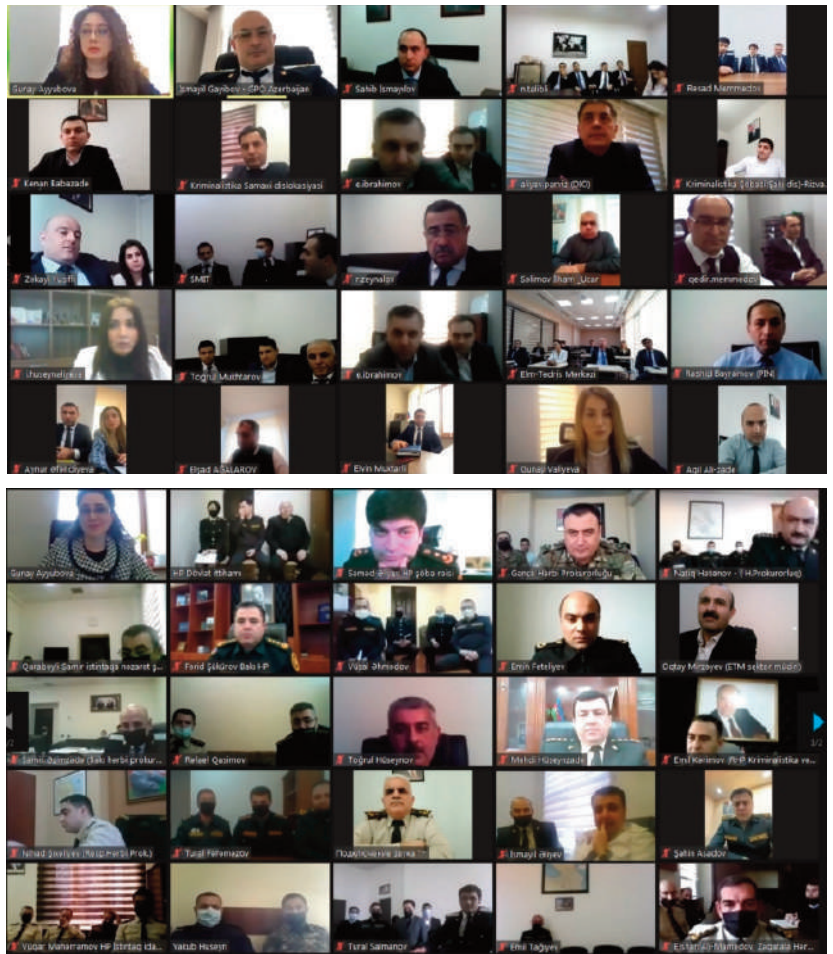

Baş Prokurorluqda fevralın 28-dən martın 5-dək bütün prokurorluq işçilərinə İnsan Hüquqları üzrə Sənədlərin Axtarış Portalının (İHSAP) internet üzərindən videokonfrans əlaqə sistemi vasitəsilə təqdimatı keçirilmişdir.

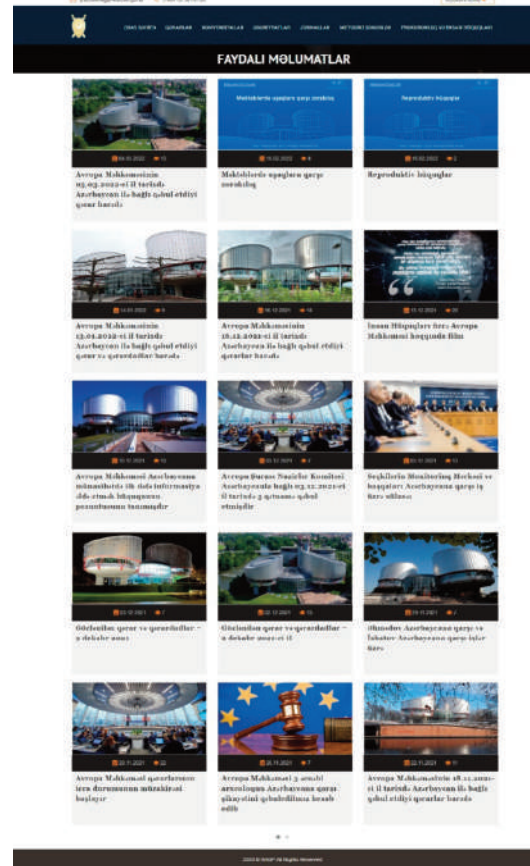
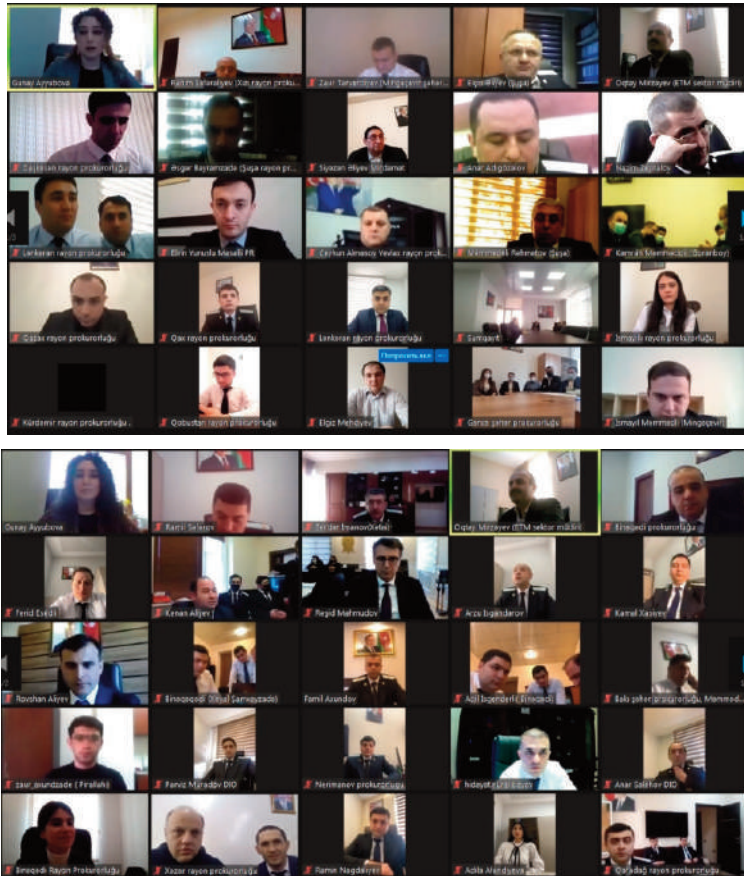
Tabe rayon (şəhər) prokurorluqlarının işçiləri fevralın 28-də, Bakı şəhər prokurorluğu və Bakı şəhərinin rayon prokurorluqlarının işçiləri martın 1-də, Hərbi Prokurorluq və ərazi hərbi prokurorluqlarının işçiləri martın 2-də, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Naxçıvan Muxtar Respublikası Hərbi Prokurorluğunun işçiləri martın 3-də, Baş Prokurorluq və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin işçiləri martın 4-də tədbirdə iştirak etmişlər.

Təqdimatı həyata keçirən Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis müavini Günay Əyyubova tərəfindən iştirakçılara Proqramın mahiyyəti, imkanları və istifadə qaydaları barədə ətraflı məlumat verilmişdir.

Xüsusi vurğulanmışdır ki, prokurorluq orqanlarında insan hüquq və əsas azadlıqlarının müdafiəsi üzrə beynəlxalq standartların təşviqi çərçivəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin dərinəndən öyrənilməsi,

hüquq tətbiqetmə prosesində İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin təcrübəsindən hüquqi prinsiplərə, göstərişlərə və mövqelərə (standartlara) istinad olunması praktikasının genişləndirilməsi və bu sahədə prokurorluq işçilərinin nəzəri biliklərinin daha da artırılması üçün beynəlxalq və milli hüquqi, elmi, metodik, informativ sənədlərin vahid məcmusunu təşkil edən elektron bazanın təminatı

vacib amillərdəndir. Bu məqsədlə, prokurorluq işçiləri tərəfindən “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyası, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedent hüququ, insan hüquq və əsas azadlıqlarının müdafiəsinə dair Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı digər beynəlxalq müqavilələr və onlarla əlaqəli olan beynəlxalq hüquqi sənədlər, elmi-metodiki, informativ ədəbiyyatlar, hüquqtətbiqetmə prosesində tövsiyələr və digər beynəlxalq təcrübə, nəzəri məsələlər üzrə faydalı məlumatların asanlıqla əldə edilməsi və təcrübədə tətbiqi üçün Baş Prokurorluqda İnsan Hüquqları üzrə Sənədlərin Axtarış Portalı (İHSAP) yaradılmışdır.

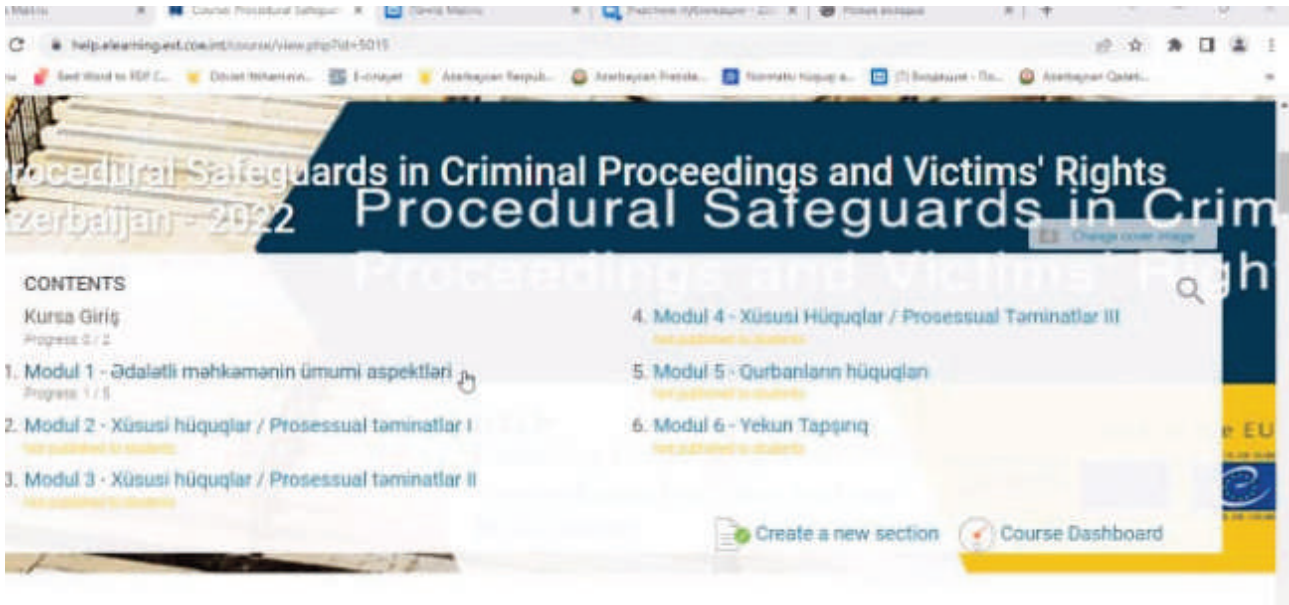
Sistem istifadəçiyə istənilən yerdə internet üzərindən müvafiq şifrə

ilə domenə daxil olmaqla lazımı sənəd və ya informasiyanı əldə etmə imkanını verir. Sistemə daxil olduqdan sonra bazasında bütün materialların elektron formatları ilə tanış olmaqla yanaşı onları köçürmək və ya yükləmək imkanı vardır. “İHSAP” Axtarış Portalına keçid xüsusi link vasitəsilə mümkündür. <http://ihsap.prosecutor.az>.

Avropa Şurasının HELP Platforması üzərindən iki ay davam edəcək “Cinayət prosesində prosessual təminatlar və qurbanların hüquqları” distant kursun keçirilməsinə başlanılmışdır

Martın 4-də Baş Prokurorluq ilə Avropa Şurası və Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyası arasında olan əməkdaşlıq çərçivəsində Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis müavini, HELP milli tyutoru Günay Əyyubova tərəfindən Avropa Şurasının HELP Platforması üzərindən 11 hakim və 12 prokurorluq işçisinə "Cinayət prosesində prosessual təminatlar və qurbanların hüquqları" distant kursun keçirilməsinə başlanılmışdır.

Kursun açılışında Avropa Şurasının Məhkəmə və İnsan Hüquqları üzrə Təlim Departamentinin layihə meneceri cənab Mamuka Longurashvili, Avropa Şurasının Məhkəmə və İnsan Hüquqları üzrə Təlim Departamentinin rəhbəri xanım Eva Pastrana, Avropa Şurasının Məhkəmə və İnsan Hüquqları üzrə Təlim Departamentinin layihə meneceri xanım Ana-Maria Telbis və Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi Ədliyyə Akademiyasının dekan müavini Günel Sadıqova çıxış etmişlər.

Giriş nitqi və çıxışlar dinlədikdən sonra Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəis müavini, HELP milli tyutoru Günay Əyyubova tərəfindən "Cinayət prosesində prosessual təminatlar və qurbanların hüquqları" HELP kursunun təqdimatı keçirilmişdir.

Təqdimat zamanı kurs barədə məlumat verilmiş, kursun əhatə dairəsi, əldə ediləcək bilik sahələri, Avropa Məhkəməsinin presedent hüququ və digər məsələlər barədə məlumat verilmiş, kursun 2 ay müddətində davam edəcəyi bildirilmişdir.

Yekunda iştirakçılar özlərini təqdim etməklə, kursdan gözləntiləri barədə çıxış etmişlər.

8 Mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə Baş Prokurorluğun rəhbərliyi tərəfindən tədbir keçirilmişdir

Tədbirdə Baş prokurorun birinci müavini Elçin Məmmədov, Baş prokurorun müavini Heydər Məmmədov və digərləri çıxış edərək qadın prokurorluq işçilərini bayram münasibəti ilə təbrik etmiş, gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu etmişlər.

Gəncədə Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə “Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyi və sosial media müstəvisində” adlı işgüzar konfrans keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən dövlət siyasətinin tələblərinə və beynəlxalq standartlara uyğun olaraq, aşkarlıq və şəffaflığın təmin olunması, insan və vətəndaş hüquqlarının qorunması, vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi, prokurorluq orqanlarının əsas prioritet istiqamətlərindən biri olmaqla bu sahədə mövcud münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə yönələn kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Həmin tədbirlərin davamı olaraq, martın 14-də Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə Gəncə şəhər prokurorluğunun inzibati binasında “Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyi regional və sosial media müstəvisində” adlı işgüzar konfrans keçirilib.

Konfransda Baş Prokurorluq, Daxili İşlər, Ədliyyə, Təhsil, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirliklərinin, habelə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin, Medianın İnkişafı, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi agentliklərinin, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və Mətbuat Şurasının nümayəndələri iştirak edib.

Gəncə və Mingəçevir şəhər, Ağstafa, Daşkəsən, Gədəbəy, Goranboy, Göygöl, Xocalı, Kəlbəcər, Qazax, Şəmkir, Tovuz, Yevlax rayon prokurorluqlarının media ilə işləməyə məsul əməkdaşlarının da olduğu konfrans iştirakçıları əvvəlcə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin Gəncə şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, daha sonra Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Gəncənin raket atəşinə tutulması nəticəsində dağılan ərazilərə baş çəkib, həlak olan dinc sakinlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq, dağılmış evlərin ətrafına gül düzüb.

Gəncə şəhər prokurorluğuna gələn tədbir iştirakçıları inzibati binanın foyesində müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin büstü önünə əklil qoyublar.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin, media qurumlarının çoxsaylı nümayəndələrinin də iştirakı ilə Gəncə şəhər prokurorluğunun inzibati

binasına press-tur təşkil olunub. Prokurorluq orqanlarının infrastrukturunun yüksək dövlət qayğısı nəticəsində ən müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilməsi barədə məlumatlandırılan press-tur iştirakçıları inzibati binada əməkdaşlar üçün yaradılmış iş şəraiti ilə yərinde tanış olub.

Qonaqları salamlayan Gəncə şəhər prokuroru Azad Qarayev informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə təşkil olunmuş işgüzar konfransın əhəmiyyətindən bəhs edib.

Tədbirdə çıxış edən Baş Prokurorun köməkçisi Saleh Hacıyev media ilə kommunikasiyanın gücləndirilməsinin zəruriliyini vurğulayıb, zamanın tələbinə uyğun olaraq prokurorluq orqanlarının sosial media fəaliyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm addımların atıldığını, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması məqsədilə qurumun fəaliyyəti ilə bağlı aşkarlıq və hesabatlılığın ictimaiyyətə operativ şəkildə çatdırılmasının əhəmiyyətli olduğunu tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Prokurorluq orqanlarının sosial media siyasəti barədə ətraflı çıxış edən Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin böyük prokuroru Kənan Zeynalov prokurorluğun sosial media platformalarında olan müraciət, sorğu və təkliflərə həssaslıqla yanaşıldığını qeyd etmiş, hazırkı vaxtadək prokurorluğun sosial media platformalarında olan 110-dan çox müraciətin qeydə alınaraq aidiyyəti üzrə göndərildiyi barədə məlumat vermişdir.

Konfransda Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev informasiya təhlükəsizliyində konfidensiallığın təmin edilməsinin əhəmiyyətindən bəhs edib, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin məsul əməkdaşı Tamerlan Rəhimov sosial mediada informasiya təhlükəsizliyinin önəmindən söz açıb.

Tədbirdə, həmçinin, digər dövlət qurumlarının nümayəndələri də çıxışlar etməklə gələcəkdə də dəyirmi masa və görüşlərin təşkilinin əhəmiyyətli olacağı vurğulanmışdır.

Daha sonra dövlət qurumları ilə bölgə mediası arasında operativ və səmərəli kommunikasiyanın qurulması ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, təkliflər səsəndirilib, bu məzmunlu tədbirlərin informasiya mübadiləsində mühüm irəliləyişlərə səbəb olacağı qeyd edilib.

Sonda xatirə fotosəkli çəkilib.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi ilə birgə vergi xidməti əməkdaşları üçün “Vergi cinayətləri üzrə sübutların toplanmasının aktual problemləri, istintaq hərəkətlərinin tətbiqi metodikası” mövzusunda təlim keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müvafiq Sərəncamına əsasən İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi ilə birgə Xidmətin əməkdaşları üçün cari ilin mart ayının 14-dən 18-dək distant formada canlı vaxt rejimində “Vergi cinayətləri üzrə sübutların toplanmasının aktual problemləri, istintaq hərəkətlərinin tətbiqi metodikası” mövzusunda birgə təlim keçirilmişdir.

Təlimçi qismində tədbirə Mərkəzin işçiləri ilə yanaşı, Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzinin, Baş Prokurorluğun Ədliyyə, gömrük və vergi orqanlarının, habelə Dövlət təhlükəsizliyi, fəvqəladə hallar və sərhəd xidməti orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarələrinin və tabe prokurorluqlarının əməkdaşları cəlb edilmişlər.

Təlimdə təhlil materiallarından və müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından geniş istifadə etməklə, Tədris proqramında nəzərdə tutulmuş mövzular üzrə 15 məşğələ vaxtında və səmərəli keçirilmiş, tədris edilmiş məşğələlərin əksəriyyətinin elektron mətni dinləyicilərə təqdim edilmişdir.

Dinləyicilərin sayı 10 nəfər olmaqla, təlimdə Dövlət Vergi Xidmətinin Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Baş İdarəsinin İstintaq və təhqiqat idarəsinin müstəntiqləri və Əməliyyat idarəsinin rəhbər işçiləri dinləyici qismində iştirak etmişlər.

Bundan əlavə, “Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası arasında əməkdaşlığa dair” imzalanmış Memoranduma əsasən təcrübə mübadiləsi məqsədilə təlimə həmçinin Akademiyanın Hüquq kafedrasının müəllim heyətinin 14 üzvü müşahidəçi qismində qatılmışlar.

Təlimin yekunu üzrə müzakirə zamanı dinləyicilər əldə etdikləri bilik və bacarıqlardan, müşahidəçilər isə tədrisin təşkilindən, seçilmiş mövzulardan və onların tədrisindən razı qaldıqlarını ifadə etmişlər.

Baş Prokurorluqla tərəfdaş dövlət orqanları və ali təhsil müəssisələri ilə birgə bu qəbildən olan tədbirlərin keçirilməsi vahid istintaq təcrübəsinin formalaşmasına, tədris sahəsində fəaliyyətin səmərəliyinin daha da artırılmasına öz töhfəsini verəcəkdir.

Əziz bacılar və qardaşlar! Xoşbəxtəm ki, əziz, doğma xalqımı işğaldan azad edilmiş Qarabağda Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

İkinci dəfədir ki, tarixi Zəfərimizdən sonra biz Novruz bayramını azad edilmiş torpaqlarda qeyd edirik. Bu əziz gündə bir daha demək istəyirəm, bundan sonra da var gücümlə çalışacağam ki, Azərbaycan daim sürətlə inkişaf etsin, yüksələn xətlə getsin və qarşıda duran bütün vəzifələr icra edilsin. **Qarabağ Azərbaycandır!**

İLHAM
ƏLİYEV *Ilham*
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

Azərbaycan Respublikası Baş prokuroru Kamran Əliyev prokurorluq əməkdaşlarını Novruz bayramı münasibətilə təbrik etmişdir

Hörmətli həmkarlar !

Sizi Novruz bayramı münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, bu əziz bayram günlərində hər birinizə bahar əhval-ruhiyyəsi, cansağlığı və səadət arzulayıram.

Xalqımızın milli-mənəvi irsinin təcəssümü olmaqla əsrlərin sınağından çıxmış Novruz bayramının dövlət səviyyəsində keçirilməsi ümummilli lider Heydər Əliyevin milli ənənə və dəyərlərə daxilən möhkəm bağlılığı, azərbaycançılıq məfkurəsinin bütün həmvətənlərimiz arasında yayılması istiqamətində apardığı ardıcıl siyasət nəticəsində mümkün olmuş, qədim el bayramının ənənələrinin bütün rəngarəngliyi ilə qorunub saxlanması və xalq arasında sevilərək yaşadılması təmin edilmişdir.

Ulu Öndərin ideyalarına sadıq qalaraq onun siyasətini zənginləşdirən və ölkəmizi inamla irəliyə aparan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərimizin inkişaf etdirilərək gənc nəsillərə çatdırılmasına dair siyasəti, hərtərəfli diqqət və qayğısı ilə milli birlik və həmrəyliyimizi əks etdirən, mənəvi dəyərlərimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan Novruz bayramının yüksək səviyyədə qeyd olunması xalqımızın tarixi-mədəni irsinə ehtiramın göstəricisidir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Novruz bayramının UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil edilməsi çoxəsrlik tarixi keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın dünya mədəniyyətinə misilsiz töhfələrindən olmaqla BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən 21 mart tarixinin "Beynəlxalq Novruz Günü" elan olunması bayramın regional müstəvidən çıxaraq beynəlxalq səviyyəli tədbirə çevrilməsinə şərait yaratmışdır.

Hörmətli həmkarlar!

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə rəmzi olan bu əziz bayram münasibətilə prokurorluq orqanlarında çalışan bütün əməkdaşlarımızı, təqaüddə olan veteranlarımızı, onların ailə üzvlərini Baş Prokurorluğun rəhbərliyi adından ürəkdən təbrik edir, gələcək fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram. Bayramınız mübarək olsun!

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun idarə (şöbə) rəislərinə, Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisinə, Azərbaycan Respublikasının Hərbi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Hərbi, Bakı şəhər, təbə rayon (şəhər) və ərazi hərbi prokurorlarına

(kollektivlərdə elan edilməsi üçün)

Hörmətli həmkarlar !

Sizi Novruz bayramı münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, bu əziz bayram günlərində hər birinizə bahar əhval-ruhiyyəsi, cansağlığı və səadət arzulayıram.

Xalqımızın milli-mənəvi irsinin təcəssümü olmaqla əsrlərin sınağından çıxmış Novruz bayramının dövlət səviyyəsində keçirilməsi ümummilli lider Heydər Əliyevin milli ənənə və dəyərlərə daxilən möhkəm bağlılığı, azərbaycançılıq məfkurəsinin bütün həmvətənlərimiz arasında yayılması istiqamətində apardığı ardıcıl siyasət nəticəsində mümkün olmuş, qədim el bayramının ənənələrinin bütün rəngarəngliyi ilə qorunub saxlanması və xalq arasında sevilərək yaşadılması təmin edilmişdir.

Ulu Öndərin ideyalarına sadıq qalaraq onun siyasətini zənginləşdirən və ölkəmizi inamla irəliyə aparan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərimizin inkişaf etdirilərək gənc nəsillərə çatdırılmasına dair siyasəti, hərtərəfli diqqət və qayğısı ilə milli birlik və həmrəyliyimizi əks etdirən, mənəvi dəyərlərimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan Novruz bayramının yüksək səviyyədə qeyd olunması xalqımızın tarixi-mədəni irsinə ehtiramın göstəricisidir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Novruz bayramının UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil edilməsi çoxəsrlik tarixi keçmişinə daim ehtiramla yanaşan xalqımızın dünya mədəniyyətinə misilsiz töhfələrindən olmaqla BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən 21 mart tarixinin "Beynəlxalq Novruz Günü" elan olunması bayramın regional müstəvidən çıxaraq beynəlxalq səviyyəli tədbirə çevrilməsinə şərait yaratmışdır.

Hörmətli həmkarlar !

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə rəmzi olan bu əziz bayram münasibətilə prokurorluq orqanlarında çalışan bütün əməkdaşlarımızı, təqaüddə olan veteranlarımızı, onların ailə üzvlərini Baş Prokurorluğun rəhbərliyi adından ürəkdən təbrik edir, gələcək fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun !

Hörmətlə,

Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri

16 mart 2022-ci il

Kamran Əliyev

Prokurorluq əməkdaşları və veteranları Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında “Nizami” baletinə tamaşa ediblər

Milli ruhlu kadrların yetişdirilməsi, onların mə-nəvi-estetik dünyagörüşünün formalaşdırıl-ması, milli-mənəvi dəyərlərimiz haqqında maarif-ləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq, martın 16-da Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında prokurorluq or-qanlarının kollektivi görkəmli bəstəkar Fikrət Əmirovun “Nizami” baletinə tamaşa ediblər.

Tədbirdə, həmçinin, Baş Prokurorluğun rəhbərliyinin dəvəti ilə prokurorluğun veteran və pensiyaya çıxmış əməkdaşları öz ailə üzvləri ilə birlikdə iştirak edib.

Dahi şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin poetik sənətinin valehedici inciləri, onun çoxşaxəli, mistik, cazibədar dünyasını özündə ehtiva edən balet Azərbaycan mədəniyyətinin möhtəşəm töhfələrindən olmaqla izləyicilərin böyük marağına səbəb olub. Prokurorluqda ictimai köməkçilər – könüllülərin də iştirak etdiyi mötəbər tədbirdə Nizami Gəncəvinin mədəni irsinin öyrənilməsi, eyni zamanda zəngin təcrübəyə malik prokurorluğun veteranları ilə gəncləri arasında səmimi və mehriban ünsiyyətin qurulması üçün fürsət yaranmışdır.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində prokurorluqda vətəndaşların qəbulu zamanı peşəkar davranışın mənəvi və psixoloji aspektləri üzrə seminar keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müvafiq Sərəncamına əsasən, habelə Baş Prokurorluğun Geniş Kollegiya iclasının müvafiq qərarının icrası məqsədilə Baş Prokurorluğun Sənədlərlə və müraciətlərlə işin təşkili idarəsinin, eləcə də

müvafiq sahə üzrə yuxarı prokurorluqların işçiləri üçün cari ilin mart ayının 29-dan 31-dək əyani və distant formada "Prokurorluqda vətəndaşların qəbulu zamanı peşəkar davranışın mənəvi və psixoloji aspektləri" mövzusunda seminar keçirilmişdir.

Təlimçi qismində tədbirə Baş Prokurorluğun işçiləri ilə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Ombudsman Aparatının nümayəndələri, Səhiyyə Nazirliyinin və Bakı Dövlət Universitetinin psixologiya sahəsində alimləri, eləcə də xüsusi riskli vəziyyətlərdə vətəndaşlarla ünsiyyət saxlamaq təcrübəsi olan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin psixoloqları cəlb edilmişlər.

Seminar çərçivəsində dinləyicilərə vətəndaşların qəbulu zamanı etik dəyərlər və davranış standartları, xüsusi riskli vəziyyətlərdə vətəndaş qəbulunun psixoloji aspektləri, bu zaman yaranan riskli hadisələr üzrə dövlət qulluqçusunun hərəkətləri, o cümlədən intihara meyilli davranışın qarşısının alınması üzrə biliklər tədris edilmişdir.

Seminar üzrə tədris tədbirləri Bakı şəhərində qulluq keçən işçilər üçün Elm-Tədris Mərkəzinin inzibati binasında, Naxçıvan Muxtar Respublikasında qulluq keçən işçilər üçün isə distant formada həyata keçirilmiş, tədbir zamanı müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalardan geniş istifadə edilmiş, tədris proqramında nəzərdə tutulmuş mövzular üzrə məşğələlər vaxtında və səmərəli tədris edilmiş, təcrübədə istifadə etmək üçün maraq doğuran məşğələlərin elektron mətni dinləyicilərə təqdim edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası arasında əməkdaşlığa dair” imzalanmış Memoranduma əsasən təcrübə mübadiləsi məqsədilə Akademiyanın Hüquq kafedrasının müəllim heyətinin üzvləri də bu seminarla müşahidəçi qismində iştirak etmişlər.

Seminarın yekunu üzrə müzakirə zamanı dinləyicilər əldə etdikləri bilik və bacarıqlardan, müşahidəçilər isə seçilmiş mövzulardan və onların tədrisindən razı qaldıqlarını ifadə etmişlər.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində Avropa Şurası Katibliyi və Şuranın Bakıdakı ofisinin nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir

Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının Anti-korrupsiya Təlim Mərkəzi tərəfindən hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin beynəlxalq standartlara uyğun qurulması istiqamətində təkliflərin hazırlanması məqsədilə beynəlxalq əməkdaşlıq imkanlarının inkişaf etdirilməsi sahəsində tədbirlər davam etdirilir.

31 mart 2022-ci il tarixində Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində Avropa Şurası Katibliyi və Şuranın Bakıdakı ofisinin nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir.

Görüşdə Baş prokuror yanında Elmi-Məsləhət Şurasının Anti-korrupsiya Təlim Mərkəzinin rəhbəri, Milli Məclisin deputatı Kamal Cəfərov, Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Mübariz Əhmədov, rəis müavini Günay İsmayılova, Anti-korrupsiya Təlim Mərkəzinin katibi Nigar Qələndərli, Avropa Şurası Katibliyinin İqtisadi cinayətlər və əməkdaşlıq şöbəsinin nümayəndələri Danae İssa və Zəhra Əhmədova, Avropa Şurasının Bakıdakı ofisinin məsul əməkdaşı Firuzə Cəfərova iştirak etmişlər.

Görüş çərçivəsində Kamal Cəfərov tərəfindən Anti-korrupsiya Təlim Mərkəzinin fəaliyyətində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində hüquqi biliklərin təbliği və maarifləndirilməsi, tədris və peşə hazırlığının həyata keçirilməsi zamanı yeni yanaşmaların tətbiqi barədə məlumat verilmişdir.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Mübariz Əhmədov Mərkəzin fəaliyyəti, prokurorluq işçilərinin nəzəri bilikləri və peşə hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsi sahəsində, tədrisin təşkili işinin daha da təkmilləşdirilməsi və müasir dövrün tələbləri baxımından qurulması istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verilmişdir.

Qarşılıqlı müzakirə formatında baş tutan görüşdə mövzu ilə əlaqədar iştirakçıları maraqlandıran suallar geniş müzakirə edilmiş, qonaqlar görüşdən məmnunluqlarını ifadə etmişlər.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən hazırlanmış və fəaliyyətində tətbiq edilən kompüter proqramlarına və informasiya sistemlərinə dair ÜMUMİ MƏLUMAT

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin (bundan sonra – Mərkəz) işçiləri artıq 2010-cu ildən bəri idarədaxili yazışmaları və fayl göndərmək, habelə səsli və görüntülü danışmaq imkanı verən “Skype” kompüter proqramından istifadə etməklə yerinə yetirilər.

Mərkəzin vəzifə və funksiyalarını informasiya-kommunikasiya texnologiyalardan istifadə etməklə həyata keçirilməsi üçün fərdiləşdirilmiş girişi olan prokurorluğun korporativ portalı kimi fəaliyyət göstərən www.etmprok.az adlı alt-domeni yaradılmışdır.

“Distant tədris” platforması

Azərbaycan Prokurorluğunun işçilərinin Bakı şəhərinə ezam olunmadan rus və ingilis dili bilgilerinin online artırılması məqsədilə, eləcə də qanunvericilikdə olan dəyişikliklərin prokurorluq işçilərinə distant (məsafədən) tədrisi üçün həmin alt-domenində “Distant tədris” platforması yaradılmışdır.

Qloballaşma şəraitində, habelə pandemiya ilə əlaqədar tətbiq olunan karantin rejimi nəzərə alınaraq, distant təhsilə ehtiyac əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Həmçinin distant təhsilin çevikliyi, təlimin xüsusişdirilmiş vasitə və texnologiyalardan istifadə etməklə həyata keçirilməsi kimi üstün cəhətləri nəzərə alınır. Ümumən tədrisin distant təhsil forması iqtisadi cəhətdən əhəmiyyətli sistem üzrə aparılan analoji tədris tədbirlərindən səmərəlidir. Dinləyicilərin ezam xərclərinə, təlimçilərin isə nəqliyyat

xərclərinə qənaət olunur. Eyni zamanda distant təhsil forması dinləyicilərin və təlimçilərin xidmət ərazisini və yaxud xidmət yerini tərk etməməyə imkan verir. Bu isə peşə hazırlığının artırılması ilə yanaşı, xidməti vəzifələrin icrasına sərf olunan vaxta qənaətlə yanaşmağa kömək edir. Həmçinin distant təhsil forması eyni vaxtda daha çox dinləyicilərin tədrisə cəlb olunmağa imkan yaradır.

Son illər ərzində Mərkəz tərəfindən bu platforma vasitəsilə distant formada müxtəlif tədris tədbirləri keçirilmişdir. Bu zaman distant tədris canlı (online)¹ və sərbəst² rejimlərdə, fəal³ və qeyri-fəal⁴ üsullarla tətbiq edilmişdir.

Həmçinin prokurorluq işçilərinin attestasiyası zamanı istifadə olunan sualları və vəzifələrə uyğun indeks bölgüləri də Mərkəzin alt-domeninə yerləşdirilərək, prokurorluğun bütün işçilərinin onlardan asanlıqla istifadə olunması təmin edilmişdir.

2021-ci il ərzində “Distant tədris” platformasına Zoom, Skype və Teachbase proqramlarının inteqrasiya prosesində ilk öncə Mərkəzdə tədris tədbirlərinin distant formada keçirilmə təcrübəsinə

1 Canlı (online) rejim dedikdə, internet üzərindən real zamanda həyata keçirilən tədris fəaliyyətidir. Bu cür təlim təlimçi və dinləyicinin qarşılıqlı interaktiv əlaqədə olmasını ehtiva edir.

2 Sərbəst rejimdə isə təlimçi tərəfindən əvvəlcədən tədris platformasına yüklənmiş tədris materialları ilə dinləyicinin istədiyi vaxt tanış olmasını nəzərdə tutur. Bu cür tədrisə video təlimləri aid etmək olar.

3 Video-konfrans (Videoconferencing); Audio-konfrans (Audioconferencing); İş masasında video-konfrans (Desktop videoconferencing); Elektron konfrans (e-poçt və ya onlayn xidmətlər vasitəsilə); Səsli kommunikasiya (Voice mail).

4 Çap materialları; Audio-disklər; Video-disklər və sair.

əsaslanaraq, Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsi tərəfindən tədbirin həlli qaydası barədə sifariş hazırlanmışdır. Növbəti mərhələdə İnformasiya texnologiyaları və tədrisin texniki vasitələri sektoru tərəfindən sifarişdə olan tələblər nəzərə alınaraq, bu platformaya dəyişikliklər edilməsi üçün onun proqram təminatı təkmilləşdirilmiş və qeyd olunan proqramlar inteqrasiya edilmişdir. Eyni zamanda şöbə və sektorun birgə səyləri nəticəsində Mərkəzin alt-domeninin interfeysinin dizaynı yenilənmiş, platforma və orada olan proqramlardan istifadəyə dair Təlimat hazırlanmış, tədrisin distant formada, xüsusən sərbəst rejimdə təşkili üçün daha səmərəli şərait yaranmışdır (Təlimat əlavə edilir).

Prokurorluğun Tədris Tədbirlərinin Elektron Bazası

“Prokurorluğun Tədris Tədbirlərinin Elektron Bazası” informasiya sistemi (bundan sonra – PTTEB) Mərkəz tərəfindən Baş Prokurorluğun 2021-ci ilin birinci yarımilinə dair Fəaliyyət Planına əsasən yaradılmışdır. Bu tədbirin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar ilk öncə Mərkəzin Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsi tərəfindən tədris təcrübəsinə əsaslanan informasiya sisteminin blok-sxemi hazırlanmış, növbəti etapda Mərkəzin İnformasiya texnologiyaları və tədrisin texniki vasitələri sektoru informasiya sisteminin texniki tapşırığını müəyyənləşdirmiş və onun proqram təminatını yaratmışdır. Şöbə və sektorun birgə səyləri nəticəsində sistemin interfeysinin dizaynı müəyyən olunaraq, sistemdən istifadəyə dair Təlimat tərtib edilmişdir (Təlimat əlavə edilir).

Hazırda sistemin proqram təminatı yüksək istehlak göstəricilərinə malikdir və tədrisin səmərəli təşkili

üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, bu sistem:

- ▶ tədris tədbirləri, təlimçilər və dinləyicilər barədə məlumatları, eləcə də məşğələ materiallarını müvafiq məlumat bazasına operativ qaydada daxil edilməsini,
- ▶ bazada olan məlumatların müxtəlif parametrlər üzrə səmərəli və asanlıqla sistemləşdirilməsini,
- ▶ internet vasitəsilə məsafədən bu məlumatlardan istifadə edilməsini və idarə olunmasını,
- ▶ təlimçilərin və mövzuların düzgün seçiminin həyata keçirilməsini,
- ▶ dinləyicilərin dairəsinin düzgün müəyyən edilməsini,
- ▶ bazada olan məlumatların axtarışının və ixracının asanlıqla həyata keçirilməsini,
- ▶ bu sahədə təhlillərin daha səmərəli aparılmasını təmin edir.

PTTEB informasiya sistemindən istifadə yalnız idarəedaxili məqsədlər üçün nəzərdə tutulduğundan, onun məlumat bazasına buraxılış əldə etmək üçün Mərkəzin İnformasiya texnologiyaları və tədrisin texniki vasitələri sektorunda müvafiq qeydiyyatdan keçmək lazımdır.

Təyinatı nəzərə alınaraq PTTEB informasiya sisteminə moderatorluq Mərkəzin Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsinə tapşırılmışdır. Artıq onun məlumat bazasına son 2 il ərzində Mərkəz tərəfindən təşkilində iştirak edilmiş 16 tədris tədbirinin materialları daxil edilmişdir.

Bununla da informasiya sisteminin hazırlanması başa çatdırılmış, ondan istifadə və qavranması asandır, hazır olan əqli məhsulu müsbət qiymətləndirmək olar.

Elektron Kitabxana

Baş Prokurorluğun “Elektron Kitabxana” sistemi Mərkəzin 2021-ci ilin ikinci yarımilinə dair İş planına əsasən yaradılmışdır. Tədbirin icrası ilə əlaqədar ilk öncə Mərkəzin işçiləri ölkəmizdə və qabaqcıl xarici dövlətlərdə fəaliyyət göstərən müasir elektron kitabxanalarının quruluşunu nəzərdən keçirmişlər, onların fəaliyyət prinsipləri ilə tanış olmuşlar. Eyni zamanda, Baş Prokurorluğunun kitabxanasının kitab fondunda kağız formatında saxlanılan nadir nəşrlərin rəqəmli daşıyıcılara köçürülməsinə, eləcə də internet və digər vasitələrlə yeni elektron nəşrlərin əldə olunmasına start verilmişdir. Növbəti mərhələdə Mərkəzin İnformasiya texnologiyaları və tədrisin texniki vasitələri sektoru tərəfindən müasir tələblər nəzərə alınaraq, “Elektron Kitabxana”nın texniki tapşırığı müəyyən edilərək,

onun proqram təminatı yaradılmış və müzakirəyə çıxarılmışdır.

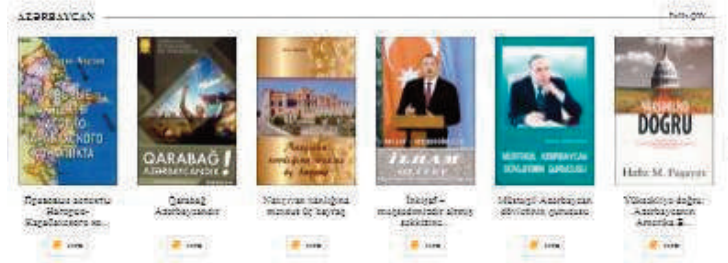
Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilən kitabxana-bibliografiya təsnifatı, eləcə də Mərkəzin böyük prokurorunun və Prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və peşə hazırlığının təşkili şöbəsinin təklifləri nəzərə alınaraq, "Elektron Kitabxana"nın interfeys dizaynı, menyusu, təsnifat bölgüsü, axtarış parametrləri və digər komponentləri müəyyənləşdirilmişdir.

Yaradılmış Baş Prokurorluğun "Elektron Kitabxana"sının proqram təminatı yüksək istehlak göstəricilərinə malikdir və maarifləndirmə üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, bu kitabxana:

- ▶ nəşrlərin müvafiq məlumat bazasına operativ qaydada daxil edilməsini,
- ▶ prokurorluğun daxili (lokal) şəbəkəsi vasitəsilə bu nəşrlərlə tanış olunmasını,
- ▶ bazada olan nəşrlərin müxtəlif parametrlər üzrə asanlıqla axtarışını,
- ▶ bazada olan nəşrlərin asanlıqla ixracını (yüklənməsini) təmin edir.

Bu "Elektron Kitabxana" bir çox elektron kitabxanalardan aşağıdakı imkanlarına görə fərqlənir:

- ▶ nəşrlərin təsnifat bölgüsünün prokurorluğun fəaliyyətinə uyğun olması (Azərbaycan, Hüquq elmləri, Metodiki ədəbiyyat, Digər sahələr, Dövri nəşrlər);
- ▶ təsnifat bölgülərin bölmələrə ayrılması (məsələn, Dövri nəşrlər: Jurnal, Bülleten, Qəzet, Broşura);
- ▶ nəşrlərin ətraflı axtarış sisteminin olması (adı, növü, müəllifi, təsnifat bölgüsü, buraxılış tarixi, buraxılış dili və hətta hazırlayan qurum üzrə);
- ▶ nəşrlərin annotasiyasının və ya bütöv mətninin birbaşa oxunulması və yüklənməsi;
- ▶ nəşrlərin annotasiya mətnlərində olan sözlər üzrə axtarışının aparılması;
- ▶ müəlliflərin soyadı üzrə nəşrlərin sistemləşdirilmiş axtarışının aparılması;
- ▶ interfeysdə son daxil edilmiş, yeni nəşr edilmiş və ən çox oxunan nəşrlərin ayrıca təsvir olunması;
- ▶ interfeysdə kitab və maarifləndirmə ilə bağlı dahi insanların sitatlarının yer alması;
- ▶ interfeysdə tərəfdaş kitabxanalara və digər faydalı saytlara keçid üçün linklərin qoyulması;
- ▶ interfeysdə statistik məlumatların, o cümlədən nəşrlərin, müəlliflərin və oxucuların sayının göstərilməsi.

Baş Prokurorluğun "Elektron Kitabxana"sı prokurorluğun daxili (lokal) şəbəkəsinə yerləşdirilmiş, onun məlumat bazasına artıq 500-dən artıq nəşr daxil edilmiş və bu proses davam etməkdədir. Baş Prokurorluğun "Elektron Kitabxana"sından prokurorluq işçiləri ilə yanaşı digər istifadəçilərin faydalanması üçün onun Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsinin serverinə yerləşdirilməsi və Baş Prokurorluğun rəsmi saytında bu Kitabxanaya keçid linkinin qoyulması təklif edilib. Bu zaman kitabxanada olan idarədaxili məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş ədəbiyyata və istifadəsi açıq olmayan nəşrlərə buraxılış əldə olunmasının qeydiyyat proseduru əsasında həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Eyni zamanda onun əməliyyat sisteminin Android və IOS versiyalı olan mobil cihazlarda işləməsi, habelə onun digər kitabxanalara inteqrasiya olunması planlaşdırılır.

Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi

Hərbi Prokurorluqda kollegiya iclası keçirilib

lider-xalq-ordu birliyinin sayəsində hərbi və siyasi-diplomatik yolla işğaldan azad olunmuş tarixi ərazilərimizdə abadlıq-quruculuq işləri uğurla həyata keçirilib. Ötən il iqtisadi artım 5 faizdən çox olub, qeyri-neft iqtisadiyyatı isə 7,2 faiz artıb. Ümumi sənaye istehsalı 5 faizdən çox, qeyri-neft sənayesi isə 20 faizə yaxın artıb. Eyni zamanda, əməkhaqqıları, pensiyalar, təqaüdlər və sosial

Yanvarın 21-də Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğunda 2021-ci ildə cinayətkarlığa qarşı mübarizə, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində görülmüş işlərin vəziyyətinin, bununla əlaqədar Respublika Hərbi Prokurorluğunun struktur qurumlarında və ərazi hərbi prokurorluqlarında keçirilmiş əməliyyat müşavirələrinin nəticələrinin və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib.

İclas iştirakçıları əvvəlcə Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərin əziz və unudulmaz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edib, qazilərə şəfa diləyiblər.

Kollegiya iclasında hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini-Hərbi prokuror, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev bildirib ki, müasir Azərbaycanın xilaskarı və qurucusu ulu öndər Heydər Əliyevin zamanı qabaqlayan müdrik siyasətini dövrün tələbləri ilə uzlaşdıraraq uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin dərin düşüncəsi, sarsılmaz qətiyyəti və yorulmaz fəaliyyəti ilə xalqın əzmkarlığının vəhdəti sayəsində dünyada neqativ proseslərə, o cümlədən planeti cənginə alan koronavirus (COVID-19) pandemiyasına rəğmən, 2021-ci ildə də dövlətimizin daha da qüdrətlənməsi və əhəlinin rifahının hərtərəfli yaxşılaşdırılması prosesinin davamlılığı təmin edilib. Eyni zamanda,

müavinətlər artırılıb, manatın məzənnəsinin sabitliyi təmin edilib. Sadalananlar qəti əminliklə onu deməyə əsas verir ki, dövlətimizin başçısının yürütdüyü siyasət alternativsizdir.

Dövlətimizin hərtərəfli inkişaf edərək daha da qüdrətlənməsində və qazanılan ardıcıl uğurlarda, eləcə də ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsində xalqına sədaqəti, milli-mənəvi dəyərlərə sadiqliyi, eləcə də saysız-hesabsız xeyirxah əməlləri və digər məziyyətləri ilə bütün dünya qadınlarına örnək olan Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın hərtərəfli fəaliyyətinin mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayan ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev onun respublikamızda təhsilin, elmin, səhiyyənin, mədəniyyətin, idmanın və digər sahələrin inkişafındakı xidmətlərindən, eləcə də UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi Azərbaycanla adları çəkilən beynəlxalq təşkilatlar arasında qarşılıqlı faydalı əlaqələrin yaradılması, milli-mənəvi dəyərlərimizin və mədəniyyətimizin dünyada tanınması istiqamətində gördüyü böyük işlərdən bəhs edib.

Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə son illər ölkəmizdə bütün sahələrdə əldə olunmuş böyük uğurlardan danışan Xanlar Vəliyev dünyanı bürüyən koronavirus (COVID-19) pandemiyasına qarşı respublikamızda aparılan effektiv mübarizəni xüsusi qeyd edib. Hərbi prokuror bu mübarizədə bir sıra qüdrətli dövlətlərin xeyli itkilər verdiyi və ciddi zərəmə məruz qaldığı halda, Azərbaycanın pande-

miyadan az zərər və minimal itki ilə çıxmasının müdrik rəhbərin mükəmməl siyasətinin, onun rəhbərliyi ilə görülmən qabaqlayıcı tədbirlərin, o cümlədən çoxsaylı yeni tibb müəssisələrinin tikilib istifadəyə verilməsinin, tibb işçilərinin sayının və onların təminatının artırılmasının, eləcə də tibb xidməti səviyyəsinin yüksəldilməsinin və xalq-hakimiyyət birliyinin nəticəsi olduğunu bildirib. Hərbi prokuror vurğulayıb ki, ümumbəşəri bəla ilə mübarizədə prokurorluq, o cümlədən Hərbi Prokurorluq əməkdaşları da istər vətəndaş, istərsə də prokurorluq əməkdaşı kimi üzərinə düşən vəzifələri məsuliyyətlə yerinə yetiriblər.

Ölkədə həyata keçirilən demokratik proseslərin prokurorluq orqanlarında da müvafiq islahatların həyata keçirilməsinə zəmin yaratdığını qeyd edən Hərbi prokuror bildirib ki, dövlətimizin başçısının verdiyi dəyərli tapşırıq və tövsiyələrin prokurorluq orqanlarında həyata keçirilməsi prokurorluğun, o cümlədən hərbi prokurorluğun uğurlarını şərtləndirib. Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə qısa müddətdə prokurorluqda, eləcə də Hərbi Prokurorluqda struktur və kadr islahatları həyata keçirilib. Prokurorluq orqanlarının müasir dövlət təsisatı kimi yenidən formalaşdırılması, o cümlədən dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılması, fəaliyyətində şəffaflığın artırılması, işin çevikliyinin və səmərəliliyinin təmin edilməsi, lokal normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi istiqamətində mühüm işlər görülmüş, 2021-ci il də prokurorluğun tarixinə mü-tərəqqi islahatlar və səmərəli dəyişikliklər dövrü kimi düşüb. Hazırda bu proses uğurla davam etdirilir.

Ötən ilin də Hərbi Prokurorluq orqanlarının uğurlu fəaliyyət ili kimi yadda qaldığını vurğulayan Xanlar Vəliyev qeyd edib ki, Silahlı Qüvvələrdə

nizam-intizamın davamlılığının təmin edilməsi, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının alınması, qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunması məqsədilə qarşıya qoyulan vəzifələr əməkdaşlar tərəfindən uğurla icra olunub. Cinayət işlərinin başlanmasının qanuniliyinə və əsaslılığına xüsusi diqqət yetirilməsi, icraatda olan işlər üzrə bütün halların hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılması istiqamətində həyata keçirilmiş fəaliyyət, düzgün qurulmuş istintaq metodikası və taktikası, səriştəli aparılan istintaq hərəkətləri, tələb edilən səviyyədə prosesual rəhbərlik, eləcə də işçilərin peşəkarlığı və əzmi sayəsində cinayətlərin ümumilikdə 99 faizi, o cümlədən həyat və sağlamlıq əleyhinə olan və bəzi digər növ cinayətlərin 100 faizi açılıb.

Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev bildirib ki, fəaliyyət istiqamətləri üzrə görülən işlərlə yanaşı, insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi, nizam-intizamın və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə digər işlər də görülüb. Bu istiqamətdə əldə olunan müsbət nəticələrdə Hərbi Prokurorluq orqanları ilə Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti, Daxili Qoşunlar və digər hərbi qurumlar, həmçinin qeyri-hökumət təşkilatları arasında yaranmış qarşılıqlı sağlam və işgüzar əlaqələrin də böyük əhəmiyyəti olub. Azərbaycan Ordusunda və başqa silahlı birləşmələrdə insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasını, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə hər il olduğu kimi, 2021-ci ildə də aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə

hazırlanmış “Hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsinə dair”, “Cinayətkarlığa qarşı mübarizəyə dair”, “Cinayət hadisələrinin qarşısının alınmasına dair”, “Hərbi qulluqçularda vətənpərvərlik hislərinin gücləndirilməsinə dair” və sair mövzular üzrə tədbirlər planları əsasında hərbi qulluqçularla mütəmadi görüşlər təşkil edilib, onların qayğı və problemləri ilə marqlanıb, həmçinin fərdi qəbullar keçirilib. Eyni zamanda, bayramlarda və digər əlamətdar günlərdə hərbi hissələrin dislokasiya olunduğu müvafiq rayonların icra hakimiyyəti orqanları ilə birgə hərbi qulluqçuların iştirakı ilə tədbirlər, o cümlədən bayram mərasimləri keçirilib, xidmətdə fərqlənənlərə hədiyyələr təqdim olunub.

Bütün bunların nəticəsində də hesabat dövründə qeydə alınmış bəzi cinayətlər əvvəlki illə müqayisədə azalıb. Belə ki, 2020-ci illə müqayisədə 2021-ci ildə qeydə alınmış tabeçilik qaydaları əleyhinə cinayətlər 6 faiz,

tabelik münasibətlərində olmayan hərbi qulluqçular arasında qarşılıqlı münasibətlərin nizamnamə qaydalarını pozma cinayətləri 42,4 faiz, hərbi xidmət vəzifələrinin icrasından boyun qaçırma cinayətləri 25 faiz, silahla və ətrafdakılar üçün yüksək təhlükə törədən əşyalarla davranış qaydalarını pozma cinayətləri 20,8 faiz, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və ya vəzifə səlahiyyətlərini aşma cinayətləri 17,6 faiz, qulluğa səhlənkar yanaşma cinayətləri 7,1 faiz, qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma cinayətləri 25 faiz azalıb.

Humanistliyin ölkəmizdə həyata keçirilən siyasətin prioritet istiqamətlərindən olduğunu vurğulayan Xanlar Vəliyev Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Qələbənin - Zəfər Gününün birinci ildönümü ərəfəsində bu Qələbənin memarı olan Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin təşəb-

büsü ilə Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmiş “8 Noyabr – Zəfər Günü münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında” Qərardan söz açıb. Bildirib ki, 2021-ci ilin noyabr-dekabr aylarında bilavasitə Hərbi Prokurorluq orqanları tərəfindən 73 şəxs barəsində amnistiya aktı tətbiq edilib. Eyni zamanda, bu dövrdə prokurorların iştirakı ilə hərbi məhkəmələr tərəfindən 81 şəxs barəsində və prokurorluğun prosesual rəhbərliyi ilə müvafiq qurumlar tərəfindən 114 şəxs barəsində amnistiya aktı tətbiq olunub.

Hərbi prokuror qeyd edib ki, bununla yanaşı, döyüş əməliyyatlarında həlak olmuş şəxslərin şəxsiyyətinin müvafiq dövlət qurumlarının köməyindən istifadə edilməklə müəyyənləşdirilərək aidiyyəti üzrə təhvil verilməsi üçün zəruri tədbirlər görülüb. Hərbi Prokurorluğun əməkdaşları tərəfindən Daxili İşlər Nazirliyinin və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin işçiləri ilə birgə intensiv əməliyyat-istintaq tədbirləri, təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri, çoxsaylı ekspertizalar keçirilib. Müdafiə və Fövqəladə Hallar nazirliklərinin əməkdaşlarından ibarət axtarış qrupları tərəfindən bu istiqamətdə müntəzəm iş aparılıb. İndiyədək 2908 nəfərin, o cümlədən itkin düşmüş hərbi qulluqçularımızın şəxsiyyətləri müəyyənləşdirilərək meyitləri ailələrinə təhvil verilib. İtkin düşmüş 6 hərbi qulluqçunun olduqları yerlərin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə əməliyyat-istintaq tədbirlərinin icrası davam etdirilir, axtarış qrupları tərəfindən müntəzəm iş aparılır.

Kollegiya iclasında bildirilib ki, ötən illərdə olduğu kimi, 2021-ci ildə də ölkəmizdə korrupsiyaya və rüşvətxorluğa qarşı kəsərli mübarizə uğurla davam etdirilib. Dövlətimizin başçısının bu sahədə qarşıya qoyduğu vəzifələrin icrası ilə əlaqədar Hərbi Prokuror-

luq orqanları mütəşəkkil cinayətkarlığın ən təhlükəli təzahürlərindən olan korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində fəaliyyətini daha da gücləndirib. Bu qəbildən olan cinayətlərin aşkarlanması və qarşısının alınması istiqamətində struktur qurumları tərəfindən bir sıra işlər görülsə də, bu sahədə tədbirlərin səmərəliliyi və intensivliyi daha da artırılıb.

Qeyd edilib ki, hesabat dövründə prokurorluqda vətəndaşların müraciətlərinə baxılması işinin səmərəliliyinin artırılması üzrə ardıcıl və sistemli tədbirlər görülüb. Bunun nəticəsində 2020-ci illə müqayisədə 2021-ci ildə təkrar müraciətlərin sayı 20 faiz azalıb. Bu da vətəndaş məmnunluğunun daha da artmasının göstəricisidir. Vətəndaş-məmur münasibətlərinin sağlam zəmində qurulması, vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və qəbulu

işinin daha da təkmilləşdirilməsi barədə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin tövsiyələri bir daha müşavirə iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb, hər bir əməkdaşdan gündəlik fəaliyyətdə onlara ciddi əməl edilməsi tələb olunub.

Kollegiya iclasında hesabat dövründə görülmüş müsbət işlərlə yanaşı, "Prokurorluq haqqında" Qanunda nəzərdə tutulmuş fəaliyyət istiqamətləri üzrə işin səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən hallar da ətraflı təhlil olunub, onların aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, işin effektivliyinin daim artırılması tələb edilib.

Bildirilib ki, Hərbi Prokurorluq orqanlarında xidməti, icra və əmək intizamının daha da möhkəmləndirilməsi də diqqət mərkəzində saxlanılıb, bu sahədə aşkarlanan hər hansı nöqsan və pozuntuya qarşı prinsipiallıq mövqeyindən yanaşılmaqla müvafiq tədbirlər görülüb. Belə ki, ötən il xidməti fəaliyyətində yol verdikləri nöqsanlara və pozuntulara görə Hərbi Prokurorluğun 6 işçisi intizam məsuliyyətinə cəlb olunub.

Kollegiya iclasında, həmçinin qeyd edilib ki, tarixi torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra həmin ərazilərdə Hərbi Prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin effektivliyini və operativliyini artırmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 1 aprel tarixli Sərəncamı ilə Qubadlı, Kəlbəcər Hərbi prokurorluqları və Qarabağ Hərbi Prokurorluğunun əsasında Ağdam Hərbi Prokurorluğu yaradılıb. Hazırda həmin prokurorluqlar qısa zamanda formalaşdırılmış münbit şəraitdə uğurla fəaliyyət göstərirlər. Sentyabrın 26-da və 27-də Azərbaycan

Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev və Baş prokurorun müavini–Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev, eləcə də Baş Prokurorluğun və Hərbi Prokurorluğun rəhbər işçilərindən ibarət nümayəndə heyəti Kəlbəcər və Qubadlı rayonlarına səfər edib. Səfər zamanı Kəlbəcər və Qubadlı Hərbi prokurorluqlarının yeni inzibati binalarının açılış mərasimi olub. Eləcə də həmin prokurorluqların işçilərinin qayğı və problemləri ilə maraqlanıb, müvafiq tapşırıq və tövsiyələr verilib.

Sonra məruzə ətrafında çıxışlar olub. Azərbaycan Respublikası Hərbi prokurorunun müavinləri–ədliyyə general-mayoru Şəfahət İmranov, ədliyyə general-mayoru Rasim Kazımov, ədliyyə polkovniki Fuad Məmmədov, Lənkəran hərbi prokuroru, ədliyyə polkovniki İmran Əhmədov və Füzuli hərbi prokuroru, ədliyyə polkovniki Elçin Hacıyev çıxış edərək hesabat dövründə görülmüş işlərdən danışdı, qarşıda duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün həyata keçiriləcək tədbirlər barədə ətraflı məlumat veriblər.

Kollegiya iclasını yekunlaşdıran ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev bildirdi ki, Hərbi Prokurorluğun kollektivi ulu öndər Heydər Əliyevin millətimizin və dövlətimizin maraqlarına xidmət edən uzaqqörən siyasətinin Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsində, onun rəhbərliyi ilə görülən böyük işlərdə və həyata keçirilən mütərəqqi islahatlarda yaxından iştirak edərək dövlət müstəqilliyinin, ictimai-siyasi sabitliyinin, əmin-amanlığının qorunması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi, Silahlı Qüvvələrdə nizam-intizamın, qanunçuluğun və hüquq qaydasının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətindəki fəaliyyətinin səmərəliliyini daim artıracaq, cinayətkarlığa və digər qanun pozuntularına, eləcə də dövlətimizin qüdrətlənməsinə xələl gətirə biləcək hallara qarşı mübarizədə barışmaz mövqe tutaraq üzərinə düşən bütün vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirəcək.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda 2021-ci ildə görülən işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunan kollegiya iclası keçirilib

Yanvar ayının 11-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu orqanları tərəfindən 2021-ci ildə görülən işlərin yekunları və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunan kollegiya iclası keçirilib.

Kollegiya iclasını Naxçıvan Muxtar Respublikasının prokuroru, II dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Səbuhi Şahverdiyev açaraq qeyd etdi ki, ümummillə lider Heydər Əliyev siyasi dühasının bəhrəsi olan və öz inkişaf tarixinin yeni yüksəliş mərhələsini yaşayan respublikamızda ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü islahatlar nəticəsində xalqımızın həyat səviyyəsi yüksəlmiş, respublikamız dünya miqyasında sürətlə inkişaf edən, regionda aparıcı mövqeyə malik olan bir dövlətə çevrilib.

2021-ci ilin may ayında Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri zamanı ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin "Respublika inkişaf edir, çiçəklənir, bütün məsələlər öz həllini tapır-təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi inkişaf, sənaye, kənd təsərrüfatı, infrastruktur layihələri uğurla icra edilir...". dəyərlə fikirli ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası rəhbərinin əməyinə yüksək qiymət verməsi bizim hər birimizin üzərinə daha da yaxşı işləmək vəzifəsi qoyub.

29 dekabr 2021-ci il tarixdə keçirilən altıncı çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin altıncı sessiyasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibovun məruzəsində "Əhali arasında hüquq maarifi və profilaktik tədbirlərin gücləndirilməsinin nəticəsidir ki, cinayətkarlıq üzrə göstəricilərin aşağı səviyyədə olması qorunub saxlanılmışdır" qeyd etməsi prokurorluq işçilərini arxayınlaşdırmamalı və bundan sonra da cinayətkarlığa qarşı mübarizə, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı müdafiəsi üçün işlərini digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə qarşıya qoyulan yüksək tələblər səviyyəsində qurmalıdırlar.

Qeyd olundu ki, Muxtar Respublika Prokurorluğu aidiyyəti qurumlarla birlikdə torpaqların özbaşına zəbt olunması və qanunsuz tikintilərin aparılması hallarının qarşısının alınması üçün səlahiyyət hədləri daxilində bütün zəruri tədbirlərin görülməsini təmin etməyə çalışmış, hal hazırda bu sahədə işlər davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri "Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində ixtisasların müvafiq təşkilatlara hamiliyə verilməsinə dair əlavə tədbirlər və innovasiyaların dəstəklənməsi haqqında" 03 aprel 2019-cu il tarixli Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə Naxçıvan Dövlət Universitetinin Hüquqşünaslıq ixtisasının tələbələri hesabat dövründə

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda olaraq, onlara istintaq hərəkətlərinin aparılmasına aid slaydlar nümayiş etdirilib, hadisə yerinə baxış istintaq hərəkətinin aparılması qaydası izah olunub, həmçinin kitabxana fondu, prokurorluq orqanlarında müraciətlərə baxılması, ittihamı elan etmə qaydaları və ittihamın müdafiəsi, istintaq hərəkətlərinin sənədləşdirilməsi haqqında məlumatlar verilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu 2021-ci ildə digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə ictimai-siyasi sabitliyin, cinayətkarlığa qarşı mübarizə və vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi işində yaxından iştirak etməklə, qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə çalışıb.

Hesabat dövründə Muxtar Respublika ərazisində 10 böyük ictimai təhlükə törətməyən, 22 az ağır, 12 ağır, 5 xüsusilə ağır olmaqla 49 cinayət hadisəsi baş verib. Bu hal isə rayon (şəhər) prokurorlarını ciddi düşündürməli, cinayətlərin baş vermədən qarşısının alınması üçün digər hüquq-mühafizə orqanları ilə birlikdə qabaqlayıcı profilaktiki tədbirləri daha da gücləndirməli, bundan sonra cinayət hadisələrinin baş verməməsi üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Peşə fəaliyyəti ilə əlaqədar jurnalistlərin təqib edilməsi və onlara təzyiqlər göstərilməsi ilə bağlı Muxtar Respublika ərazisində cinayət hadisəsi qeydə alınmayıb. Həmçinin narkomanlar tərəfindən cinayət hadisələri törədilməsi halları qeydə alınmayıb. Lakin əvvəllər məhkum olunanlar, yetkinlik yaşına çatmayanlar və sərxoşlar tərəfindən cinayət hadisələrinin törədilməsi hallarının qeydə alınması bu kateqoriyadan olan şəxslər tərəfindən cinayət hadisələrinin törədilməsinin qarşısının alınması üçün bütün qabaqlayıcı-profilaktik tədbirlərdən səmərəli istifadə edilməsini zəruri edir.

Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar 3 fakt qeydə alındığından Muxtar Respublika Prokurorluğu orqanları tərəfindən bu xarakterli cinayət işlərinin istintaqı zamanı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş normalara ciddi əməl olunmasına prosessual

rəhbərlik səmərəli təşkil olunmalı, cinayəti doğuran səbəb və şərait öyrənilərək aradan qaldırılmalı, bu əməlləri törətmiş şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmələri təmin edilməli, həmçinin narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizədə profilaktiki işləri daha da gücləndirilməlidir.

Qeyd olundu ki, Muxtar Respublikanın prokurorluq orqanlarında 17 cinayət işi istintaq olunub ki, onlardan 2 iş istintaqın davam etdirilməsi üçün aidiyyəti üzrə, 11 iş ittiham aktı ilə baxılması üçün məhkəməyə göndərilib, 3 işin icraatına xitam verilib, 1 işin isə istintaqı davam etdirildiyindən növbəti ilə hesabat ilinə qalıq qalıb. Tərəfdən və ya hazırlanan cinayətlər haqqında araşdırılmış 42 məlumat üzrə isə müvafiq qərarlar qəbul olunub.

Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbənin əməkdaşlarının iştirakı ilə məhkəmələr tərəfindən 39 şəxs barəsində 27 hazırlıq iclası keçirilərək məhkəmə baxışı təyin edilib. Birinci instansiya məhkəmələrində baxılıb nəticə verilən 36 şəxs barəsində 23 iş üzrə ittiham hökmləri çıxarılıb, 1 şəxs barəsində 1 iş üzrə tərbiyəvi xarakterli, 1 şəxs barəsində 1 iş üzrə isə tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin cinayət kollegiyası tərəfindən ilkin baxışı keçirilərək məhkəmə baxışı təyin edilmiş 19 cinayət işindən 1 iş üzrə apellyasiya şikayətinin baxılmasına xitam verilib, 17 iş üzrə hökmlər dəyişdirilmədən saxlanılıb, 1 iş üzrə isə hökm dəyişdirilib.

Muxtar Respublika Prokurorluğunun Cinayət təqibindən kənar icraatlar şöbəsinin əməkdaşlarının iştirakı ilə "8 Noyabr-Zəfər Günü münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 5 noyabr 2021-ci il tarixli Qərarına uyğun olaraq 55 şəxsin barəsində amnistiya aktı tətbiq edilib, məhkəmələrdə hökm və ya məhkəmənin digər yekun qərarlarının icrası qaydasında icraat üzrə isə 18 şəxs barəsində 18 işə baxılaraq nəticə verilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən Ədliyyə Nazirliyində 1, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətində 4, Dövlət Gömrük Komitəsində 5, Daxili işlər orqanlarında isə 27 cinayət işinin istintaqına prosessual rəhbərlik həyata keçirilib ki, onlardan 16 işin istintaqı tamamlanaraq ittiham aktı ilə baxılması üçün aidiyyəti üzrə məhkəməyə göndərilib, 5 işin icraatına xitam verilib, 9 iş istintaqı aidiyyəti üzrə göndərilib, 7 işin isə istintaqı davam etdirildiyindən növbəti hesabat ilinə qalıq qalıb.

Həyata keçirilən istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində keçmiş illərdə baş verib qapalı qalan 1 cinayət işinin açılması təmin edilib. Prokurorluğun müvafiq şöbələr və tabe rayon (şəhər) prokurorları aidiyyəti orqanlarla əlaqəli şəkildə bu xarakterli hər bir cinayət işinin açılması istiqamətində konkret tədbirlər müəyyənləşdirilməlidir.

Muxtar Respublika ərazisində baş verən 26 yol nəqliyyat hadisəsi nəticəsində 27 nəfər ölüb, 18 nəfər isə xəsarət alıb. Ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının tam alınmaması həmin hadisələrin profilaktikası istiqamətində tədbirlərin daha da gücləndirilməsinə ciddi zərurət yaradır.

Qeyd olundu ki, Muxtar Respublika Prokurorluğunun iş planlarına daxil edilən məsələlər vaxtında və keyfiyyətli icra olunub, iş planlarının icrası zamanı inzibati qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasını halları aşkar edildiyindən yol verilən qanun pozuntularının aradan qaldırılması üçün müxtəlif orqanlara 7 halda təqdimat verilib.

Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və onların qəbulu işinin düzgün təşkili də Muxtar Respublikanın Prokurorluq orqanları tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılıb. Belə ki, vətəndaşlardan daxil olan 100 müraciətdən 28-i prokurorluqda həll edilib, 55-i baxılması üçün aidiyyəti üzrə göndərilib, 15-i istintaq olunan cinayət işlərinə və araşdırılan materiallara əlavə edilib, 2-i baxılmamış saxlanılıb. Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun elektron poçt ünvanına daxil olan 22 müraciətdən 7-i prokurorluqda həll edilib, 1-i araşdırılan materiala əlavə edilib, 14-ü isə aidiyyəti üzrə göndərilib. Müvafiq prokurorlar 310 vətəndaş tərəfindən qəbul edilib, müraciətlərlə bağlı müvafiq izahlar verilməklə qanuni tədbirlər görüldü. Muxtar Respublika Prokurorluğu orqanları müraciətlərə baxılması işini daha da təkmilləşdirməli, hər bir müraciətin hərtərəfli və obyektiv baxılmasını təmin etməklə vətəndaşların qəbulu işini növbəti hesabat dövründə də səmərəli təşkil etməlidir.

Muxtar Respublika Prokurorluğu orqanları hüquqi maarifləndirmə və profilaktika işini daha da gücləndirərək cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əsas diqqəti qanunvericiliyin izahı, hüquqi maarifləndirməyə və həyata keçirilən profilaktiki tədbirlərin kəsərliliyinin artırılmasına yönəldib. Belə ki, qanunvericiliyin izahı və əhəlinin hüquqi maarifləndirilməsi ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində 394 dəfə, o cümlədən televiziya da 25, radioda 14, mətbuatda 181, internet səhifələrində isə 174 dəfə müxtəlif hüquqi mövzularda çıxışlar edilib. Muxtar Respublika Prokurorluğu orqanları bundan sonra da qanunvericiliyin izahı və təbliğini daim diqqətdə saxlamalı, bu sahədə fəaliyyətlərini günün tələbləri səviyyəsində qurmalı, əhəlinin hüquqi cəhətdən maarifləndirilməsi işini davam etdirməlidirlər.

Kadr işinin əsas istiqamətləri kimi kadrların seçilib yerləşdirilməsi sahəsində zəruri tədbirlərin görülməsi təmin olunub. Müvafiq əmrlərlə 2 nəfər yuxarı təsnifat vəzifəyə, 6 nəfər icra etmiş olduqları vəzifəyə təyin olunub. Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun əmri ilə isə 1 nəfər "Azərbaycan Prokurorluğunun 100 illiyi" yubiley medalı, 3 nəfər "Prokurorluğun fəxri işçisi" döş nişanı, 5 nəfər isə "Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun Fəxri Fərmanı" ilə təltif edilib, 3 nəfər qiymətli hədiyyə ilə mükafatlandırılıb, 3 nəfərə isə "Təşəkkür" elan edilib. Muxtar Respublika Prokurorunun müvafiq əmrləri ilə 3 prokurorluq işçisi və 1 dövlət qulluqçusu "Fəxri fərmanla" təltif edilib, 6 nəfərə isə "Təşəkkür" elan olunub. Bundan başqa, 1 nəfər prokurorluq işçisi barəsində intizam xarakterli tədbir tətbiq olunub.

Sonda əminliklə ifadə olundu ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun kollektivi ümummilli lider Heydər Əliyevin ideyalarına sadıq qalaraq onun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tövsiyə və tapşırıqlarına müvafiq olaraq bundan sonra da digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə dövlətçiliyimizin maraqlarını, ölkəmizdə bərqərar olmuş dayanıqlı ictimai-siyasi sabitliyin qorunmasını, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi üçün səlahiyyət hədləri daxilində bütün zəruri tədbirləri görəcək, Azərbaycan Respublikasının daha da qüdrətlənməsi naminə sədaqətlə xidmət edəcəkdir.

Sonra məruzə ətrafında çıxışlar olub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu tərəfindən hüquqi maarifləndirmə tədbirləri davam etdirilir

Respublikamızda aparılan demokratik, o cümlədən məhkəmə hüquq islahatları, hüququn aliliyinin təmini yalnız və yalnız insan amilinə xidmət edir. Demokratik cəmiyyətdə yaşamağın əsas şərtlərindən biri də vətəndaşların hüquqi cəhətdən savadlı olmasıdır. Doğrudur, cəmiyyətin hər bir üzvünün hüquqşünas olması mümkün deyil. Lakin hər bir şəxsin hüquq mədəniyyətinin yüksək olması zamanın tələbidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Prokurorluq orqanları həmişə cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əsas diqqəti qanunvericiliyin izahı, əhalinin hüquqi maarifləndirilməsi, hüquqi biliklərin təbliğinə yönəlmişdir. Maarifləndirmə sahəsində kütləvi informasiya vasitələrinin gücündən səmərəli istifadə etməyə çalışılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabinetinin mətbu orqanı "Şərq qapısı" qəzetində təşkil olunan "Hüquqi maarifləndirmə günün tələbidir" rubrikasında 10 dəfə - 27.01.2021-ci il tarixdə "Mənzili kirayəyə götürərkən yazılı müqavilə bağlamaq lazımdır?", 11.03.2021-ci il tarixdə "Enerji resurslarının talanması hansı hüquqi məsuliyyətə səbəb olur?", 28.04.2021-ci

il tarixdə "Mülkiyyətimdə torpaq sahəsi var. Həmin torpaq sahəsini icarəyə vermək istəyirəm. Bunun üçün hansı müqaviləni bağlamaq lazımdır?", 27.05.2021-ci il tarixdə "İnternet informasiya ehtiyatında saxta istifadəçi adlar, profil və ya hesablardan istifadə edərək böhtan atma və ya təhqir etmə hansı məsuliyyətə səbəb ola bilər?", 18.06.2021-c il tarixdə "Hansı obyektlərin tikintisinə məlumatlandırma icraatı tələb olunur?", 06.07.2021-c il tarixdə "Torpaq üzərində mülkiyyət, istifadə və icarə hüququnu pozma hansı məsuliyyətə səbəb olub?", 24.08.2021-c il tarixdə "Hansı obyektlərin tikintisinə məlumatlandırma icraatı tələb olunur?", 23.09.2021-ci il tarixdə "Yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının pozulması və ya yerinə yetirilməməsi hansı məsuliyyətə səbəb olur?", 14.10.2021-ci il tarixdə "Xaricdə bağlanmış nikah Azərbaycan Respublikasında hansı hallarda tanınır?", 22.12.2021-ci il tarixdə "Vətəndaş nəqliyyat vasitəsini idarəetmə hüququndan hansı hallarda məhrum edilir?" mövzularında çıxışlar edilib.

"QANUNÇULUQ" PROQRAMI EFİRDƏDİR!

Vətəndaşları maraqlandıran suallarla bağlı maarifləndirmə işinin həyata keçirilməsi məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsi (əvvəlki Hüquqi

təminat və informasiya şöbəsi) tərəfindən 24.03.2011-ci ildən başlayaraq Naxçıvan Dövlət Televiziyasında "QANUNÇULUQ" televiziya proqramı hazırlanaraq ictimaiyyətə təqdim olunur. Televiziya proqramına hüquqşünaslar və mövzu ilə bağlı mütəxəssislər dəvət olunur. Proqram isə bu efir sözləri ilə yekunlaşır: "Hər birimiz xalqımızın milli dəyərlərinə hörmətlə yanaşmalı və və-

təndaşı olduğumuz Azərbaycan Respublikasının qanunlarına əməl etməliyik. Və unutmamalıyıq ki, qanunların ən alisi qanuna hörmət qanunudur!"

2021-ci ildə "QANUNÇULUQ" televiziya proqramında Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, ədliyyə müşaviri Faiq Səfərovun müəllif və aparıcılığı ilə həyatımızın bütün sahələrini əhatə edən müxtəlif hüquqi mövzuda 15 veriliş efirə getmişdir.

Belə ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi əməkdaşlarının iştirakı ilə "Torpaq üzərində mülkiyyət hüququnun təmin edilməsi və bu hüquqların pozulmasının hüquqi nəticələri", Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi və Dövlət Sığorta Xidməti əməkdaşlarının iştirakı ilə "Sığorta, onun mahiyyəti və sığorta marağı", Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi və İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Aparatı əməkdaşlarının iştirakı ilə "Mülki qanunvericiliyə əsasən vəərəsəlik hüququ: vəsiyyətnamənin dəyişdirilməsi və ya ləğvi, icrası və mirasın qəbulu", Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu əməkdaşlarının iştirakı ilə "İnformasiya cəmiyyəti: sosial şəbəkələr və ailə dəyərlərimiz", Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti və Naxçıvan Dövlət Universiteti əməkdaşlarının iştirakı ilə "Əmək və icra intizamı. İşəgötürənin və işçinin qarşılıqlı maddi məsuliyyəti", Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsi, Ailə, Qadın və Uşaq hüquqları üzrə Dövlət Komitəsi və Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu əməkdaşlarının iştirakı ilə "Valideynlərin hüquq və vəzifələri, valideyn məsuliyyəti və ailədə uşaqların hüquqları", Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsi əməkdaşı və Mediatorların iştirakı ilə "Mediasiya haqqında qanunvericilikdən irəli gələn vəzifələr", Naxçıvan Muxtar Res-

publikası Ədliyyə Nazirliyi və Dövlət Baş Sığorta Agentliyi əməkdaşlarının iştirakı ilə “İcbari sığortalar haqqında qanunvericiliyin tələbləri və bu tələblərin pozulmasının hüquqi nəticələri”, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi əməkdaşlarının iştirakı ilə “Tikintiyə icazənin verilməsi üzrə icraat və tikintidə təhlükəsizlik qaydaları”, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Ali Məhkəməsi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Ədliyyə Nazirliyi əməkdaşlarının iştirakı ilə “Şərəf və ləyaqətin müdafiəsi hüququ, internet informasiya ehtiyatlarında saxta adlar, profil və ya hesablardan istifadə edərək böhtan atma və ya təhqir etmənin hüquqi nəticələri”, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu və Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi əməkdaşlarının iştirakı ilə “Torpaq üzərində mülkiyyət hüququnun təmin edilməsi

və bu hüquqların pozulmasının hüquqi nəticələri”, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondu əməkdaşlarının iştirakı ilə “Əmək pensiyası və sosial sığorta sisteminin mahiyyəti”, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi, İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Aparatı və Naxçıvan Dövlət Universiteti əməkdaşlarının iştirakı ilə “Azərbaycan Respublikasının ilk milli Konstitusiyası” və “10-dekabr Ümumdünya İnsan Hüquqları Günüdür”, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğu, Ədliyyə Nazirliyi, İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Aparatı əməkdaşlarının iştirakı ilə “Naxçıvan Muxtar Respublikasının ilk milli Konstitusiyası” mövzusunda hazırlanmış verilişlər efirə getmişdir. Həmçinin efirə gedən həmin verilişlər www.youtube.com-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun səhifəsində yerləşdirilib.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI PROKURORLUĞU

Suallarınızı cavablandırır:
Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov

Hüququnusa sual verin

Suallarınız cavablandırılır:

- 1 - Sual: Təbii qazın, suyun, elektrik və ya istilik enerjisinin təminatı hansı hallarda cinayət məsuliyyətinə səbəb olur?
- 2 - Sual: Tütün məhsullarının istifadəsinin məhdudlaşdırılmasına rəyət edilməməsi hansı məsuliyyətinə səbəb olur?
- 3 - Sual: Yol-nəqliyyat hadisəsi yerinin qaçma hansı hallarda məsuliyyətinə səbəb olur?
- 4 - Sual: Qiymət itirilməsinə razılıq hansı məsuliyyətinə səbəb olur?
- 5 - Sual: Qumar oyununda iştirak etmə hansı məsuliyyətinə səbəb ola bilər?
- 6 - Sual: Şəxsiyyət vəsiqəsi olmadan yaşama məsuliyyətinə səbəb ola bilər?
- 7 - Sual: Uşağın adının və soyadının dəyişdirilməsi hansı qaydada aparılır?

Hüququnusa sual verin

Soyadınız, Adınız*
E-poçtunuz*
Telefon*
Ünvan*
Sualınız*

TƏHƏSSÜSÜZ KODU
104.1 FM

NAXÇIVAN RADİOSU

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsi tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun rəsmi veb-saytı olan www.prokurorluq.nakhchivan.az saytında və “Nuhçıxan” İnformasiya Agentliyində yaradılan “HÜQUQ GUŞƏSİ”ndə müxtəlif hüquqi mövzularda 46 maarifləndirici material yerləşdirilib.

Həmçinin Muxtar Respublika Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, ədliyyə müşaviri Faiq Səfərovun müəllif və aparıcılığı ilə Naxçıvan radiosunda 12 dəfə hazırlanan “Hüquq maarifi” verilişində hüququn bütün sahələri ilə bağlı suallar cavablandırılır.

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI

Suallarınızı cavablandırır:
Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsinin rəisi, ədliyyə müşaviri Faiq Səfərov

Hüququnusa sual verin

Suallarınız cavablandırılır:

- 1 - Sual: Təbii qazın, suyun, elektrik və ya istilik enerjisinin təminatı hansı hallarda cinayət məsuliyyətinə səbəb olur?
- 2 - Sual: Tütün məhsullarının istifadəsinin məhdudlaşdırılmasına rəyət edilməməsi hansı məsuliyyətinə səbəb olur?
- 3 - Sual: Yol-nəqliyyat hadisəsi yerinin qaçma hansı hallarda məsuliyyətinə səbəb olur?
- 4 - Sual: Qiymət itirilməsinə razılıq hansı məsuliyyətinə səbəb olur?
- 5 - Sual: Qumar oyununda iştirak etmə hansı məsuliyyətinə səbəb ola bilər?
- 6 - Sual: Şəxsiyyət vəsiqəsi olmadan yaşama məsuliyyətinə səbəb ola bilər?
- 7 - Sual: Uşağın adının və soyadının dəyişdirilməsi hansı qaydada aparılır?

Hüququnusa sual verin

Ad, Soyadınız (*)
E-poçtunuz (*)
Telefon (*)
Ünvan (*)
Sualınız (*)

www.naxchivanxeberleri.com saytında 65 halda müxtəlif mövzuda maarifləndirici çıxışlar edilib. Bu sahədəki tədbirlər davam etdirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri şöbəsi.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Naxçıvan xan sarayı, Möminə Xatun türbəsi və Açıq səma altında muzey kompleksində olublar

Yanvar ayının 29-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun əməkdaşları Naxçıvan şəhərində yerləşən Naxçıvan xan sarayı, Möminə Xatun türbəsi və Açıq Səma Altında Muzey Kompleksində olublar.

Tanişliq zamanı qeyd olunub ki, Naxçıvan xan sarayı – Naxçıvan şəhərində yerləşən XVIII əsrə aid tarixi-memarlıq abidəsidir. Naxçıvan-Marağa memarlıq məktəbi üslubunda tikilmiş abidə XX əsrin əvvəllərinə qədər Naxçıvan xanlarının yaşayış evi olmuşdur. Sarayı isə XVIII əsrin sonunda axırıncı Naxçıvan xanı Ehsan xanın atası Kəlbəli xan Kəngərli tikdirmişdir. Vaxtilə saray iki ayrı-ayrı bölmədən ibarət olub. Cənub bölmə inzibati işlər və yüksək mənsəbli qonaqların qəbulu, şimal bölmə isə xan ailəsinin yaşayışı üçün nəzərdə tutulub. Dəhlizlər əsas fasaddan qabağa çıxarıldığı üçün binaya xüsusi gözəllik verir. Dəhlizlərə qırmızı qum daşı ilə döşənmiş pilləkənlərlə qalxılır.

Qeyd olunub ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2002-ci il 11 iyul tarixli Sərəncamına əsasən Naxçıvan şəhərindəki Əcəmi seyrəngahında Açıq Səma Altında Muzey yaradılıb. Ali Məclis Sədrinin Sərəncamında deyilir: “Müasir tarixşünaslığın tələbləri baxımından tədqiqini gözləyən sahələrdən biri də azərbaycanlıların yaşadıkları ərazilərdə geniş yayılmış qədim qoç heykəlləri, qəbirüstü abidələri və daş üzərində oymalardır. Qoç heykəlləri, qəbirüstü abidələr, daş üzərində oymalar azərbaycanlılarda ən qədim mifoloji və dini baxışlarla bağlı olmuşdur. Bunlar xalqımızın qədim mədəniyyətindən nümunələr olmaqla bərabər, eyni zamanda estetik təsir bağışlayan sənət əsərləridir”.

Açıq Səma Altında Muzey xalqımızın dekorativ-tətbiqi sənətinin ən gözəl nümunələrindən olan daşdan yonulmuş mədəniyyət nümunələrinin mühafizəsi, öyrənilməsi və təbliği sahəsində mühüm elmi əhəmiyyətə malikdir. Bu mədəniyyət ocağının ekspozisiyası son 15 ildə xeyli zənginləşib, muzeyi minlərlə tamaşaçı ziyarət edib. Muzeyin ekspozisiyasında mifoloji və dini dünyagörüşlə əlaqədar olan 226 qoç heykəli, daş kitabə, qəbirüstü abidə, daşla bağlı məişət əşyaları qorunur və nümayiş etdirilir.

Məlumat verilib ki, Möminə Xatun türbəsi - Məşhur Azərbaycan memarı Əcəmi Naxçıvaninin şah əsəri və Naxçıvan-Marağa memarlıq məktəbinin ən dəyərli abidələrindən biri Naxçıvan şəhərinin tarixi mərkəzində – Atabəylər Memarlıq Kompleksinin tərkibində yerləşir. Möminə xatun türbəsi həmin kompleksdən dövrümüze çatmış yeganə abidədir. Əcəmi Naxçıvaninin dövrümüze çatmış ən gözəl əsəri olan Möminə xatun türbəsi bu gün də orta əsrlər Naxçıvan şəhərinin əzəmətini əks etdirir.

Sonda bələdçilər tərəfindən suallar cavablandırılıb.

Mətbuat xidməti

Yanvar ayının 21-də Bakı şəhər prokurorluğu orqanları tərəfindən videokonfrans formatında əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir

Yanvar ayının 21-də Bakı şəhər prokurorluğu orqanları tərəfindən 2021-ci il ərzində vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi, cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş videokonfrans formatında əməliyyat müşavirəsi keçirilmişdir.

Müşavirədə çıxış edən Bakı şəhər prokuroru İlqar Abbasov 2021-ci ildə hüquqi-demokratik islahatların, böyük infrastruktur layihələri və sosial yönümlü proqramların uğurla həyata keçirilməsini, ölkəmizin iqtisadi və siyasi qüdrətinin daha da möhkəmləndirilməsini, əhəlinin layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsinə istiqamətləndirilmiş dövlətçilik siyasətinin öz müsbət nəticələrini verməsini, əldə olunan nailiyyətlərin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla həyata keçirilən daxili və xarici siyasətin təşkil etməsini diqqətə çatdırmışdır.

Qeyd edilmişdir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü əsasında Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qələbənin birinci ildönümünü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş "8 noyabr - Zəfər günü münasibətilə Amnistiya elan edilməsi haqqında" Qərarın prokurorluq orqanları tərəfindən təxirəsalınmadan və düzgün icrası təmin edilməklə Bakı şəhəri üzrə hazırkı dövrdə ümumilikdə 246 nəfər barəsində amnistiya tətbiq edilmiş, o cümlədən 18 nəfər barəsində bilavasitə prokurorluq orqanları tərəfindən, 228 nəfərə isə daxili işlər orqanları tərəfindən prokurorluğun prosesual rəhbərliyi ilə am-

nistiya tətbiq edilməklə şəxslər cinayət məsuliyyətindən azad edilmişlər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı və göstərişləri əsasında Azərbaycan Prokurorluğu öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymuş, prokurorluqda yeni müstəvidə davam etdirilən müasir məzmunlu islahat tədbirlərinin nəticəsində Azərbaycan Prokurorluğu mütərəqqi normativ-hüquqi bazası olan, yeni iş prinsipləri əsasında fəaliyyət göstərən dövlət təsisatı kimi inkişaf etmiş, kadr tərkibi yeniləşdirilən prokurorluğun mövcud çatışmazlıqlarını aradan qaldırmağa təminat verən yeni icra və nəzarət mexanizmi yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncamları ilə Prokurorluq işçilərinin sosial müdafiəsi gücləndirilmiş, prokurorluq orqanlarının maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmiş, yeni hərbi prokurorluqlar yaradılmış, işçilərin ştat sayı artırılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorunun rəhbərliyi altında Prokurorluq orqanları ölkəmizdə aparılan mütərəqqi islahatların reallaşdırılmasında öz xidmətlərini göstərir, prokurorluq orqanları dünya standartlarına uyğun şəkildə təkmilləşməklə, sivil, dünyəvi, dövlətçilik ideyalarına sadiqlik nümayiş etdirən, fəal vətəndaşlıq mövqeyində dayanan kollektiv formalaşdırmış və müstəqil dövlətimizin dəstəyinə arxalanmaqla, dövlətçiliyimizin maraqlarının, qanunun aliliyinin təmin edilməsi, cinayətkarlığa qarşı kəsərli mübarizə aparılması, vətəndaşların hüquqlarının müdafiəsi işində öz xidmətlərini layiqincə göstərməkdədir.

Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin vəziyyətinin təhlili göstərir ki, 2021-ci il ərzində Bakı şəhərinin daxili işlər orqanları və prokurorluq orqanları üzrə cəmi 12761 törədilmiş cinayət hadisəsi qeydiyyatda alınmışdır. Ötən illə müqayisədə 2252 hadisə, yəni 21,4% artım müşahidə edilmişdir.

2021-ci il ərzində Bakı şəhərinin daxili işlər orqanları və prokurorluq orqanları üzrə böyük ictimai təhlükə törətməyən, az ağır, ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin sayının artması müşahidə olunur. Belə ki, 2021-ci il ərzində böyük ictimai təhlükə törətməyən cinayətlərin sayı 110 hadisə, yaxud 4,1% artaraq 2792 hadisə olmuş, az ağır cinayətlərin sayı 1230 hadisə, yaxud 19,3% artaraq 7608 hadisə olmuş, ağır və xüsusilə ağır cinayətlərin sayı isə 912 hadisə, yaxud 62,9% artaraq 2361 hadisə olmuşdur.

2021-ci il ərzində Bakı şəhərinin daxili işlər orqanları və prokurorluq orqanları üzrə cinayətlərin açılma göstəricisi 86,3% olmuşdur ki, bu ötən illə müqayisədə 5,4% artmışdır.

Bakı şəhəri ərazisində qeydə alınmış 50 qəsdən adam öldürmə cinayətlərinin hamısının açılması təmin edilmişdir. Qəsdən adam öldürmə cinayətlərinin sayı 2020-ci illə müqayisədə 3 fakt artmış, qəsdən adam öldürməyə cəhd cinayətlərinin sayı isə 5 fakt azalaraq 18 olmuşdur.

Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar cinayətlərlə bağlı 2021-ci il ərzində 1841 fakt (2,1 dəfə), satışla bağlı isə 750 fakt (2,1 dəfə) artım qeydə alınmışdır ki, artım faizlərinin bu qədər yüksək dinamikayla inkişafı çox narahatedici göstəricidir.

Bakı şəhər prokuroru çıxışında Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, insanların sağlamlığının, rifahının və mənəvi-əxlaqi dəyərlərinin qorunması məqsədilə narkomanlığa, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizənin vəzifəsindən asılı olmayaraq hər bir vətəndaş üçün prioritet məsələlərdən biri olmasını, həmin problemin vurduğu ziyanın həcmnin praktiki olaraq çox böyük olması həm narkotik istifadəçisinin şəxsiyyətinin deqradasiyasına, həm də müxtəlif cinayətlər törədilməsinə, cinayətkarlığın artmasına, cəmiyyətin maddi-texniki və intellektual potensialının aşağı düşməsinə, genefondun pisləşməsinə, bir çox mənfi hallara gətirib çıxarmasını bildirmiş və narkotik maddələrin satışı ilə məşğul olan mənbələrin müəyyən edilməsi ilə bağlı əməliyyat-istintaq tədbirlərinin həyata keçirilməsini istiqamətdə fəaliyyətin daha da gücləndirilməsini Bakı şəhərinin tabe rayon prokurorlarından tələb etmişdir.

Bakı şəhər prokurorluğunun diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biri də ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisələri ilə bağlı olan cinayət işləri olmuşdur.

Ötən illə müqayisədə 2021-ci il ərzində 37 hadisə artaraq 197 ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi qeydə alınmışdır.

Bu qəbildən olan cinayət işlərindən 100-ü məhkəməyə göndərilmiş, hadisəni törədən şəxsin ölməsi səbəbindən 50 iş üzrə icraata xitam verilmişdir.

Şəhərin prokurorluq və daxili işlər orqanları tərəfindən istintaq edilmiş işlərin təhlili göstərir ki, prokurorluq orqanlarının icraatında olan 770 işdən 368-i, daxili işlər orqanlarının istintaq qurumlarının icraatında olan 13401 cinayət işindən 6072-nin istintaqı tamamlanmışdır. Onlardan polis orqanları tərəfindən 4632, prokurorluq orqanları tərəfindən 188 iş baxılması üçün müvafiq məhkəmələrə göndərilmiş, bu da həm miqdar olaraq, həm də faiz nisbətində 2020-ci ilə nisbətən müsbət göstəricilərdir. Həmçinin, şəhərin prokurorluq orqanlarında 180 cinayət işinin icraatına xitam verilmiş, 202 işin icraatı dayandırılmışdır. Daxili işlər orqanlarında isə 1440 işin icraatına xitam verilmiş, 2977 işin icraatı isə dayandırılmışdır.

Hesabat dövründə prokurorluq orqanlarında istintaq edilmiş cinayət işləri üzrə fiziki və hüquqi şəxslərə vurulmuş 4.275.458 manat maddi ziyandan 756.684 manatı, polis orqanlarında aparılan işlər üzrə isə vurulmuş 33.510.697 manat məbləğində maddi ziyanın 21.069.713 manatı ödənilmişdir.

2021-ci ildə Bakı şəhər prokurorluq orqanları üzrə inzibati xətalər haqqında işlər üzrə 219 inzibati icraat başlanılması haqqında qərar qəbul edilmişdir.

Hesabat dövründə vətəndaşların qəbulu, müraciətlərə baxılması sahəsinə də xüsusi diqqət yetirilmişdir. Bakı şəhər prokurorluq orqanlarına 14950 müraciət daxil olmuş, onlardan 6723-ü öz həllini tapmış, o cümlədən 2227-si təmin edilmişdir.

Bakı şəhər prokurorluq orqanları tərəfindən 3294, onlardan 3191 nəfəri bilavasitə prokurorluqda, 103 nəfər isə yaşayış yerlərində qəbul edilmişdir.

Müşavirədə hesabat dövründə əldə edilmiş müsbət nəticələrlə yanaşı nöqsanlar da diqqətə çatdırılmışdır. Bağlı qalan quldurluq və oğurluq cinayət hadisələrinin tezliklə açılması və təqsirkar şəxslərin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb edilməsi, habelə axtarıbda olan, xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin tapılması istiqamətində intensiv istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirlərinin aparılmasının, artım dinamikası müşahidə olunan cinayət hadisələri ilə bağlı müvafiq təhlilin aparılaraq, cinayət hadisələrini doğuran səbəb və şəraitin aydınlaşdırılmaqla aradan qaldırılması üçün müvafiq preventiv tədbirlərin görülməsinin, eləcə də istintaq işi və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyin həyata keçirilməsi zamanı yol verilmiş nöqsanların aradan qaldırılmasının zəruriliyi vurğulanmışdır. Eyni zamanda, istintaq və təhqiqat fəaliyyətində aşkar edilmiş nöqsanlar, qanun pozuntuları, süründürməçilik halları ətrafı təhlil edilməklə gələcəkdə təkrarlanmaması ilə bağlı konkret tapşırıqlar verilmişdir.

Əməliyyat müşavirəsində Bakı şəhərinin tabe rayon prokurorları hesabat məruzə ilə çıxış edərək, görülən işlərin vəziyyəti barədə məlumat vermiş, yol verilmiş nöqsanların aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlərin görülməyini bildirmişlər.

Əməliyyat müşavirəsində qeyd olunmuşdur ki, hesabat dövründə xidməti, icra və əmək intizamının daha da möhkəmləndirilməsi, fəaliyyətlərində qanunsuzluq hallarına və prokurorluq işçisinə yaraşmayan hərəkətlərə yol verən işçilərə münasibətdə tələbkarlıq artırılmışdır.

2021-ci il şəhər prokurorluq orqanlarının əməkdaşlarından əmək və icra intizamını pozan 14 nəfər intizam məsuliyyətinə cəlb edilmişdir ki, onlardan 1 nəfər tutduğu vəzifədən azad olunmuş, 1 nəfərə şiddətli töhmət, 5 nəfərə töhmət elan edilmiş, 7 nəfərə irad tutulmuşdur. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun əmriləri ilə xidməti fəaliyyətində fərqləndiklərinə görə Bakı şəhər prokurorluq orqanlarının əməliyyat işçilərindən 18 nəfər mükafatlandırılmışdır.

Əməliyyat müşavirəsinə yekun vuran Bakı şəhər prokuroru İlqar Abbasov şəhər prokurorluğunun kollektivinin bundan sonra da digər hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə cinayətkarlığın bütün təzahürlərinə və qanunsuzluqlara qarşı mübarizənin gücləndirilməsini, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının, ölkəmizdə bərqərar olmuş dayanıqlı ictimai-siyasi sabitlik və əmin-amanlığın qorunmasını, dövlətçiliyimizin maraqlarının etibarlı müdafiəsi üçün səlahiyyət hədləri daxilində zəruri tədbirlərin görülməsini təmin edəcəklərinə əminliyini ifadə etmişdir.

Mətbuat xidmətinin məlumatları

Özünü vəzifəli şəxs kimi təqdim edərək vətəndaşların hüquqlarını pozan şəxsin qanunsuz əməlləri ifşa edilmişdir

Vəzifəli şəxsin səlahiyyətlərini mənimsəməklə vətəndaşların hüquqlarını pozan şəxslərin ifşa edilərək məsuliyyətə cəlb edilmələri istiqamətində prokurorluq orqanları tərəfindən həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər davam etdirilir.

Belə tədbirlərdən biri kimi, Süphan Tağıyevin qanunsuz hərəkətləri barədə daxil olmuş məlumat əsasında həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 22.02.2022-ci il tarixində Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanmışdır.

Aparılmış əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində şəxsiyyəti müəyyənləşdirilmiş Süphan Tağıyevin Sumqayıt şəhər Təhsil İdarəsinə özünü Anar adlı prokurorluq əməkdaşı kimi təqdim edib Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin guya yeni yaradılacaq bölmələrinə ixtisasca müəllim olan namizədlər barəsində

məlumatların verilməsini tələb edərək namizədliyi irəli sürülmüş vətəndaşın sözügedən işlə təmin olunacağı barədə verdiyi yalan vəd müqabilində 2022-ci il fevralın 2-də sonuncunun 2 min 500 manat pul vəsaitini dələduzluq yolu ilə ələ keçirməsinə əsaslı şübhələr yaranmışdır. Cinayət işi üzrə əhəmiyyət kəsb edən halların, eləcə də cinayətlərin törədilməsində digər şəxslərin iştirak edib-etməməsinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Qohumunu qəsdən öldürməkdə şübhəli bilinən şəxs tutulmuşdur

Fevralın 27-si saat 11 radələrində 1998-ci il təvəllüdlü Aytac Piriyevanın aldığı xəbərlərdən ölməsi barədə Şəmkir rayon prokurorluğuna məlumat daxil olmuşdur.

Aparılmış ilkin araşdırmalarla Şəmkir rayonu İrmaşlı kənd ərazisində zərərçəkmişin əmisi oğlu 1998-ci il təvəllüdlü Piri Piriyevin şəxsi münasibətlər zəminində aralarında yaranmış münasibət zamanı Aytac Piriyeveya bıcaq xəsarəti yetirərək qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

Faktla bağlı Şəmkir rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanmışdır.

Piri Piriyevin şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb edilmişdir.

Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Qəbələ rayonu ərazisində baş vermiş qətl hadisəsi ilə bağlı daha bir şəxs şübhəli şəxs qismində tutulmuşdur

5 mart 2022-ci il tarixdə Aytac Əliyevanın qəsdən öldürülməsi faktı ilə bağlı Qəbələ rayon prokurorluğunda cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

İstintaqla 1993-cü il təvəllüdlü Rüfanə Nəbiyevanın zərərçəkmiş Aytac Əliyevanın əri ilə 6 ilə yaxın

münasibətdə olduğunu, sonuncunun boşanaraq Rüfanə Nəbiyeva ilə ailə quracağına söz verməsinə baxmayaraq sözüünə əməl etməməsinə, buna görə Aytac Əliyevanın ərinə guya xəyanət etmək məqsədi ilə evi tərk etməsi görüntüsü yaratmaq üçün rəfiqəsi Kemalə Maksumbekova və sonuncunun 2008-ci il təvəllüdü azyaşlı oğlu ilə birlikdə cinayət əlaqəsinə girib zərərçəkmiş şəxsin yaşadığı evə gələrək onu oğurlayıb Şəki şəhərində yaşadıkları evə aparılıb saxlanması barədə razılığa gəlməklə Aytac Əliyevanın həyatı və sağlamlığı üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə oğurlamasına cəhd etməsinə, daha sonra isə Kemalə Maksumbekovanın ümumi razılaşdırılmış niyyətdən kənara çıxaraq Aytac Əliyevanı qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir. Rūfanə Nəbiyeva şübhəli şəxs qismində tutularaq istintaqa cəlb edilmişdir.

Kemalə Maksumbekova Cinayət Məcəlləsinin 120.1 (qəsdən adam öldürmə), 29, 144.2.4 (adam oğurluğuna

cəhd – zərərçəkmiş şəxsin həyatı və ya sağlamlığı üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə törədildikdə) və 170.3 (yetkinlik yaşına çatmayanı cinayətkar fəaliyyətə cəlb etmə - zor tətbiq etməklə və ya zor tətbiq etmək hədəsi ilə törədildikdə və ya yetkinlik yaşına çatmayanı cinayətkar qrupa və ya ağır, yaxud xüsusilə ağır cinayətin törədilməsinə cəlb etmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir. Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyinin səmərəli birgə fəaliyyəti nəticəsində Ağsuda beş il əvvəl törədilərək bağlı qalmış cinayətin üstü açılıb

Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən əvvəlki illərdə törədilərək bağlı qalmış cinayətlərin açılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər davam etdirilir.

Belə ki, 1999-cu il təvəllüdü Ağsu şəhər sakini Qəhrəmanova Ayşən Namizəd qızının 27 yanvar 2017-ci il tarixdə itkin düşməsi faktına görə Ağsu rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci maddəsi ilə başlanmış cinayət işi üzrə icraat təqsirləndirilən şəxsin müəyyən edilməməsi əsası ilə 20 dekabr 2019-cu il tarixdə dayandırılmışdır.

07 mart 2022-ci il tarixdə iş üzrə icraat təzələnərək istintaq Baş Prokurorluğun Kriminalistika və informasiya texnologiyaları idarəsi tərəfindən davam etdirilməklə peşəkar prokurorluq və polis əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu yaradılmış və kompleks istintaq hərəkətləri və əməliyyat axtarış tədbirləri həyata keçirilmişdir.

İstintaqla müəyyən edilmişdir ki, 2017-ci il yanvarın 27-dən 28-ə keçən gecə 1991-ci il təvəllüdü Asif Manafov yaxın münasibətlərdə olduğu Ayşən Qəhrəmanova ilə aralarında yaranmış mübahisənin gedişində bıçaqla xəsarət yetirməklə onu öldürüb meyiti əvvəlcə Qaraqaşlı kənd qəbristanlığında gizlətməmiş, yanvarın 28-də saat 22 radələrində isə meyiti oradan götürüb Kürdəmir rayonu ərazisində Şirvan kanalının yaxınlığında basdırmışdır.

16 mart 2022-ci il tarixdə meyitin basdırıldığı yerdən insan skelet hissələri, geyim əşyalarının fraqmentləri aşkar edilərək götürülmüşdür.

17 mart 2022-ci il tarixdə Asif Manafov şübhəli şəxs qismində tutulmuş, dindirilərək o, törətdiyi əməli etiraf etmişdir.

Prokurorluq orqanları tərəfindən ötən illərdən gizli və qeyri-aşkar şəraitdə törədilməklə bağlı qalmış cinayətlərin açılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Zaur Yusifovu qəsdən öldürməkdə təqsirləndirilən Samir Şirəliyev həbs edilib

Martın 14-də saat 21 radələrində Binəqədi rayonu ərazisində yerləşən marketlərdən birində 1984-cü il təvəllüdü Zaur Yusifovun öldürülməsi barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olmuşdur.

Faktla bağlı Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsi tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanmışdır.

İlkin istintaqla 2000-ci il təvəllüdü Samir Şirəliyevin qətlə yetirilmiş xalası oğlu "Emin 444" ləqəbli Emin Səfərovun öldürülməsində şübhələndiyi Zaur Yusifovu qisas almaq məqsədilə odlu silahdan atəş açaraq qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

Samir Şirəliyev təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməklə barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir. Hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir.

XƏBƏRLƏR

Bacısını qəsdən öldürməkdə təqsirləndirilən şəxs barəsində cinayət işi məhkəməyə göndərilmişdir

04 dekabr 2021-ci il tarixdə Şabran rayonu, Çaraq kənd sakini 1998-ci il təvəllüdü Nəcibə İsayevanın qəsdən öldürülməsi faktı üzrə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə Şabran rayon prokurorluğunda başlanmış cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanmışdır.

Aparılmış istintaqla, zərərçəkmişin qardaşı 1992-cı il təvəllüdü Rüfət Quliyevin birgə yaşadıkları evin həyatında şəxsi münasibətlər zəminində aralarında yaranmış münaqişə zamanı Nəcibə İsayevaya bıçaqla çoxsaylı xəsarətlər yetirərək onu qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

Rüfət Quliyev Cinayət Məcəlləsinin 120.1 (qəsdən adam öldürmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmişdir.

Hazırda cinayət işi baxılması üçün 29.03.2022-ci il tarixində aidiyyəti üzrə Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilmişdir.

Təcavüzkar müharibəyə çağırış edən Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının deputatı Mixayıl Delyagin barəsində Baş Prokuror tərəfindən cinayət işi başlandı

Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının deputatı, Dumanın İqtisadi siyasət üzrə komitəsinin sədr müavini Delyagin Mixayıl Qennadyeviçin son günlər kütləvi informasiya vasitələrində iki dövlət arasında olan qarşılıqlı fəaliyyətin prinsiplərinə zidd mövqe sərgiləyən çıxışları ilə bağlı Baş Prokurorluqda araşdırma apa-

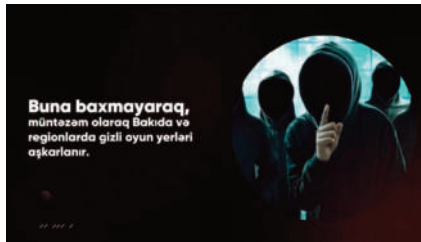

rilmişdir. Belə ki, Mixayıl Delyagin 2022-ci il 28 mart tarixində Rusiya Federasiyasının "Rossiya 1" telekanalında yayımlanan verilişdə Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzkar müharibəni başlamağa açıq çağırışlar edərək ölkəmizin enerji infrastrukturu və neft sənayesinin məhv edilməsi üçün taktiki nüvə silahından istifadə olunması barədə təxribat xarakterli çıxış edərək, sosial media platformasında bu barədə kütləvi sorğu keçirmişdir. Rusiya Federasiyasının vətəndaşı Mixail Delyaginın əməllərində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 101.2 (təcavüzkar müharibəni başlamağa açıq çağırışlar), 214.2.3 (terrorçuluq-odlu silahdan və silah qismində istifadə olunan predmetlərdən istifadə etməklə törədilməklə hədələdikdə), 283.2.1 və 283.2.2-ci (milli, irqi, sosial və ya dini nifrət və düşmənçiliyin salınması) maddələrinin tərkib əlamətləri olduğundan 29 mart 2022-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən həmin maddələrlə cinayət işi başlanmaqla ibtidai istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun istintaq idarəsinə həvalə olunmuşdur. İttiham üçün əsas verən kifayət qədər sübutlar toplandığından 29 mart 2022-ci il tarixdə Mixayıl Delyagin Cinayət Məcəlləsinin qeyd edilən maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək, məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilməklə İNTERPOL vasitəsilə beynəlxalq axtarışa elan edilmişdir. Eyni zamanda bir sıra tərəfdaş dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarına təqsirləndirilən şəxsin həmin ölkələrin ərazisinə daxil olduqda dərhal tutularaq istintaqa cəlb edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasına verilməsinin təmin edilməsi məqsədilə müraciətlər göndərilmişdir. Hazırda cinayət işi üzrə intensiv istintaq tədbirləri davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu bəyan edir ki, ölkəmizin milli mənafeyi, təhlükəsizliyi və ərazi bütövlüyü əleyhinə yönələn istənilən təxribat xarakterli fəaliyyətlə bağlı qanunla nəzərdə tutulmuş tədbirlərin görülməsi təmin olunacaqdır.

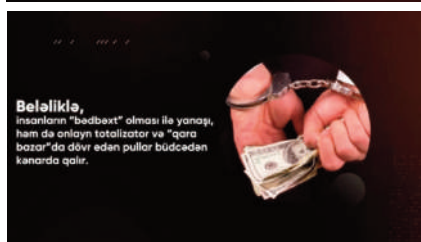
#maarifləmək – QANUNSUZ LOTEREYA OYUNLARI

Prokurorluq orqanları tərəfindən modern dövrün tələblərinə uyğun olaraq müasir, vətəndaşa yönümlü, onları məmnun edən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Tədbirlərin davamı kimi, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması, eləcə də mühüm əhəmiyyət kəsb edən mövzularla bağlı maarifləndirmə işinin həyata keçirilməsi məqsədilə Baş Prokurorluğun Mətbuat

xidməti tərəfindən vətəndaşları narahat edən məsələlərlə bağlı maarifləndirici videoçarxların hazırlanaraq #maarifləmək həştəqi altında ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur.

#maariflənək – HAKERLƏR TƏRƏFİNDƏN VƏTƏNDAŞLARIN SOSIAL ŞƏBƏKƏDƏKİ HESABLARININ SINDIRILMASI

Müasir dövrdə
demək olar ki, hər kəs sosial şəbəkələrdən istifadə edir. Sosial şəbəkələrin inkişafı informasiya bolluğuna və əlçatımlılığına, ünsiyyət prosesinin daha optimal və rahat olmasına şərait yaradır.

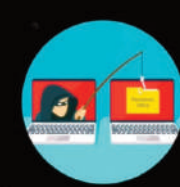
Bununla yanaşı
sosial şəbəkələr insanın fiziki təhlükəsizliyinə, informasiya təhlükəsizliyinə təhdid formalaşdırma bilər. İş, sosial həyat, bəzəndə sadəcə marağ üçün daxil olduğumuz sosial şəbəkələrdəki hesablarımız təhlükə altındadır.

Son dövrlər
sifariş əsasında istənilən bir şəxsin sosial şəbəkə hesabının parolunu sındırmaq hakerlərin sayı artmışdır. Hətta bəzi internet sahifələrində bununla bağlı reklamlara da rast gəlirik.

Bundan əlavə,
həmin hakerlər tərəfindən şəxsi həyata müdaxilə edən əlavə bəzi addımlar da təklif olunur ki, bununla da qarşı tərəfin şəxsi foto və videolarına baxmaq, harda olduğunu və bütün sosial şəbəkələrdə kimlərlə yazışdığını izləməyin yolları öyrətilir.

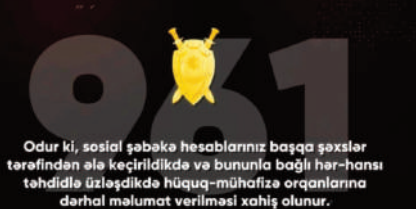
Həmin şəxslər
sosial şəbəkələrdəki hesabların parolunu sındırmaq üçün müştərilərə müxtəlif qiyəmətlər təklif edirlər. Bildiririk ki, başqasının şəxsi internet hesabının sındırılması Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə əsasən cinayət məsuliyyəti yaradır.

Sosial şəbəkə
hesablarımız ələ keçirilməməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Naqliyyat Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidmətinin müayyan etdiyi qaydalara riayət etməyiniz tövsiyə olunur.

Prokurorluq orqanları tərəfindən modern dövrün tələblərinə uyğun olaraq müasir, vətəndaşa yönümlü, onları məmnun edən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Tədbirlərin davamı kimi, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması, eləcə də mühüm əhəmiyyət kəsb edən mövzularla bağlı maarifləndirmə işinin həyata keçirilməsi məqsədilə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti tərəfindən vətəndaşları narahat edən məsələlərlə bağlı maarifləndirici videoçarxların hazırlanaraq #maariflənək həştəqi altında ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur. Təqdim olunan videoda hakerlər tərəfindən vətəndaşların sosial şəbəkələrdəki hesablarının şifrələrinin sındırılması ilə bağlı maarifləndirici məlumat verilmişdir.

Odur ki, sosial şəbəkə hesablarınız başqa şəxslər tərəfindən ələ keçirildikdə və bununla bağlı hər-hansı təhdidlə üzləşdikdə hüquq-mühafizə orqanlarına dərhal məlumat verilməsi xahiş olunur.

#maariflənək - VƏTƏNDAŞLARIN İŞƏ DÜZƏLTMƏK ADI İLƏ ALDADILMASI

Son zamanlar
özlərini müxtəlif dövlət orqanlarının - nazirliklər, dövlət komitələri, dövlət şirkətləri və dövlət xidmətləri, idarə və agentliklər, naqliyyat təşkilatları və bankların kömr məsələləri ilə məşğul olan məsul əməkdaş kimi təqdim edən şəxslər tərəfindən vətəndaşları işə düzəltmək adı ilə onlara qarşı aldadıcılıq edilməsi hallarına rast gəlinməkdədir.

Bələ ki,
həmin şəxslər iş üçün müraciət etmiş vətəndaşların mobil telefon nömrələrini və elektron poçt ünvanlarını müxtəlif yollarla əldə edir.

daha sonra
həmin mobil telefon nömrələrinə və poçt ünvanlarına mesaj göndərərək iş üçün müraciət edən şəxsin müraciətinin qəbul edilidiyini bildirərək işə qəbul edilmə ilə bağlı sənədləşmə işlərinin həyata keçirilməsi üçün müxtəlif miqdarlarda dövlət rüsumunun mesajda qeyd etdikləri bank hesab nömrəsinə göndərilməsini tələb edirlər.

Əfsuslar olsun ki,
bəzi vətəndaşlarımız həmin bank hesab nömrələrinə heç bir dəqiqləşdirmə aparmadan pul göndərirlər.

Vətəndaşlarımızdan
bu qəbilən olan mesajlara dərhal inanmamaları, bu kimi hallarda müvafiq dövlət orqanına əlaqə nömrəsinə zəng edib dəqiqləşdirmə aparmaları, hətta bəzəndə hüquq mühafizə orqanlarına,

o cümlədən Baş Prokurorluğun 961 nömrəli "Çağrı Mərkəzi"na və Baş prokuror yanında Korupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin "161-Qaynar xətti" əlaqə mərkəzinə, eləcə də sosial şəbəkələrdəki rəsmi sahifələrinə məlumat vermələri xahiş olunur.

Prokurorluq orqanları tərəfindən modern dövrün tələblərinə uyğun olaraq müasir, vətəndaşa yönümlü, onları məmnun edən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Tədbirlərin davamı kimi, vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması, eləcə də mühüm əhəmiyyət kəsb edən mövzularla bağlı maarifləndirmə işinin həyata keçirilməsi məqsədilə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidməti tərəfindən vətəndaşları narahat edən məsələlərlə bağlı maarifləndirici videoçarxların hazırlanaraq #maariflənək həştəqi altında ictimaiyyətə təqdim olunmuşdur. Videoda özlərini dövlət orqanlarının əməkdaşları kimi təqdim edib vətəndaşları işə düzəltmək adı ilə aldadan şəxslərlə bağlı məlumat verilmişdir.

#prokurorluqdanizah - “İctimai köməkçi qismində kimlər müraciət edə bilər?”

Prokurorluq orqanları tərəfindən modern dövrün tələblərinə uyğun olaraq müasir, vətəndaşa yönümlü, onu məmnun edən tədbirlər daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Vətəndaş məmnunluğu və aşkarlığın təmin olunması məqsədilə prokurorluğun fəaliyyət sferaları ilə bağlı vətəndaşları maraqlandıran məsələlərin prokurorluq əməkdaşları tərəfindən videoçarxlar vasitəsilə #prokurorluqdanizah həştəqi altında cavablandırılması həyata keçirilir.

Təqdim olunan video-izah vasitəsilə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin prokuroru Mələk Əliyeva son zamanlar aktuallığı ilə seçilən “İctimai köməkçi qismində fəaliyyət nə məqsəd daşıyır?”, “İctimai köməkçi qismində kimlər müraciət edə bilər?”, “İctimai köməkçinin fəaliyyəti rəsmiləşdirilirmi?” və “İctimai köməkçinin fəaliyyətinin müddəti nə qədərdir?” sualları cavablandırılıb. Video-izahı <https://genprosecutor.gov.az/az/post/4943> linkinə daxil olub izləməklə həmin sualın cavabını öyrənə bilərsiniz.

#prokurorluqdanizah - “Beh anlayışı nədir?”

Növbəti video-izah vasitəsilə Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətinin prokuroru Əbdülsəməd Əzizli “Beh anlayışı nədir?” sualını cavablandırılıb. Video-izahı <https://genprosecutor.gov.az/az/post/4857> linkinə daxil olub klikləməklə həmin sualın cavabını öyrənə bilərsiniz.

Canlı yayım

Vətəndaşlar arasında keçirilmiş #sorğu zamanı maksimum səs yığan Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsinin rəisi Nemət Əvəzov, Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin rəisi Orxan İsayev, Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin rəisi Aynur Osmanova və Mətbuat xidmətinin rəhbəri Günay Səlimzadə fevralın 15-də Baş Prokurorluğun instagram sosial şəbəkəsindəki səhifəsində saat 11:00-dan saat 12:00-dək #canlı yayıma çıxaraq vətəndaşları maraqlandıran sualları cavablandırmışlar.

Baş Prokurorluğun Prokurorluqda istintaqa nəzarət idarəsinin rəisi Fazil Həsəneliyev, Daxili işlər orqanlarının istintaq, təhqiqat və əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına nəzarət idarəsinin rəisi Natiq Abdullayev, Kadrlar idarəsinin rəisi Natiq Hüseynov və Mətbuat xidmətinin rəhbəri Günay Səlimzadə martın 15-də Baş Prokurorluğun instagram sosial şəbəkəsindəki səhifəsində saat 11:00-dan saat 12:00-dək #canlı yayıma çıxaraq vətəndaşların suallarını cavablandırmışlar.

AZƏRBAYCAN YEKDİLLİKLƏ QOŞULMAMA HƏRƏKATININ SƏDRİ SEÇİLİB.

Hərəkətdə 120 ölkə iştirak edir və bu ölkələrin bəziləri arasında münasibətlər, yumşaq desək, gərgindir. Lakin bizə göstərilən hörmət və etimad ona dəlalət edir ki, **Azərbaycan beynəlxalq arenada çox böyük nüfuz qazana bilib.**

İLHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

Baş prokuror Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri ilə görüşüb

Fevralın 1-də Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyev Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Peter Mixalko ilə görüşüb. Baş prokuror dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə hüquqi sahədə aparılan genişmiqyaslı islahatlardan söhbət açaraq, prokurorluğun korrupsiyaya qarşı mübarizə, dövlət ittihamının müdafiəsi, cinayət yolu ilə əldə olunmuş əmlakın bərpası və qurumun cinayət təqibindən kənar fəaliyyəti barədə məlumat verdi. Kamran Əliyev Avropa Komissiyasının Tvininq və TAİEX alətləri çərçivəsində aktual hüquqi mövzulara həsr olunmuş çoxsaylı tədbirlərin həyata keçirildiyini qeyd etdi. Cari ildə başlayacaq Tvininq layihəsi çərçivəsində Azərbaycan Prokurorluğunun Litvanın hüquq mühafizə orqanları ilə cinayət aktivlərinin bərpası sahəsində birgə fəaliyyəti əməkdaşlığımızın bariz nümunəsi kimi qiymətləndirildi. Prokurorluqda beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsinə xüsusi önəm verildiyini qeyd edən Baş prokuror, Avropa İttifaqı üzv ölkələrinin hüquq mühafizə orqanları ilə əlaqələrin genişlənməsi istiqamətində atılan addımlar barədə səfirə məlumat verdi. Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren Peter Mixalko Avropa İttifaqı tərəfindən Azərbaycanla əlaqələrə böyük önəm verildiyini və münasibətlərin müvəffəqiyyətlə inkişaf etdiyini vurğuladı. Yekunda maraq kəsb edən digər məsələlər, o cümlədən Avropa İttifaqının Prokurorluğu (EPPO) və Dələduzluqla mübarizə Ofisi (OLAF) ilə əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edildi.

Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilat – GUAM-ın Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Hüquqi statistika üzrə alt qrupun növbəti iclası keçirilmişdir

Prokurorluq orqanları tərəfindən ölkəmizin fəal üzvü olduğu regional təşkilatlar çərçivəsində cinayətkarlığa qarşı səmərəli mübarizə və mövcud əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

3-4 fevral tarixlərində Azərbaycan Respublikasının təsisçilərindən biri olduğu Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilat – GUAM-ın Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Hüquqi statistika üzrə işçi alt qrupun növbəti iclası keçirilmişdir.

Ölkəmizdən daxili işlər, dövlət təhlükəsizlik və maliyyə monitorinqi orqanlarının əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyətinin iştirak etdiyi iclasda Baş Prokurorluğu Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinin rəis müavini Sahib İsmayılov təmsil etmişdir.

Tədbirdə hüquqi statistika üzrə işçi qrupunun fəaliyyəti istiqamətləri, GUAM dövlətlərində cinayətkarlığın əsas göstəriciləri, onun təhlili və digər məsələlər müzakirə olunmuş, üzv ölkələrlə müqayisədə Azərbaycanda cinayətkarlığın əhəlinin hər 100 min nəfərinə olan səviyyəsinin dəfələrlə az olması xüsusi vurğulanmışdır.

Baş Prokurorluğun nümayəndəsi tədbirdə çıxış edərək Vətən Müharibəsində əldə edilmiş tarixi Zəfərin regionda beynəlxalq hüququ və ədaləti bərqərar etdiyini bildirməklə dövlət sərhədlərinin tam nəzarətə götürülməsilə transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın, xüsusən də narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması istiqamətində zəruri tədbirlərin həyata keçirildiyini qeyd etmişdir.

İclasda statistik məlumatların toplanması və təqdim edilməsində mövcud olan yanaşmalara, onların təkmilləşdirilməsi üsullarına dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilat - GUAM-ın Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Korrupsiya və çirkli pulların yuyulması ilə mübarizə üzrə işçi altqrupunun 22-ci iclası keçirilmişdir

2022-ci ilin fevral ayında Azərbaycan Respublikasının təsisçilərindən biri olduğu Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilatın (GUAM) Ukrayna Respublikasının paytaxtı Kiyev şəhərində yerləşən qərargahında Korrupsiya və çirkli pulların yuyulması ilə mübarizə üzrə işçi altqrupunun 22-ci iclası keçirilmişdir.

Ölkəmizin təmsil olunduğu tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin İstintaq idarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi Toğrul Hüseynzadə, Baş İdarənin Əməliyyat idarəsinin mühüm işlər üzrə əməliyyatçısı Murad Əzimov və Baş Prokurorluğun Xüsusi müsadirə məsələlərinin əlaqələndirilməsi idarəsinin prokuroru Bəhlul Yaqubov da iştirak etmişlər.

Tədbirdə korrupsiya və çirki pulların yuyulmasına qarşı mübarizənin təmin olunmasında normativ-hüquqi və institusional dəyişikliklərə dair qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılaraq, cinayət yolu ilə əldə olunmuş vəsaitlərin leqallaşdırılması, həmin vəsaitlərin köçürüldüyü hesabların müəyyən edilməsi, eləcə də bu növ cinayətlərin törədilməsində elektron ödəniş sistemləri və elektron pul vahidlərindən istifadənin qarşısının alınması istiqamətində hər bir ölkənin əldə etdiyi müsbət

iş təcrübəsi və cinayət yolu ilə əldə olunmuş vəsaitlərin köçürüldüyü hesabların aşkar edilməsi ilə əlaqədar qarşılıqlı yardımın göstərilməsi məsələləri müzakirə olunmuşdur.

Nümayəndələrimiz ölkəmizdə hüquq sahəsində həyata keçirilən uğurlu siyasətin tərkib hissəsi kimi digər cinayətlərlə yanaşı, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində aparılan islahatlar, anti-korrupsiya qanunvericiliyi, habelə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərin və digər əmlakların aşkar edilməsinə yönəlmiş istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri barədə məlumat verərək, tədbir iştirakçılarını maraqlandıran sualları cavablandırmışlar.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun əməkdaşları BMT-nin “Cinayətkarlığın qarşısının alınması və Cinayət ədliyyə Komissiyası”nın iclasında iştirak etmişlər

14-16 fevral 2022-ci il tarixlərdə Avstriya Respublikasının paytaxtı Vyana şəhərində dünyanın 100-dən çox ölkə və qeyri-hökumət təşkilatının 600-dən çox nümayəndəsinin iştirakı ilə BMT-nin Cinayətkarlığın qarşısının alınması və Cinayət ədliyyəsi Komissiyasının (CCƏK) “Ətraf mühitə təsir edən cinayətkarlığın qarşısının alınması və mübarizə” mövzusunda hibrid formatda iclası keçirilmişdir.

Tədbirdə ölkəmizi Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsinin rəis müavini Şəmşir Şəmşirli və Baş prokurorun xüsusi tapşırıqlar üzrə köməkçisi Saleh Hacıyev təmsil etmişdir.

Belə ki, tədbir zamanı BMT tərəfindən “2030 Gündəliyinə nail olmaq istiqamətində” 7-12 mart 2021-ci il tarixlərdə Yaqoniyanın Kioto şəhərində keçirilmiş 14-cü Konqresin gedişində qəbul edilən “Cinayətkarlığın qarşısının alınması, cinayət ədliyyəsi, qanunun aliliyinin inkişafına dair Kioto Bəyannaməsi” və ondan irəli gələn tələblər, ekoloji hüquqpozma və cinayətlərə qarşı mübarizədə təşkilat və dövlətlərin fəaliyyəti, beynəlxalq əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi, təkmilləşdirilməsi və digər mühüm məsələlər müzakirə predmeti olmuşdur.

Üç sessiyadan ibarət tədbirdə BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq idarəsi, Cinayətkarlığın qarşısının alınması və Cinayət ədliyyəsi Komissiyası və üzv ölkələrin nümayəndə və ekspertlərinin iştirakı ilə təqdimat və çıxışlar edilmiş, o cümlədən panel müzakilələr aparılmışdır.

Tədbirdə aktiv iştirak edən Baş Prokurorluğun əməkdaşları ətraf mühitin mühafizəsi, ekoloji hüquqpozmalara qarşı mübarizə və qarşısının alınması sahəsində ölkəmizdə görülmüş işlər, son illərdə ekoloji təhlükəsizliyə cavabdeh olan qurumlarda aparılmış islahatlar, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda 2020-ci ilin iyun ayında edilmiş struktur dəyişiklikdən sonra ekologiya sahəsinə xüsusi diqqət ayrılaraq bu sahədə prokuror fəaliyyətinin təşkili və həyata keçirilməsinə cavabdeh olan yeni idarənin - Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsinin təşkil olunması barədə ətraflı məlumat vermişdir.

Aparılmış müzakirələrin nəticəsi CCƏK-in 2022-ci ilin may ayında keçirilməsi nəzərdə tutulan növbəti sessiyasında təqdim ediləcəkdir.

Prokurorluğun kadr potensialının gücləndirilməsi rəqabətli insan kapitalına hədəflənmiş dövlət siyasətinin məntiqi davamıdır

“İndiki gənclər üçün imkanlar təbii ki, daha genişdir və gənclər bu imkanlardan istifadə etməlidirlər. Biz azad ölkədə yaşayırıq, sabitlik olan ölkədə yaşayırıq, özünə güvənən ölkədə yaşayırıq. Biz haqlı olaraq fəxr edirik ki, Azərbaycan vətəndaşlarıyıq və gənclər həm öz gələcək həyatını düzgün müəyyən etmək üçün və eyni zamanda, dövlətə maksimum xeyir vermək üçün fəal olmalıdırlar.”

Azərbaycan Gəncləri Gününün 25 illiyinə həsr olunmuş Gənclər Forumunda iştirak edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin nitqindən

Bakı şəhəri, 2 fevral 2022-ci il

Hər bir dövlətin milli sərvətini təşkil edən əsas komponentlərdən biri də insan kapitalıdır. Belə ki, iqtisadiyyatın inkişafı və sosial rifah halının yaxşılaşmasına bilavasitə təsir edən amillər sırasında bu resurs xüsusi yer tutur. Bu səbəbdən uzun müddətli dövr üçün planlaşdırma və strateji hədəflərə malik olan dövlətlərin gündəliyində insan faktoru öz aktuallığını daim qorumaqdadır. Yüksək rəqabətli insan kapitalının formalaşdırılması belə ölkələr üçün kon-

septual əhəmiyyətə malik olmaqla, sosial rifah, müasir təhsil, innovasiya yönümlü mühit və insan sağlamlığı kimi elementlər bu konsepsiyanın başlıca şərtləridir. İnkişaf etmiş dövlətlərin inkişaf strategiyalarının mərkəzində məhz insan kapitalı ideyası durur ki, özünü təsdiq etmiş bu yanaşma həmin cəmiyyət və iqtisadiyyatlarda inklüzivliyi təmin edir.

Təsadüfi deyildir ki, beynəlxalq nüfuzlu maliyyə qurumlarının mütəxəssislərinin hesablamalarına görə inkişaf etmiş ölkələrin insan kapitalı onların milli sərvətinin 70-80%-dən çoxunu təşkil edir. Nümunə kimi təbii sərvətləri olmayan Sinqapur, Honqkonq və digər bu kimi coğrafiyalarda iqtisadi artımın məhz insan kapitalına qoyulan investisiyadan qaynaqlandığını göstərmək mümkündür.

Təbii haldır ki, başlıca qayəsi xalqın rifahı olan bir dövlət kimi qeyd edilən aktual məsələ Azərbaycanın da strateji prioritetləri sırasındadır. Təmali Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmaqla dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən müasir dövrün

25 il ərzində nəsillər də dəyişib, Azərbaycan da dəyişib.

Bizdən sonra gələn nəsillər tarixi bilməlidir, unutmamalıdır. Çünki məhz düzgün təhlil apararkən, tarixdən ibrət götürərkən biz inamla irəliyə gedə bilərik.

ILHAM
ƏLİYEV
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

tələblərinə uğurla transformasiya edilmiş bu siyasi kursda insan amili ən vacib aspekt kimi daim öndə tutulmuşdur. Ölkəmizdə insan kapitalının inkişafı və ondan səmərəli istifadə olunmasının dövlət siyasətinin özəyini təşkil etməsini bu sahədə görülmüş işlərə qısaca nəzər salmaqla da görmək mümkündür.

Belə ki, fiziki kapitalla nisbətən insan kapitalının üstün investisiyalaşdırılmasına dair yanaşma öz əksini Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasında, Respublikanın milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsində, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təh-

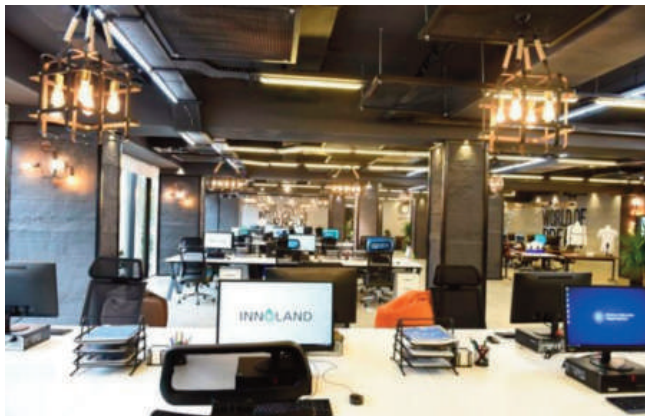
sili üzrə Dövlət Proqramı"nda, "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nda, habelə digər sənədlərdə tapmışdır.

Xüsusilə Dövlət başçısının 2 fevral 2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" adlı strateji sənədi təhlil etdikdə dövlətin öz vətəndaşının potensialına nə qədər böyük önəm verməsi bir daha aydın olur. Belə ki, həmin yol xəritəsində növbəti onillikdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına dair beş Milli Prioritetdən biri də rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanının realaşdırılmasıdır. Bunun üçün isə sənəddə iyirmi birinci əsrin tələblərinə uyğun təhsil, yaradıcı və innovativ cəmiyyət, habelə vətəndaşların sağlam həyat tərzinə nail olunması əsas məqsədlər kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Sevindirici haldır ki, aparılan sistemli islahatlarla ölkəmizdə

bu sahədə möhkəm təməllər üzərində dayanan siyasət və onun tətbiqi mexanizmi formalaşdırılmış, qarşıya qoyulan hədəflərə uyğun nəticələr əldə edilmişdir ki, bunların da ən başlıcası fikrimizcə keyfiyyətli təhsildir.

Azərbaycan tarixində dövlət idarəçilik sistemində səriştəli kadrların cəlb olunması məqsədilə vətəndaşların yüksək keyfiyyətli təhsil almağa təşviq edilməsi ənənəsi yeni deyildir. Məsələn, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə hökumət gənclərin xarici dövlətlərin aparıcı ali məktəblərində təhsilinin təşkili üçün mühüm addımlar atmışdır. Bu müsbət təcrübənin

davamı olaraq sovet hakimiyyəti dövründə Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə milli kadr ehtiyatının zənginləşdirilməsi məqsədilə gənclərin ittifaqın aparıcı elm ocaqlarında təhsil alaraq əldə etdikləri bilik və bacarıqları ilə vətənimizə töhfə vermişlər.

Ulu Öndərin müəyyənləşdirdiyi bu dəsti-xətt Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra da uğurla davam etdirilmişdir. "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyası təhsillə əhatənin və ona əlçatanlığın artmasına, bu çərçivədə gənclərin qabaqcıl təhsilə cəlbinin müxtəlif proqramlarla dəstəklənməsinə mühüm imkanlar yaratmışdır. Hazırda milli ruhla maarifçiliyin vəhdəti şəklində ərsəyə gətirilmiş çağdaş təhsil sistemi insan resurslarının dayanıqlı inkişafında misilsiz rol oynamaqdadır. Bu illər ərzində Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı tələbələrdən ibarət xüsusi qruplar yaradılmış, bir neçə nüfuzlu universitetlərin ölkəmizdə filialları açılmış, beynəlxalq ikili diplom proqramlarının həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

Eləcə də, müvafiq dövlət proqramları çərçivəsində minlərlə gəncimiz dünyanın ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində ölkəmiz üçün əhəmiyyət daşıyan sahələrdə təhsil alaraq qazandıqları bilik və bacarıqlarla ölkəmizin tərəqqisinə fayda vermişlər.

Keyfiyyətli təhsilə malik kadrların öz potensiallarını tam realizə edə bilmələri üçün işə yaradıcı və innovativ cəmiyyətin olması labüddür. Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf strategiyası qlobal rəqabət şəraitində ölkənin elmi potensialının davamlı şəkildə yüksəldilməsini, gənc, yaradıcı, yüksək intellektual insanların istedadından maksimum şəkildə istifadə olunmasını zəruri edir. Odur ki, bu komponent üzrə də ölkəmizdə zəruri mühitin tam olaraq formalaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülmüşdür. Bu gün Respublikanın müxtəlif regionlarında fəaliyyət göstərən texnologiya parkları, sənaye məhəllələri, innovasiya mərkəzlərində gənc kadrların əməyinə böyük yer verilir, onların müəllifi olduğu yüzlərlə startap layihələrinə dəstək göstərilir.

Eyni zamanda, gənclərin sağlamlığı, sosial müdafiəsi və məşğulluğu kimi sahələrdə də dövlət tərəfindən genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilmiş, bu məqsədlə

**Azərbaycan gəncləri
fəaldır, vətənpərvərdir, biliklidir,
savadlıdırlar. Gənclər, mən siza
inanıram, güvənirəm.**

ILHAM
ƏLİYEV

Respublikanın şəhər və rayonlarında idman kompleksləri, sosial xidmət müəssisəsi - gənclər evləri, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı (KOB) mərkəzləri istifadəyə verilmişdir. Öz növbəsində gənclərimiz də dövlətin onların ixtiyarına verdiyi bu imkanlardan səmərəli istifadə edərək bəhrələnmiş, istər idman sektorunda, istəyə də müxtəlif peşə sahələri üzrə yerli və beynəlxalq miqyasda bir çox uğurlara imza atmışlar.

Eləcə də, gənc nəslin aztəminatlı hissəsi də daim diqqət mərkəzində saxlanılmış, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın nəcib təşəbbüsü ilə ölkəmizdə uşaq evləri və internat məktəblərinin məzunu olan gənclər üçün çoxmənzilli yaşayış binaları inşa olunmuş, həmçinin onlar üçün bərabər təhsil imkanlarının yaradılması, məşğulluq problemlərinin həll edilməsi və maddi rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində əməli işlər görülmüşdür.

Sözsüz ki, Böyük Zəfər qazanmış dövlətimizin post-müharibə dövründə ən ümdə vəzifələrindən biri də 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı cəbhədə göstərdikləri misilsiz igidliklərlə bu müqəddəs qələbəni bizə bəxş edən gənclərin-şəhidlərimizin ailə üzvləri, müharibə iştirakçıları, yaralanmış hərbiçilərin sosial təminat hüquqlarının çevik reallaşdırılması olmuş, bu kateqoriyadan olan şəxslər sosial-psixoloji dəstəyin göstərilməsi, onların məşğulluq məsələlərinin operativ həlli, mənzil-məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması və

digər bu kimi tədbirləri əhatə edən sosial dəstək paketi ilə tam təmin olunmuşdur.

Gənclər siyasətinə ayrılan diqqət və bu sahəyə sərf edilən əmək artıq öz bəhrəsini verməkdədir. Hazırda gənclərimiz cəmiyyət həyatının demək olar ki, bütün sahələrinə uğurla inteqrasiya olunmuşlar. Belə sahələrdən biri də məhz cinayətkarlığa qarşı mübarizədir. Bu günün gənc kadrlar hüquq-mühafizə orqanlarında, o cümlədən prokurorluq orqanları sıralarında da uğurla xidmət edərək böyük əzmkarlıqla dövlətçiliyimizin keşiyində durur, öz bilik və bacarıqları ilə bu çətin və şərəfli işə töhfə verirlər.

Prokurorluğun kadr tərkibinin şəffaf prosedurlar əsasında komplektləşdirilməsinin ən sivil və demokratik vasitəsi kimi müsabiqə yolu ilə həyata keçirilməsi prokurorluqda kadrlarla iş sahəsində aparılan islahatların mühüm nəticələrindən biridir. Ulu öndər Heydər Əliyevin Dövlət başçısı kimi 19 iyun 2001-ci il tarixli Fərmanı ilə "Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi bu istiqamətdə atılmış addımların başlanğıcı və hüquqi təməlini təşkil etmişdir. Əsasnamənin icrası ilə əlaqədar keçirilmiş işə qəbulla bağlı müsabiqələr prokurorluğun kadr korpusunun hərtərəfli biliyə və yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik, dövlətçilik ideyalarına sədaqəti ilə seçilən gənc mütəxəssislər hesabına formalaşdırılması üçün geniş imkanlar yaratmış, ölkə həyatının bütün sahələrində gənclərin əməyindən hərtərəfli istifadə

olunması barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin verdiyi tapşırıqların icrası yolunda səmərəli vasitə olmuşdur.

Sözügedən Əsasnaməyə uyğun olaraq işə qəbul olmaq istəyən hər bir namizədin bilik səviyyəsi, ümumi dünyagörüşü və digər şəxsi keyfiyyətlərinə görə prokurorluqda işləmək üçün layiqli olmasını müəyyən etmək məqsədi ilə işə qəbul ixtisas imtahanları (test imtahanı və yazılı imtahan) və müsahibə aparılmaqla aşkarlıq şəraitində şəffaf üsullarla beynəlxalq tələblərə uyğun müsabiqə əsasında həyata keçirilir.

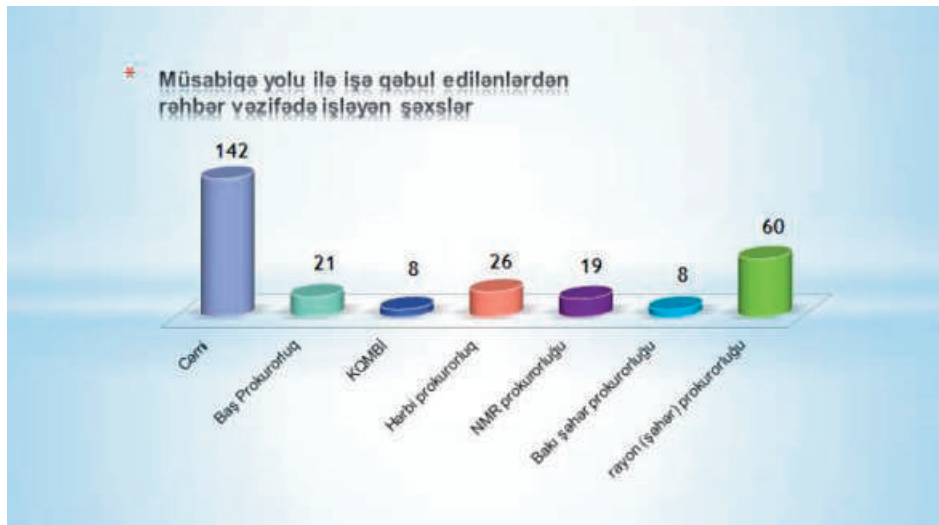
Əsasnamə təsdiq edilənə qədər prokurorluq orqanlarında qulluq keçən 30 yaşınadək işçilərin sayı əməkdaşların ümumi sayının 3 faizinə bərabər olduğu halda, sonrakı dövrdə müsabiqə yolu ilə işə qəbul edilmiş gənc prokurorluq işçilərinin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artaraq hazırda 83.9 % təşkil edir. Belə ki, 2002-ci ildən başlayaraq Dövlət İmtahan Mərkəzi (Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası) ilə əlaqəli şəkildə, tam aşkarlıq şəraitində və şəffaf prosedurlar əsasında, dövlət qurumları, vətəndaş cəmiyyəti təsisatları və beynəlxalq təşkilatlar, eləcə də kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirakı ilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu üzrə 14 və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Prokurorluğu üzrə 9 olmaqla, cəmi 23 müsabiqə keçirilmişdir. Həmin müsabiqələrdə prokurorluq orqanlarına işə qəbulla əlaqədar müraciət etmiş ümumilikdə 6558 nəfər namizəddən uğur qazanmış 1094 namizəd pro-

kurorluq orqanlarına qulluğa qəbul edilmişdir.

Sonuncu dəfə 2021-ci ildə prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbulla bağlı keçirilmiş sayca 23-cü müsabiqədə namizədlərin yüksək nəzəri biliklərə, geniş dünyagörüşünə, xarici dil biliklərinə, sağlam mənəviyyətə, məntiqi düşünmə qabiliyyətinə və prokurorluqda işləmək üçün zəruri olan digər keyfiyyətlərə malik olmaları, o cümlədən prokurorluq orqanlarında mövcud olan vakant ştat vahidləri nəzərə alınmaqla 83 gənc hüquqşünas qulluğa qəbul edilmişdir.

Müsbət haldır ki, bu vaxtadək tam şəffaf və ədalətli prosedurlar əsasında keçirilmiş müsabiqələr nəticəsində prokurorluq orqanlarında qulluğa qəbul edilən işçilər prokurorluğun müxtəlif struktur qurumlarında səmərəli fəaliyyət göstərməklə, onların yarısından çoxu yuxarı təsnifat üzrə, o

cümlədən 142 nəfəri rəhbər vəzifələrə irəli çəkilmişdir. Hal-hazırda Baş Prokurorluq, Baş prokuror yanında Korupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Hərbi Prokurorluq, eləcə də digər prokurorluq orqanlarının rəhbər vəzifəli şəxsləri sırasında müsabiqə yolu ilə qəbul edilmiş gənc kadrlar da vardır. Prokurorluğun ayrı-ayrı fəaliyyət istiqamətləri üzrə çalışan bu kateqoriya şəxslərin əməyinə verilən yüksək qiymət eyni zamanda qulluğa yenidən qəbul edilmiş əməkdaşlara da ruh yüksəkliyi və özünəinam hissi aşılamaqla, onların xidməti fəaliyyətini stimullaşdırır.

Qeyd edilməlidir ki, müasir gənc prokurorluq işçiləri Vətənimizin keşiyinə qalxan gənclərimizin sırasında Xalqımızın Vətən müharibəsi üçün səfərbər olduğu həssas və çətin dövərdə üzərlərinə düşən xidməti vəzifələrin layiqincə yerinə yetirilməsi, ordumuza və dinc əhaliyə qarşı cinayətlər törətmiş təxribatçı erməni birləşmələrinin hərbi qulluqçularının beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində məsuliyyətə cəlb edilmələri üçün bütün imkanlardan istifadə olunmaqla lazımi tədbirlərin görülməsi üçün zəruri işlərin görülməsinə, təxirəsalınmaz istintaq hərəkətlərinin operativ qaydada və keyfiyyətlə icra edilməsinə, ən təhlükəli şəraitdə zəruri sübutların toplanılması, təqsirkar şəxslərin bərəsində bütün, o cümlədən beynəlxalq cinayət-hüquqi tədbirlərin görülməsinə cəlb edilmişlər.

Bunun nəticəsi olaraq, həmin gənc əməkdaşlarımızın bir çoxu Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən beynəlxalq humanitar hüququn norma və prinsiplərinin kobud şəkildə pozularaq cəbhəboyu və ondan kənar ərazilərdə yaşayan mülki şəxslərin qəsdən öldürülməsi, qəsdən öldürülməsinə cəhd edilməsi və əmlakının qəsdən məhv edilməsi ilə bağlı başlanmış cinayət iş-

ləri üzrə bütün istintaq-əməliyyat tədbirlərinin, o cümlədən istintaq hərəkətlərinin aparılması, müvafiq ekspertizaların təyin edilməsi və digər təxirəsalınmaz istintaq və prosesual hərəkətlərin həyata keçirilməsi, törədilmiş müharibə və insanlıq əleyhinə cinayətlərlə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində mütəmadi məlumatların işıqlandırılması, ölkəmizdə qanunçuluq və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi, korrupsiyaya qarşı səmərəli mübarizənin aparılması, dövlət ittihamının müdafiəsi, prokurorluğun beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsi və mərkəzləşdirilmiş informasiya-kommunikasiya sisteminin yaradılması ilə bağlı xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək fərqləndiklərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 30 dekabr 2020-ci il tarixli 2404 nömrəli Sərəncamına əsasən təltif edilmişlər.

Xüsusi olaraq vurğulanmalıdır ki, Dövlət Başçısı cənab İlham Əliyevin 1 aprel 2021-ci il tarixli Sərəncamına əsasən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyətə başlamış Qubadlı, Kəlbəcər və Ağdam hərbi prokurorluqlarının şəxsi heyətinin mütləq əksəriyyətini məhz gənc əməkdaşlarımız təşkil edir.

Prokurorluğun kadr siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri də gender bərabərliyinin təmin edilməsidir. Sevindirici haldır ki, öz iradəsi və mərdliyi, saflığı və sədaqəti ilə cəmiyyətimizin həyatında, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlər sisteminin formalaşdırılmasında tarixən müstəsna rol oynayan Azərbaycan qadını müasir Prokurorluğun inkişafında da daim xüsusi çəkiyə malik olmuş, bu quruma qəbul edilmiş gənc qadın əməkdaşlara bərabər hüquq, şərait və təminatlar yaradılmış, cinsi mənsubiyyətə görə ayrı-seçkiliyin bütün formaları tam olaraq aradan qaldırılmışdır.

Hazırda Prokurorluq orqanlarında çalışan qadınların sayı 93 nəfər təşkil edir ki, onlardan da 9-u rəhbər vəzifələrdə işləyir. Rəhbər vəzifəli qadın əməkdaşlardan Baş Prokurorluqda 1-i idarə rəisi, 1-i xidmət rəhbəri, 3-ü idarə rəisinin müavini, 2-si rayon prokuroru, 1-i rayon prokurorunun müavini, 1-i isə Bakı şəhər prokurorunun böyük köməkçisi vəzifəsində işləyir.

Prokurorluğun gənc kadrları ilə iş yalnız qəbul proseduru ilə məhdudlaşmamaqla, onların ixtisasının artırılması, peşəkar və geniş dünyagörüşlü bir hüquqşünas kimi formalaşması da daim diqqət mərkəzində saxlanılmaqdadır. Belə ki, əməkdaşlar fəaliyyətləri dövründə nəzəri biliklərinin və peşə hazırlıqlarının artırılması üçün sistemativ olaraq təlimlərə, ixtisas artırma kurslarına cəlb edirlər.

Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin xarici ölkələrin müsbət iş təcrübəsinin öyrənilməsi, eləcə də fəaliyyətin ən yüksək beynəlxalq standartlar tələblərinə uyğun şəkildə qurulması ilə bağlı verdiyi tövsiyə və tapşırıqlara uyğun olaraq həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində həmkarlarımızın tərəfdaş ölkələrin ixtisaslaşmış tədris müəssisələrində, akademiyaalarında, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda staj keçməsinə, peşə vərdişlərinin daha da təkmilləşdirilməsinə, müsbət iş təcrübəsinə yiyələnməklə xidməti fəaliyyətlərində tətbiq edilməsinə xüsusi önəm verilir.

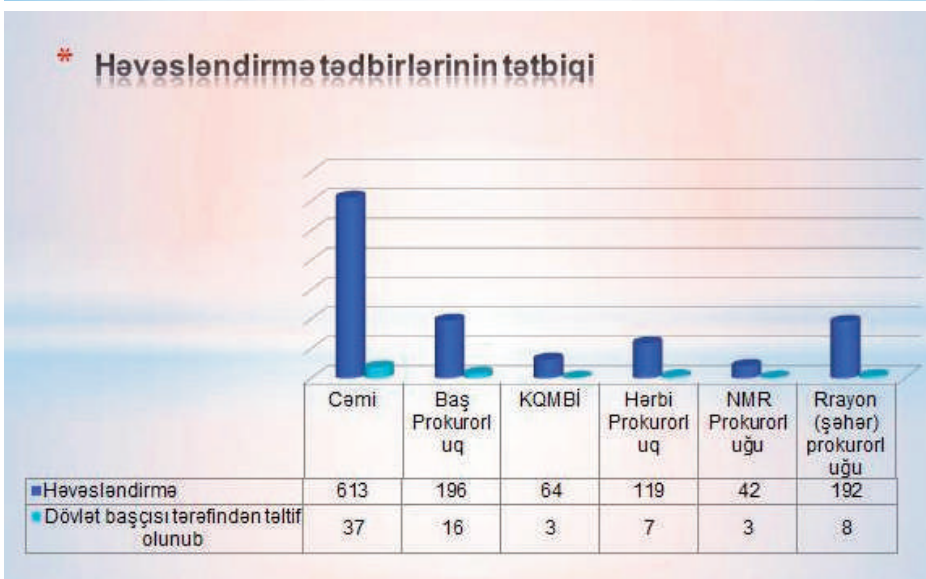
Belə ki, 2021-ci ilin oktyabr ayında prokurorluğun əksər struktur qurumlarını təmsil edən 11 nəfərlik heyət Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin Baş prokuroru Bəkir Şahinin Bakıya rəsmi səfəri zamanı

imzalanmış Anlaşma Memorandumunun icrası çərçivəsində təcrübə mübadiləsi aparmaq üçün Türkiyənin paytaxtı Ankaraya səfər edərək, qardaş ölkənin hüquq sistemində daxil olan mühüm dövlət təsisatlarının və Türkiyə Ədliyyə Akademiyasının fəaliyyəti ilə əyani şəkildə tanış olmuşlar.

Təqdirə layiq haldır ki, Baş prokuror yanında Korupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşı Avropa Şurasının İnsan hüquqları və qanunun aliliyi Baş Direktoratlığının Hüquqi əməkdaşlıq bölməsində yaranmış vakansiya üzrə yüksək nailiyyətlər əldə etməklə konkursların qalibi olaraq 1 illik staj keçmək hüququnu qazanmışdır.

Bundan əlavə, qurumun tarixində ilk dəfə olaraq beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla prokurorluq işçilərinin peşəkarlıqlarının və motivasiyalarının yüksəldilməsi, müsbət iş təcrübəsinin yayılması, habelə kadr ehtiyatının formalaşdırılması məqsədi ilə dövrü olaraq ilin ən yaxşı müstəntiqi və dövlət ittihamçısı müsabiqəsinin keçirilməsinə başlanılmış, bu məqsədlə qiymətləndirilmə metodologiyaları hazırlanaraq təsdiq edilmişdir.

Eləcə də, digər stimullaşdırıcı tədbir kimi əməkdaşların xidməti fəaliyyətinin dövrü mətbuatda müttəmədi olaraq işıqlandırılması təmin edilmiş, ibtidai istintaqın aparılmasına və dövlət ittihamının müdafiəsinə dair örnək hesab oluna biləcək nümunələrdən istifadə edilməklə sosial çarx və maarifləndirici materiallar hazırlanmışdır.

Bundan başqa, əməkdaşların peşə fəaliyyəti ilə əlaqədar əldə etdikləri bilik və təcrübənin paylaşılması məqsədi ilə onların müəllifi olduqları məqalə, metodik vəsait və təhlillərin prokurorluğun nəşrlərində, eləcə də mətbuat səhifələrində dərc edilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılmış, o cümlədən geniş ictimai rezonansa səbəb olan cinayət işləri ilə əlaqədar olaraq onlardan müsahibələrin götürülməsi, ölkədəki kriminogen vəziyyətə dair ekspert qismində rəy və fikirlərinin öyrənilməsi artıq bir ənənə halını almışdır. Bu müsbət tendensiya bir tərəfdən cəmiyyətdə prokurorluq orqanlarına olan etimadı daha da gücləndirirsə, digər tərəfdən əməkdaşlarda özünəinam və özünüifadə hissini aşılamaqla onların peşəkar kadr kimi formalaşmasında xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Kadrların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsində yuxarıda qeyd edilən effektiv vasitələrlə yanaşı, xidməti işində fərqlənən əməkdaşlar barəsində həvəsləndirmə tədbirlərinin tətbiqi də daim diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Eyni zamanda, 2020-ci ilin may ayından etibarən prokurorluq orqanlarında həyata keçirilməsinə başlanan islahatlar kadr siyasətinin təkmilləşdirilməsini də ehtiva etmiş, dövlət qurumunun strukturu daha da təkmilləşdirilərək ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılmış, "İşin Təşkili Qaydaları"nın qüvvəyə minməsi ilə normativ hüquqi baza sistemli hala salınmış, konkret vəzifələrin icrası üçün Ad hoc qurumlar olan Müsabiqə, Attestasiya, İntizam, Etik Davranış və Əmək Məsələləri komissiyaları təsis olunaraq funksiyaları təsbit edilməklə, nöqsan və pozuntuya yol verməsi ehtimal olunan əməkdaşların fəaliyyətinin yoxlanılması zamanı kollegiallıq, ədalətlik, obyektivlik və şəffaflıq prinsipləri tam təmin edilmişdir.

Bu gün əminliklə deyə bilərik ki, prokurorluq orqanlarında aparılan kompleks islahatlar çərçivəsində gənc hüquqşünasların öz potensiallarını realizə edə bilmələri üçün bu qurumda innovativ yeniliklərə əsaslanan tam münbit iş mühiti formalaşdırılmışdır ki, bu da yaxın gələcəkdə yeni rəqəmsal dövrün tələblərinə uyğun kadrların formalaşmasına, elmi-texniki tərəqqinin inkişafına paralel olaraq mürəkkəbləşən cinayətkarlığın bütün təzahürlərinə qarşı daha keyfiyyətli mübarizə tədbirlərinin görülməsinə təkan verəcəkdir.

Beləliklə, prokurorluq orqanlarında kadr siyasəti sahəsində görülmüş işləri ümumiləşdirərək belə qənaətə gələ bilərik ki, gənclərimiz bu siyasətin əsas hərəkətverici qüvvəsi, keçmişin müxtəlif sınaqlardan keçmiş zəngin təcrübəsinin gələcək nəsillərə ötürən layiqli davamçılarıdır. Bu yanaşma isə özlüyündə rəqabətli insan kapitalına hədəflənmiş dövlət siyasətinin məntiqi davamıdır.

Bu gün əminliklə deyə bilərik ki, gənclərimiz bu siyasətin əsas hərəkətverici qüvvəsi, keçmişin müxtəlif sınaqlardan keçmiş zəngin təcrübəsinin gələcək nəsillərə ötürən layiqli davamçılarıdır. Bu yanaşma isə özlüyündə rəqabətli insan kapitalına hədəflənmiş dövlət siyasətinin məntiqi davamıdır.

Heydər Məmmədov,
Azərbaycan Respublikası
Baş prokurorunun müavini
III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri.

Şərqdə ilk dəfə Azərbaycanda ölüm cəzasının ləğvi Ümummilli lider Heydər Əliyev humanizminin təntənəsidir

Şərqdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanda ölüm cəzası ləğv edilmişdir. Bu Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin dövlətçilik ənənələrinin və yüksək humanizminin təntənəsi idi.

Müstəqil Azərbaycanın xilaskarı, yaradıcısı, ulu öndər Heydər Əliyevin hər bir azərbaycanlının həyat amalına çevrilən, bütün dövrlər üçün aktuallığını qoruyan "Mən həmişə fəxr etmişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!" tezisi Onun ömrünün mənasını təşkil etmişdir. Dahi şəxsiyyətin hakimiyyətinin hər iki dövrünə nəzər saldıqda yalnız və yalnız dövlətinə, xalqına bağlılığını, sevgisini görmək mümkündür.

SSRİ-nin Azərbaycanda əsas dayacağı olan Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edilən, Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin xalqımızın düşmənlərindən təmizlənməsi sahəsində çox ciddi addımlar atan və ilk dəfə olaraq xalqımızın layiqli övladlarının fəal surətdə təhlükəsizlik orqanlarında işə cəlb olunmasını təmin edən ilk azərbaycanlı da, məhz ulu öndər Heydər Əliyev olmuşdur.

Bütün dünyada nüfuzlu siyasi xadim kimi tanınan Heydər Əliyev Sovetlər Birliyi kimi super dövlətin rəhbərliyində təmsil olunmaqla öz fitri istedadı və şəxsi nüfuzu ilə orada da kəskin fərqlənmişdi. Heydər Əliyev görkəmli dövlət xadimi və müdrik siyasətçi kimi ən yüksək vəzifəyə çəkilməyə layiq bilinirdi. O, ilk azərbaycanlı idi ki, belə zirvəyə gəlib çıxmış, xalqına möhtəşəm xidmətləri ilə Azərbaycanın güvənc yerinə və bütün türk dünyasının fəxrinə çevrilmişdir.

Heydər Əliyev SSRİ rəhbərliyində olarkən Azərbaycan əleyhinə çirkin niyyətlərin həyata keçirilməsinin qeyri-mümkün olduğunu başa düşən məkrli qüvvələr onu vəzifədən uzaqlaşdırmağa çalışmışlar. Lakin buna baxmayaraq Heydər Əliyev hər zaman xalqımızın yanında olmuşdur.

Xalqımız 20 yanvar faciəsini yaşayarkən ümummilli liderimiz çoxlarının cürət etmədiyi qətiyyət göstərmiş, öz həyatını və ailə üzvlərinin həyatlarını təhlükədə qoyaraq, Moskvada sovetlər birliyi rəhbərliyini ifşa etdi, imperiya siyasəti əleyhinə çıxdı, doğma xalqı ilə

bir yerdə olduğunu bir daha nümayiş etdirdi.

Zəngin dövlətçilik təcrübəsinə malik olan böyük strateq Heydər Əliyev hüquqi dövlətin Azərbaycan modelini ilk milli Konstitusiyayı yaratmaqla gerçəkləşdirdi. Yeni Konstitusiyanın layihəsinin hazırlanması kimi çox ciddi və məsuliyyətli vəzifəni bilavasitə öz

üzərinə götürən dahi öndərimiz bununla bağlı xüsusi yaradılmış Komissiyaya şəxsən rəhbərlik etmişdir.

"Konstitusiya yaratmaq üçün şübhəsiz ki, tarixi keçmişimizə nəzər salmalıyıq, amma eyni zamanda ümumbəşəri dəyərlərdən, dünyanın demokratik dövlətlərinin əldə etdiyi nailiyyətlərdən, təcrübədən istifadə etməliyik, bəhrələnməliyik" – deyən ulu öndər Heydər Əliyev konstitusiyaçı alim kimi bu sahədə bütün problemləri öyrənərək və görkəmli filosofların elmi irsinə mükəmməl yiyələnərək Azərbaycan Respublikasının ilk milli Konstitusiyasını yaratdı.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Heydər Əliyev kimi dünya şöhrətli dahi şəxsiyyəti yetirməklə Azərbaycan xalqı özü də bir ilkə imza atmışdır. Azərbaycan tarixinə ötəri nəzər salsaq bu ilklərin onlarla nümunəsini görürük. Məsələn, Şərqdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanda ölüm cəzası ləğv edildiyi kimi, ilk Demokratik Respublika da Azərbaycanda qurulmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dönəmindəki şəərəfli ilklərdən biri də bütün təbəqələrdən olan qadınlara seçki hüququnun verilməsi idi. Məlumat üçün xatırladaq ki, hazırda hələ də bəzi ölkələrdə qadınlar ya qismən, ya da tamamilə seçki hüququndan məhrum edilmiş durumdadırlar. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1918-ci ildə qəbul etdiyi İstiqlal Bəyannaməsi ilə bərabər-hüquqluluq prinsipinin, seçmək və seçilmək hüququnun təsbiti ilə yanaşı, həm də Şərqdə ilk dəfə qadına səsvermə imkanı vermiş oldu. Müqayisə üçün xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, ABŞ-da qadınlara ilk dəfə 1920-ci ildə seçmək hüququ verilib. İndi Avropanın qabaqcıl ölkələrindən sayılan Fransada qadınların səsvermə hüququ yalnız 1944-cü ildə, İsveçrədə isə 1971-ci ildə qəbul edilib.

Azərbaycanın elm tarixində xüsusi yer tutan, filologiya elmləri doktoru, professor Aida xanım İmanqu-

liyeva şərqdə ilk şərqşünas və ilk ərəbşünas qadın kimi tarixə düşmüşdür. Görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Şəfiqə Axundova “Gəlin qayası” operası ilə Şərqdə ilk opera yazan qadın bəstəkar kimi tarixə düşmüşdür.

XX əsr Azərbaycan musiqisinin inkişafında misilsiz xidmətləri olan dahi Üzeyir Hacıbəyov bəstəkar, alim, yazıçı, publisist, ictimai və siyasi xadim kimi çoxşaxəli fəaliyyəti ilə yanaşı, həm də Şərqdə ilk operanın banisi kimi məşhurlaşmışdı.

Böyük bəstəkarın fədakar əməyi sayəsində 1908-ci il Milli opera sənətimizin tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Həmin ildə “Leyli və Məcnun” operası tamaşaya qoyuldu. Beləliklə də, Azərbaycan Şərqin ilk opera məkanı oldu. Operanın ilk dirijoru Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, rejissoru Hüseyn Ərəblinski olmuş, Məcnun rolunda Hüseynqulu Sarabski çıxış etmişlər. İlk tamaşa 1908-ci il yanvarın 12-də Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyevin tikdirdiyi teatr binasında olmuşdur.

Bu gün də qoca Şərqin opera tarixinin sələfinin məhız Azərbaycan olmasını qürur hissi ilə xatırlayırıq. Bu şəərəfli salnamədə öz adını pozulmaz hərflərlə nəqş etdirən Üzeyir Hacıbəyovun o vaxt cəmi 22 yaşı var idi.

Eyni zamanda ilk Bakı Qızlar Məktəbi, ilk diplomat qadın, ilk peşəkar teatr, ilk Konservatoriya Şərqdə Azərbaycanda mövcud olmuşdur.

Müsəlman Şərqində ilk Avropa tipli ali təhsil ocağı Azərbaycanda yaradılmışdır. Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin Parlamentinin 1 sentyabr 1919-cu il tarixli iclasında Bakıda universitetin təsis edilməsi haqqında qərarı qəbul edilmiş, Avropa və Asiyanın qovşağında yeni bir ali təhsil ocağı yaradılmışdır. Bu universitetin dünya şöhrətli məzunu Ulu Öndər Heydər Əliyev Bakı Dövlət Universitetini Azərbaycan Xalqının milli sərvəti adlandırmışdır.

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 18 iyun tarixinin ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi təsis edilməsi də təsadüfi deyil. Belə ki, ulu öndər Heydər Əliyev 1998-ci il 18 iyun tarixində Şərqdə ilk dəfə olaraq, “İnsan hüquqları müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı”nı təsdiq etmiş və insan hüquqlarının təmin olunması dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən olunmuşdur.

Qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycan postsovet məkanında qətimkan tədbiri kimi həbsin seçilməsi səlahiyyətini məhkəməyə verən və bununla da “Habeas Corpus” prinsipini tətbiq edən ilk dövlətlərdən oldu (“İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyanın 5-ci maddəsinin 4-cü bəndi habeas corpus (tutulmuş şəxsin məhkəməyə gətirilməsinə sərəncam verən) müddəasını nəzərdə tutur. O, həbs olunmuş şəxslərə məhkəmə tərəfindən həbslərinin qanuniliyinə baxılmasını tələb etmək hüququ

verir.) Bu islahatın fəlsəfəsi ondan ibarət idi ki, insanın ən mühüm hüquqlarını məhdudlaşdıran tədbirlər cinayət təqibi orqanı tərəfindən deyil, müstəqil məhkəmə tərəfindən seçilsin, həbsə məruz qalan şəxsin hüquqlarının real müdafiəsi, eyni zamanda həmin sahədə cinayət təqibi orqanının fəaliyyətinə məhkəmə nəzarəti təmin olunsun. Bunun davamı olaraq, insan hüquq və azadlıqlarını qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada məhdudlaşdıran digər qərarların qəbulu da məhkəmələrin səlahiyyətinə aid edildi, məhkəmə üzərində hər hansı, o cümlədən prokuror nəzarəti ləğv olunaraq, əksinə demokratik məhkəmə nəzarəti institutu formalaşdırıldı. Bütün bunlar məhkəmə-hüquq islahatının Heydər Əliyev konsepsiyasının əsasını təşkil etməklə bu sahədə aparılan islahatların mühüm nailiyyətlərindəndir.

Şərqdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanda ölüm cəzasının ləğv edilməsi təkə tarixi-hüquqi hadisə olmayıb, eyni zamanda Azərbaycanda dövlət müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi sahəsində inamlı addım idi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasət nəticəsində bu hüquqlar gündəlik həyatımızda öz real təminatını almaqla yanaşı, həm də hüquqi normativ sənədlərdə öz əksini tapmışdır. Heydər Əliyev insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasını ali vəzifə kimi qarşıya qoymuşdu və bunu prioritet prinsip hesab edirdi. Hətta bu sahədə riskli və prinsipial addımlar atmaqdan da çəkinmirdi. 1993-cü ildən ölüm hökmü cəzası üzərində moratorium qoyulması, 1998-ci ildə isə bu cəzanın tamamilə ləğv edilməsi bunun bariz nümunəsi idi.

Düz 24 il əvvəl, yəni 1998-ci ilin fevral ayının 3-də Ümummilli lider Heydər Əliyev Şərqdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanda ölüm cəzasının ləğv edilməsi barədə Milli Məclisə qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında müraciət etmişdir.

Müraciətdə göstərilirdi ki, 1992-ci ildə müstəqillik və demokratiya şüarları ilə hakimiyyətə gələn AXC-Müsavat liderləri totalitar rejimlərə xas olan antihu-

manist, qeyri-insani qanunların icrasını davam etdirildilər. Bununla da onlar əhalidə qorxu, vahimə hissi, müstəqil dövlətin gələcəyinə inamsızlıq əhval-ruhiyyəsi yaratmağa can atırdılar. Müstəqilliyin qorunması, ərazi bütövlüyünün bərpası, dövlət təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və ordu quruculuğu üçün təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi zəruri olduğu halda ölüm hökmlərinin icrası vacib ümumdövlət tədbiri kimi ortaya atılmışdı.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini cəmi bir aya yaxın müddətdə həyata keçirmiş Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri İsa Qəmbərov 1992-ci il iyunun 16-da 7 nəfərin bağışlanma haqqında vəsatətlərini, əslində buna səlahiyyəti olmadığı halda rədd etmiş və bu barədə müvafiq fərmanlar imzalamışdır. Belə ki, 1992-ci il iyunun 7-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikası prezidenti seçkiləri nəticəsində Əbülfəz Əliyevin Azərbaycan Respublikasının prezidenti seçilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı 1992-ci il iyunun 13-də qəbul edilmiş və seçkilərin nəticələri rəsmən elan olunmuşdu. O zaman qüvvədə olmuş "Azərbaycan Respublikası prezidenti seçkiləri haqqında" 1991-ci il 26 iyun tarixli Azərbaycan Respublikası Qanununun 18-ci maddəsinə əsasən seçkilərin nəticələrinin rəsmən elan olunduğu gündən Əbülfəz Əliyev Azərbaycan Respublikasının prezidenti vəzifəsinə başlamış hesab edilirdi.

Beləliklə, Əbülfəz Əliyev Azərbaycan Respublikasının prezidenti vəzifəsinin icrasına başlamış olduğu halda onun əfv etmə səlahiyyətlərini qanunsuz olaraq İsa Qəmbərov həyata keçirmişdir. Bundan əlavə, İsa Qəmbərov həmin fərmanları imzalayarkən əfv məsələlərinə baxılması qaydaları pozulmuş, o dövrdə Azərbaycan Respublikasının prezidenti yanında bağışlama məsələləri komissiyası fəaliyyət göstərməmişdir. Bu komissiya yalnız 1992-ci il iyulun 12-də yenidən təşkil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının sabiq prezidenti Əbülfəz Əliyev isə 1993-cü il yanvarın 5-də ölüm cəzasına məhkum olunmuş 2 şəxsin vəsatətlərinin rədd edilməsinə dair fərman imzalamışdır. Bundan sonra Əbülfəz Əliyev həmin şəxslərdən birinin barəsində hökmün qanuniliyinin yoxlanılmasını Azərbaycan Respublikasının prokurorluğuna tapşıraraq, lakin yoxlama başa çatdırılmadan ölüm hökmü icra edilmişdir. İnsan həyatına belə laqeyd münasibət vaxtilə cəmiyyətimizdə hökm sürən hərc-mərcliyin və özbaşınalığın nəticəsidir. Bu isə öz növbəsində insan hüquqlarının və azadlıqlarının kütləvi surətdə pozulmasına gətirib çıxarmışdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin müraciətində daha sonra göstərilirdi ki, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi ölkəmizdə insanların dinc, təhlükəsiz yaşamasına, qanunun aliliyinin bərqərar edilməsinə zəmin yaratmışdır. Digər tərəfdən, hüquq

islahatlarının aparılması, cinayət qanunvericiliyinin humanistləşdirilməsi, insan hüquqlarının və azadlıqlarının qorunması istiqamətində bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ölüm cəzasının icrasına 1993-cü ilin iyun ayından faktiki moratorium qoyulmuşdur. Hətta vətən və xalq qarşısında ən ağır cinayətlər törədən, o zamankı hakimiyyətsizlikdən istifadə edib torpaqlarımızı düşməmə təslim etdirən Rəhim Qaziyev, ölkəmizi parçalamaq niyyətində olan separatçı Ələkrəm Hübətov, təxribat və terror aktları törədən Elçin Əmiraslanov, dövlət çevrilişi cəhdlərinin təşkilatçıları Surət Hüseynovun və Cavadov qardaşlarının əlaltıları və qanunsuz silahlı dəstələrin azğınlaşmış üzvləri, Tarix Quliyev və bu kimi qatillər, təhlükəli cinilər barəsində ölüm hökmləri icra olunmamışdır.

Milli Məclis Ümummilli lider Heydər Əliyevin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında verdiyi 3 fevral 1998-ci il tarixli müraciətini dəstəkləyərək, 1998-ci il fevralın 10-da bu tarixi qərarı qəbul etmişdir.

Beləliklə, ölüm cəzasının ləğvi ilə Azərbaycanın adı Şərqdə ilk olaraq bu cəzanı ləğv edən ölkə kimi tarixə düşdü. Ulu öndər ölüm cəzasını ləğv etməklə bəşəri humanizmə və beynəlxalq hüquq normalarına sadiqliyini bir daha nümayiş etdirdi.

Şərq aləmində ilk dəfə olaraq, ölüm cəzasının Azərbaycanda ləğvi ölkəmizin dünyəvi, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yolu ilə inamla irəlilədiyini, demokratik prinsiplərin inkişafına xüsusi önəm verildiyini bir daha təsdiqləmişdir. Ölüm cəzasının ləğvi tarixi hadisə olmaqla bərabər, cinayət-hüquq siyasətinin humanistləşdirilməsi sahəsində atılan qətiyyətli addım olmuşdur.

1995–2003-cü illər ərzində ulu öndərin imzaladığı 32 əfv fərmanı ilə 3 mindən artıq məhkumun azadlığa buraxılması da bunun bariz ifadəsi idi. Həmin dövrdə görkəmli dövlət xadiminin təşəbbüsü ilə Milli Məclisin qəbul etdiyi 7 amnistiya qərarının 60 mindən artıq şəxsə şamil olunması da ümummilli liderin insan taleyinə həssas münasibətindən, humanizmə dərin bağlılığından irəli gəlirdi.

Dahi öndərin siyasi kursunu uğurla həyata keçirən, onun hüquqi-insanpərvər ənənələrini ləyaqətlə davam etdirən Qalib ordumuzun müzəffər ali baş komandanı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənabları əfv etmə institutunun çevik və işlək mexanizmlər əsasında səmərəli fəaliyyət göstərməsini daim diqqətdə saxlayır. Dövlətimizin başçısı ötən müddətdə imzaladığı 35 əfv fərman və sərəncamı, çoxsaylı amnistiya aktı on minlərlə insana sevinc yaşatmış, onları sağlam, səmərəli həyata qayıtmağa sövq etmişdir.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev cənabları prezidentlik fəaliyyətində hər zaman humanizm prinsiplərinə sadiqlik nümayiş etdirmiş, yürütdüyü mütərəqqi siyasətdə insan amilinə prioritet istiqamət

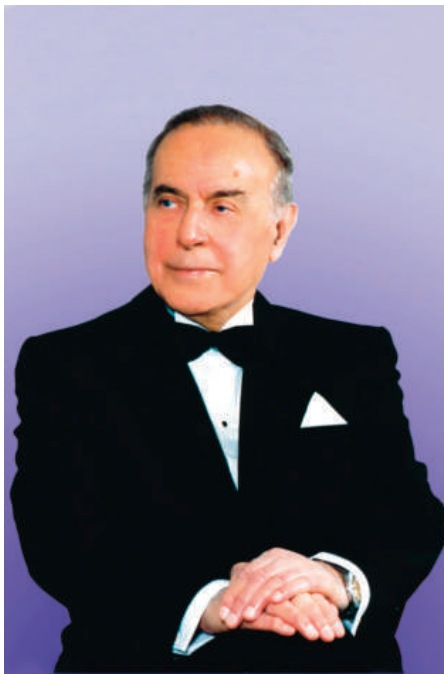

kimi yanaşmışdır. Ölkə rəhbəri çətin günlərdə vətəndaşların yanında olmaqla, onlara kömək etməklə, problemləri aradan qaldırmaqla bunu sübuta yetirmişdi.

"Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 2019-cu il 3 aprel tarixli Fərmanda da dövlət başçısının humanist siyasətinin təzahürü olaraq cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılmasına dair tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılmış, bununla əlaqədar qabaqcıl beynəlxalq təcrübə öyrənilməklə Cinayət, Cinayət-Prosessual, İnzibati Xətalər və Cəzaların icrası məcəllələrinə əsaslı dəyişikliklərin edilməsi, o cümlədən bir çox əməllərin dekriminallaşdırılması, alternativ cəzalardan daha geniş istifadə olunması və yeni mütərəqqi hüquq institutlarının tətbiqi məsələləri ilə bağlı hazırlanmış qanun layihələri Milli Məclisə təqdim olunmuş və dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü əsasında 01.05.2020-ci il tarixli Qanunla Cinayət Məcəlləsinə mühüm dəyişikliklər edilmişdir.

Dəyişikliklərə əsasən 35 əməl tamamilə və ya cinayət əməlinə görə məsuliyyət yaradan hədd artırılmaqla dekriminallaşdırılmış, bəzi cinayətlərə görə zərərçəkmiş şəxslə barışma və ziyanın ödənilməsi şərti ilə cinayət məsuliyyətindən azad etmə müəyyən olunmuş, azadlıqdan məhrum etmə cəzasının tətbiqi hallarının azaldılması məqsədilə 30 maddənin sanksiyasına alternativ cəzalar, o cümlədən cərimə, islah işləri və azadlığın məhdudlaşdırılması cəzaları daxil edilmiş, hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlərə görə cəzalar yüngülləşdirilmişdir.

Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il aprelin 6-da imzaladığı "Məhkum edilmiş bir sıra şəxslərin əfv olunması haqqında" sərəncamı da bunun bariz ifadəsidir. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin adı çəkilən sərəncamı dünyada koronavirus (COVID-19) infeksiyasının yayılması ilə əlaqədar yaşına və səhhətinə görə xüsusi qayğıya ehtiyac duyan yaşı 65-dən yuxarı olan məhkumların və onların ailə üzvlərinin ona ünvanlanmış əfv haqqında müraciətlərinə əsaslanırdı. Buna görə də əfv haqqında sözügedən sərəncamla məhkumların sağlamlıq vəziyyəti, cəza çəkdiqləri müddətdə davranışları nəzərə alınmaqla, 176 məhkum əfv edildi, 165 kişi və 11 qadın cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad olunmuşdu. Çoxsaylı ailənin hədsiz sevincinə səbəb olan bu əfvetmə aktı cəmiyyətdə dövlətimizin başçısının insan amilinə

verdiyi yüksək qiymət kimi dəyərləndirildi.

İnsan amilinə dəyər baxımından atılan bütün bu müstəsna əhəmiyyətli addımlar onu da göstərir ki, Azərbaycan dövlətində hüquqi islahatlar da zamanın tələbinə uyğun olaraq təkmilləşdirilir.

Qələbəmizin bir ili münasibəti ilə 8 Noyabr - Zəfər Günü tarixinə həsr olunan amnistiya aktı da həyata keçirilən humanizm siyasətinin uğurlu davamıdır. Amnistiya 5800 məhkuma, probasiya üzrə isə 8800 nəfərə şamil edilib. Bu, indiyə qədər qəbul olunmuş amnistiyalar sırasında öz əhatə dairəsinə görə ən geniş qərardir. Amnistiya aktına əsasən cəzadan azad edilmiş şəxslər müasir Azərbaycan dövlətinin layiqli vətəndaşı

olacaq, qanunlara hörmət ruhunda davranaraq Vətənə və xalqa sədaqətlə xidmət edəcəklər.

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı Zəfəri xalqımızın özünə inamını, güvənini daha da artırmış, eyni zamanda Azərbaycan dövlətçiliyini daha da gücləndirmişdir. Bu cür qürurlu bir mərhələdə Prezident İlham Əliyevin amnistiya elan etməsi Zəfər bayramı ərəfəsində xalqa böyük hədiyyə kimi dəyərləndirilir.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva hələ 2007-ci ildə Heydər Əliyevin humanist siyasətinə sədaqət nümayiş etdirərək, ulu öndərin anadan olmasının 84 illiyi münasibətilə xatirəsinə ehtiramın ifadəsi olaraq amnistiya elan edilməsi barədə parlament qarşısında təşəbbüs qaldırmış və konkret qərar layihəsini təqdim etmişdi. Bundan sonra, Azərbaycan Milli Məclisinin 2009-cu ilin mart ayında Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə qəbul etdiyi "Novruz bayramı münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" qərarı, 2013-cü il mayın 7-də "Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 90 illik yubileyi münasibətilə amnistiya elan edilməsi haqqında" qərarı və onlarca digər qərarların qəbul edilməsi də Heydər Əliyevin humanizm prinsiplərinin davam etdirilməsinin növbəti bariz nümunəsi idi.

Seyfulla Aslanov,
"Azərbaycan Respublikası Prokurorluq orqanlarının veteran və pensiyaya çıxmış işçiləri" İctimai Birliyinin sədri.

Ağ ölüm – qara fəsad

İnsan bu dünyaya yaşay-yib-yaratmaq, həyatda bir iz qoymaq və Allahın mərhəmətini qazanmaq üçün gəlir. Bu zaman hər kəsin qarşısında bir ömür yolu açılır. Bu yol maneələrlə və gözəlliklərlə zəngindir. Ömür yolundakı seçimlər isə əsasən insanların öz üzərinə düşür. Hər kəs çalışır ki, maneələri dəf etsin, çirkablara bulaşmasın və həyatı gözəl, mənalı yaşasın. Amma bu gün dünyada həyatını öz əlləri və başqasının təkidi ilə məhv edənlər, ətrafdakı adamlara, özlərinə ağır yük olanlar da var. Onların əksəriyyəti də sağalmaz xəstəliyə tutulmuş, "ağ ölüm" bəlasının cənginə düşmüş narkomanlardır. Bu bəla təkəcə onların özlərinə deyil, dövlətə, ailəyə, ümumilikdə, cəmiyyətə ağır zərbə vurur. Çünki bir insan bir ailənin, bir ailə bir dövlətin, dövlət isə cəmiyyətin dayaqdır. Bu dayaq sınırsa, özündən başqalarına da dərd gətirər.

Bəşəriyyət yaranandan insan övladı çox çətin sınaqlardan keçib. Təbiətin ağır fəlakətlərini, milyonlarla insanın ömrünə cəmi bir neçə günün içində son qoyan

NARKOTİK MADDƏLƏRİN İSTİFADƏSİ HAQQINDA ƏN ERKƏN XATIRLATMALAR

Narkotik preparatların istifadə tarixi Şumer sivilizasiyasına gedib çıxır. Eramızdan 5 min il əvvəl məhz o dövrün qazıntılarında "gil" adlandırılan tiryəkin hazırlanması və istifadəsi haqqında ilk yazılı qeydlər tapılmışdır ki, bu da

hərfi mənada "sevinc" deməkdir. Daş dövrünün insanları tiryək, həşiş, kokain kimi narkotikləri tanıyır və bu narkotiklərdən dini ayinləri icra edərkən və döyüşlərə hazırlıq zamanı şüurun dəyişdirilməsi üçün istifadə edirdilər.

Şüurunu dəyişdirən maddələr kimi narkotiklər həm qədim yunanlar, həm də qədim romalılar tərəfindən tanınırdı, bundan başqa, yunan mədəniyyəti xaşxaş başlarının qurudulmuş şirəsindən hazırlanan preparata – "opos" ("Opium") sözü adını vermişdir ki, bu da yunan dilindən tərcümədə "şirə" deməkdir. Eyni zamanda çətinə də antik dünyada yaxşı tanınmışdır. Bu Homer "Odissey" əsərində də xatırlanırdı.

Narkomaniya terminin yaranma tarixi də bu qədimliyi təsdiq edir. Belə ki, bu termin yunan sözü olub narke – donub qalma, yuxu, mania isə – dəlilik, ehtiras və meyl mənasını verir.

yoluxucu xəstəlikləri, müharibə acılarını yaşamaqlı olub. İndi də zaman-zaman bu bəlalara yaşamaqdadır. Əlbəttə, qeyd etdiklərimizin hər biri ağır bir sınaq, fəlakətdir. Amma bu bəlalara da insan üçün narkomaniya qədər qorxunc fəlakət deyil. Çünki bu sınaqlar insanın iradəsindən kənarında baş verir. Onları kimsə könüllü seçmir.

Təbii fəlakətlərin də, epidemiyaların da, müharibələrin də səbəbləri, nəticələri aradan qalxanda ondan sağ çıxanların yenə adi həyatına dönməsinə ümid böyükdür. Bu sınaqlardan çıxan insanlar mənəvi baxımdan daha da güclənmiş olur. Həyatın növbəti daha yüngül sınaqları onları əvvəlki qədər sarsıda bilmir. Problem ondan ibarətdir ki, narkomaniya insanın şüurlu seçimidir. Deməli, insan bilə-bilə özünü "ağ ölüm"ün ağıuşuna atır. Hazırda "ağ ölüm"ün qorxusu o həddə çatıb ki, bütün bəşəriyyəti düşündürür və rahatsız edir. Ona görə də narkomaniya ən ağırlı global problemlər sırasındadır. Əbəs yerə ona XXI əsrin bəlası demirlər.

Qədim Misir səlnamələrində narkotikdən istifadəyə dair təsvirlər.

Qədim Misirlilər uşaqlarının sakitləşdirilməsində tiryəkdən istifadə edirdilər.

Narkotiklər demək olar ki, bütün dünya sivilizasiyalarında çoxdan məlumdur. Buraya Qədim Misirdə, Babilə, Qədim Yunanıstanda, Qədim Romada, Asteklərdə, İnkələrdə, Qədim Hindıstanda, Çində və hətta Uzaq Şimal xalqları aid etmək olar. Hələ qədim dövrlərdən müxtəlif dərəcədə narkotik xüsusiyyətləri olan maddələr, bir qayda olaraq, təbii formada istehlak edilmişdir.

Qərbi Almaniyada Trir qalasının komendantı olan Roma sərkərdəsi Plininin qeydləri maraqlı tarixi sübut hesab edilə bilər. Romaya yazdığı məktubunda o, əsgərlərin acı yovşan – "absintum"un bişirilməsindən istifadədən sonra onların sərsəm kimi getmələrindən şikayət edirdi. Çox güman ki, burada söhbət 19-cu əsrin Fransasında son dərəcə dəbdə olan "Absinthe" içkisinin ən qədim prototipindən gedirdi.

XIX əsrin sonlarında Çində əhalinin üçdə birindən çoxu tiryək istifadə edirdi. Bu, 1840-cı ildə Çin iqtisadiyyatının tənəzzülə uğraması, dövlət idarəçiliyinin zəifləməsinə səbəb olmuşdur. 1914-cü ildə isə Çində narkomanların sayı 10 milyon nəfəri ötmüşdür. ABŞ-da isə tiryəkdən hərbi-tibb məqsədləri üçün geniş istifadə olunması onunla nəticələnmişdir ki, onun əsgərlərə verilməsinin dayandırılması zamanı onlarda ağır patoloji şərait yaratmış sonradan bu hal Abstinent sindromu kimi qiymətləndirilmişdir. Hökumətin hesabatına əsasən, 1912-ci ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında kokain və heroin istehlakı nəticəsində 5000 nəfərdən çox insan dünyasını dəyişib ki, bu da belə narkotik vasitələrin sərbəst istifadəsi ilə bağlı olmuşdur. Böyük Britaniyada baqqal dükanlarında ucuz opiy satılırdı və 1868-ci ilə qədər sərbəst istifadə olunurdu.

XIX əsrin ortalarında narkomaniya tarixinin yeni bir dəhşətli mərhələsi narkotik vasitələrin müasir üsulla – venadaxilinə yeridilməsi ilə başlanmışdır. Beləliklə, leksikona "narkotik", "narkotik vasitələr" terminləri daxil olmuşdur.

Ötən dövrlər narkotiklərin çox hissəsi bitkilərdən əldə edilirdi. Bitkilər yetişdirildikdən sonra emal yolu ilə narkotiklərə, məsələn tiryəkə və marixuanaya çevrilirdi. İllər boyunca bu "yarımfabrikatlar" başqa narkotiklərə, məsələn, heroin və kokain kimi narkotiklərə çevrilirdi. XX əsrdə məlum oldu ki, narkotikləri kimyəvi üsulla da sintezləşdirmək olar. Belə narkotiklərə sintetik narkotiklər deyirlər. Həmin qrupa amfetamin, ekstazi, LSD və sair narkotiklər daxildir.

Yaşadığımız dönmənin ən qorxulu kabusu

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının hesablamalarına görə, hazırda dünyada 275 milyona yaxın insan narkomaniyadan əziyyət çəkir. 36 milyon insan isə narkomanıyanın törətdiyi fəsadlardan əziyyət çəkir. Onlardan 13 milyonu narkotikdən asılı olan insanlardır. Bu siyahıya əsasən ağır sintetik maddələrdən istifadə edən insanlar daxildir. Onların da yarısı gənclərdir. Təkcə 2019-cu ildə narkotiklərdən istifadə edən 494

min insan bu səbəbdən səhhətində yaranan xəstəliklərdən dünyasını dəyişib. Aparılan araşdırmalardan aydın olub ki, bütün dünyada 11 milyon insan ineksiyali narkotiklərdən istifadə edir ki, onların da yarısına qədəri hepatit C xəstəliyi ilə yaşayır. Bu faktlar Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsinin (UNODC) təqdim etdiyi "Narkotiklər haqqında ümumdünya hesabatı-2021" məruzəsində açıqlanır.

Adını çəkdiyimiz sənəddə qeyd edilir ki, narkotikdən istifadə edənlərin sayı 2010-cu illə müqayisədə 22 faiz artıb. Demografik dəyişikliyə əsaslanan proqnoza görə, 2030-cu ilə qədər narkotik istifadəçilərinin sayı bütün dünyada daha 11 faiz artacaq.

Əfsuslar olsun ki, Azərbaycanda da narkomaniya bəlasına mübtəla olanların sayı getdikcə artmaqdadır. Hesablamalar həyəcan təbili çalır. Müvafiq orqanların verdiyi rəsmi statistik məlumatlara görə hazırda Azərbaycanda 33 min 788 narkotikdən asılı olan insan var. Bu orta səviyyəli bir şəhərin əhalisinin sayına bərabərdir. Əgər qeydiyyatdan yayınanları da bura əlavə edə bilsəydik bunun 10 milyonluq əhalisi olan bir ölkə üçün nə qədər böyük problem olduğunu daha aydın görərdik.

Ən qorxulu məqam ondan ibarətdir ki, mütəxəssislərin haqlı olaraq XXI əsrin bəlası adlandırdığı narkomaniya bütün dünyada daha böyük sürətlə yayılmaqda davam edir. Əgər əvvəllər hər ölkədə çox az sayda insanlar təbii narkotik vasitələrdən istifadə edib uzun müddət yaşaya bilirdilərsə, indi narkomaniya daha kütləvi hal alıb. Bunun bir səbəbi də asan əldə olunan və populyarlaşan böyük sayda sintetik narkotik maddələrin geniş yayılmasıdır. Gənclər arasında sürətlə yayılmaqda olan bu bəla, son vaxtlar bəşəriyyətin ən qiymətli dəyəri olan uşaqların və yeniyetmələrin həyatı üçün böyük təhlükəyə çevrilməkdədir. Narkotikə aludəçilik gənclərin özü, onların ailəsi və cəmiyyət üçün əksər hallarda faciəyə çevrilir.

Bəzən insanın narkomana çevrilməsini onun iradəsinin zəifliyi ilə izah edirlər. Bu, müəyyən mənada doğru

yanaşma olsa da, heç də narkomaniyanı doğuran tək səbəb deyil. Burada narkotikə təhrik edən müəyyən qüvvələr və vasitələr mövcuddur. Narkotik vasitələrdən istifadə edənlərin yaş və cins müxtəlifliyi, ağ ölümün getdikcə daha çox insanı əhatə etməsi isə problemi doğuran səbəblərin daha mürəkkəb və çoxsaylı olduğunu göstərir. Hazırda narkomaniyanın gəncləşməsi məsələsi daha da narahatedici faktordur. Yəni narkomaniyanın yayılması, istifadəsi üçün bəzən yetkinlik yaşına çatmayan uşaqlardan da istifadə olunur. Bu isə problemin nə qədər təhlükəli olduğundan xəbər verir.

Aparılan araşdırmalar ümumən bütün dünyada narkotik aludəçilərinin təxminən 90 faizinin bu vasitədən ilk dəfə 18 yaşına qədərki yaş dövründə istifadə etdiklərini üzə çıxarır.

Dəhşətli hal odur ki, son illərdə bu bəlaya uşaqların yoluxdurulması meyilləri də artıb. Narkotik maddə alverçiləri uşaqların sadələvh maraqlarından istifadə edərək onları asanlıqla öz girovlarına çevirə bilirlər.

Şüurlu varlıq olaraq biz öz hisslərimiz, düşüncələrimiz, ovqatımız ilə yaşayırıq. Narkotiklər isə insanın hiss və düşüncələrini, əhvali-ruhiyyəsini dəyişir. Elə birinci istifadədən mərkəzi sinir sistemində spesifik təsir göstərir. Tez bir zamanda asılılıq yaratmağa başlayır. Yaratdığı psixoloji və fiziki asılılıqla insanı insanlıqdan çıxarır. Narkotik vasitələrə aludə olandan sonra ondan əl çəkmək ona görə çətin ki, narkotiklərin qəbulunun dayandırılması, yaxud dozanın azaldılması fiziki və psixi pozuntulara gətirir. Elmi dildə buna "Abstinent sindromu", narkomanların öz jarqonunda isə "lomka" deyirlər. Narkotikə öyrəşmiş orqanizmdə bu pozuntu zamanı dəhşətli ağır hissləri yaranır. Ona görə də pozuntuların baş verməməsi üçün orqanizmin narkotik vasitəyə olan ehtiyacı anında təmin edilir. Qəbul edilən doza da müntəzəm olaraq artırılır. Mütəxəssislərin izahına görə, insanın bu pozuntu zamanı yaranan ağır hisslərindən azad olmaq arzusu o dərəcədə güclü olur ki, narkotik əldə etmək xatirinə insan yalana, oğurluğa, hətta adam öldürməyə də əl atır. Ona görə narkomanlar arasında cinayətkarlığa meylin böyük olması təsadüfi deyil. Belə ki, narkotiklərdən müntəzəm istifadə nəticəsində psixi xəstəliklərə düşərək olan, bir çox hallarda tufeyli həyat sürən belə şəxslər bəzən qeyri-iradi şəkildə ictimai təhlükəli əməllərə əl atırlar və ya intiharla nəticələnən hallar baş verir. Buna görə də narkomaniya kriminogen amildir. Bu barədə çoxsaylı faktlar mövcuddur. Mütəxəssis rəylərinə görə, bütövlükdə narkotizmle cinayətkarlıq arasında qarşılıqlı əlaqə və bilavasitə asılılıq mövcuddur. Qiyməti çox baha olan narkotiklərdən asılı vəziyyətə düşmüş narkoman bu maddələri almaq üçün vəsait əldə etməkdən ötrü hər cür cinayət törətməyə hazır olur. Narkotik vasitələrin qəbuluna ehtiyac gücləndikcə onun davranışının kriminal səbəbi də artır. Narkomanın eqoizmi, onun bütün niyyət və hərəkətləri

nə yolla olursa-olsun yeni narkotik doza əldə etməyə yönəlir. Onu hüquqazidd hərəkətlərə sövq edir. Bu halda narkomaniyanın xüsusi təhlükəliliyi onun tək-cə şəxsiyyəti məhv etməsi ilə məhdudlaşmır. Narkotik asılılığı olan şəxs cinayətkarlığa meyli ilə yaxın ətrafı təhdiddə saxlamağa, ümumən, cəmiyyət üçün təhlükə törətməyə başlayır.

Narkomaniyanın bəlaları yalnız bunlardan ibarət deyil. "Ağ ölüm" cəmiyyətimizin təməl sütunlarından olan ailəni dağıdıb məhv edir. İnsanda yaratdığı cürbəcür xəstəliklərlə fiziki qüsurlu övladların dünyaya gəlməsinə yol açır. Beləliklə, cəmiyyətin gələcəyini, fiziki və mənəvi sağlamlığını məhv etməyə başlayır. Əfsuslar olsun ki, son illər qadınlar arasında da narkotik maddələrdən istifadə meyilləri artıb. Bir qadının narkomaniyaya mübtəla olması dünyanın ən müqəddəs dəyərlərindən olan Ana adına ən böyük zərbədir. Həyat mənbəyinin bilə-bilə məhvə məhkum edilməsidir.

Narkomanlar QİÇS, HIV kimi ağır yoluxucu xəstəliklərin yayılması üçün əsas risk qruplarındanırlar. Bildiyimiz kimi ən qorxulu xəstəliklər orqanizmə məhz qan vasitəsilə daxil olur. Bir çox narkotik maddələr isə birbaşa venaya qəbul edilir. Narkotik aludəçiləri çox zaman heç bir tibbi-sanitar normaları gözləmədən eyni şprisdən qrup halında istifadə edirlər. Beləliklə, ağır xəstəliklərə yoluxma və yeni qurbanların da yoluxdurulması qaçılmaz olur.

Narkotik aludəçiliyi orqanizmin zəifləməsi, bədənin arıqlaması, fiziki gücün aşağı düşməsi ilə nəticələnir. Orqanizmin zəhərlənməsi tədricən daxili orqanların, o

cümlədən qaraciyər və böyrəyin zəhərlənməsinə gətirib çıxarır. Ona görə də narkomanlar arasında ən geniş yayılmış xəstəliklərdən biri qaraciyər iltihabına səbəb olan "Hepatit B"dir.

Narkotika insanlarda mərkəzi sinir sisteminin təsir gücünü artıran bir dərmandır. Onu qəbul edənlər ən çoxu bir saat, yaxud saat yarım özlərini normal insan kimi hiss edə bilirlər. Çox keçmir ki, öləziyən bədənin çəkisi sanki get-gedə "azalır", fiziki qüvvə tükənir, ayaqlar hərəkət gücünü itirir, huş qeybə çəkilir, beyin öz fəaliyyəti ilə vidalaşır və həmin şəxs normal insan düşüncəsindən məhrum olur. Bədəndə elə orqanlar

var ki, onlar insanları hər cür yoluxucu xəstəliklərdən qoruyur, daha dəqiq desək, bir növ "cangüdən" rolunu oynayırlar. Narkotik maddə qəbul edən insanlar özləri də bilmədən həmin orqanları iflasa uğratdıqlarından yoluxucu xəstəlik onların iç dünyasına asanlıqla daxil olur. Narkotik maddələrin çoxu qana şprislə ötürüldüyündən və narkoman qrupları daxilində eyni iynədən istifadə edildiyindən onların müxtəlif xəstəliklərə yoluxma halları daha asanlıqla baş verir. Narkotikanın ən çox yayılmış növləri xaş-xaş, kokain, nəşə, metazon, tiryək, mariyuana və heroindir. Ən gec saat yarımdan sonra tədricən öz təsirini göstərməyə başlayan bu narkotik maddələri bir-iki dəfə qəbul etdikdən sonra

insan onlara öyrəşir, vaxtı çatanda qəbul etmədikdə bədəndə dəhşətli ağrılar başlayır. Hətta bəziləri narkotik maddə tapa bilmədiklərindən, ağrılara dözməyib özlərinə qəsd etmək məcburiyyətində qalırlar.

NARKOTRAFİKDƏ ERMƏNİ İZİ

Ümumdünya təşkilatlarının apardığı araşdırmalara görə bu gün dünyada ən çox narkotik istifadə edən və narkotrafik ölkələr sırasında yer alan İran, Rusiya, Əfqanıstan və Orta Asiya ölkələridir ki, Azərbaycan bu ölkələrlə ya quru ərazilərlə, ya da dəniz vasitəsilə qonşudur və geniş iqtisadi-ticarət əlaqələrinə malikdir. Ölkəmizin dövlət səviyyəsində bu bəlanın aradan qaldırılmasına böyük qüvvə sərf etməsinə baxmayaraq narkotikdən istifadə edənlərin, xüsusilə gənclərin sayı durmadan artır.

Mütəxəssislərin fikrincə, narkotik ticarətçiliyi neft və silah alverindən sonra dünyada ən çox gəlir gətirən sahədir. Bəzi ölkələrdə, xüsusilə "narkomanıyanın vətəni" adlanan Əfqanıstanda onun meydanının ilbəl genişlənməsinə səbəb də elə budur. Əgər dünya birliyi ölkələri bəşəriyyəti ağır fəlakətlərə sürükləyən bu dəhşətli bəlanın inkişaf sürətini vaxtında sədləyə bilməsə, o, yaxın gələcəkdə böyük ictimai faciələrə gətirib çıxara bilər. Bu gün narkomanıya və narkobiznes təkcə ayrı-ayrı insanların sağlamlığına, məənəviyyətinə deyil, dünya iqtisadiyyatına da ağır zərbə vurmaqdadır. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsindən hər il on

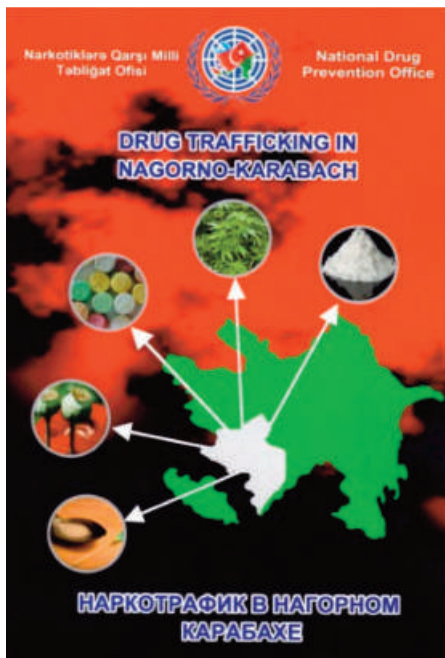
milyardlarla dollar gəlir götürülür və bu pul xalqların həyat səviyyəsinin yaxşılaşmasına, bəzi imkansız ölkələrin iqtisadi böhrandan xilasına, böyük tikinti-quruculuq işlərinə deyil, yenu müharibə və münacişə ocaqlarının, nüvə bazalarının, ayrı-ayrı terrorçu mərkəzlərin, mütəşəkkil cinayətkar qrupların yaradılmasına, silah alverinin güclənməsinə və digər cinayətkar aksiyalara sərf olunur.

Buna ən bariz nümunə kimi Azərbaycanın 30 ilə yaxın dövr ərzində ermənilər tərəfindən işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ ərazilərində narkotikin becərilməsi və daşınma əməliyyatlarının həyata keçirilməsidir. Beynəlxalq nəzarətdən tamamilə kənar qalmış Dağlıq Qarabağ əraziləri ermənilər və onların havadarları tərəfindən narkomafıyanın yuvasına çevrilmişdir. Aparılan təhlillər və əldə edilən faktlar da göstərir ki, Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ ərazisi uzun illər narkotik tranziti, narkotiklərin becərilməsi, satılması, transmilli cinayət üçün nəzarətsiz ərazi kimi istifadə olunmuşdur. Orada becərilən narkotik vasitələr İrana, İrandan isə Azərbaycana və Gürcüstan vasitəsilə Avropaya daşınmışdır.

AZƏRBAYCANDA NARKOMANİYAYA QARŞI BARIŞMAZ MÜBARİZƏ

Etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycana narkomanıya SSRİ dövründən miras qalıb. O vaxt dövlət bu ağır problemin cəmiyyətdə mövcudluğunu hər vasitə ilə ört-basdır etməyə çalışdığından, narkotiklərlə bağlı cinayətlər haqqında rəsmi statistik məlumatları kütləvi informasiya vasitələrindən və ictimaiyyətdən qapalı saxladığından müalicəsi çox çətin olan bu xəstəliyin get-gedə yayılıb kök atmasına səbəb olmuşdu. Respublikamız imperiya çəpərlərini dağıdıb öz müstəqilliyinə qovuşduqdan sonra bu ölüm kabusu ilə mübarizədə dövlət orqanlarıyla yanaşı, ictimai təşkilatların fəaliyyəti üçün də lazımı şərait yaradılmışdır.

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etsə də, ümummilli lider Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdanadək ölkə olduqca çətin durumda idi və bütün sahələr üzrə köklü islahatlara ehtiyac duyulurdu. Xalqın ısrarlı tələbi ilə 1993-cü il iyunun 15-də yenidən siyasi hakimiyyətə qayıtmaqla millətini böyük bəlalardan, dövləti parçalanmaq və müstəqilliyini itirmək təhlükəsindən məharətlə qoruyan böyük şəxsiyyət Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə ölkədə hərtərəfli islahatlar başladı. Ulu Öndərin müdrik siyasətinin mərkəzində insan amili

dayandığından vətəndaşların hüquqlarının təmin edilməsi, rifahının yaxşılaşdırılması və sağlamlıqlarının qorunması prioritet istiqamət idi. Ona görə də hər üç istiqamət üzrə uğurlar əldə edilməsinə əngəl yaradan faktorlardan biri olan narkomanlığa qarşı mübarizənin vacibliyi ön plana çəkildi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin imzaladığı, narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizəni gücləndirən “Narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı tədbirlər haqqında” 1996-cı il 26 avqust tarixli Fərman bu sosial bəlayə qarşı mübarizənin keyfiyyətcə yeni mərhələyə qədəm qoymasına rəvac verdi.

Məhz bu fərmandan sonra ölkədə problemin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər öz bəhrəsini verməyə başlamış, xüsusilə narkotrafikin qarşısının alınması ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlarla birgə fəaliyyət mexanizmləri işlənilib hazırlanmışdır. Bu fərman əsasında 2000-ci ilə qədərki dövr üçün narkomanlığın yayılmasına, narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə Ümummilli Dövlət Proqramı hazırlanmış, Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası yaradılmış, 18 iyun 1999-cu ildə isə Milli Məclis tərəfindən “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə haqqında” Qanun qəbul olunmuşdur.

Ümummilli liderin milli genefondun qorunmasına və gənc nəslin sağlam böyüməsinə xidmət edən narkomaniyaya qarşı mübarizə siyasəti 2003-cü ildən başlayaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən daha geniş şəkildə davam etdirilmişdir. Son 18 ildə məhz Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən müvafiq strukturların hazırladığı “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlığın yayılması ilə mübarizə üzrə” üç Dövlət Proqramı qəbul edilmişdir. Dövlət başçısının sərəncamları ilə təsdiq edilən 2007-2012, 2013-2018 və 2019–2024-cü illəri əhatə edən bu proqramlar cəmiyyəti narahat edən narkomaniya bəlası ilə mübarizədə hüquq-mühafizə orqanları və bu məsələyə cavabdeh olan digər dövlət təsisatları üçün sözün əsl mənasında yol xəritəsinə çevrilmişdir.

Hazırda Prezident cənab İlham Əliyevin 2019-cu il 22 iyul tarixli 1334 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019–2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nın icrası ilə bağlı işlər davam etdirilir. Bu isə ölkəmizdə narkomaniyaya qarşı mübarizənin dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən

birinə çevrilməsinin ölkə prezidentinin bu sosial bəlanın bütün təzahürlərinə qarşı prinsiplial və barışmaz mövqeyinin bariz nümunəsidir.

2019 – 2024-cü illər üçün Dövlət Proqramının əsas məqsədləri narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, antinarkotik təbliğati, ictimai maarifləndirmə işinin əhatəsinin genişləndirilməsi, müasir informasiya texnologiyalarının imkanlarından istifadə olunmaqla narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinin və narkomanlığın yayılmasının maarifləndirmə yolu ilə qarşısının alınması, narkomanlığa düçar olmuş şəxslərin müalicəsi və reabilitasiyası istiqamətində müasir texnologiyaların və yeni üsulların tətbiqi, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, beynəlxalq təcrübədən istifadə etməklə ixtisaslaşmış seminarların keçirilməsi və digər genişmiqyaslı məsələlərdən ibarətdir.

Dövlət Proqramındakı tədbirlər üzrə bir çox dövlət orqanları (qurumları) icraçılar qismində müəyyən edilmiş, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna Proqramın bəzi yarım bəndlərində (4.1.2, 4.1.12, 4.1.13, 4.1.14, 4.2.1-4.2.6, 4.3.5, 4.4.2, 4.4.13 və 4.4.21) nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsində iştirak edilməsi tövsiyə olunmuşdur.

Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi və narkomaniya bu gün dünyanı narahat edən əsas problemlərdən biridir. Eyni zamanda, cinayətkarlığın artmasına səbəb olan narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi terrorizmin maliyyə mənbəyi olmaqla beynəlxalq təhlükəsizliyə ən ciddi təhdidlərdən biridir. Bu baxımdan dünya dövlətləri narkomanlığa və narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üsullarını daha da təkmilləşdirir, habelə beynəlxalq səviyyədə müvafiq nəzarət sisteminin tətbiqi sahəsində səylərini artırır. Bundan başqa, dünyada transmilli narkoqruplaşmaların fəaliyyətinin genişlənməsinin ciddi təhlükə yaratması, narkotiklərin daşınma marşrutunun, tutulan şəxslərin vətəndaşlığının, narkoqaçaqmalçılıq hallarının bir neçə dövlətin ərazisini əhatə etməsi və digər hallar bu cinayətlərə qarşı beynəlxalq mübarizənin zəruriliyini şərtləndirmişdir.

Sirr deyil ki, Avropa və Asiya qitələrinin qovşağında yerləşən Azərbaycanın coğrafi-strateji mövqeyi onun ərazisindən narkotiklərin tranzit daşınması üçün əlverişli olduğundan, təbii olaraq bu marşrutdan istifadə olunmasına mütəmadi cəhdlər göstərilir. Ümumbəşəri bəla olan narkomanianın sərhəd tanımadan yayılması ölkəmiz üçün həlli vacib məsələlərdən birinə çevrildiyindən,

dövlətimiz bütün qüvvə və imkanlarını səfərbər edərək bu bələnin kökünün kəsilməsi istiqamətində aparılan beynəlxalq mübarizəyə qoşulmuş, bu sahədə həyata keçirilən işlər çərçivəsində zəruri qanunvericilik bazası yaradılmış və institusional islahatlar həyata keçirilmişdir. Bir sıra təşkilati-hüquqi, institusional və əməli praktiki tədbirlər həyata keçirilməklə bərabər, həmçinin qlobal bəla ilə mübarizə üzrə beynəlxalq təşəbbüslərdə iştirak da intensiv xarakter almışdır. Qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycan Respublikası beynəlxalq birliyin bütün səylərini dəstəkləyərək, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının müvafiq konvensiyalarına qoşulmuşdur. Ölkəmizdə beynəlxalq standartlara uyğun milli normativ hüquqi baza yaradılıb və qanunvericilik sistemi təkmilləşdirilib və bu istiqamətdə xeyli işlər görülmüşdür. Təsədüfi deyil ki, ölkəmiz 1998-ci ildə BMT-nin “Narkotik vasitələr haqqında” 1961-ci il və “Psixotrop maddələr haqqında” 1971-ci il Konvensiyalarına qoşulub. Azərbaycan BMT-nin narkotik vasitələr və psixotrop maddələrlə mübarizə ilə əlaqədar konvensiyalarına qoşulduqdan sonra da bu sahədə çoxsaylı qanunvericilik aktları qəbul olunub. BMT-nin 1987-ci il Konvensiyasına daxil olan ölkələrin “Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə haqqında” Bəyannaməsinə əsasən, 26 iyun “Narkomaniya və narkotiklərin qeyri-

qanuni dövriyyəsinə qarşı Ümumdünya mübarizə Günü” kimi qeyd olunduğu üçün hər il həmin gün ayrı-ayrı dövlətlərin bu sahədə müsbət nəticələrə nail olması, ümumbəşəri problemlə mübarizə üsulları və narkomanlığın müalicə metodlarının təkmilləşdirilməsi barədə beynəlxalq fikir mübadiləsi aparılır. Azərbaycan tərəfinin bir sıra dövlətlər və beynəlxalq qurumlarla birgə fəaliyyəti və sıx əməkdaşlığı da uğurla həyata keçirilir. Bu dəhşətli bəlaya qarşı dövlətlərin birgə mübarizəsində Azərbaycanın mühüm rol oynamasının göstəricilərindən biri də məhz sözügedən mövzuda beynəlxalq konfranslara ev sahibliyi etməklə hər bir dövlətin malik olduğu imkanların təqdimatına, təcrübənin bölüşdürülməsinə və birləşdirməsinə yol açmasıdır. Bakıda baş tutan tədbirlər iştirakçı dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları, regional və beynəlxalq təşkilatlar arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə doğru atılan mühüm addımlar

olmaqla, beynəlxalq problemə çevrilmiş narkotiklərin qanunsuz yayılmasının qarşısının alınmasında maraqlı tərəflərin qətiyyətini daha da artırır.

STATİSTİKA NARAHAHLIQ DOĞURUR... NƏ ETMƏLİYİK?

Təəssüflə qeyd etməliyik ki, bütün mübarizə tədbirlərinə baxmayaraq, son illərdə ölkəmizdə narkotik və psixotrop maddə istifadəçilərinin, o cümlədən narkotiklərlə bağlı cinayət hadisələrinin sayı xeyli artıb. Məsələn, 2000-ci ildə narkotik vasitələrlə bağlı cinayətlərin sayı 1989 olubsa, 2020-ci ildə bu rəqəm iki dəfədən çox artaraq 5041-ə çatıb. 2020-ci ildə 301 nəfərdən ibarət 131 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilmişdir ki, bunların əksəriyyəti transmilli cinayətkar qruplardır. 2019-cu ildə qanunsuz dövriyyədən bütövlükdə 3 ton 318 kq narkotik vasitələr götürülmüşdür.

Bu tendensiya 2021-ci ildə də davam edib. Belə ki, 2021-ci ilin 11 ayı ərzində hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilmiş kompleks əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində, ümumilikdə, 8095 cinayət faktı aşkarlanmışdır. Onlardan 3066-sı narkotik vasitələrin qanunsuz satışı, 4553-ü narkotik vasitələrin qanunsuz əldə edilib saxlanması, 375-i qanunsuz olaraq narkotik xassəli bitkilərin kultivasiya edilməsi, 101-i isə bu kateqoriyadan olan digər cinayətlərlə bağlı olmuşdur.

Aşkarlanmış faktlar üzrə qanunsuz dövriyyədən, ümumilikdə, 6 ton 582 kiloqram müxtəlif növ narkotik vasitələr və psixotrop maddələr müsadirə olunmuşdur. Onlardan 3 ton 192 kiloqramını heroin, 1 ton 217 kiloqramını mariyuana, 1 ton 317 kiloqramını tiryək, 73 kiloqramını həşiş, 90 qramını kokain, 580 kiloqramını psixotrop maddələr, 200 kiloqramını isə digər narkotik vasitələr təşkil etmişdir. Həmçinin göstərilən dövr ərzində 22 min 311 ədəd metadon həbi və 46 min 966 ədəd çətənə bitkisi qanunsuz dövriyyədən götürülmüşdür.

Müvafiq dövr ərzində 810,469 hektar sahədən çəkisi 174 ton 970 kiloqram olan 433 min 716 ədəd yabanı halda bitmiş narkotik tərkibli bitkilər müəyyən olunaraq müvafiq qaydada məhv edilmişdir.

2021-ci ilin 11 ayı ərzində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayət məsuliyyətinə 5725 nəfər cəlb edilmişdir. Onlardan 62 nəfəri xarici ölkə vətəndaşıdır. 24-ü İran İslam Respublikası, 12-si Gürcüstan, 14-ü Rusiya, 7-si Türkiyə, 3-ü Ukrayna, 1-i Hindistan və 1-i isə Pakistan vətəndaşı olmuşdur. Xarici ölkə vətəndaşlarından, ümumilikdə, 1 ton 856 kiloqramdan çox, 5004 ədəd müxtəlif növ narkotik vasitə, psixotrop maddə və 1580 ədəd güclü təsir edən maddə götürülmüşdür.

Rusiya, İran, Türkiyə, Gürcüstan və Ermənistanla, suda Xəzəryanı ölkələrlə həmsərhəd olan Azərbaycan Respublikasının əlverişli coğrafi mövqeyi, narkotiklərin “istehsalçısı” olan Asiya və “istehlakçısı” olan Avropa qitələri arasında yerləşməsi, avtomobil, su, hava və

dəmir yolları şəbəkəsi vasitəsilə daşınan yüklərin həcmnin, nəqliyyat vasitələrinin və sərnişinlərin sayının ilbəl artması, həmçinin uğurla həyata keçirilən çoxsaylı irimiqyaslı iqtisadi layihələr nəticəsində hər il orta hesabla dünyanın 140-a yaxın ölkəsi ilə qurulan ticarət əlaqələri narkoqaçaqmalçıları özünə cəlb edir. Onlar bu imkanlardan istifadə etməklə, bilavasitə “əfqan” narkotiklərini Avropaya və digər regionlara daşımağa cəhd göstərirlər. 2021-ci ildə qanunsuz dövriyyədən 2 ton 800 kiloqram narkotik vasitələr çıxarılmışdır. Bunun əksər hissəsi heroin olmuşdur. Əlbəttə, bu dəhşətli bəlanın yayılmasında əsas amili narkobaronların və narkotacirlərin insanların bədbəxtliyi üzərində qazandıqları çox böyük məbləğdə pullardır. Məsələn, son illər daha çox genişlənən kokain bazarının illik dövriyyəsi 88 milyard dollara çatır. Məhz bu səbəbdən narkotik vasitələrin yayılmasında maraqlı olan qüvvələrə qarşı daha amansız və kəskin mübarizə aparılmalıdır.

Son 10 ildə narkotacirlər narkotik vasitələrin yayılmasında informasiya texnologiyalarının imkanlarından da geniş istifadə etməyə başlamışlar. Belə narkotik satışının “darknet” adlanan kölgə interneti yaranmasının 10 ili ərzində çox sürətlə genişlənməmişdir. Hazırda ən böyük “darknet” şəbəkəsinin narkotik satışının illik dövriyyəsi 315 milyon dollar təşkil edir. Səssiz ölüm yayan bu şəbəkələr sürətlə bizim ölkəyə də ayaq açır və bilavasitə gənclərin və yeniyetmələrin həyatını zəhərləməklə milli genefondumuz üçün çox böyük təhlükəyə çevrilirlər. Ən təhlükəli məqam ondan ibarətdir ki, xüsusi laboratoriyalarda kimyəvi üsulla hazırlanan sintetik müasir narkotik vasitələr demək olar ki, 2-3 dəfə istifadədən sonra insanda güclü asılılıq yaradır. Bu xəstəliyin nəticələri isə son dərəcə ağır olur. Çünki onun tərkibində olan ağır və kəskin toksinlər insanın daxili orqanlarının və əsəb sisteminin funksiyalarını kobud şəkildə pozur və qısa zamanda şəxsiyyətin deqradasiyasına səbəb olur.

Bəli, ağır narkotik vasitələr bir neçə həftədə insan iradəsini özünün quluna çevirməyə və onu özünə tabe etməyə qadirdir. Bir neçə ildə isə bu ağrı insanı “yandırır” məhv edir, onu köməksiz, insanlığı məhv edilmiş, əldən düşmüş bir tüfeyliyə çevirir ki, bundan sonra be-

lələrinin həyatda yeganə amalı növbəti “dozanı” axtarıb tapmaq və istifadə etmək olur. Belələri isə, sözün həqiqi mənasında, gözlərində həyat eşqi sönmüş, ətrafdakı realıqla əlaqələrini itirən, dostları, bəzən ən əziz adamları tərəfindən qəbul edilməyən lazımsız bir insana çevrilirlər.

Bütün bunlar həyəcan təbili çalmağın vaxtını ötürməkdə olduğumuzu bildirir. Dövlət öz tərəfindən lazımı mübarizə tədbirlərini yüksək səviyyədə görür. Ancaq bu tədbirlər narkomaniya kimi amansız bəlanın qarşısını almaqda acizdir. Bu problem xalqın gələcəyini, sağlam genefondumuzu düşünənləri bir dəqiqə belə rahat buraxmamalı və ciddi düşündürməlidir. Cəmiyyətimiz, zi-yallığımız, xüsusilə

müəllimlərimiz, jurnalistlərimiz, televiziya və radio kanallarımız bu problemə biganə yanaşmamalıdır. Bizim bugünkü həyatımızın bu qlobal problemlərinin qarşısını almaq üçün hüquq-mühafizə orqanları ilə səylərimizi birləşdirməklə müsbət nəticələr əldə etməliyik.

İnzibati orqanların üzərinə düşən vəzifələr aydındır: narkotiklərin və narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə ən kəskin tədbirlərlə ləğv etmək, onların satışına və yayılmasına imkan verməmək. Bu, məsələnin inzibati yoludur.

Cəmiyyətdəki narkotikdən asılı insanların müalicəsi də dövlət səviyyəsində təşkil edilib. Ölkədə narkoloji dispanserlər fəaliyyət göstərir və onların müalicə metodlarının təkmilləşdirilməsi, pasiyentlərə yanaşmalarında da ciddi dönüş etməyin vaxtı çatıb. Çünki narkomaniyadan xilas olmaq kompleks və sistemli yanaşma tələb edir: orqanizmi toksinlərdən təmizləmək, psixoloji reabilitasiya və ardıcılıqla cəmiyyətdə sosiallaşma, ailə ilə kəsilmiş əlaqələrin bərpası, həyatda yeni hədəflər və məqsədlər müəyyənləşdirməyə yardım etmək.

Amma bütün bunlarla yanaşı, ən vacib olanı gənclərin, yeniyetmələrin bu yola düşməsinə imkan verməmək üçün davamlı profilaktik tədbirlərin görülməsidir. Əgər cəmiyyətimiz bu istiqamətdə lazımı tədbirləri vaxtında, ləngimədən həyata keçirə bilsə zaman-zaman narkomaniya problemini aradan qaldırmaq istiqamətində çox böyük uğurlar qazanmaq olar.

Lakin nəzərə alsaq ki, narkotiklər və narkomaniya müasir cəmiyyətin başlıca problemlərindən biridir, o zaman bir gerçəyi dərk etməliyik: cəmiyyət özü narkomaniyaya qarşı birləşməli və narkobiznesə qarşı amansız mübarizədə fəal və barışmaz mövqə tutmalıdır. İnsanlığın, xalqın gələcəyinə və genefondumuzun sağlamlığına biganə qalmaq istəmiriksə, təxirə salmadan bu bəşəri bəlaya qarşı mübarizədə bütün imkanlarımızı səfərbər etməliyik.

Rəşad Qasimov,
Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzinin
Elmi-tədqiqat işinin təşkili şöbəsinin prokuroru,
ədliyyə müşaviri.

Ceza kavramı ve cezanın amacı

Özet

Bu araştırmanın amacı toplumun hukuk düzenini ve adaleti koruyan cezanın nereden geldiği, amaçları ve günümüzde cezanın hangi koşullarda verilmeli olduğunu incelemek ve modern çağda cezanın hukuk düzenini korumadaki mutlaqliyini dikkate almaktır. Mektelede, 2000 tarihli Azerbaycan Cumhuriyeti Ceza Kanunu ve 2005 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunundaki ceza teorilerinin tanımına genel bakış sunacak ve ceza teorilerinin ceza hukukuna nasıl yansıdığını incelenecektir.

Abstract

The aim of this research is to examine where the punishment that protects the legal order and justice of the society comes from, its goals and the conditions under which punishment should be given today, and to consider the absoluteness of punishment in protecting the legal order in the modern age. In the article, it will provide an overview of the definition of penal theories in the Penal Code of the Republic of Azerbaijan dated 2000 and the Turkish Penal Code No. 5237 of 2005 and will examine how the penal theories are reflected in the criminal law.

Anahtar kelimeler: cezanın amacı, hukuk düzeninin sağlanması, adaleti koruma

I. Giriş

Ceza, toplumda insanları hukuk kurallarına aykırı fiiller töretmelerini karşılayan kamu tarafından uygulanan mecburiyyet tedbiridir. Toplumda kurallar formalalaşdığı ilkel çağlardan cezalandırma tedbirleri mövcud olmuştur. İlkel dönemlerde ceza “göze-göz (lex talionis)” prensipi ile verilmiştir. Her toplumda her dönemde adalet anlamı bulunmuştur ve adalet anlamının özünde onu koruma amacı düşünülmüştür. Adaletin ve hukuk düzeninin korunması, örf ve adetlere, daha sonralar hukuk kurallarına aykırı davrananları cezalandırma amacı zamanla ceza hukuk dalının formalalaşmasına ve gelişimine sebep olmuştur. En ilkel hukuk kurallarında ceza veya ceza yaptırımı ile ilgili kanunlar olduğu söylenebilir. Hukukun normlarda mövcudluğu, yani pozitif hukuk özü cezalandırmanı belirletmiştir. Ceza, suç teşkil eden filleri kusurlu bir iradeyle işleyenler hakkında devlet eliyle uygulanan ve onları bazı yoksunluklara tabi kılan, sosyalleştirme amacına yönelik olan ıstırap verici, korkutucu ve caydırıcı bir yaptırım türüdür. Ülkelerin ceza kanunlarında cezanın kaçınılmazlığı tanımlanarak, kanunsuz suç ve ceza olmadığı kimi cezasız da hukuk düzenini sağlamak olmadığı etkisinden ceza yaptırımı

hukukun en mühüm ve aynı zamandı son ulaşım tedbiri olarak devletin görevi olarak uygulanır. Azerbaycan Cumhuriyeti 2001-ci il tarihli Suç Kanunu ve 2005 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarında cezanın kanunilik, kıyas, kusur ilkelerine ve cezanın amaçları ile ilgili ceza ve suç teorilerinde uygulanan temel prensiplere dayanan normların belirlendiğini ceza kanunları yürürlükdedir.

II. Cezanın anlayışı ve tarihi

Ceza bir yaptırım türü olarak işlenmiş suç karşılığında suçluya mahrumiyetler yardım ve yarık tarafından uygulanan hukuki önlemdir. Ceza uygulanırken cezanın suçun maddi ve menevi miktarı ile uykun bulunması, insan temel hak ve özgürlüklerinin, humanizm ilkelerinin nezere alınması gerekir. Suç ve ceza yalnız kanunda gösterildikde mövcuddur. Örf ve adet kurallarına, dini kurallara aykırı davranış toplumda hoşlanmaya bilir, lakin kanunda gösterilmeyen heç bir emele göre ceza uygulanmaması ceza hukukunun temel ilkesidir. Hukuk toplumda bireylerin şexsiyyet kimi mövcudluğunu, hak ve özgürlüklerini, yaşamlarını qoruma altına alan, devletin öz funksiyonlarını yerine yetirmesinin kurallarını belirtliyen, toplumun gelişimi ile devlet tarafından pozitifleşmiş kurallar toplusudur. Toplumun hukuk düzenini ve edaleti qorumaqla hukukun özünün mövcudluğunu temin eden vasite cezadır. Ceza hukukun özünün varlığıdır. Ceza hukuk düzeninin korunmasının vasitesi ve amacı olduğundan bu konuda eski zamanların filozofları, hukuçuları, aynı zamanda modern teorilerde bir çok fikirler ireli sürülmüş, Avrupa insan hakları evrensel beldirgesinde ve sözleşmesinde cezalandırmanın temel ilkeleri belirtilenmiştir.

Suc toplumun mövcud olduğu ilkel dönemlerden var olmuş, insanların onunla mübarize aparma biçimleri evrimleşmiştir. Cezalandırma bir sucun kurbanın failden intikam alması ile başlandı. Tarihin ilkel dönemlerinde cezalar genellikle bir suçun kurbanı tarafından intikam veya geri ödeme olarak kabul edilirdi. Eski çağlarda insanlar bir suç işlenmesinin bireylere, topluma ve aynı zamanda Tanrıya qarşı sayqıszlıq olduğunu düşünürdü. Toplumdaki ilişkilerin tam olarak hukuk kuralları ile tanzimlenmediyi çoğu zamanlarda cezalandırmanın aynı zamanada Tanrı tarafından krallara verilmiş bir görev olduğu kabul ediliyordu. Babil kralı Hammurapinin verdiği kanunlar toplusu tarihte ilk ceza kanunu olduğu düşünüle biler. Hammurapi kanunları suçlunun yaşına, sosyal sınıfına ve cinsiyetine göre belirli cezalar içeriyordu. Çoğu zamanlarda cezalar çok şiddetli verilirdi, suçla

eyleşmirdi. Antik dövrdə cəzalandırma kurallarında humanizm ilkelerine, insan hak və özgürlüklerine yer verilmüyordu. Ünlü filosof Michel Montaigne “kaç mahkumiyet gördüm suçların kendisinden daha suçlu” söylemişdir. Antik filozoflar Aristoteles ve Platon da cezanın zorunlu olduğunu, cezanın bireyleri suç işlemekten caydırdığını ve adaletin korunmasının yasal dayanağı olduğunu savunmuşlar. Suçla eyleşmeyen ceza uygulanması ve ya suç olmayan fiile göre cəzalandırma özü de bir suç yaradır. Suç işlenmesinden mağrurun qisas alması ile başlanan cəzalandırma olğunlaşaraq sonradan devlet görevlilerinin yetkisi ve devletin hukuk düzenini ve adaleti koruma amacı olaraq zorunlu kurallar olaraq kullanılan hale gelmişdi. Devletlerin formalaşdığı ilkel çağlarda ceza yarası toplumda hakimiyet qüvvetine sahib olan fironlar, krallar, qebile başkanları tarafından yerine yetirilirdi ve bu zamanlar cezanın verilmesi İlahi adaletin korunması, hakkın Tanrıdan verilmesi kimi düşünülürdü. Zaman sürecinde devletler gelişim keçdikce cəzalandırma devletin yarıq funksiyonunu heyata keçiren mahkemeler terefinden devlet mecburiyyət tadbiri olaraq ve belli kurallar dahilinde verilmeye başladı. Toplumda adalet anlayışı her zaman mevcut olmuşdur ve adaleti koruma amacı insanları ilgilendirmişdir. Hukuk insan toplumunda doğal olaraq gelişdiyi üçün ceza yarası da toplumun gelişimi ile gelişmiş çağımızda devletler tarafından kanunun kurallarında belirtilen formalarda mahkemeler tarafından rasmi ve hukuk kurallarına biçimli verilmiş hükümlerle tatbiq edilir. Ceza tayin edilmesi devlet tarafından belirtilen mecburiyyət tadbiridir ve tayin olunan cezanın infazı devlet adından zorunlu olaraq icra edilir.

III. Cezanın amacı:

Kişiler suç işletdikde devlet hukuk düzenini koruma, muğdara deymiş zərərin devlet terefinden konpensasiya etmək ve toplumu suç işletmekden caydırma amacı ile ceza uygulayır. Cezanın baş vermiş suçun zararlarının bedelini ödenilmesi ve gelecekte suç işlenmesini önlenmesi düzeninde spesifik amaçları vardır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanun`nun 1-ci fıkrasında, toplum barışını korumak ve suç işlenmesini önlemek Ceza kanunun amaçları sırasında gösterilmişdir. Sosial adaleti ve hukuk düzenini koruma, mahkumun islah olunması, fail terefinden ve toplumda digər kişiler terefinden yeni suçların işlenmesinin karşısının alınması cezanının amacıdır. Ceza hukuki mecburiyyət tadbiri olaraq pozulmuş adaletin berpasına yönelmiş hukuki tadbirdir. "Neden cəzalandırıyoruz" sadece ceza hukukunun değil, felsefe, sosyoloji gibi birçok bilim alanının cevabını aradığı bir soru olmuştur. Ceza bilim alanında ceza teorilerini mutlaq (adaletçi) ve

nisbi (faydaçı) teoriler kapsamında iki qisimde ayırırlar.

Mutlak ceza teorilere göre ceza kafaret ve edaleti koruma amacı ile verilir. Suçlu kanuna ve toplumda mövcud olan hukuk düzenine aykırı davrandığı ve kişilere zərər verdiyi üçün cəzalanmalıdır. Cezadan amaç beklenilmez, cezanın özü bir amacdır. Mutlak teorilere göre cezanın verilmesi suçlu tarafından yapılmış kötülüğün bedelinin ödenilmesidir. Hegele göre suçun işlenmesi hukukun inkarı olup, hukukun da bu inkarı inkar etmesi gereklidir. Ceza verilmesi pozulmuş adaletin berpasıdır. Adeletçi teorilerde cezanın verilmesinde fayda gözlenilmez, ceza bir kefaret ve hukuk düzenini ayakta saklamak için verilir. Cezadan hebardaredici ve caydırıcılıq gözlenilmez, ceza pozulmuş hukuk düzeninde adaleti berpa etme ve muğdara yetirilmiş zərərin kapsamında suçlunun ödemeli olduğu bedelidir. Hukuk degerine aykırı fiil töredilibse hukuk düzenini sağlamaq amacı ile ceza verilmelidir, cezanın sonraki neticeleri göz önüne alınmadan baş vermiş suç için ceza verilmesi mutlaqdır. Hukuki deger ihlal edilirse digər hukuk dallarının yetersiz kaldığı durumlarda son tadbir olarak ceza yaptırımına baş vurulur. Bu husus ceza hukukunun “en son araç oluşu” (ultima ratio) şeklinde ifade edilir. Ceza verilmesi pozulmuş hukuk düzeninin, edaletin mutlaq berpası, toplumda barışın sağlanmasının mütlaq yönüdür.

Nisbi teorilere göre ise ceza işlenmiş suca göre verilmekle aynı zamanda gelecekte suç işlenmesini koruma amacı ile verilir ve cezanın amacı suçu önlemektir. Önleme özel ve genel önleme kısmına ayrılırlar: Cezanın suçunu gelecekte yeni suç töretmekden yayındırma amacı özel önleme (hüsusi pervensiya), toplumdaki digər kişilerin suç işlenmesini önleme amacı ise genel önleme (genel pervensiya) düşünülür. Bu teorilere göre cezanın kanunda var olması toplumda bir habardaredici funksiya taşıyarak, insanlar üzerinde psixoloji zorlama etkisi taşıyır ve insanları suç işlemekten caydırır. Caydırma etkisinin etkin olması için cezanın ağır olması gerekir. Cezanın genel önleme amacına göre suçların mutlaq ve edaleti aydınlatıb feilin somut miktarına biçimli etkin cezanın verilmesi toplumun hukuk düzenini sağlayacaktır. Özel önleme görüşü suç işleyen işlediği suçtan dolayı pişmanlık duymasının sağlanıp, islah edilerek topluma yeniden kazandırılmasında görmektedir. Bir yandan cezanın infaz sürecinde, toplum tehlikeden korunmuş olacakken; infaz sonrasında ise, islah edilerek yeniden sosyalleştirilmiş kişinin tekrar suç işlenmesinin önüne geçilmiş olacaktır.

Mutlaq ve nisbi teorilerin sintezi şeklinde ortaya çıkan uzlaşdırıcı teoriler cezanın amacını daha kapsamlı tanımlamışdır. Uzlaşdırıcı terilere göre ceza hem keçmişe hem geleceye yönelik olmalı, suçlunu

cezalandırmakla edaleti korumalı, hukuki barışı ve mahkumun islah olunmasını tamin etmelidir. Ceza suçlunun kötü emelinin bedeli olaraq eylemlerinin bedelinin ödenmesini ve sağlıklı bir şekilde topluma geri dönməsini sağlar. Ceza kanununda cezanın belirtilməsi toplumda bireyleri suç işləməkdən caydırmaqla hemde suç işləniyorsa ceza yaptırımını ile hukuk düzeni sağlanır, suçlunun ve digər insanların yeni suçlar töretməməsi devletlər tərəfindən önənmış olur. Ceza hem baş vermiş suça görə yaptırım olaraq edaleti berpa edir, hemde gelecekte suç işlənmələrini önleyir, bireyleri suç işləməkdən caydırır. Ceza işlənmış bir suç için ve bundan dolayı başqa bir suç işlənməməsi üçün uyğulanır.

Azərbaycan Ceza kanununda cezanın genel ve özel önleme teorilərini uzlaşdırən düzenləmələri içerməktedir. Kanunun 41. Maddesinin 2.fikrasında belirtildiği üzere, ceza, sosyal adaleti sağlamaq, mahkumun islah olunmasını ve hem hükümlülər hem de başkaları tərəfindən yeni suçlar işlənməsini önlemek amacıyla uyğulanır.

IV. Cezanın uyğulanmasında insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması

Ceza hukuku yaptırımları kişi hak ve özgürlüklerine daha etkili nedenle təsir göstərməktedir. Ceza hukuku yaptırımlara digər hukuk dallarının yetersiz kaldığı "en son araç oluşu" (ultima ratio) olarak baş vurulur ve ceza yaptırımını ile kişiler hürriyetləri yönünden yoksunluklara uğranırlar. Ceza yaptırımları digər hukuk dalları tədbirlerinden daha ağır etkili mahkumiyetlərə sepep olur. Bu mahrumiyetlərdən dolayı ceza yaptırımları yetkili tərəfindən kendi başına verile bilmez. Ceza yaptırımını bellli biçimlərdə, kanunlarda göstərilən hədlərdə ve nitelikdə yalnız mahkemələr tərəfindən verilir. Ceza hukuku uyğulanmasında kişi hak ve hürriyetlərini güvence altına alan temel ilkelere uyğun yaptırım keçerlidir. Ceza hukukunun temel ilkesi suç ve cezanın kanunda belirtilməsi ilkesidir. Bu temel ilke, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasında yer almaktadır: "Kanunun açıqça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tədbiri uyğulanamaz." Kanunilik ilkesi Azərbaycan Ceza Kanunu'nun 5.maddesinin 1.fikrasında, fiilin (eylem veya ihmali) suç sayılması ve bu fiil için cezai nitelikteki ceza ve digər tədbirlər yalnızca bu Kanunla belirləndiyi tanımlanmıştır. Suç belirtilən fiilin kanunda belirsiz ifadələrlə göstərilməməsi de gereklidir. Kanunilik ilkesinin gerektirdiyi bir başqa şart da, aleyhe olan kanunun geçmişe yürüyemeyeceğidir. Fiil işləndiyi zamanda kanunun suç saymadığı fiilin sonradan fiilin suç olaraq düzünlünməsinə görə kimseye ceza verilemez. Kanunda göstərilən fiilər belirli göstərilmeli ve ceza hukukunda

kiyasa yol verilemez. Suçla yanaşı cezanın da şartları ve miktarı belirli ve açık göstərilmelidir. Suç ve cezada kanunilik, kiyasa yasağı, belirlilik, suçda ve cezada kusur ilkelerine tamin etmeden ceza yaptırımını kabul edilemez ve ceza yaptırımından hukuk düzenini sağlamaqda netice elde edilemez.

Sonuç

Ceza toplumun hukuk düzenini koruyan, bireyler arası ilişkileri hukuki düzende sağlayan hukukun mövcutluğunu tamin eden devlet tərəfindən uyğulanən zorlayıcı bir önlemdir. Ceza devletin yarıqlama politikasının başlıca unsürüdür. Ceza yaptırımını devletin hukuk münasibetlerinde verdiği son karardır. Başqa bir kararla hukuk düzenini, pozulmuş adaleti tamin etmək mümkün değilse ceza ile pozulmuş hukuk düzeninin berpası təzmin ediliyor. Ceza hukukunun temel ilkelerinde belirtilən koşullarda ve yalnız kanuni sınırlarda uyğulana biliyor. Ceza etkisi olmadan toplumda insanların hukuk kurallarına aykırı davranmayacağını tamin eden başqa hukuki tədbirlər varsa da, ceza en etkili hukuk yaptırım ölçümü olarak kalmaktadır. Toplumun varoluşu boyunca insanlar çeşitli suçlar işləmişlerdir. Her dönemin sosyal-ekonomik gelişimi nedeniyle çok sayıda suç meydana geldiği için toplumun cezasız kalması durumunda insanların suç işləmeyi bırakacağı fikri akılcı ve mantıklı görünmemektedir.

Kaynaklar:

- 1) 2000-ci il tarixli Azərbaycan Cumhuriyyəti Ceza Kanunu
- 2) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- 3) Avrupa İnsan Hakları Sözləşməsi
- 4) Prof.Dr.Adnan Gürüz, Hukuk başlanğıcı, Ankara 2019, 19-cu basqı
- 5) Prof.Dr.Mahmut Koca, Prof.Dr.İlhan Üzülməz Türk Ceza Hukuku Genel Hükümlər, 2015, 8-ci basqı
- 6) F.Y.Səməndərov, Cinayət Hüququ, ümumi hissə dərslük, Bakı 2009
- 7) İsfəndiyar Ağayev, Azərbaycan Respublikası Cinayət Hüququ Ümumi və xüsusi hissələr, Bakı 2010
- 8) "Crimes and punishments" Beccaria, James Anson Ferrer, London 1880
- 9) Prof.Dr.Adem Sözüer, Ceza Hukuku Genel Hükümlər (2012)
- 10) Prof.Dr.Nur Gentel, Cezanın amacı ve belirtilməsi (2003)
- 11) Melike Belkis Aydın Kant ve Hegelin felsefesinde cezanın amacı, İnönü Universiteti, Hukuk fakültəsi dərğisi, 2020

**Mətanət Səmədli,
Sənədlərlə və müraciətlərlə işin
təşkili idarəsinin prokuroru,
I dərəcəli hüquqşünas**

İnsan hüquqları kontekstində insan hüquqlarının kobud və kütləvi pozuntusu halları

Xəyalə Kələşova,
AMEA-nın Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun
“Dövlət təhlükəsizliyinin hüquqi təminatı”
şöbəsinin böyük elmi işçisi (Azərbaycan).
 E-mail: xayala_kalashova@yahoo.com

Xülasə

Aydındır ki, insan hüquqlarının qorunması və başa düşülməsi əsasən milli səviyyədəki inkişaf və mexanizmlərdən asılıdır. Milli səviyyədə mövcud olan qanunlar, siyasətlər, prosedur və mexanizmlər hər bir ölkədə insan hüquqlarının təmin olunması üçün əsasdır. Buna görə də, insan hüquqlarının milli konstitusional və hüquq sistemlərinin tərkib hissəsi olması, ədalət mütəxəssislərinə insan hüquqları standartlarının tətbiqi ilə bağlı təlim keçilməsi, insan hüquqlarının pozuntularının pislənməsi və onlara qarşı sanksiyaların qəbul edilməsi vacibdir.

Hüquqlara hörmət etmək, onları təmin etmək və həyata keçirməklə bağlı dövlətin öhdəliyi əsasdır, dövlət məqsədli və ya davamlı şəkildə insan hüquqlarını pozduğu halda təşkil edilən regional və ya beynəlxalq tribunallar isə köməkçidir. İnsan hüquqlarının əhəmiyyəti onların qorunmasını təmin edən vasitələrdə daha geniş şəkildə əks olunur. Bu, yalnız insan hüquqları aktivistlərinin deyil, həmçinin, ümumilikdə bütün insanların qələbəsi hesab olunmalıdır. Bu uğur nəticəsində çoxsaylı və hərtərəfli insan hüquqları mətnləri (vasitələr) və icra prosedurları inkişaf etdirilmişdir.

Açar sözlər: beynəlxalq hüquq, dövlət, təcavüz, hərbi işğal, insan hüquqları, genosid, müharibə cinayətləri

Abstact

Xayala Khalashova,
Senior Researcher on the Department “The
Legal Provision of State Security” of the In-
stitute of Law and Human Rights of Azer-
baijan National Academy of Sciences.

In the context of human rights cases of gross and mass violations of human rights

It is clear that the protection and understanding of human rights largely depends on the national level of development and Human Rights. Laws,

policies, procedures and policies that exist at the national level are the basis for ensuring human rights in each country. Therefore, it is important that human rights are an integral part of the National Constitutional and legal systems, training justice professionals on the application of human rights standards, worsening human rights violations and adoption of sanctions against them.

The obligation of the state to respect, ensure and implement the rights is fundamental, while regional or international tribunals, which are organized for the purpose or in case of persistent violations of human rights, are auxiliary. The importance of human rights is more widely reflected in the tools that ensure their protection. It should be considered a victory not only of human rights activists, but also of all people in general. As a result of this success, numerous and comprehensive human rights texts (tools) and enforcement procedures have been developed.

Key words: international law, state, aggression, military occupation, human rights, genocide, war crimes

Аннотация

Хаяла Калашова,
Старший научный сотрудник отдела “Пра-
вовое обеспечение государственной без-
опасности” Института Права и Прав чело-
века Национальной Академии Наук Азер-
байджана

В контексте прав человека случаи грубых и массовых нарушений прав человека

Очевидно, что защита и понимание прав человека во многом зависят от развития и механизмов на национальном уровне. Законы, политика, процедуры и механизмы, существующие на национальном уровне, являются основой обеспечения прав человека в каждой стране. Поэтому важно, чтобы права человека были неотъемлемой частью национальных конституционно-правовых систем, чтобы специалисты в области юстиции обучались применению стандартов прав человека, осуждали нарушения прав человека и принимали санкции против них.

Обязанность государства уважать, обеспечивать и осуществлять права является фундаментальной, и региональные или международные суды, учрежденные, когда государство умышленно или постоянно нарушает права человека, очень полезны. Важность прав человека в более широком смысле отражается в средствах их защиты. Это следует считать победой не только правозащитников, но и всех людей в целом. В результате этого успеха были разработаны многочисленные и всеобъемлющие тексты (инструменты) по правам человека и процедуры обеспечения соблюдения.

Ключевые слова: международное право, государство, агрессия, военное вторжение, права человека, геноцид, военные преступления

Giriş

İnsan hüquqlarının kobud və kütləvi pozuntu halları arasında təcavüz ən ağır beynəlxalq cinayət hesab olunur. Təcavüzün beynəlxalq cinayət statusu və beynəlxalq fərdi cinayət məsuliyyəti doğurması hər şeydən əvvəl beynəlxalq adət hüququndan irəli gəlir. Başlıca maddi-hüquqi əsas kimi Nürnberq Tribunalının Nizamnaməsi və hökmünü və müəyyən mənada, habelə hüquqi xarakterə malik olmayan, lakin çox böyük əhəmiyyət daşıyan “Təcavüzün tərfi” haqqında BMT Baş Assambleyasının 14 dekabr 1974-cü il tarixli qətnaməsini göstərmək olar. Ümumi beynəlxalq hüquqa görə, dövlət tərəfindən törədilən təcavüzün planlaşdırılmasında, hazırlanmasında, başlanmasında və həyata keçirilməsində rəhbər və yaxud təşkilatçı kimi fəal iştirak edən və ya bu barədə əmr verən şəxs təcavüz cinayətinə görə məsuliyyət daşıyır. Təcavüz aktını yalnız müvafiq hakimiyət səlahiyyətlərinə malik olan şəxslər törədə bilərlər. Başqa sözlə bu halda söhbət “rəhbərlərdən” və ya “təşkilatçılardan” getməlidir, bu terminlər nəinki hökumət üzvlərini, habelə hərbi iyerarxiyada, diplomatik korpusda, siyasi partiyalarda və ya işgüzar dairələrdə yüksək vəzifələr tutan şəxsləri də əhatə edir. Təcavüz aktının törədilməsində iştirak qəsdən olmalıdır və təcavüzkar plan və ya siyasət çərçivəsində bütün işin dərk edilməsilə həyata keçirilməlidir. Fiziki şəxsin təcavüz cinayətinə görə məsuliyyəti təcavüzün dövlət tərəfindən törədilməsilə sıx və üzvi surətdə bağlıdır. Əslində dövlətin törətdiyi təcavüz cinayəti şəxsin (şəxslərin) cinayət məsuliyyətinin yaranması üçün zəruri şərtidir. Bu həm də o deməkdir ki, dövlətin təcavüz törətməsi faktı müəyyən olunmasa, bu və ya digər fiziki şəxs təcavüz cinayətinə görə məsuliyyətə cəlb oluna bilməz. Digər bir tərəfdən məlum olduğu kimi, BMT Nizamnaməsinin 39 - cu maddəsinə görə təcavüz aktının müəyyən edilməsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının

müstəsna səlahiyyətinə aiddir. Təcavüz cinayəti özündə bir neçə mərhələni ehtiva edir: təcavüz aktının törədilməsi haqqında əmr verilməsi; təcavüzkar müharibənin planlaşdırılması; təcavüzkar müharibənin hazırlanması; müharibənin başlanması; müharibənin aparılması.

Əsas hissə

Beynəlxalq hüquqda təcavüz aktları 2 qrupa bölünür: Birbaşa təcavüz - dövlətin silahlı qüvvələrinin başqa dövlətin ərazisinə daxil olması, yaxud hücumu, belə müdaxilənin, yaxud hücumun nəticəsi olan hər hansı, hətta müvəqqəti hərbi işğal, başqa dövlətin ərazisinin hər hansı ilhaqı (zorla birləşdirilməsi) deməkdir. Birbaşa təcavüzə habelə başqa dövlətə qarşı bombardman, yaxud silahdan istifadə, dövlətin limanlarının, yaxud sahillərinin başqa dövlətin silahlı qüvvələri tərəfindən blokadası, dövlətin silahlı qüvvələrinin başqa dövlətin quru, dəniz, yaxud hava qüvvələrinə (donanmalarına) hücumu, başqa dövlətin ərazisində iştirakın beynəlxalq sazişlə müəyyən olunmuş şərtlərinin pozulması aiddir.

Delayı təcavüz - dövlət tərəfindən başqa dövlətə qarşı yuxarıda sadalanan aktlara bərabər dərəcədə ciddi xarakter daşıyan silahlı qüvvə tətbiqi aktlarını həyata keçirən silahlı dəstələrin və qrupların, qeyri-nizami qüvvələrin, yaxud muzdluların göndərilməsi, yaxud onlarda mühüm iştirakdır.

Beynəlxalq humanitar hüququn ən mühüm institutlarından biri hərbi işğal hüququdur. Bu instituta aid mürəkkəb və birmənalı olmayan konvensiya qaydalarından başqa, müasir şəraitdə hərbi işğal rejimi yeni keyfiyyətlər kəsb edir, bu da silahlı münaqişələr şəraitində hüquq tətbiqi təcrübəsinə təsir göstərir. Müasir beynəlxalq hüquq ədəbiyyatı işğal rejimi problemlərinə mühüm diqqət yetirir: İ.N.Artsibasov, V.Y.Kalugin, J.Pikte, F.BuşeSolnye, F.Kalsxoven, E.David və bir çox başqa müəlliflərin əsərlərini qeyd etmək kifayətdir. Buna baxmayaraq, burada bir sıra həllini gözləyən problem hüquq tətbiqi təcrübəsində çətinliklər doğurur [9, s.303].

Hərbi işğal dedikdə bir dövlətin silahlı qüvvələrinin başqa dövlətin ərazisini (ərazisinin bir hissəsini) müvəqqəti tutması və işğal olunmuş ərazidə hərbi idarəçilik hakimiyyəti qurması başa düşülür. İşğal şəraitində mülki əhali və digər himayə olunan şəxslər xüsusilə müdafiəsizdir, buna görə də beynəlxalq humanitar hüquq bəzi məsələlərdə işğalçı hakimiyyətin azadlığını məhdudlaşdıran xüsusi tədbirlər vasitəsilə onların vəziyyətini yüngülləşdirməyə çalışır. Silahlı münaqişələr hüququnun normalarına görə, hərbi işğal hüququnun tətbiqi iki halla şərtlənir. Bir tərəfdən, 1907-ci il HK IV 42-ci maddəsinə görə, barəsində iş-

Bu gün cəmiyyətimizin böyük hissəsini təşkil edən gənclər ölkəmizin həyatında çox önəmli rol oynayırlar.

*Gənclərin təşəbbüsləri, onların əməyi bu gün hər yerdə görünməkdədir. Yeni nəslin vətənpərvərlik ruhunda, dövlətə sdaqət əsasında yetişdirilməsi **Heydər Əliyevin xidmətləri arasında önəmli yer tutur.***

İLHAM
ƏLİYEV *İlham*
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ

ğal hüququnun tətbiq oluna biləcəyi ərazi “həqiqətən düşmən ordusunun hakimiyyəti altında olmalıdır”, özü də “işğal rejimi yalnız bu hakimiyyətin qurulduğu və fəaliyyət göstərə bildiyi vilayətlərə şamil olunur”. Müvafiq ərazidə fəal hərbi əməliyyatların davam etməsi səbəbindən işğal ordusunun komandanlığı öz hakimiyyətini qurmağa və həyata keçirməyə qabil olmadıqda beynəlxalq humanitar hüquq işğal olunmuş ərazidən deyil, müdaxiləyə məruz qalmış ərazidən söz aqır. Bu halda döyüş meydanına aid normalar, yəni silahlı münaqişələr hüququnun ümumi normaları tətbiq olunur.

Digər tərəfdən, işğal ərazilərin ələ keçirilməsindən fərqləndirilməlidir. Ərazilərin ələ keçirilməsi məğlubun qalibə tam tabe olmasını, müharibənin başa çatmasını və məğlub olmuş dövlətin suverenliyinə son qoyulmasını, onun dövlət hüquqi institutlarının ləğvini nəzərdə tutur. İşğal üçün, əksinə, məğlub dövlətin hakimiyyət strukturlarının (hətta mühacirətdə olsa belə) saxlanması və işğalçı dövlətə qarşı müqavimətin və hərbi əməliyyatların davam etdirilməsi xarakterikdir. Beləliklə, beynəlxalq hüquq təcavüzkar müharibə nəticəsində ərazinin, yaxud ərazinin bir hissəsinin özgənəkiləşdirilməsini ələ keçirmə hesab etmir, çünki bu, *ius contra bellum* prinsipinə ziddir. Prinsipcə ələ keçirmə yalnız təcavüzkara qarşı çıxış edən dövlət tərəfindən həyata keçirilə bilər. Hərbi işğal hüququnun əsas ideyası bundan ibarətdir ki, gələcəkdə belə ərazilərin müvafiq dövlətə asanlıqla qaytarılmasını təmin etmək üçün silahlı münaqişə dövründə işğal olunmuş ərazilərdə əvvəl mövud olmuş vəziyyət status quo ante saxlanır [5, s.304].

Beynəlxalq hüquqa görə genosid ən ağır beynəlxalq cinayət olmaqla təcavüz, insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, beynəlxalq terrorçuluq kimi cinayətlərlə yanaşı sülh və bəşəriyyətin təhlükəsizliyi əleyhinə yönələn cinayətlər qrupuna aid edilir. Beynəlxalq cinayət hüququnda genosid xüsusilə təhlükəli beynəlxalq cinayət kimi dəyərləndirilir. Genosid cinayətinin tərkibi bir sıra beynəlxalq-hüquqi aktlarda müəyyənləşdirilmişdir.

Genosid cinayətinin əsas tərkib elementini zəruri niyyətin təşkil etməsi və onun dinc dövrdə törədilə bilməsi də bu əməlli digər oxşar beynəlxalq cinayətlərdən, xüsusilə də insanlıq əleyhinə cinayətlər və müharibə cinayətlərindən fərqləndirir. Məhz buna görə də, genosid, Yuqoslaviya və Ruanda Tribunalları nizamnamələrində, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutunda və bir sıra digər sənədlərdə ayrıca beynəlxalq cinayət kimi fərqləndirilmişdir. Genosid cinayətinin hüquqi əsası BMT Baş Məclisinin 9 dekabr 1948-ci il tarixli 260 (III) sayılı qətnaməsi ilə qəbul edilmiş genosid cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiya ilə müəyyən

olunmuşdur. Konvensiyanın preambulasında qeyd olunduğu kimi, genosidin bütün tarix boyu bəşəriyyətə böyük itkilər gətirdiyini etiraf edərək, bəşəriyyəti bu mənfur bələdan xilas etmək üçün beynəlxalq əməkdaşlığın zəruriliyi nəzərə alınaraq bu Konvensiya qəbul olunmuşdur. Konvensiyaya görə genosid hər hansı milli, etnik, irqi, yaxud dini qrupu tam və ya qismən məhv etmək məqsədilə edilən hərəkətlərdir. Bu hərəkətlərə milli, etnik, irqi, yaxud dini qrup üzvlərinin öldürülməsi, belə qrup üzvlərinə ağır bədən xəsarəti, yaxud əqli pozğunluq yetirilməsi, hər hansı qrup üçün qəsdən onun tam, yaxud bir qisminin fiziki məhvini nəzərdə tutan tədbirlərin görülməsi, uşaqların zorla bir insan qrupundan alınıb başqasına verilməsi aiddir [3, s.261].

Analoji müddəə Yuqoslaviya beynəlxalq cinayət tribunalının nizamnaməsində (4-cü maddə), Ruanda beynəlxalq cinayət tribunalının nizamnaməsində (3-cü maddə), Sülh və bəşəriyyətin təhlükəsizliyi əleyhinə cinayətlər Məcəlləsinin layihəsində (17 - ci maddə), Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutunda (6 - cı maddə) və bəzi dövlətlərin cinayət qanunvericiliyində də təsbit olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 103 - cü maddəsinə əsasən, hər hansı milli, etnik, irqi və ya dini qrupu, bir qrup kimi bütövlükdə və ya qismən məhv etmək məqsədilə qrup üzvlərini öldürmə, qrup üzvlərinin sağlamlığına ağır zərər vurma və ya onların əqli qabiliyyətinə ciddi zərər vurma, qrupun bütövlükdə və ya qismən fiziki məhvini yönəlmiş yaşayış şəraiti yaratma, bir qrupa mənsub olan uşaqları zorla başqa qrupa keçirmə genosid sayılır. Konvensiyanın iştirakçı dövlətləri sülh, yaxud müharibə dövründə törədilməsindən asılı olmayaraq genosidin beynəlxalq hüquq normalarını pozan cinayət olduğunu təsdiq edir və onun qarşısını almaq və onun törədilməsinə görə cəzalandırmaq üçün tədbirlər görməyi öhdələrinə götürmüşlər. Konvensiyaya əsasən genosid, genosid törətmək məqsədilə sui-qəsd, genosidə birbaşa və açıq təhrikçilik, genosidə cəhd, genosiddə iştirak etmək əməlləri cəzalandırılır. Genosid cinayətinə görə məsuliyyət universal olduğundan bununla bağlı digər dövlətlər də müvafiq tədbirlər görə bilərlər. Belə ki, Konvensiyanın əsasında duran prinsiplər, BMT Beynəlxalq Məhkəməsi tərəfindən bütün dövlətlər üçün məcburi xarakter daşıyan normalar kimi tanınmışdır. Konvensiyada qeyd edilir ki, genosidi həyata keçirmiş şəxslər konstitusiyaya görə məsul şəxs olmasından asılı olmayaraq cəzalandırılmalıdır [7, s.99].

Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində dövlətimizin ardıcıl mövqeyi bir neçə istiqamətdə aparılan işlərlə səciyyələnir. Böyük tarixi şəxsiyyət, ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi

ilə 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasında demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu və insan haqlarının qorunması dövlətimizin ali, strateji məqsədi kimi önə çıxarıldı. Əsas Qanunumuzun üçdəbir hissəsi məhz insan hüquq və azadlıqlarını özündə ehtiva edir. 10 fevral 1998-ci ildə Azərbaycanda ölüm hökmü ləğv edildi və beləliklə, Azərbaycan MDB məkanında və müsəlman Şərqiində bu tarixi qərarı qəbul edən ilk dövlət oldu.

Ermənistanın Azərbaycan Respublikasına hərbi təcavüzü nəticəsində ərazilərimizin 20 faizindən çoxu işğal edilmişdir. Bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb, qadınlar, uşaqlar, qocalar dəhşətli zorakılıqla qətlə yetirilib, minlərlə insan əsir və girov götürülüb, tarixdə analoqu olmayan Xocalı soyqırımını törədilib.

Xocalı soyqırımını erməni millətçilərinin və onların havadarlarının Azərbaycan xalqına qarşı uzun müddət davam edən etnik təmizləmə və soyqırım siyasətinin tərkib hissəsi olan, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin, insan hüquq və azadlıqlarının kütləvi şəkildə, kobudcasına pozulması ilə nəticələnən bəşər tarixinə böyük qanlı faciə kimi daxil olmuşdur. Xocalı soyqırımını zamanı 613 nəfər insanın, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qocanın həyatına son qoyulmuş, yüzlərlə dinc sakin ağır yaralanmış, 1275 nəfər girov götürülmüşdür. Həmin kütləvi qırğın həyata keçirilərkən 8 ailə bütünlüklə məhv edilmiş, əsir və girov götürülənlərə amansız işgəncələr verilmişdir. Bu zaman soydaşlarımızın əsas insan hüquqları, ən başlıcası isə təməl hüquq olan yaşamaq hüququ kütləvi şəkildə pozulmuşdur.

Xocalıda erməni qəsbkarları tərəfindən törədilən bu kütləvi insan qırğını ağılasığmaz qəddarlığı və işgəncələri ilə birmənalı olaraq, genosid faktıdır. Belə ki, beynəlxalq hüquqa əsasən genosid ən ağır cinayətlərdəndir. BMT Baş Məclisinin 1946-cı il 11 dekabr tarixli 96 (I) sayılı qətnaməsində qeyd olunur ki, genosid insan qruplarının yaşamaq hüququnu pozmaqla insan mənliliyini təhqir edir, bəşəriyyəti insanlar tərəfindən yaradılan maddi və mənəvi dəyərlərdən məhrum edir, BMT-nin məqsəd və vəzifələrinə, ümumbəşəri dəyərlərə tamamilə ziddir və dünya birliyi tərəfindən pislənir.

Genosid törətmiş şəxslərin cəzalandırılması labüddür. Konvensiyanın 5 - ci maddəsinə əsasən, iştirakçı dövlətlər genosid cinayəti törətməkdə təqsirli olan şəxslərin cəzalandırılması üçün təsirli tədbirlər görməlidirlər. Həmin şəxslər ya dövlətin ərazisində səlahiyyətli məhkəmələrdə, yaxud da, beynəlxalq məhkəmə tərəfindən mühakimə edilməlidir. Genosid cinayəti törətməkdə təqsirli bilinən şəxslərin ekstradisiyasına gəlinə isə, Konvensiyaya əsasən müqəssirlərin təhvil

verilməsinə münasibətdə genosid siyasi cinayət sayılmır. Deməli, genosid cinayəti törətmiş şəxslərə sığınacaq hüququ şamil edilmir. Konvensiyanın 8-ci maddəsinə əsasən, Konvensiyanın hər bir iştirakçısı BMT-nin müvafiq orqanına BMT Nizamnaməsinin müddəalarına uyğun olaraq, onun fikrincə genosidin qarşısını almaq və ya kökünü kəsmək üçün lazım olan bütün tədbirlərin görülməsi tələbi ilə müraciət edə bilər.

Genosid cinayətinin əlamətləri BMT Baş Məclisinin 9 dekabr 1948-ci il tarixli 260 (III) sayılı qətnaməsi ilə qəbul olunmuş "Genosid cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" Konvensiyada müəyyən edilmişdir. Xocalı soyqırımını zamanı baş vermiş cinayət əməllərinin qabaqcadan düşünülmüş qaydada, milli əlamətinə görə insanların kütləvi şəkildə məhv edilməsi niyyəti ilə törədilməsi onun genosid aktı olduğunu sübut edir. Azərbaycana qarşı təcavüz zamanı adı çəkilən Konvensiyada təsbit olunmuş genosid cinayətini təşkil edən bütün əməllər tətbiq olunmuşdur. Lakin təəssüf ki, Azərbaycanda dinc əhaliyə qarşı belə dəhşətli soyqırımını aktları həyata keçirilməsinə baxmayaraq, bu faktlar, o cümlədən Xocalı soyqırımını beynəlxalq aləmdə hələ də öz hüquqi-siyasi qiymətini almamış, bu hadisəni planlaşdıranlar, təşkil edənlər və törədənlər məsuliyyətə cəlb edilməmiş, layiqli cəzalarını almamışdır. Erməni qəsbkarları tərəfindən törədilən Xocalı soyqırımını insan hüquq və azadlıqlarının ən kobud və ən qəddar şəkildə pozulmasına bir nümunədir və bu, bir çox beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş sənədlərdə də öz əksini tapıb. Bu sənədlərdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü, Xocalıda mülki insanların vəhşicəsinə öldürülməsi birmənalı olaraq pislənir. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünə dəstək ifadə olunaraq, güc tətbiq etmək yolu ilə ərazi əldə edilməsinin BMT nizamnaməsinə və beynəlxalq hüquqa zidd olduğu bir daha vurğulanır, Xocalı qurbanlarının və onların qohumlarının onlara vurulmuş mənəvi və maddi itkilərə görə ədalətli və hüquqi əsasda təzminat almaq hüququ da tanınır [4, s.157].

Xocalıda baş verən hadisələrdə azərbaycanlıların təbii hüquqları - xüsusilə yaşamaq, azadlıq, şəxsi toxunulmazlıq, mülkiyyət hüquqları kəskin şəkildə pozulmuş və tapdalanmışdır. Ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi bu soyqırımda insan hüquq və azadlıqlarını özündə əks etdirən Cenevrə konvensiyası, BMT-nin Baş Məclisinin 10 dekabr 1948 - ci ildə elan olunan İnsan hüquqlarının Ümumi Bəyannaməsinin, "İnsan hüquqlarının ümumi və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının, BMT-nin Mülki və Siyasi hüquqlar haqqında Paktın maddələri, bu hüquqları özündə cəmləşdirən normativ aktların

maddələrində göstərilən hüquqlar Xocalı soyqırımında ermənilər tərəfindən kobudcasına pozulmuşdur.

Xocalı soyqırımında 1948-ci il 10 dekabrda elan olunan BMT-nin Baş Məclisinin İnsan hüquqlarının Ümumi Bəyannaməsinin aşağıdakı maddələri pozulmuşdur:

maddə 2: Hər bir şəxs dilindən, dinindən, milliyətindən və digər səbəbdən, fərq qoyulmadan bu Bəyannamədə təsbit olunmuş bütün hüquq və azadlıqlara malik olmalıdır.

maddə 3: Hər kəsin yaşamaq, azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququ var.

maddə 5: İnsan ləyaqətini alçaldan, insaniyyətləkdən kənar və qəddar hərəkətlər qadağandır.

maddə 9: Özbaşına həbslər, saxlanılmalar və ya qovulmalar qadağandır.

maddə 17: Hər bir insanın əmlaka malik olma hüququ vardır və insanın əmlakdan özbaşına məhrum edilməsi qadağandır.

İnsan hüquqlarının Ümumi Bəyannaməsi ilə yanaşı BMT Baş Məclisinin 2200A (XXI) sayılı 16 dekabr 1966-cı il tarixli qətnaməsi ilə qəbul edilən və 1976-cı il 23 martda qüvvəyə minən BMT-nin Mülki və Siyasi hüquqlar haqqında Paktın da insan hüquqlarını qoruyan maddələri pozulmuşdur:

maddə 6: Yaşamaq hüququ hər bir insanın ayrılmaz hüququdur. Bu hüquq qanunla qorunur. Heç kəs özbaşına həyatdan məhrum edilə bilməz.

maddə 7: Heç kəs qəddar, insanlıqdan kənar işgəncələrə, yaxud onun ləyaqətini alçaldan davranışa, yaxud cəzaya məruz qalmamalıdır. O cümlədən, heç bir şəxs üzərində onun azad razılığı olmadan tibbi yaxud elmi təcrübə aparıla bilməz.

maddə 8: Heç kəs köləlikdə saxlana bilməz. Köləlik və qul ölkələrini bütün növləri qadağandır.

maddə 9: Hər bir insanın azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququ var. Heç kəs zorla həbs və yaxud dustaq edilə bilməz. Heç kəs qanunla müəyyən olunmuş əsaslar olmadan və müvafiq prosedurlara əməl olunmadan azadlıqdan məhrum edilməməlidir.

Bütün bunlarla yanaşı Xocalıda baş verən soyqırım aktında "İnsan hüquqlarının ümumi və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının da maddələri pozulmuşdur:

maddə 2: Hər bir insanın həyat hüququ qanunla mühafizə olunur. Cəzalandırılması qanunla nəzərdə tutulmuş cinayətin törədilməsinə görə məhkəmə tərəfindən çıxarılan ölüm hökmünün icrasından başqa, heç kəs qəsdən həyatdan məhrum edilə bilməz.

maddə 3: Heç kəs işgəncələrə, qeyri-insani rəftara və ya ləyaqətini alçaldan cəzaya məruz qalmamalıdır.

maddə 4: Heç kəs köləlikdə və ya məcburi vəziyyətdə saxlanılmamalıdır.

maddə 5: Hər bir insan azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququna malikdir.

maddə 8: Hər bir insan, onun şəxsi və ailə həyatına hörmət edilməsi, mənzil toxunulmazlığı və yazışma sirri hüququna malikdir [6, s. 42].

Dövlətlər belə cinayətlərdə şübhəli olan şəxsləri aşkara çıxarmaq, həbsə almaq, məhkəməyə cəlb etmək və müqəssir sayıldıqda, cəzalandırmaq məqsədilə bir-birinə yardım göstərilər. Bir məqamı da vurğulamaq lazımdır ki, genosid cinayətinə görə məsuliyyətin meydana çıxması üçün bütövlükdə müəyyən qrupun məhv edilməsindən ibarət son nəticə tələb olunmur. Yuxarıda qeyd etdiyimiz genosid cinayətinin tərkibini təşkil edən əməllərdən birinin və ya bir neçəsinin müəyyən qrupu tamamilə və ya qismən məhv edilməsi niyyətilə törədilməsi genosid kimi qiymətləndirilir.

Cənubi Qafqaz regionunda beynəlxalq hüquqa və ATƏT-in Helsinki Yekun Aktına uyğun sivil, dövlətlərarası münasibətlər bərqərar deyil. İki ölkə arasında elan edilmədən aparılan müharibənin nəticələri bölgədə sülh və sabitliyin yaranmasına mane olur. Müharibənin bütün dəhşətlərini və ölkəyə vurduğu maddi-mənəvi zərəri təkcə statistik göstəricilərlə ifadə etmək mümkün deyil. Bununla yanaşı, Ermənistanla həmsərhəd olan rayonlarımızın iqtisadiyyatı da ciddi zərər görüb. Atəşkəsin düşmənin tərəfindən davamlı pozulması həmsərhəd ərazidə yaşayan vətəndaşlarımızın hüquqlarına vurulan ziyanın təsdiqidir.

Azərbaycanın haqlı tələblərinə, bütün dünyanın təcavüzkarlıq faktını pisləməsinə baxmayaraq, Ermənistan işğalçılıq siyasətini davam etdirir. BMT-nin 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrində Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünə hüquqi qiymət verilmişdir. Bu qətnamələrdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü yenidən təsdiq edilərək hərbi əməliyyatlara dərhal son qoyulması, işğalçı qüvvələrin qeyd - şərtsiz Azərbaycan torpaqlarından çıxarılması, qaçqınların doğma yurd-yuvalarına geri qaytarılması tələb edilmişdir. BMT-nin Baş Məclisi hələ 23 mart 1994 - cü ildə qəbul olunmuş Azərbaycanda olan qaçqın və məcburi köçkünlərə fəvqəladə beynəlxalq yardımını göstərilməsi haqqında qətnaməsində Azərbaycanda qaçqınların və yerlərini dəyişmiş şəxslərin sayının bir milyonu keçməsinə qeyd etmişdir. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin də çıxışlarında dəfələrlə qeyd edildiyi kimi, Azərbaycan xalqı və dövləti öz tarixi ərazilərində ikinci bir erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verə bilməz. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanda insan hüquqları və demokratiyanın inkişafına mane olan ən başlıca səbəblərdəndir. Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinin 5-ci maddəsində göstərilir: "Heç kim işgəncələrə və yaxud ağır, qeyri-insani və ya onun

ləyaqətini alçaldan rəftara və cəzaya məruz qalmasıdır”.

Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların şərəf və ləyaqətinin qorunması Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi dövlət siyasətinin əsasını təşkil edir. Bu istiqamətdə tədbirlər ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunu daha da artırır: “Biz ölkəmizdə demokratiyanın, insan hüquqlarının inkişafına və qorunmasına çox böyük əhəmiyyət veririk”, – deyən ölkə başçısının birbaşa tövsiyə və göstərişləri əsasında görülən sisteməlik işlər insanların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Eyni zamanda, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması və bərpası məqsədilə BMT Nizamnaməsinə uyğun olaraq, təcavüzə görə beynəlxalq sanksiyaların yuxarıda qeyd etdiyimiz iki növünün 41-ci maddəyə müvafiq olaraq, silahlı qüvvələrin tətbiqi ilə bağlı olmayan sanksiyaların və 42 - ci maddəyə uyğun olaraq, hərbi sanksiyaların tətbiqi məqbuldur. Azərbaycana qarşı təcavüz nəticəsində qaçqın və məcburi köçkün düşmüş şəxslərin hüquqlarının kütləvi şəkildə pozulması faktını və onlara dəymiş zərərin ödənilməsi zərurətini nəzərə alaraq, insan hüquq və azadlıqlarına mühüm təhlükə yaradan təcavüz cinayətinin qarşısının alınması, məsələnin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində praktik həlli və bu əmələ görə Ermənistan dövlətinin siyasi və maddi, təqsirkar şəxslərin isə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması birbaşa müasir beynəlxalq hüququn tələbi kimi çıxış edir [1, s.68].

6 oktyabrda isə Ermənistan Xəzər neftini Avropaya çatdıran Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru xəttini hədəf almışdır. 09 oktyabr 2020-ci il tarixdə Moskva şəhərində humanitar atəşkəs barədə saziş imzalanmasına baxmayaraq Ermənistan tərəfindən 10 və 17 oktyabr gecəsi Azərbaycanın Gəncə və Mingəçevir şəhərləri raketlərdən atəşə tutulmuş, Gəncə şəhərində yaşayış binalarının raketlə vurulması nəticəsində 22 dinc sakin həlak olmuş, bir neçəsi uşaqlar olmaqla, 93 dinc sakin yaralanmış, 2 uşaq itkin düşmüş, yaşayış binaları dağılmışdır. 500000-ə yaxın əhalisi ilə Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncə şəhərində məhz mülki əhəlinin sıx yaşadığı məntəqələr raket hücumlarına məruz qalmışdır. Ermənistanın Gəncə şəhərində mülki əhəlinin sıx yaşadığı binaları raket atəşinə tutmaqda məqsədi əhəli arasında kütləvi tələfat törətmək və təşviş hissi yaratmaq, bununla da güc yolu ilə Azərbaycana aid ərazilərdən yeni mövqelər əldə etməkdir.

Bu isə insanlıq əleyhinə yönəlmiş və müharibə cinayətlərinə əsaslandığından çoxsaylı insan tələfatına səbəb olur. Bu günə qədər 270-dək mülki şəxs müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alaraq xəstəxanalara gətirilib, 60 mülki şəxs öldürülüb, 327-dək mülki ob-

yekt, 1704 ev, 90 çoxmənzilli yaşayış binaları Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən həyata keçirilən terror aktları nəticəsində dağıdılıb [10].

Konvensiyaya görə bu və ya digər dövlətin genosiddə məsuliyyəti barədə mübahisə, tərəflərdən birinin tələbi ilə Beynəlxalq Məhkəməyə verilir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 26 noyabr 1968-ci il tarixli Müddətin hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə tətbiq edilməməsi haqqında Konvensiya imkan verir ki, törədilmə vaxtından asılı olmayaraq genosid cinayəti törətmiş məsul şəxslər istənilən vaxt cinayət məsuliyyətinə cəlb olunsunlar. Belə bir müddəə Azərbaycanın daxili qanunvericiliyində də nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin müddətin keçməsi ilə əlaqədar cinayət məsuliyyətindən azad etmə ilə bağlı 75-ci maddəsinin 5-ci bəndinə əsasən, bu Məcəllənin Xüsusi hissəsinin müvafiq maddələrində nəzərdə tutulmuş sülh və bəşəriyyət əleyhinə və müharibə cinayətləri törətmiş şəxslərə bu maddənin müddəaları tətbiq olunmur. BMT Baş Məclisinin 3 dekabr 1973-cü il tarixli qətnaməsi ilə qəbul edilmiş “Hərbi cinayətlərdə, bəşəriyyətə qarşı cinayətlərdə müqəssir olan şəxslərin aşkara çıxarılması, həbs edilməsi, təhvil verilməsi və cəzalandırılmasına dair beynəlxalq əməkdaşlığın prinsipləri”nə müvafiq olaraq, hərbi cinayətlərdə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərdə müqəssir olan şəxslərin məhkəmə təqibinin cəzalandırılmasının təmin edilməsinə yönəldilmiş beynəlxalq tədbirlərin görülməsinə xüsusi zərurət vardır. Hərbi cinayətlər və bəşəriyyətə qarşı cinayətlər nə vaxt və harada törədilməsindən asılı olmayaraq tədqiq edilməli, belə cinayətləri törətdikləri barəsində dəlillər olan şəxslər isə axtarılmalı, həbs edilməli, məhkəmə məsuliyyətinə cəlb olunmalı və müqəssir sayıldıqda, cəzalandırılmalıdır [2, s.84].

Genosiddən və ya müharibə cinayətlərindən fərqli olaraq insanlıq əleyhinə cinayətlərin universal müqavilə əsası yoxdur və onlar, əsas etibarilə, beynəlxalq adət hüququna və ya beynəlxalq tribunalların nizamnamə və hökmlərinə söykənir. İlk dəfə olaraq insanlıq əleyhinə cinayətlər Nürnberq Tribunalının Nizamnaməsinin 6-cı maddəsində “İstənilən mülki əhəliyə qarşı müharibədən qabaq və ya müharibə dövründə Tribunalın yurisdiksiyasında olan hər hansı bir cinayətlə bağlı törədilən adamöldürmə, kütləvi qırğın, kölə vəziyyətinə salma, deportasiya və digər qeyri-insani aktlar və yaxud siyasi, irqi və ya dini əsasda təqiblər” kimi təsbit olunmuşdur.

Beynəlxalq praktikanın beynəlxalq hüquq elminin sonrakı inkişafı nəticəsində insanlıq əleyhinə cinayətlərin tərkibi bir qədər genişlənmişdir. İnsanlıq əleyhinə cinayətlərin anlayışını mövcud beynəlxalq hüquq normalarına görə müəyyən etmək üçün mötəbər

beynəlxalq sənəd olan Sülh və bəşəriyyətin təhlükəsizliyi əleyhinə olan cinayətlər Məcəlləsinin Layihəsinə müraciət etmək olar. Pozitiv hüququ özündə əks etdirən bu sənədin 18 - ci maddəsində deyilir: “İnsanlıq əleyhinə cinayət sistemətik və ya geniş miqyasda törədilən hökumət və ya istənilən təşkilat yaxud qrup tərəfindən həvəsləndirilən və ya istiqamətləndirilən aşağıdakı əməllərdən hər hansı biri deməkdir: adamöldürmə, kütləvi qırğın, işgəncə, kölə vəziyyətinə salma, siyasi, dini, irqi və ya etnik motivlər üzrə təqib etmə, əsas insan hüquq və azadlıqların pozulmasını əhatə edən və əhalinin bir hissəsinin ciddi sıxışdırılmasına gətirib çıxaran, dini, irqi və ya etnik əlamətlər əsasında ayırı-seçkilik, özbaşına deportasiya və ya əhalinin məcburi köçürülməsi, özbaşına həbs etmə, zorlama və ya fahişəliyə məcbur etmə, fiziki və ya psixi toxunulmazlığa, səhhətə və ya insan ləyaqətinə ciddi zərər yetirən digər qeyri-insani əməllər, məsələn, ağır bədən xəsarəti yetirilməsi” [8, s.114].

İnsanlıq əleyhinə cinayətlərin obyektiv cəhəti olduqca genişdir və buraya müxtəlif xarakterli əməllər daxildir. Bu əməllərin insanlıq əleyhinə cinayət kimi təsvif olunması üçün 2 ümumi şərt tələb olunur:

1. əməl sistemətik və ya geniş miqyasda törədilməlidir;
2. əməl hökumət və ya istənilən təşkilat yaxud qrup tərəfindən həvəsləndirilməli və ya istiqamətləndirilməlidir. Bu şərt onu bildirir ki, şəxs təkbaşına insanlıq əleyhinə cinayət törədə bilməz.

Müharibə cinayətləri termini ümumi anlayış olub, silahlı münaqişə zamanı tətbiq olunan humanitar hüquq normalarının və ya müharibə adət və qanunlarının pozuntularını bildirir. Müharibə cinayətlərinə bir sıra əməllər aiddir: qəsdən adam öldürmə, işgəncə və ya qeyri insani rəftar, o cümlədən bioloji eksperimentlər, ağır əzab-əziyyət və ya ciddi xəsarət yetirilməsi, hərbi əsirin və ya mülki şəxsin düşmən dövlətin silahlı qüvvələrində qulluq etməyə məcbur edilməsi.

Nəticə

Hüquq bizim haqlı olaraq irəli sürdüyümüz tələbdir. İnsan hüquqlarını qəbul etmək hər kəsin bu iddiaları irəli sürə bilməsini qəbul etmək deməkdir. İnsan hüquqları ideyasının əsasında dayanan iki başlıca dəyər insan ləyaqəti və bərabərlikdir. İnsan hüquqları layiqli həyat üçün vacib olan əsas standartlar kimi başa düşülə bilər, onların universallığı isə, ən azından bu sahədə, bütün insanların bərabər olması ilə bağlıdır. Bu iki inam və ya dəyər, həqiqətən də, özünü insan hüquqları ideyasına həsr etmək üçün tələb olunan hər şeyi əhatə edir və onlar mübahisəli deyil. Buna

görə də, insan hüquqları mədəniyyət, hökumət və dindən dəstək alır.

Beynəlxalq hüququn hər bir subyektinin üzərinə götürdüyü öhdəliklər ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı prinsiplərinə riayət edilməsindən başlayır. Hazırda dünya birliyi Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü birmənalı şəkildə tanıyır və dəstəkləyir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açıq bəyan edib ki, “Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danışıqların mövzusu deyil və heç vaxt olmayacaq... Azərbaycan bu mövqedən bir addım belə geri çəkilməyəcək. Yəni, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsində... heç bir güzəşt olmayacaq”.

Xalqımızın əzmi və iradəsi, iqtisadi gücü, müasir ordu quruculuğu və xalq-iqtidar birliyi ölkəmizin qələbəsini təmin edən mühüm amillər oldu. Azərbaycan xalqı daha bir şanlı qəhrəmanlıq salnaməsi ilə özünün qalib xalq olduğunu bütün dünyaya sübut etdi və düşmən üzərində tarixi zəfər çaldı.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Abdullayev Ə., Azarov A., Hüfner K., Röyter V. İnsan hüquqları. Beynəlxalq və milli müdafiə mexanizmləri, Bakı, 2008, 1232 s.
2. Əliyev Ə.İ. İnsan hüquqlarının beynəlxalq-hüquqi müdafiəsi, Bakı, 2009, 234 s.
3. Hüseynov L.H. Beynəlxalq hüquq, Bakı, 2000, 368 s.
4. İbayev V. Beynəlxalq humanitar hüquq, Bakı, 2001, 492 s.
5. Mehdiyev F. Nəzəriyyədə və təcrübədə insan hüquqları, Bakı, 2009, 398 s.
6. Səfixanlı A., Əliyev Z. Azərbaycan Respublikasının iştirakçısı olduğu beynəlxalq konvensiyaların milli qanunvericilikdə təsbiti, Bakı, 2003, 58 s.
7. Süleymanova E.T., Əliyev Z.H. Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasında təsbit olunmuş insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı müddəaların Azərbaycan təcrübəsində təminatında Ombudsmanın rolu. Beynəlxalq hüquq və inteqrasiya problemləri (elmi-analitik və praktiki jurnal), Bakı, 2007, 235 s.
8. Азаров А. Права человека. Новое знание. М., Общество «Знание» России, 1995, 296 с.
9. Мингазов Л.Х. Эффективность норм международного права. Теоретические проблемы. Казань, 1999, 464 с.
10. <https://www.virtualkarabakh.az/az/post-item/40/150/ermenistanin-azerbaycana-herbi-tecavuzu-kontekstinde-beynelxalq-huquqi-mesuliyetinin-bezi-meseleleri>.

Cinayət işinin başlanması barədə qərarlara hüquqi müdaxilə imkanları

Hər bir prosessual sənəd, o cümlədən prosessual qərar cinayət prosesinin müəyyən bir mərhələsində tərtib edilir. Bu baxımdan tərtib edilən prosessual sənəd tərtib edildiyi cinayət prosesinin mərhələsinin mahiyyət və məzmununa uyğun gəlib onu ifadə etməlidir.

Bu baxımdan cinayət işinin başlanması mərhələsi xüsusi önəm kəsb edir. Cinayət işinin başlanması bir neçə semantik məna daşıyan anlayışdır. Bu, ilk növbədə, cinayət-prosessual institutdur, yəni cinayət işinin başlanması məsələsinin həlli qaydasını müəyyən edən prosessual qaydalar toplusudur. Cinayət işinin başlanması, həm də cinayətin ibtidai istintaqının başladığının elanıdır. Cinayət işinin başlanması, həm də ki, cinayət prosesinin ilkin mərhələsi, cinayət hadisəsinin olub-olmamasından asılı olan bir mərhələdir.

Cinayət işinin başlanması cinayət prosesinin zəruri, məcburi hissəsidir. Heç bir cinayət işi prosesin bu mərhələsindən yan keçə bilməz. Cinayət işinin başlanması fəaliyyəti səlahiyyətli şəxslər tərəfindən həyata keçirilir, müəyyən şərtlər və konkret prosessual formalarda tətbiq edilir. Bu mərhələ işin sonrakı hərəkətini müəyyən edən konkret qərarla başa çatır. Bu mərhələnin məqsədi cinayət işi üzrə qanuni və əsaslandırılmış icraat üçün zəruri olan əsasların müəyyən edilməsidir.

Bu mərhələdə hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin lazımı qaydada həyata keçirilməsi cinayət prosesinin ümumi vəzifələrinin həllinə zəmin yaradır: cinayətlərin tezliklə tam açılması, təqsirkarların ifşası və qanunun düzgün tətbiqinin təmin edilməsi ki, cinayət törədən hər kəs ədalətli cəzaya məruz qalır və təqsirsiz şəxs məsuliyyətə cəlb edilmir.

Cinayət-prosessual qanunvericilik törədilmiş, törədilməkdə olan və ya hazırlanan cinayətlər haqqında məlumatlar (səbəblər) olduqda cinayət işinin başlanmasının 2 halını müəyyən edir:

- a) cinayət işinin dərhal başlanması;
- b) cinayət işinin başlanması üçün əsasların kifayət qədər olmasına dair aparılan ilkin yoxlamanın nəticələrinə uyğun olaraq cinayət işinin başlanması.

Hər iki halda törədilmiş, törədilməkdə olan və ya hazırlanan cinayətlərə dair cinayət işinin başlanması üçün CPM-nin 204-206-cı və ya 208-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş məlumatlar (səbəblər) olmalıdır. Belə məlumatlar olduqda cinayət işinin başlanması üçün iki şərt ödənilməlidir:

- 1) cinayət işinin başlanması üçün kifayət qədər əsaslar olmalıdır;
- 2) cinayət təqibini istisna edən halların olmadığını güman etməyə əsaslar olmalıdır.

Cinayət işinin başlanması üçün əsas qismində cinayətin əlamətlərinin mövcud olduğunu təsdiq edən kifayət qədər dəlillərin olması çıxış edir.

Cinayət haqqında məlumatda (səbəbdə) cinayətin əlamətlərinin mövcud olduğunu təsdiq edən kifayət qədər əsas olmadıqda, belə əsasların mövcud olub-olmamasını müəyyən etmək üçün CPM-nin 207-ci maddəsində göstərilmiş qaydada və müddətdə ilkin yoxlama hərəkətləri həyata keçirilir. Bu halda cinayət işi dərhal deyil, ilkin yoxlama hərəkətləri həyata keçirildikdən sonra cinayətin törədilməsini təsdiq edən əlamətlər aşkar edildikdə başlanılır.

CPM-in 46.3-cü maddəsinə əsasən cinayətin əlamətlərini əks etdirən əməlin törədilməsini və cinayət təqibini istisna edən halların olmadığını güman etməyə əsaslar mövcuddursa, öz səlahiyyətləri daxilində fəaliyyət göstərən təhqiqatçı, müstəntiq və ya prokuror dərhal cinayət işi başlamalıdır.

Ədalət mühakiməsi əleyhinə olan hər hansı cinayətin əlamətləri məhkəmə baxışı zamanı müəyyən olunduqda da (cinayət təqibini istisna edən halların mövcudluğu istisna edilməklə) məhkəmə iclasında sədrlik edən prokurorun diqqətini buna cəlb etməli və prokuror bununla bağlı dərhal cinayət işi başlamalıdır (CPM-nin 46.4-cü maddəsi).

CPM-in 209.2-ci maddəsində aşkar edilmiş fakt üzrə cinayət işinin dərhal başlanması haqqında müddəə nəzərdə tutulmuşdur. Aşkar edilmiş fakt üzrə cinayət işinin başlanmasının xarakterik xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, burada prosessual qeyri-məcburiyyət tədbirlərinin həyata keçirilməsi, əlavə yoxlamalar aparılması, izahatlar alınması tələb olunmur və CPM-in 209.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallardan hər hansı birinin aşkar edilməsi nəticəsində cinayət işinin başlanması haqqında dərhal qərar qəbul edilir. Bu halda hərtərəfli, tam, obyektiv ibtidai araşdırma CPM-in 46.5-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayət təqibinin həyata keçirilməsinə mane olan hallar müəyyən olunanaqədər həyata keçirilir.

CPM-in 210.1-ci maddəsinə uyğun olaraq cinayət işinin başlanması haqqında qərar təhqiqatçı, müstəntiq və ya ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror tərəfindən qəbul edilə bilər. Müstəntiqin bütün səlahiyyətlərindən istifadə edən istintaq şö-

bəsinin (bölməsinin, idarəsinin) rəisi (rəis olmadıqda onun müavini) və təhqiqatçının səlahiyyətlərindən istifadə edən təhqiqat orqanının ixtisaslaşmış təhqiqat qurumunun rəhbəri də cinayət işinin başlanması haqqında səlahiyyətlərə malikdir.

Məcəllənin 210.4-cü maddəsinə əsasən cinayət işi başlanması haqqında qərarın surəti qərar çıxarıldıqdan sonra 24 saat ərzində cinayət haqqında məlumat vermiş hüquqi, fiziki, vəzifəli şəxsə, habelə ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurora göndərilməlidir.

Təcrübədə aparılmış təhlillər göstərir ki, bəzi hallarda tam, hərtərəfli, obyektiv araşdırma aparılmadan, cinayət hadisəsinin baş vermə faktı və halları sübutlara əsasən müəyyən edilmədən, o cümlədən kifayət qədər əsas və səbəb olmadan təhqiqatçı, müstəntiq və ya ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorlar tərəfindən cinayət işinin başlanması haqqında qərarlar qəbul edilir.

Bu zaman qəbul edilmiş bu qəbildən olan əsassız qərarlara dair hüquqi mövqe bildirmək və ya qanuni müdaxilə imkanlarından istifadə etmək zərurəti yaranır. Həmin zərurətin doğurduğu hüquqi hesab edilən addımlar isə heç də həmişə birmənalı qarşılanmır.

Bir sıra hüquqşünaslar hesab edirlər ki, prokuror cinayət işinin başlanması haqqında qərarı əsassız hesab etdikdə, cinayət işinin başlanması üçün əsas olmuş materialları aldığı andan 24 saat ərzində cinayət işinin başlanması haqqında qərarı ləğv etmək hüququna malikdir. Bir qrup nəzəriyyəçilər isə cinayət işinin başlanması barədə qərarın istisna olaraq ləğv deyil, xitam edilə biləcəyini göstərlər.

Cinayət işinin başlanması barədə qərarın ləğvi haqqında qərarın qəbul edilməsinin mümkünlüyünün tərəfdarları istinad nöqtəsi kimi CPM-in 84.5.8 və 122-ci maddələrini rəhbər tuturlar. Bu mövqedən çıxış edən hüquqşünasların fikrincə, kifayət qədər əsas və səbəb olmadan təhqiqatçı, müstəntiq tərəfindən başlanmış cinayət işləri üzrə müəyyən istintaq hərəkətlərinin aparılmasına baxmayaraq ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror tərəfindən CPM-in 84.5.8-ci maddəsinə əsaslanılaraq (ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun, təhqiqatçının və ya müstəntiqin qanunsuz və əsassız qərarlarını ləğv etmək səlahiyyəti) cinayət işinin başlanması barədə qərarlar ləğv edilə bilər.

Bundan əlavə, mövqenin əsaslandırılması davam etdirilərək bildirilir ki, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror cinayət işinin ibtidai araşdırılmasına nəzarəti həyata keçirərkən müstəntiq və ya təhqiqatçı tərəfindən qəbul edilən hər bir qərarın qanuniliyini yoxlayır və onların qanunsuz və əsassız olduğunu aşkar etdikdə belə qərarı ləğv edir. Belə

yoxlamaları prokuror həm öz təşəbbüsü ilə, həm də müstəntiq və ya təhqiqatçının qərar və hərəkətlərindən verilmiş şikayətlər üzrə həyata keçirir. CPM-in 122.1-ci maddəsinə görə, cinayət prosesini həyata keçirən orqanın prosessual hərəkətlərdən və ya qərarlarından cinayət prosesinin iştirakçıları, habelə bu Məcəllədə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada cinayət prosesində iştirak edən digər şəxslər tərəfindən şikayət verilə bilər.

Cinayət işi başlanması haqqında qərardan da CPM-in 122.2.1-122.2.3-cü maddələrinə uyğun olaraq ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurora (yuxarı prokurora) və ya məhkəmə nəzarətini həyata keçirən məhkəməyə şikayət verilə bilər. Belə olduğu təqdirdə, CPM-in 122.10-cu maddəsinin tələblərinə əsasən cinayət prosesini həyata keçirən orqan şikayətin dəlilləri üzrə əsaslandırılmış qərar qəbul edir və bu barədə şikayətçiyə yazılı məlumat verir.

Digər və fikrimizcə daha əsaslı olan mövqenin tərəfdarları isə hesab edir ki, cinayət işinin başlanması barədə qərar “deklarativ” xarakterli qərar olmaqla, məhkəməyədək icraatın ibtidai istintaq formasında həyata keçirilməsinin proses iştirakçılarına və digər şəxslərə elan edilməsidir. Başlanmış cinayət işi isə əsassız hesab edildiyi təqdirdə yalnız xitam edilə bilər. Bu fikir şikayət edilməsinə yol verilən qərarların siyahısına nəzər saldıqda da bir daha öz təsdiqini tapır.

Nəzərə alınmalıdır ki, məhkəməyədək araşdırma mərhələsində şikayət dedikdə cinayət barədə ərizə və müraciətlərin yoxlanması və həmçinin cinayət işlərinin istintaqı prosesində cinayət mühakimə icraatında iştirak edən şəxslərin prokuror, müstəntiq, təhqiqat orqanı (təhqiqatçı) tərəfindən həqiqətən pozulmuş və ya pozulması ehtimal edilən hüquq və qanuni mənafələrinin bərpa edilməsi barədə tələbi başa düşülür.

Prosesin məhkəməyədək mərhələsində icraatı aparan orqanların qərar və hərəkətlərindən şikayət verilməsi və bu şikayətlərə baxılması zamanı əmələ gələn münasibətlər öz hüquqi təbiətinə görə cinayət-prosessual xarakterlidir və şikayət etmə sahədaxili cinayət-prosessual normalarla tənzimlənir. Belə münasibətlərin əmələ gəlməsinə səbəb olan hüquqi fakt kimi, yalnız səlahiyyətli dövlət orqanlarının məhkəməyədək icraat zamanı prosessual hərəkət və ya qərarlarından verilən şikayət çıxış edir.

Məhkəməyədək cinayət-prosessual icraatda şikayətin predmetini maraqlı şəxslərin fikrincə təhqiqat, istintaq orqanlarının və ya prokurorun onların hüquqlarını pozan və ya təhlükə altına qoyan hərəkətsizliyi və ya qanunla nəzərdə tutulmuş prosessual vəzifələrin

icra olunmamasında ifadə olunan prosessual hərəkət və ya qərarlar təşkil edir.

CPM-in cinayət prosesini həyata keçirən orqanın prosessual hərəkətlərindən və ya qərarlarından məhkəməyə şikayət verilməsi qaydalarını tənzimləyən 449.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuşdur ki, aşağıdakılarla bağlı cinayət prosesini həyata keçirən orqanın prosessual hərəkətlərindən və ya qərarlarından məhkəməyə şikayət vermək hüququ mövcuddur:

- cinayət haqqında ərizənin qəbul edilməsindən imtina edilməsi;
- tutma və həbsdə saxlanması;
- tutulmuş, həbs edilmiş və ya barəsində ev dustaqlığı qətimkan tədbiri seçilmiş şəxsin hüquqlarının pozulması;
- həbs edilmiş şəxsin istintaq təcridxanasından müvəqqəti saxlama yerinə keçirilməsi;
- həbsdə saxlanılan şəxsə işgəncə verilməsi və ya digər amansız rəftar edilməsi;
- şəxsin cinayət prosesinin iştirakçısı qismində tanınmasının rədd edilməsi;
- şəxsin müdafiəsi üçün təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi barədə vəsatətin və ya xahişin rədd edilməsi;
- ibtidai araşdırma orqanı tərəfindən qətimkan tədbirinin seçilməsi və ya dəyişdirilməsi;
- cinayət işinin başlanmasının rədd edilməsi, cinayət işi üzrə icraatın dayandırılması və ya ona xitam verilməsi;
- məhkəmənin qərarı olmadan istintaq hərəkətinin məcburi aparılması, prosessual məcburiyyət tədbirinin tətbiq edilməsi, həbs edilmiş şəxsin istintaq təcridxanasından müvəqqəti saxlama yerinə keçirilməsi və ya əməliyyat-axtarış tədbirinin həyata keçirilməsi;
- təqsirləndirilən (şübhəli) şəxsin müdafiəçisinin cinayət prosesindən kənarlaşdırılması.

“Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 449.2.3-cü maddəsinin şikayət vermək hüququ olan “digər şəxslər” müddəsinin şərh edilməsinə dair” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumunun 05.08.2009-cu il tarixli qərarına əsasən, qanunla nəzərdə tutulmuş məhkəmə nəzarəti qaydasında şikayət verilə bilən bu prosessual hərəkət və qərarların dairəsi qətimkan və cinayət prosesini həyata keçirən orqanın digər prosessual hərəkət və qərarlarından şikayət verilməsi yol verilməzdir.

CPM-in köhnə redaksiyasında bu qərarların siyahısında həmçinin cinayət işinin başlanması barədə qərar da mövcud olmuşdur. Lakin, CPM-nə dəyişikliklər edilməsi haqqında 2 iyul 2001-ci il tarixli, 172-IIQD

nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə qeyd olunan qərar yuxarıda göstərilən siyahıdan çıxarılmışdır.

Bundan başqa, CPM-in cinayət təqibini istisna edən hallara dair 39-cu maddəsində də göstərilmişdir ki, CPM-in 39.1.1-39.1.12-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda cinayət təqibi başlanıla bilməz, başlanmış cinayət təqibinə isə xitam verilməlidir (o cümlədən cinayət işi başlanıla bilməz, başlanmış cinayət işi üzrə icraata xitam verilməlidir).

Yəni, CPM-in qeyd olunan maddəsində sadalanan hallar cinayət təqibini başlama haqqında məsələ həll edilərkən daxil olmuş materialların yoxlanılması zamanı aşkar olunduqda cinayət təqibini başlamanın rədd edilməsinə, cinayət təqibi gedişində aşkar olunduqda isə cinayət təqibinə xitam verilməsinə səbəb ola bilər.

Həmçinin, CPM-in 41.1-ci maddəsinə əsasən təhqiqatçı, müstəntiq və ya prokuror cinayət təqibi üzrə icraatın məhkəməyədək hər hansı mərhələsində CPM-in 39-cu maddəsində göstərilən halları aşkar edərsə, cinayət təqibinə xitam verilməsi barədə (o cümlədən cinayət işi üzrə icraata xitam verilməsi barədə) qərar çıxarır.

Qeyd olunanlarla yanaşı, ilkin mövqenin tərəfdarlarının istinad etdiyi CPM-in 84-cü maddəsində də hazırki fikri dəstəkləyən müddəalar mövcuddur.

Belə ki, CPM-in 84-cü maddəsində ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təhqiqatçının və ya müstəntiqin qanunsuz və əsassız qərarlarını ləğv etmək hüququ nəzərdə tutulsa da, bu hüquq CPM-in 84.5-ci maddəsinə əsasən, cinayət işi üzrə aparılan təhqiqata və ibtidai istintaqa nəzarət edərkən həyata keçirilir. Yəni, qeyd olunan səlahiyyət cinayət işi başlandıqdan sonra qəbul edilmiş qərarlara münasibətdə tətbiq edilir.

Qeyd olunanlara əsasən, hesab edirik ki, cinayət işinin başlanması barədə qərarın əsassız olması qənaətinə gəldikdə CPM-in 84-cü maddəsinə əsasən, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror həmin cinayət işi üzrə icraata özü xitam verə bilər, yaxud o və ya yuxarı prokuror həmin cinayət işi üzrə icraata xitam verilməsinə dair icrası məcburi olan yazılı göstəriş verə bilər.

Sabir Musayev,
Prokurorluqda istintaqa nəzarət
idarəsinin böyük prokuror-metodisti
II dərəcəli hüquqşünas.

Rəşid Bayramov,
Prokurorluqda istintaqa nəzarət
idarəsinin böyük prokuroru
küçük ədliyyə müşaviri.

Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veteranı Firudin Məmmədovu ziyarət etmişlər

Yanvarın 2-də Baş Prokurorluğun əməkdaşları uzun illər prokurorluq orqanlarında məsul vəzifələrdə işləmiş Firudin Məmmədovun 85 illik yubileyi, həmçinin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə onun yaşadığı mənzilə gələrək Baş Prokurorluğun rəhbərliyi adından yubilyarı təbrik etmiş, ona uzun ömür, möhkəm can sağlığı arzulamışlar.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən daim prokurorluq orqanlarına hərtərəfli diqqət və qayğının göstərildiyi vurğulanmaqla qurumun fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması istiqamətində görülən işlər, cəmiyyətimizin və dövlətçiliyimizin maraqlarının qorunması, cinayətkarlığa qarşı

mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirlərdən söhbət açılmışdır.

Təbriklərə görə təşəkkürünü bildirən Firudin Məmmədov uzun illər xidmət keçmənin, prokurorluq işçisi kimi qanunçuluq və hüquq qaydalarının təmin olunmasında, dövlətçiliyimizin maraqlarının müdafiə edilməsində xidmət aparmasının qürurverici olduğunu bildirərək ona göstərilən diqqət və qayğıya görə öz dərin minnətdarlığını bildirmişdir.

Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veteranı Firudin Əliyevi təbrik etmişlər

Fevralın 3-də Baş Prokurorluğun əməkdaşları uzun illər prokurorluq orqanlarında məsul vəzifələrdə işləmiş Firudin Əliyevi 70 illik yubileyi münasibətilə onun yaşadığı mənzilə gələrək Baş Prokurorluğun rəhbərliyi adından yubilyarı təbrik etmiş, ona uzun ömür, möhkəm can sağlığı arzulamışlar.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən daim prokurorluq orqanlarına hərtərəfli diqqət və qayğının göstərildiyi vurğulanmaqla qurumun fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması istiqamətində görülən işlər, cəmiyyətimizin və dövlətçiliyimizin maraqlarının qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirlərdən söhbət açılmışdır.

Təbriklərə görə təşəkkürünü bildirən Firudin Əliyev uzun illər xidmət keçmənin, prokurorluq işçisi kimi qanunçuluq və hüquq qaydalarının təmin olunmasında, dövlətçiliyimizin maraqlarının müdafiə edilməsində xidmət aparmanın qürurverici olduğunu bildirərək ona göstərilən diqqət və qayğıya görə öz dərin minnətdarlığını bildirmişdir.

Baş Prokurorluğun əməkdaşları prokurorluq orqanlarının veteranı Behbud İsmayılovu yad etmişlər

Baş Prokurorluğun əməkdaşları uzun illər prokurorluq orqanlarında məsul vəzifələrdə işləmiş Behbud İsmayılovu 65 illik yubileyi münasibətilə onun yaşadığı mənzilə gələrək Baş Prokurorluğun rəhbərliyi adından yubilyarı təbrik etmiş, ona uzun ömür, möhkəm can sağlığı arzulamışlar.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən daim prokurorluq orqanlarına hərtərəfli diqqət və qayğının göstərildiyi vurğulanmaqla qurumun fəaliyyətində səmərəliliyin artırılması istiqamətində görülən işlər, cəmiyyətimizin və dövlətçiliyimizin maraqlarının qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirlərdən söhbət açılmışdır.

Təbriklərə görə təşəkkürünü bildirən Behbud İsmayılov uzun illər xidmət keçmənin, prokurorluq işçisi kimi qanunçuluq və hüquq qaydalarının təmin olunmasında, dövlətçiliyimizin maraqlarının müdafiə edilməsində xidmət aparmasının qürurverici olduğunu bildirərək ona göstərilən diqqət və qayğıya görə öz dərin minnətdarlığını bildirmişdir.

Prokurorluğun veteranı Roza Şıxsəidovanın “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalına müsahibəsi

Şıxsəidova Roza Əlimurad qızı 11 iyul 1956-cı ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Əmək fəaliyyətinə 1973-cü ildə Azərbaycan SSR “Azneft” dövlət istehsalat birliyinin Quyuların sınaqdan keçirilməsi və əsaslı təmiri kontorunda fəhlə kimi başlamış, 1975-ci ildən Bakı şəhəri Lenin (hazırkı Sabunçu) rayon prokurorluğunda katibə-makinaçı kimi davam etmişdir. 1982-ci ildə prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbul olunaraq ona Azərbaycan SSR prokurorunun sovet qanunvericiliyinin

sistemləşdirilməsi və təbliği üzrə köməkçisi vəzifəsi həvalə olunmuş, 1986-cı ildə həmin vəzifəyə təsdiq olunmuşdur. 1979-1985-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsində qiyabi əsaslarla təhsil almışdır. Roza Şıxsəidova 1988-ci ildən 1993-cü ilədək Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun Mülki işlərə məhkəmələrdə baxılması üzərində nəzarət şöbəsinin prokuroru vəzifəsində, 1993-cü ildən 2005-ci ilədək Sabunçu və Xətai rayon prokurorluqlarında müxtəlif vəzifələrdə işləmiş, 2005-ci ildə Bakı şəhər prokurorluğunun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsinin prokuroru vəzifəsinə təyin edilmişdir. Xidməti fəaliyyətinə 2010-cu ildən Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin Birinci instansiya məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsinin prokuroru kimi davam etmiş, 2016-cı ildə prokurorluqda olmanın yaş həddinə çatdığına görə prokurorluq orqanlarında qulluq keçməsinə xitam verilmişdir. Prokurorluq orqanlarında göstərdiyi nümunəvi xidmət nəzərə alınaraq müxtəlif illərdə barəsində təşəkkür, pul mükafatı, qiymətli hədiyyə, Fəxri Fərman kimi həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq olunmuş, eyni zamanda o, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə «Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə» medalı ilə təltif olunmuşdur.

Sual: “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalına müsahibəyə razılıq verdiyiniz üçün Sizə redaksiya heyəti adından dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Roza xanım, əmək fəaliyyətinizin uzun illəri prokurorluq orqanları ilə bağlı olmuşdur. Həmin illəri necə xatırlayırsınız?

Cavab: İlk öncə demək istərdim ki, hüquq sahəsinə marağım hələ məktəb yaşlarımdan başlamışdır. O zamanlar hüquq fakültəsinə qəbul olmaq çox çətin idi. Ulu öndər Heydər Əliyevə qədər dövrdə Hüquq fakültəsinə qəbul olanlar ən çoxu partiya və digər dövlət orqanlarının vəzifəli şəxslərinin övladları olsa da, 1979-cu ildə Heydər Əliyev bu bürokratik mexa-

nizmi ləğv etdi və hüquq fakültəsi və elmini tamamilə xalqın fakültəsinə çevirmişdir. Belə ki, həmin ildən başlayaraq hüquq fakültəsinə qəbul olunmasına hər bir sadə vətəndaşa imkan yaradılmışdır. Zəhmətkeş ailəsində anadan olduğuma görə də məhz bu hadisə hüquq fakültəsinə qəbul olunmağımda xüsusi rol oynamışdır.

1976-cı ildən 2016-cı illərədək prokurorluq orqanlarda müxtəlif vəzifələrdə çalışmışam. 1982-ci ildə Baş prokurorun köməkçisi vəzifəsində, 1987-ci ildə şöbə prokuroru, 1993-cü ildə Sabunçu rayon prokurorun böyük köməkçi vəzifəsində, 1998-ci ildən Xətai rayon prokurorun köməkçisi, 2000-ci ildən 2016-cı ilədək isə dövlət ittihamçısı vəzifələrində işləmişəm.

Peşəkar iş təcrübəm, əmək və icra intizamını mükəmməl yerinə yetirdiyimə görə işlədiyim illərdə dəfələrlə təşəkkürlər və mükafatlandırılmalara layiq görülmüşəm. Həmçinin, 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə “Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə təltif olunmuşam.

Prokurorluq orqanlarda işlədiyim dövrdə böyük həyat təcrübəsinə malik olmuşam.

Sual: Müasir Azərbaycan Prokurorluğunda hüquqşünas xanımların yeri və rolu barədə nə düşünürsünüz?

Cavab: Bildiyimiz kimi, ötən əsrdə qadınların hüquq mühafizə orqanları, o cümlədən prokurorluq orqanlarında işləməsində müəyyən çətinliklər vardı. Tədricən qadınların hüquq-mühafizə orqanlarına cəlb olunma səviyyəsi ildən-ilə artmağa başladı. Məlum olduğu kimi, 20-ci əsrin ortalarından başlayaraq qadınların hüquqlarının müdafiəsi məqsədi ilə beynəlxalq,

hatları nəticəsində müasir çağırışlara cavab verən, yüksək peşəkarlıqları ilə seçilən xanımlarımızın vəzifədə irəli çəkilməsi və gender bərabərliyi siyasətinin uğurlu davamı kimi bir çox qadın əməkdaş rəhbər vəzifələrə (Baş Prokurorluğun idarə və şöbə rəisi, rayon prokuroru və rayon prokurorunun müavini vəzifələrinə) təyin edilmişlər.

Qadın prokurorlar, mənəcə, xüsusi kateqoriyalı insanlardır. Bir yazıçı Marina Svetaeya dediyi kimi "Qadınların yarısı ailə üçün, yarısı işə sevgi üçün yaradılmışdır". Amma mənəcə, üçüncüsü də prokurorluq orqanlarında xidmətə görə.

Təbii ki, qadın həmişə qadın olaraq qalmalıdır. Qadın prokurorlar xüsusi kateqoriya insanlardır: onlar özlərində kişi keyfiyyətlərini birləşdirməlidirlər. Şübhəsiz ki, möhkəmlik, məqsədyönlülük, dəqiqlik, punktuallıq, təmkin olmadan uğur əldə edilə bilməz və mənim üçün ən gözlənilməz kəşf o oldu ki, yaxşı nəticələr əldə etmək qadının işində əsas keyfiyyətlərdən biridir. Qadın prokurorun ciddi üstünlüyü onun hüquqi intuisiyasıdır. Onlar oturaq işlərdə işləməyə meyillidirlər və insanlara kömək etmək fərsətinə cəlb olunurlar. Kişilər üçün ünsiyyət qadınlara nisbətən daha az əhəmiyyət kəsb edir. Qadınlar ətrafdakı insanlara qarşı daha dözümlüdürlər. Kollektivlərdə qadınlar kompromislərə, razılaşmalara, qarşılıqlı güzəştlərə daha asan gedirlər. Məhz bu keyfiyyətləri sayəsində bir çox qadın prokurorluq orqanlarında uğurla çalışır, yüksək peşəkarlıq göstəriciləri əldə edir.

Sual: Qadın üçün çətin hesab olunan müstəntiq, prokuror köməkçisi, uzun müddət işə

regional və milli səviyyədə bir sıra hüquqi islahatlar aparılmış, buna nümunə olaraq qadın hüquqlarının müdafiəsi üzrə əsas beynəlxalq sənəd hesab olunan "Qadınlara qarşı ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında" Konvensiya qəbul olunmuşdur.

Bundan əlavə, ölkə Başçısının tövsiyəsi əsas götürülməklə qısa müddət ərzində aparılmış kadr isla-

dövlət ittihamçısı kimi məsul vəzifələrdə səmərəli fəaliyyət göstərmisiniz. Bu Sizə ana kimi – övladlarınıza və ailənizə qayğı göstərməyə çətinlik yaratmayıb ki?

Cavab: Əlbəttə ki, hər bir qadında olduğu kimi, məndə də müəyyən çətinliklər olmuşdur, işdən əlavə qadınların da ailəsi, diqqət tələb edən uşaqları var. İş günü qadının çox vaxtını alır, bu da ailə ilə uzlaşmada çətinlik yaradır. Lakin, həyat yoldaşım da, uşaqlarım da çoxdan başa düşüblər ki, iş mənim həyatımdır, ona görə də mənə qarşı anlayışlı olmuşlar. Həm ailəmdə, həm də işimdə üzərimə düşən məsuliyyəti dərk edib öhdəsindən gələ bilmək məni sevindirirdi. Mən artıq 40 ildir ki, ailəliyəm, iki övladım var, prokurorluq orqanlarında 40 ildir işləmişəm, hal hazırda da Kliniki Tibbi Mərkəzdə işləyirəm.

Adətən, bizim cəmiyyətimizdə düşünülür ki, qadın özünü karyeraya həsr edirsə, deməli, onun ailəsi olmur. Üstəlik, bir qadının prokurorluqda tutduğu vəzifə nə qədər məsuliyyətli olsa, bir o qədər tez-tez boşanır və ya subay olurlar. Bir çox qadın prokurorlar iş yerində uzun müddət xidmət göstərmək məcburiyyətində qaldıqları üçün onların ailə həyatları uğursuz olur.

Fikrimcə, hər şeyə rəğmən, qadın prokurorlar üçün iş ailədən yuxarıda olmalıdır. Lakin, buna baxmayaraq, şəxsən mənim ailəmdə bununla bağlı ciddi problemlərim olmamışdır. İşimi heç vaxt ailəmdən üstün hesab etməmişəm, bunu görən və qiymətləndirən həyat yoldaşım həmişə mənə işimdə dəstək olub, düşünürəm ki, qadın və karyera – ikisi bir arada mümkündür.

Sual: Uzun müddət – 16 il dövlət ittihamını müdafiə etmisiniz. Sizcə, dövlət ittihamçısı dövlətin maraqları ilə vətəndaşın maraqları arasında xətti necə qorunmalıdır?

Cavab: Dövlət ittihamçısı prokurorluq əməkdaşdır və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Prosesual Məcəlləsinə əsasən çəkişmə və hüquq bərabərliyi əsasında cinayət mühakimə icraatında ittihamı həyata keçirən cinayət prosesinin iştirakçısı olmaqla məhkəmədə ictimai, yaxud ictimai-xüsusi ittihamı müdafiə edən şəxsdir.

Dövlət ittihamçısı cinayət prosesində dövlətin, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarını müdafiə etməyə borclu olduğu əsas vəzifəli şəxs kimi çıxış edir. O, tək-cə cinayəti törətmiş şəxsi cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə deyil, həm də şəxsi "qanunsuz və əsassız ittihamdan, hüquq və azadlıqlarının məhdudlaşdırılmasından" müdafiə etməyə borcludur.

Dövlət ittihamçısının rolu ədaləti təmin etməkdir, ona görə də vətəndaşların əsassız məsuliyyətə cəlb edilmə kimi hallar olduqda dövlət ittihamçısı bu qanunsuzluğunun qarşısını almaq üçün müvafiq tədbirlər görür. Məsələn, bu hallar məhkəmə proseslərində baş verdiyi halda dövlət ittihamçısı ittihamı müdafiə etməkdən imtina edə bilər.

Qanunun aliliyini təmsil edən dövlət ittihamçısına heç vaxt nəyin bahasına olursa olsun ittiham etmək vəzifəsi verilmir. Cinayət mühakiməsi ictimai maraqlara xidmət edir və mütləq təqsirləndirilən şəxsin mühakimə olunmasını tələb etmir, o, həqiqəti tam üzə çıxarmaqla cinayət qanununun düzgün tətbiqini təmin etməlidir.

Sual: Roza xanım, bizdə olan məlumata görə xidməti fəaliyyətiniz dövründə əldə etdiyiniz yüksək nailiyyətlərdən biri də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif edilməyiniz olmuşdur. Bu təltifə bağlı xoş hissləri eşitmək istərdik.

Cavab: Bəli, dediyim kimi, 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə

"Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunmuşdum. Əlbətdə ki, mənim üçün çox sevindirici və qürurverici bir hissdir. Fəaliyyətimin dəyərləndirildiyi və bu təltifə layiq görüldüyüm üçün cənab Prezidentə öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Mənim üçün bu əlamətdar hadisə gözlənilməz olmuşdur, həm çox təsirlənib, həm də çox şad olmuşdum. Bu təltif də mənə böyük stimül verdi.

Sual: Ənənəvi sualımızı vermək istərdik. Övladlarınızın xidməti fəaliyyətdə yolunuzu davam etdirmələrini arzulamısınız?

Cavab: Qızım Azərbaycan Dillər Universitetinin avropaşünaslıq fakültəsini bitirmiş, oğlum isə hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil almışdır. Lakin, təəsüf ki, bunu çox arzulasam da, oğlum mənim yolumu davam etdirməmiş və hazırda öz ixtisası üzrə işləyir.

Sual: Əmək fəaliyyətinə dövlət qulluğunun müxtəlif pillələrindən başlayaraq müxtəlif vəzifələrdə yüksəlmisiniz. Zəngin həyat və iş təcrübəsi olan prokurorluğun veteranı kimi prokurorluq işçilərinə nə tövsiyə edərdiniz?

Cavab: Bütün prokurorluq işçilərinə bu şərəfli işində və gələcək fəaliyyətlərində hər zaman məsuliyyətli, ədalətli və prokurorluğun fəaliyyət prinsiplərinə sadıq olmalarını, müstəqil qərarları vermək bacarığını tövsiyə edərdim və işlərində uğurlar, peşəkar inkişaf,

qanunun aliliyinin qorunmasında ruh yüksəkliyi arzulayıram!

Sual: Roza xanım, Sizə ünvanlamadığımız, amma eşitmək istədiyiniz sual varmı?

Cavab: Mən istərdim bir veteran kimi mənə prokurorluğun fəaliyyəti ilə bağlı təkliflərim barədə sual verəsiniz. Qeyd etmək istərdim ki, Baş prokuror cənab Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə veteranların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması, müxtəlif ictimai tədbirlərə cəlb edilməsi istiqamətində bir çox işlər görülmüşdür. Ad günləri və yubileylərini təbrik etmək üçün prokurorluğun nümayəndələrinin veteranları ziyarət etməsi hər birimizi qürurlandırır. Bu istiqamətdə əlbəttə ki bir sıra təkliflərim də vardır, xüsusən də, pensiyaya çıxan prokurorluq işçilərinə zəruri sosial xidmətlərin göstərilməsi, o cümlədən, müəyyən qaydada və məbləğdə dərman və müalicə vasitələrini almaq üçün müavinətlərin verilməsi, ehtiyacı olan veteranların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı təklifləri qeyd etmək istərdim. Biz veteranlar hər zaman öz həyat və peşəkar təcrübəmizlə gənc nəsillə bölüşməyə hazırıq. Bir daha hər birinizə möhkəm cansağlığı, xidməti fəaliyyətinizdə ən yüksək nailiyyətlər arzu edirəm.

**"Azərbaycan Prokurorluğu"
elmi-praktiki jurnalın redaksiya heyəti**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU**«Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında» Şuşa Bəyannaməsinin təsdiq edilməsi barədə**

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

«Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında» 2021-ci il iyunun 15-də Şuşa şəhərində imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi təsdiq edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 1 fevral 2022-ci il

№ 478-VIQ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI**«Elektron prokurorluq» informasiya sistemi haqqında Əsasnamə»nin təsdiq edilməsi barədə**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, «Prokurorluq haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 27 aprel tarixli 307-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və «Prokurorluq haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi edilməsi barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 24 dekabr tarixli 232 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 7 may tarixli 1333 nömrəli Fərmanına əsasən **qərara alıram**:

1. «Elektron prokurorluq» informasiya sistemi haqqında Əsasnamə» təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi, «Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları»nın təsdiq edilməsi və elektron hökumətlə bağlı bəzi tədbirlər haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq, «Elektron prokurorluq» informasiya sisteminin aidiyyəti dövlət informasiya ehtiyatları və sistemləri ilə əlaqələndirilməsini Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna tövsiyə edilsin ki, «Elektron prokurorluq» informasiya sisteminin formalaşdırılması və aparılması, həmçinin fəaliyyətinin təşkili və inkişaf etdirilməsi üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidmətinə, Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinə, Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduna, «Azərsu» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin «Azəriqaz» İstehsalat Birliyinə tapşırılsın və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına, Azərbaycan Kredit Bürosuna tövsiyə edilsin ki, bu Fərmanın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş «Elektron prokurorluq» informasiya sistemi haqqında Əsasnamə»nin 11.2-ci və 11.3-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsini təmin etmək məqsədilə altı ay müddətində zəruri tədbirlər görsünlər və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versünlər.

5. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

2019-cu il 3 iyun tarixli 718 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Hökumət buludu» (G-cloud) Konsepsiyası»na uyğun olaraq, «Elektron prokurorluq» informasiya sisteminin «Hökumət buludu»na keçidinin təşkili ilə bağlı tədbirlər görsün.

6. Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna tövsiyə edilsin və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinə tapşırılsın ki, «Elektron prokurorluq» informasiya sisteminin

təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün birgə zəruri tədbirlər görsünlər.

7. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 3 mart 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 3 mart tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

«Elektron prokurorluq» informasiya sistemi haqqında ƏSASNAMƏ

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Əsasnamə «Elektron prokurorluq» informasiya sisteminin (bundan sonra – İnformasiya sistemi) formalaşdırılmasının, aparılmasının və digər qurumların informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi (bundan sonra – EHS) vasitəsilə inteqrasiyasının, habelə informasiya sistemi ilə bağlı mühafizə tədbirlərinin təmin edilməsinin hüquqi, təşkilati və texnoloji əsaslarını müəyyən edir.

1.2. İnformasiya sistemi «Prokurorluq haqqında», «Fərdi məlumatlar haqqında» və «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikasının qanunları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları» (bundan sonra – Qaydalar) və digər normativ hüquqi aktlar əsasında fəaliyyət göstərir.

1.3. İnformasiya sisteminin tətbiqi insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə, prokurorluğa müraciət imkanlarının genişlənməsinə, prokurorluğun fəaliyyətinin səmərəliliyinin və şəffaflığının artırılmasına, süründürməçilik və sui-istifadə hallarının qarşısının alınmasına, aşkarlığın və operativliyin təmin edilməsinə, prokurorluq işçilərinin fəaliyyətinə nəzarətin effektivliyinin artırılmasına, elektron kargüzarlığın və elektron sənəd dövriyyəsinin təmin olunmasına xidmət edir.

1.4. Fərdi məlumatların İnformasiya sistemində toplanılmasının və işlənilməsinin məqsədi prokurorluğun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında, «Prokurorluq haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda və prosessual qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrasını təmin etməkdir. Fərdi məlumatların İnformasiya sistemində toplanılması və işlənilməsi «Fərdi məlumatlar haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun və digər normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

1.5. İnformasiya sisteminin saxlanması, fəaliyyəti və inkişaf etdirilməsi üçün zəruri xərclər dövlət büdcəsi və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir.

1.6. İnformasiya sistemindən istifadə ödənişsizdir.

1.7. İnformasiya sisteminin formalaşdırılmasına, aparılmasına, inteqrasiyasına və arxivləşdirilməsinə dair bu Əsasnamə ilə tənzimlənməyən digər məsələlər Qaydalara uyğun olaraq həll edilir.

2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu Əsasnamədə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. istifadəçi – normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada İnformasiya sistemindən istifadə etmək, o cümlədən İnformasiya sistemi vasitəsilə informasiya əldə etmək və ya ötürmək hüququ verilmiş dövlət orqanları (qurumları), yerli özünüidarəetmə orqanları, hüquqi və fiziki şəxslər;

2.1.2. iştirakçı – İnformasiya sisteminin informasiya proseslərində iştirak edən prokurorluq işçiləri və prokurorluğun digər əməkdaşları;

2.1.3. sahib – normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilmiş qaydada İnformasiya sistemi üzərində sahiblik və istifadə hüququnu həyata keçirən, habelə sistemin aparılmasını təmin edən Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu;

2.1.4. operator – sahibin normativ hüquqi aktlarla müəyyən edilən həcmdə və şərtlərlə İnformasiya sisteminin fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üzrə hüquq və vəzifələrini həvalə etdiyi Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun aidiyyəti struktur bölməsi;

2.1.5. elektron kabinet – iştirakçının və ya istifadəçinin bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş funksiyalar çərçivəsində Vahid Giriş Sistemi («ASAN login») ilə eyniləşdirilməklə, İnformasiya sistemində daxil olmasına və istifadəsinə imkan verən, həmçinin sahib və operator ilə qarşılıqlı əlaqəsini təmin edən fərdi elektron səhifə.

3. İnformasiya sisteminin fəaliyyətinin prinsipləri

3.1. İnformasiya sistemi Qaydaların 2.1-ci bəndində qeyd edilən prinsiplər nəzərə alınmaqla formalaşdırılır və aşağıdakı prinsiplər əsasında fəaliyyət göstərir:

3.1.1. istifadə rahatlığı – İnformasiya sistemindən istifadənin və informasiya mübadiləsinin rahat, əlavə əməliyyatlar aparılmadan təmin edilməsi;

3.1.2. operativlik – müvafiq sənədlərin və müraciətlərin təqdim edilməsinin, qəbulunun, cavablandırılmasının, informasiyanın əldə olunmasının və mübadiləsinin avtomatlaşdırılmış qaydada, sürətli şəkildə həyata keçirilməsi;

3.1.3. fasiləsizlik – İnformasiya sistemində aparılan təşkilati, inzibati, texniki və digər dəyişikliklərdən asılı olmayaraq, fəaliyyətin fasiləsiz həyata keçirilməsi;

3.1.4. hesabatlılıq – sistemin fəaliyyətində hesabatlılığın təmin edilməsi, həyata keçirilən prosedurların və onların nəticələrinin izlənilməsi imkanının mövcudluğu.

4. İnformasiya sisteminin texniki-texnoloji infrastruktur

4.1. İnformasiya sistemi aşağıdakı elementlərdən ibarətdir:

4.1.1. İnformasiya sisteminin proqram kompleksi;

4.1.2. İnformasiya sisteminin mərkəzi və ehtiyat avadanlıq kompleksi;

4.1.3. İnformasiya sisteminin şəbəkə infrastrukturunu;
4.1.4. İnformasiya sistemi iştirakçılarının iş yerlərinin texniki vasitələri;

4.1.5. informasiya ehtiyatı.

4.2. İnformasiya sisteminin proqram kompleksinə əməliyyat sistemləri, tətbiqi proqram təminatı, informasiyanın mühafizəsi və digər proqram vasitələri aiddir. Tətbiqi proqram təminatı aşağıdakı istiqamətləri əhatə edir:

4.2.1. elektron kabinet;

4.2.2. Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun əmr, sərəncam, göstəriş və digər aktlarının toplusu;

4.2.3. prokurorluqda kadr məsələləri üzrə işlərin elektron qaydada idarə edilməsi modulu;

4.2.4. prokurorluqda maddi-texniki resurslar üzrə fəaliyyətin elektron qaydada idarə edilməsi modulu;

4.2.5. elektron sənəd dövriyyəsi, o cümlədən prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə icraatların elektron qaydada aparılması modulu;

4.2.6. videokonfrans əlaqə modulu;

4.2.7. digər informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə məlumat mübadiləsini təmin edən inteqrasiya və elektron məlumat sorğulama modulu;

4.2.8. təhlil və statistik hesabat modulu.

4.3. İnformasiya sisteminin avadanlıq kompleksinə serverlər, yaddaş qurğuları, soyutma sistemləri, fasiləsiz enerji mənbələri və digər texniki vasitələr aiddir.

4.4. İnformasiya sisteminin ehtiyat mərkəzi yaradılır və İnformasiya sisteminin proqram-texniki vasitələrinin nüsxəsi bu mərkəzdə saxlanılır. İnformasiya sisteminin mərkəzi və ehtiyat avadanlıq kompleksi operatorun nəzarəti altında fəaliyyət göstərir.

4.5. İnformasiya sisteminin şəbəkə infrastrukturunu kommunikasiya avadanlığı və mühafizə olunan telekommunikasiya kanalları təşkil edir.

4.6. İnformasiya ehtiyatı bütün prokurorluq orqanları, prokurorluq işçiləri və prokurorluğun digər əməkdaşları, prokurorluğa müraciət edən şəxslər, prokurorluğun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq həyata keçirilən prosessual hərəkətlər və qəbul olunan prosessual sənədlər barədə məlumatları ehtiva edir.

5. Təhlükəsizlik tədbirləri

5.1. Məlumatların mühafizə səviyyəsinin daim nəzarətdə saxlanması, onların təhlükəsizliyinə qarşı yönələn təhdidlərin vaxtında müəyyən edilməsi və ehtimal olunan təhdidlərin qarşısının alınması məqsədilə İnformasiya sistemi xüsusi mühafizə sistemləri və proqram təminatları ilə təmin edilir və həmin mühafizə sistemləri və proqram təminatları mütləq olaraq təkmilləşdirilir.

5.2. İnformasiya sistemində məlumatların işlənməsi zamanı proqram-texniki vasitələrin işinin pozulmasına gətirib çıxaran təsirlərə yol verilməməlidir.

5.3. Sahib Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti ilə birlikdə İnformasiya sistemində qanunsuz müdaxilə faktlarının vaxtında aşkar edilməsini, İnformasiya sistemində mövcud olan məlumatların onlarla işləməyə icazəsi olmayan şəxslərə ötürülməsinin, qanunsuz yayılmasının qarşısının alınmasını təmin edir.

5.4. İnformasiya sistemi üzrə məlumatların təhlükəsiz şəkildə yazılması, sistemləşdirilməsi, yenilənməsi, dəyişdirilməsi, çıxarılması, silinməsi, yayılması, saxlanması, ötürülməsi və məhv edilməsi üçün mühafizə vasitələri sertifikatlaşdırılmalı, texniki tələblərə uyğun quraşdırılmalı və istismara verilməlidir.

5.5. İnformasiya sisteminə daxil edilən məlumatların etibarlılığının və təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə

İnformasiya sisteminin istifadəçiləri və iştirakçıları İnformasiya sistemində «Vahid Giriş Sistemi»ndən («ASAN login») istifadə etməklə sistemdə identifikasiya olunmalı və eyniləşdirilməlidirlər.

5.6. İnformasiya sistemində elektron sənədlərin təsdiqi və göndərilməsi gücləndirilmiş elektron imzadan istifadə etməklə həyata keçirilməlidir.

5.7. İnformasiya sisteminin yaradılması və istifadəsi prosesində «İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, informasiyanın mühafizəsinə dair tələblərə riayət edilməlidir.

6. İnformasiya sisteminin funksiyaları

6.0. İnformasiya sistemi vasitəsilə aşağıdakılar təmin edilir:

6.0.1. informasiyanın toplanılması, emalı, axtarışı, təhlili və ötürülməsi;

6.0.2. İnformasiya sistemindən eyni zamanda çoxsaylı istifadəçilərin istifadə etməsinin mümkünlüyü;

6.0.3. təhlükəsizlik və məlumatların mühafizəsi;

6.0.4. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraatlarda iştirak edən şəxslərin zəruri məlumatlarının real vaxt rejimində yoxlanılması və İnformasiya sistemində olduqda, şəxsdən tələb edilməməsi;

6.0.5. prosessual sənədlərin layihələrinin hazırlanması;

6.0.6. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraat zamanı tələb olunan məlumatların bu Əsasnamənin 11-ci hissəsində qeyd olunan qaydada elektron formada əldə edilməsi;

6.0.7. İnformasiya sisteminin iştirakçıları və istifadəçiləri tərəfindən müraciətlərin və digər sənədlərin elektron formada tərtib edilməsi, göndərilməsi, qəbulu, sənədlərin elektron qeydiyyatı və elektron dövriyyəsi, aidiyyəti prosessual sənədlərin gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilməsi;

6.0.8. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraatların elektron qaydada aparılması;

6.0.9. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraatda iştirak edən şəxslərə məlumatların elektron qaydada (elektron kabinet, elektron poçt və SMS vasitəsilə) çatdırılması;

6.0.10. qanuna uyğun olaraq prosessual hərəkətlərin müvafiq şəxslərin bilavasitə iştirakı olmadan videokonfrans əlaqə sistemindən istifadə edilməklə həyata keçirilməsinə imkan yaradılması;

6.0.11. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraatlarla bağlı prosessual müddətlərə riayət olunmasına nəzarət edilməsi və müddətlərin bitməsi ilə bağlı xəbərdarədiçi funksiyaların olması;

6.0.12. qəbul edilən qərarlar barədə məlumatların qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanlarına (qurumlarına), bələdiyyələrə, hüquqi və fiziki şəxslərə göndərilməsi;

6.0.13. İnformasiya sisteminin istifadəçiləri və iştirakçıları üçün elektron kabinetin yaradılması;

6.0.14. prokurorluğun fəaliyyəti ilə bağlı təhlil və statistikanın elektron qaydada aparılmasının təmin edilməsi;

6.0.15. məlumatların sistemləşdirilmiş şəkildə saxlanması.

7. İnformasiya sistemi sahibinin hüquqları və vəzifələri

7.1. İnformasiya sistemi sahibinin iştirakçıların İnformasiya sistemində giriş imkanını ləğv etmək və ya məhdudlaşdırmaq hüququ vardır.

7.2. İnformasiya sistemi sahibinin aşağıdakı vəzifələri vardır:

7.2.1. İnformasiya sisteminin fəaliyyətini təşkil etmək, onda dəyişiklik etmək və təkmilləşdirmələr aparmaq;

7.2.2. İnformasiya sistemindəki məlumatların aktuallığını, etibarlılığını, əlçatanlığını, tamlığını, mühafizə edilməsini, habelə onların ehtiyat sürətlərinin saxlanılmasını və qorunmasını təşkil etmək;

7.2.3. İnformasiya sisteminin beynəlxalq təcrübəyə uyğun inkişaf etdirilməsi, onun təkmilləşdirilməsi və funksional imkanlarının artırılması istiqamətində tədbirlər görmək;

7.2.4. bu Əsasnaməyə və Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq İnformasiya sistemi vasitəsilə dayanıqlı və fasiləsiz məlumat mübadiləsini təşkil etmək, məlumatların İnformasiya sistemində tam və vaxtında ötürülməsinə və həmin məlumatların əldə edilməsinə qanunla müəyyən edilmiş hədlərdə nəzarət etmək;

7.2.5. İnformasiya sisteminin funksiyaları və onlardan istifadə qaydaları barədə iştirakçıları və istifadəçiləri məlumatlandırmaq, zəruri təlimatlandırma işləri aparmaq, onlara metodiki kömək göstərmək, iştirakçılarda və istifadəçilərdə yaranmış və qaynar xətt vasitəsilə müəyyən edilmiş çətinlikləri araşdırmaq, həll etmək, iştirakçıların bu sahədə mütəmadi bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədilə təlimlər təşkil etmək;

7.2.6. İnformasiya sisteminin komponentlərinin və proqram təminatının təyinatı üzrə istismarını, texniki xidmətini, saxlanılmasını, tərtib olunmuş qrafik üzrə operator tərəfindən müvafiq profilaktik işlərin aparılmasını təşkil etmək və onlara nəzarəti həyata keçirmək;

7.2.7. İnformasiya sistemində daxil edilmiş məlumatların təhlükəsizliyi ilə bağlı təşkilati və texniki tədbirlər görmək;

7.2.8. İnformasiya sisteminin fəaliyyəti üzrə hər hansı bir qəza (xəta) baş verdiyi və ya İnformasiya sisteminin fəaliyyətində fasilə yarandığı halda İnformasiya sisteminin iştirakçıları, Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyini (bundan sonra – Əlaqələndirici qurum) bu barədə məlumatlandırmaq;

7.2.9. İnformasiya sistemində daxil edilən məlumatların tamlığını, təhrifolunmazlığını, əlçatanlığını və konfidensiallığını (məxfiliyini) təmin etmək;

7.2.10. İştirakçının və istifadəçinin yazılı əsaslandırılmış müraciəti əsasında İnformasiya sistemində saxlanılan məlumatlarda dəyişiklik etmək, onlar barədə məlumatlarda aparılan düzəlişləri təsdiq və ya rədd etmək, İnformasiya sisteminin İnformasiya ehtiyatında dəyişiklikləri müvafiq qeydlər etməklə aparmaq, belə qeydlər üçün əsas olan sənədləri müvafiq sənədlər qovluğuna daxil etmək;

7.2.11. İnformasiya sistemi üzrə statistik hesabatlar hazırlamaq və onlar əsasında təhlillər aparmaq;

7.2.12. İnformasiya sisteminin təşkili və fəaliyyəti ilə bağlı Əlaqələndirici qurumun qiymətləndirmələr aparmasına zəruri şərait yaratmaq;

7.2.13. İnformasiya sisteminin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və ya arxivləşdirilməsi ilə bağlı rəsmi sənədləri və texniki məlumatları Əlaqələndirici quruma təqdim etmək;

7.2.14. İnformasiya sistemində çıxışı olan, habelə onun aparılmasında iştirak edən əməkdaşlarını gücləndirilmiş elektron imza ilə təmin etmək;

7.2.15. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə elektron xidmətlər (bundan sonra – elektron xidmətlər) göstərilməsi üçün tələb edilən sənədlər barədə məlumat İnformasiya sistemində olduqda, həmin məlumatın ilkin mən-

bədən əldə edilməsini bu Əsasnaməyə və Qaydalara uyğun təmin etmək;

7.2.16. İnformasiya sisteminin fəaliyyətini bu Əsasnamənin 1.2-ci bəndində qeyd olunan normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun təşkil etmək, onun formalaşdırılmasına, aparılmasına, inteqrasiyasına, arxivləşdirilməsinə, dayanıqlı və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsinə nəzarət etmək.

8. İnformasiya sistemi operatorunun hüquqları və vəzifələri

8.1. İnformasiya sistemi operatorunun aşağıdakı hüquqları vardır:

8.1.1. İnformasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində rəy və təkliflər vermək;

8.1.2. İnformasiya sistemi ilə məlumat mübadiləsində iştirak edəcək informasiya ehtiyatları və sistemləri müəyyən edilmiş texniki və funksional tələblərə cavab vermədiyi hallarda onlarda zəruri dəyişiklik və təkmilləşdirmə aparılması məqsədilə məsələ qaldırmaq;

8.1.3. digər informasiya ehtiyatları və sistemləri ilə məlumat mübadiləsinin təşkili üçün zəruri elektron servislər təşkil etmək və onları yeniləmək.

8.2. İnformasiya sistemi operatorunun aşağıdakı vəzifələri vardır:

8.2.1. İnformasiya sistemi vasitəsilə iştirakçının dayanıqlı, fasiləsiz, etibarlı və təhlükəsiz məlumat mübadiləsi aparılmasını təmin etmək;

8.2.2. İnformasiya sisteminin proqram kompleksinə nəzarəti həyata keçirmək və mütəmadi texniki baxışları təşkil etmək;

8.2.3. proqram təminatının lisenziyalaşdırılmasını, lisenziyalı proqram təminatlarının işlək vəziyyətdə olmasını və yenilənməsini təmin etmək;

8.2.4. İnformasiya sisteminin fəaliyyətinin dayanma hallarının qeydiyyatını və baş verən xətalərin təhlillərini aparmaq;

8.2.5. saxlanılan məlumatların sürətli axtarışının həyata keçirilməsi məqsədilə informasiya ehtiyatının mütəmadi optimallaşdırılmasını təşkil etmək;

8.2.6. İnformasiya sistemindəki dəyişdirilmiş və ya məhv edilmiş məlumatların dərhal bərpa edilə bilməsi imkanını təmin etmək;

8.2.7. informasiya ehtiyatının ehtiyat nüsxəsinin sahib tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydada saxlanılmasını təmin etmək;

8.2.8. müəyyən edilmiş qrafik üzrə, eləcə də sahibin müraciəti əsasında İnformasiya sisteminin yerləşdiyi server və şəbəkə avadanlığına profilaktik baxış keçirilməsini təmin etmək və aktlaşdırmaq;

8.2.9. mütəmadi olaraq şəbəkə infrastrukturunda məlumatötürmə sürətini ölçmək və fasilələr yaranmasının səbəblərini müəyyən etmək məqsədilə monitorinqlər keçirmək;

8.2.10. İnformasiya sistemindən istifadə zamanı yaranan nasazlıqları aradan qaldırmaq məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər görmək;

8.2.11. İnformasiya sisteminin fəaliyyəti üzrə hər hansı bir qəza (xəta) baş verdiyi və İnformasiya sisteminin fəaliyyətində hər hansı fasilə yarandığı halda sahibi bu barədə məlumatlandırmaq;

8.2.12. server və şəbəkə avadanlığının yerləşdiyi otaqlarda fasiləsiz elektrik enerjisini, yanğın təhlükəsizliyini və tələb olunan temperaturu tənzimləyən cihazlara müəyyən edilmiş qaydada texniki baxış keçirilməsini və aşkar olunmuş nasazlıqların aradan qaldırılmasını təmin etmək;

8.2.13. sahibin müraciəti əsasında, qanunvericilikdə edilmiş dəyişikliklərə müvafiq olaraq ən qısa müddətdə proqram təminatında uyğunlaşdırmalar aparılmasını, eləcə də yeni proqram modullarının yazılmasını və sınaqların keçirilməsini təmin etmək;

8.2.14. İnformasiya sisteminin fəaliyyəti üzrə sahibin tələb etdiyi məzmununda hesabatlar hazırlamaq;

8.2.15. qanunsuz daxilolma və saxtalaşdırma hallarının qarşısını almaq, habelə giriş və əməliyyat tarixçələrini (loqları) saxlamaq;

8.2.16. İnformasiya sisteminin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi işlərini texniki tələblərə, eləcə də bu Əsasnamədə və Qaydalarda müəyyən edilən tələblərə uyğun formada aparmaq;

8.2.17. İnformasiya sisteminin dayanıqlı və fasiləsiz fəaliyyətini, sistemin komponentlərinin və proqram təminatının təyinatı üzrə istismarını, texniki xidmətini, təmirini və yenilənməsini, habelə təkmilləşdirilməsi üzrə profilaktik işlərin görülməsini təmin etmək.

9. İnformasiya sistemi iştirakçılarının hüquqları və vəzifələri

9.1. İnformasiya sistemi iştirakçılarının aşağıdakı hüquqları vardır:

9.1.1. İnformasiya sisteminin işinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər vermək;

9.1.2. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən icraatda iştirak edən şəxslər barədə İnformasiya sistemində məlumatları yoxlamaq, zəruri sənəd və arayışlara dair məlumatları əldə etmək və ötürmək;

9.1.3. qanuna uyğun olaraq, prosessual hərəkətlərin müvafiq şəxslərin bilavasitə iştirakı olmadan videokonfrans əlaqə sistemindən istifadə edilməklə həyata keçirilməsi imkanını təmin etmək.

9.2. İnformasiya sistemi iştirakçılarının aşağıdakı vəzifələri vardır:

9.2.1. məlumatları və sənədləri dolğun şəkildə İnformasiya sistemində daxil etmək, bu məlumatların və sənədlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün zəruri tədbirlər görmək;

9.2.2. İnformasiya sistemindən və oradakı məlumatlardan yalnız xidməti məqsədlər üçün istifadə etmək;

9.2.3. sahib tərəfindən İnformasiya sistemində daxil edilən və iştirakçının bilavasitə fəaliyyəti ilə bağlı olan yeni məlumat və sənədləri daim izləmək;

9.2.4. sənədlərə dair İnformasiya sistemində saxlanılan məlumatlarda aşkar edilmiş səhvlərin aradan qaldırılması məqsədilə dərhal sahibə məlumat vermək;

9.2.5. məlumatların mühafizəsini təmin edən avadanlıq və proqram vasitələrinə müdaxilə etməmək;

9.2.6. İnformasiya sisteminin fəaliyyətini ləngidən, ona zərər vuran və ya onun fəaliyyətinin dayanmasına səbəb ola bilən hərəkətlərə yol verməmək;

9.2.7. İnformasiya sistemində giriş imkanı verən texniki vasitələrin və İnformasiya sistemindən əldə olunan qanunla qorunan məlumatları özündə əks etdirən kağız daşıyıcıların mühafizəsini təmin etmək;

9.2.8. İnformasiya sistemindən istifadə zamanı kompüterin monitorunda əks olunan məlumatları kənar şəxslərin oxumasına imkan verməmək, eləcə də İnformasiya sistemində olan dövlət, şəxsi, ailə və ya kommersiya sirrini, yaxud qanunla qorunan digər konfidensial məlumatları internet şəbəkəsi vasitəsilə yaymamaq;

9.2.9. İnformasiya sistemində daxil olmağa imkan verən elektron imza vasitələrinin konfidensiallığını (məxfiliyini) pozmamaq;

9.2.10. məlumatların mühafizəsi ilə bağlı tədbirlərin yoxlanılmasını həyata keçirən şəxslərə maneələr yaratmamaq;

9.2.11. icraatında olan işlər (materiallar, müraciətlər və sair) üzrə aidiyyəti şəxslər İnformasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişlərsə, müvafiq sənədləri, o cümlədən prokuror aktları və digər prosessual sənədləri gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilməklə bu şəxslərin həmin sistemdə yaradılmış elektron kabinetlərində yerləşdirmək və onlara bu barədə məlumatı həmin sistem vasitəsilə elektron qaydada (elektron poçt və SMS vasitəsilə) çatdırmaq;

9.2.12. icraatında olan işlər (materiallar, müraciətlər və sair) üzrə aidiyyəti şəxslər İnformasiya sistemində qeydiyyatdan keçməmişlərsə, onlara müvafiq sənədlər barədə məlumatları bu sistem vasitəsilə şəxsin təqdim etdiyi mobil telefon nömrəsinə SMS-lə çatdırmaq.

10. İnformasiya sistemi istifadəçilərinin hüquqları və vəzifələri

10.1. İnformasiya sistemi istifadəçilərinin aşağıdakı hüquqları vardır:

10.1.1. elektron xidmətlərdən İnformasiya sistemi vasitəsilə istifadə etmək;

10.1.2. elektron xidmətlərdən istifadə etmək üçün elektron kabinet yaratmaq;

10.1.3. iştirak etdikləri prosessual hərəkətlər barədə İnformasiya sistemindəki müvafiq məlumatlarla tanış olmaq;

10.1.4. müraciətləri və digər sənədləri prokurorluğa elektron qaydada göndərmək;

10.1.5. prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə həyata keçirilən və İnformasiya sistemi istifadəçisinin iştirak etdiyi icraat üzrə çıxarılan qərarlar, qəraradlar və digər prosessual sənədlər barədə İnformasiya sistemində olan məlumatları elektron kabineti vasitəsilə və elektron qaydada (elektron poçt və SMS vasitəsilə) almaq;

10.1.6. İnformasiya sisteminin işinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər vermək;

10.1.7. bu Əsasnamə ilə müəyyən edilmiş digər hüquqlardan istifadə etmək.

10.2. İnformasiya sistemində məlumatları düzgün daxil etmək İnformasiya sistemi istifadəçilərinin vəzifəsidir.

11. İnformasiya sistemi ilə əlaqəli fəaliyyət göstərən digər dövlət informasiya ehtiyatları və sistemləri

11.1. Məlumat mübadiləsinin operativliyini və səmərəliliyini artırmaq məqsədilə İnformasiya sistemi Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin və «Dövlət sirri haqqında», «Fərdi məlumatlar haqqında», «Banklar haqqında», «Kommersiya sirri haqqında» Azərbaycan Respublikası qanunlarının tələbləri nəzərə alınmaqla digər dövlət informasiya sistemləri ilə əlaqəli fəaliyyət göstərir.

11.2. Prokurorluq işçiləri qanunla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada, prokurorluğun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, iş üçün zəruri halların araşdırılması üçün sorğu əsasında EHS vasitəsilə aşağıdakı məlumatları əldə edirlər:

11.2.1. şəxsə məxsus olan nəqliyyat vasitələri barədə məlumatlar;

11.2.2. sürücülük vəsiqələri barədə məlumatlar;

11.2.3. şəxsin təhsili və təhsil sənədləri barədə məlumatlar;

11.2.4. şəxsin həqiqi hərbi xidmət keçməsinə dair məlumatlar;

11.2.5. şəxslərin və nəqliyyat vasitələrinin sərhədkeçmə uçotu barədə məlumatlar;

11.2.6. şəxsin sərhədkəçməsinə məhdudiyət qoyulması barədə məlumatlar;

11.2.7. şəxslər barəsində axtarış və cinayət işlərinə, məhkumluğa, cərimə cəza növünün ödənişlərinə dair məlumatlar;

11.2.8. Azərbaycan Respublikası Əhalisinin Dövlət Reyestrindən vətəndaşlara dair məlumatlar;

11.2.9. Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə verilən sənədlərə dair məlumatlar;

11.2.10. Azərbaycan Respublikasında müvəqqəti və ya daimi yaşamaq üçün icazə almış, habelə müvəqqəti olma müddəti uzadılmış və ya qaçqın statusu almış əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə dair məlumatlar;

11.2.11. əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin olduğu yer üzrə qeydiyyatına dair məlumatlar;

11.2.12. Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən aparılan informasiya sistemindən məcburi köçkün statusu olan şəxslər barədə məlumatlar;

11.2.13. cinayət təqibi üzrə icraatla bağlı daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydiyyatata alınmış mülkiyyət, icarə və istifadə hüquqlarına, habelə həmin hüquqların məhdudlaşdırılmasına (yüklülüyünə) dair məlumatlar;

11.2.14. hökm və ya məhkəmənin digər yekun qərarı barədə məlumatlar;

11.2.15. barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilmiş şəxslər, məhkumlar barədə məlumatlar, habelə həbs qətimkan tədbirinin və cəzaların icrası vəziyyəti barədə məlumatlar;

11.2.16. notariat hərəkətləri barədə məlumatlar;

11.2.17. elektrik enerjisi, su və qazdan istifadə və bununla bağlı abunəçilər haqqında məlumatlar;

11.2.18. telefon nömrələri barədə məlumatlar;

11.2.19. hüquqi şəxslərin və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki şəxslərin vergi ödəyicisi kimi uçotda olmasına, fəaliyyət sahəsinə, ünvanlarına, hüquqi şəxsin rəhbərinə dair məlumatlar;

11.2.20. sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestrindən yoxlamalar barədə məlumatlar;

11.2.21. şəxsin əmək müqaviləsinin olub-olmamasına dair məlumatlar.

11.3. Prokurorluq işçiləri qanunla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada, prokurorluğun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq, iş üçün zəruri halların araşdırılması üçün qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı əsasında EHS vasitəsilə aşağıdakı məlumatları əldə edirlər:

11.3.1. ipoteka kreditləşməsi və təminat verilən kreditlər üzrə bank sirri təşkil edən məlumatlar;

11.3.2. kredit təşkilatlarından şəxslərin bank və ya kredit təşkilatlarında mövcud olan hesabları, əmanətləri, hesablardakı vəsaitlərinin miqdarı barədə məlumatlar;

11.3.3. kredit məlumatlarının icmalı, borcalanın aktiv öhdəlikləri, borcalanın bağlanmış öhdəlikləri, borcalanın zəmin olduğu öhdəliklər, ipoteka və ya girov saxlayanın xeyrinə yüklü edilən daşınmaz və ya daşınar əşyalar barədə məlumatlar.

11.4. İnformasiya sisteminin «Elektron məhkəmə» informasiya sistemi ilə inteqrasiyası aşağıdakı əsas istiqamətlərdə təmin edilir:

11.4.1. İnformasiya sistemində toplanılan işlərin və digər materialların Azərbaycan Respublikasının prosesual qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş hallarda və qaydada məhkəməyə göndərilməsi üçün «Elektron məhkəmə» informasiya sistemində ötürülməsi;

11.4.2. prosesual qanunvericiliklə müəyyən olunmuş hallarda və qaydada prokurorluq işçisi tərəfindən məhkəməyə ünvanlanan etiraz, vəsatət, protest və digər prosesual sənədlərin «Elektron məhkəmə» informasiya sistemində ötürülməsi;

11.4.3. məhkəmə tərəfindən qəbul edilmiş hökm, qətnamə və digər qərarların, habelə bildirişlərin prosesual qanunvericiliklə müəyyən olunmuş hallarda və qaydada İnformasiya sisteminə «Elektron məhkəmə» informasiya sistemi vasitəsilə göndərilməsi.

12. İnformasiya sisteminin fəaliyyətinin təşkili

12.1. İnformasiya sisteminin fəaliyyətinin və təhlükəsizliyinin təşkilini, aidiyyəti qurumlarla qarşılıqlı fəaliyyətin əlaqələndirilməsini sahib həyata keçirir.

12.2. İnformasiya sistemi daxilində informasiya ehtiyatlarından istifadəyə buraxılış həddini sahib müəyyən edir.

12.3. İnformasiya sistemində iştirakçı tərəfindən daxil edilən məlumatlar həmin şəxsin gücləndirilmiş elektron imzası ilə təsdiqlənməlidir.

12.4. Prosesual sənədlərin layihələri İnformasiya sistemi vasitəsilə avtomatlaşdırılmış formada tərtib edilir.

12.5. Tərtib edilən prosesual sənəd qanunvericilik aktlarının tələblərinə uyğunluq baxımından yoxlanıldıqdan sonra prokurorluq işçisi həmin sənədi gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edir.

12.6. İnformasiya sistemində daxil edilən məlumatlar dolğun olmalı, zəruri xanalar tam doldurulmalıdır.

12.7. Prosesual qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada icraatın digər dillərdə aparıldığı hallar istisna olmaqla, məlumatlar İnformasiya sistemində Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində daxil edilir.

12.8. İnformasiya sistemində daxil edilmiş məlumatlarda çatışmazlıqlar aşkar olunduqda, iştirakçının yazılı müraciəti əsasında sahib həmin çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görür.

13. İnformasiya sistemində istifadə qaydası

13.1. İnformasiya sistemində girişi sahib təmin edir. İnformasiya sistemində istifadə elektron kabinet vasitəsilə həyata keçirilir.

13.2. İstifadəçilər və iştirakçılar Vahid Giriş Sistemi («ASAN login») ilə eyniləşdirildikdən sonra avtomatik qaydada yaradılmış elektron kabinetləri vasitəsilə özlərinə aid sənədləri (məlumatları) əldə edə, habelə onların gücləndirilmiş elektron imza ilə təsdiq edilmiş elektron variantlarını çap edə və digər əməliyyatlar həyata keçirə bilərlər.

13.3. İstifadəçilər İnformasiya sistemində yaradılan elektron kabinetləri vasitəsilə özləri haqqında toplanılan məlumatlarda dəyişiklik edilməsi barədə müraciət edə, habelə həmin məlumatlardan istifadə olunması barədə informasiyanı əldə edə (onunla tanış ola) bilərlər.

13.4. İnformasiya sistemində həyata keçirilən elektron xidmətlərdən istifadə sahibin rəsmi internet saytında dövlət xidmətləri bölməsi və ya EHS, qanunla müəyyən edilmiş ödənişlərin edilməsi «ASAN ödəniş» və digər ödəniş sistemləri (elektron kabinetdə «ASAN ödəniş» və digər ödəniş sistemlərinə keçid verilməklə) vasitəsilə həyata keçirilir.

13.5. Sahib istifadəçinin İnformasiya sistemindəki məlumatlara (elektron kabinetə) giriş hüququnu aşağıdakı hallarda məhdudlaşdırıla bilər:

13.5.1. İnformasiya sistemində qeyri-qanuni daxilolma və ya müdaxilə baş verdikdə;

13.5.2. bu əsasnamədə müəyyən edilmiş tələblər yerinə yetirilmədikdə.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ BAŞ PROKURORLUĞU

ƏMR
№ 15/30

Bakı şəhəri

21 yanvar 2022-ci il

**“Prokurorluq orqanlarında xidməti informasiyanın təqdim edilməsi
Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında**

“İnformasiya əldə etmək haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq prokurorluq orqanlarında olan xidməti informasiyanın digər dövlət orqanlarına, dövlət orqanı tərəfindən yaradılan publik hüquqi şəxslərə, qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərinə və səhmlərinin (paylarının) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərə təqdim edilməsi qaydasının müəyyən edilməsi ilə əlaqədar, “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinə rəhbər tutaraq,

ƏMR EDİRƏM:

1. “Prokurorluq orqanlarında xidməti informasiyanın təqdim edilməsi Qaydası” (bundan sonra –Qayda) təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Qaydanın icrasına nəzarət Baş prokurorun birinci müavini, müavinləri və Təşkilat və icraya nəzarət idarəsinə həvalə edilsin.
3. Əmr elan və icra olunması üçün Baş Prokurorluğun struktur qurumlarına və bütün tabe prokurorluqlara göndərilsin, “Azərbaycan Prokurorluğu” elmi-praktiki jurnalında dərc edilsin və “Prokurorluğun Normativ Xarakterli Hüquqi Sənədlərinin Reyestri”nə daxil edilsin.

**Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru
I dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri****Kamran Əliyev**

*Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun 21.01.2022-ci il
tarixli 15/30 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir.*

Prokurorluq orqanlarında xidməti informasiyanın təqdim edilməsi Qaydası**1. Ümumi müddəalar**

1.1. Bu Qayda “İnformasiya əldə etmək haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra – Qanun) 39-cu maddəsinə müvafiq olaraq prokurorluq orqanlarında olan xidməti informasiyanın digər dövlət orqanlarına, dövlət orqanı tərəfindən yaradılan publik hüquqi şəxslərə, qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərə və səhmlərinin (paylarının) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərə (bundan sonra – orqan (qurum) təqdim edilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Bu Qayda aşağıdakılara şamil edilmir:

1.2.1. qanunla müəyyənləşdirilmiş dövlət sirri təşkil edən məlumatlara;

1.2.2. “Milli arxiv fondu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq arxiv sənədləri ilə işləməyə buraxılmanın təmin edilməsinə;

1.2.3. “Vətəndaşların müraciətləri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənən təklif, ərizə və şikayətlərə;

1.2.4. beynəlxalq müqavilələrlə müəyyən edilmiş məhdudiyyətlərə.

1.3. Xidməti informasiya əldə edilməsi məhdudlaşdırılan informasiyadır.

1.4. Prokurorluq orqanlarına (bundan sonra – informasiya sahibi) məxsus olan xidməti informasiyanın təqdim edilməsinə dair prokurorluq orqanlarının rəhbərləri, onların informasiya məsələləri üzrə təyin etdikləri vəzifəli şəxslər, yaxud müvafiq struktur qurumlar sərəncam verə bilərlər.

1.5. İnformasiya sahibi Qanunun 35-ci maddəsində göstərilən informasiyaları xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab edir.

1.6. Qanunun 38.1-ci maddəsinə əsasən, əldə olunmasına məhdudiyyətlər qoymaqla fərdi məlumatları xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab etmək olar.

1.7. Xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulan sənədlərin və (və ya) onların saxlandığı qovluğun üzərinə “Xidməti istifadə üçün” qeydi yazılır. Bu halda sənədlərin və (və ya) onların saxlandığı qovluğun üzərində məhdudiyyətin qüvvəyə mindiyi və qüvvədən düşdüyü tarix göstərilməlidir.

1.8. İnformasiya xidmətlərinin təşkili daxili icraat qaydalarına uyğun aparılır.

1.9. Prokurorluq orqanlarında xidməti informasiyanın təqdim edilməsi qaydasının pozulması vəzifəli şəxsin inzizam məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün əsasdır.

2. Xidməti informasiyanın təqdim olunması

2.1. Qanunun 35-ci maddəsi ilə müəyyən edilən müddətə informasiya sahibi xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş informasiyanın verilməsi ilə bağlı sorğunun icra edilməsindən imtina edir. İnformasiya sorğusunu verən orqan (qurumun) əsasnaməsində və ya nizamnaməsində nəzərdə tutulan səlahiyyətlərin həyata keçirilməsi və (və ya) icraatında olan inzibati icraatın aparılması üçün tələb olunduğu halda informasiya sahibi sorğu əsasında Qanunun 35-ci maddəsi ilə müəyyən edilən müddətdə xidməti informasiyanı təqdim edir. İnformasiya sorğusunu verən orqan (qurumun) bu informasiyanı əldə etməyə əsas verən səlahiyyətini əsaslandırmaqda onun təqdim edilməsinə yol verilmir.

2.2. İnformasiya sahibi ictimaiyyətdə maraq doğuran cinayət, inzibati xəta və digər hüquq pozuntusuna və ya bədbəxt hadisələrə dair informasiyanı nəticə tam aydınlaşdırılana qədər elə həddə açıqlamaladır ki, təhqiqatın, ibtidai istintaqın və ya digər araşdırmanın aparılmasına və ya bədbəxt hadisənin səbəblərinin aydınlaşdırılmasına mane olmasın.

2.3. Bu cür informasiyanın açıqlanma həddinə dair qərar təhqiqatı, ibtidai istintaqı və ya sair araşdırmanı aparan və ya nəzarəti təşkil edən vəzifəli şəxs tərəfindən qəbul edilir.

2.4. Qanunun 37-ci maddəsində göstərilən informasiya əldə olunması məhdudlaşdırılan informasiyanın tərkib hissəsinə daxil olduqda, o zaman sənədin yalnız əldə olunması məhdudlaşdırılmayan hissəsi açıqlanır.

2.5. Prokurorluq işçiləri və prokurorluğun digər əməkdaşları xidməti vəzifələrini yerinə yetirmələri ilə əlaqədar xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş sənədlərlə işləmək hüququna malikdirlər.

2.6. İnformasiya sahibinin rəhbəri kənar şəxslərə xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulan informasiya ilə işləməyə həmin informasiyanın prokurorluğun maraqlarına ziyan vurmaması şərtilə icazə verə bilər.

2.7. "Xidməti istifadə üçün" qeydli sənədlər prokurorluq orqanının struktur qurumlarında həmin prokurorluq orqanının kargüzarlıq xidmətinin nəzarəti altında formalaşdırılır. Belə sənədlərin uçotu və qeydiyyatı ayrıca aparılır. Onlar kağız, elektron daşıyıcılarda və ya digər maddi daşıyıcılarda (audio, video yazı, foto və s.) saxlanıla bilər. Bu növ sənədlərin göndərildiyi andan alındığı anadək hərəkətinin qeydiyyatı aparılır və bütün hallarda imzalanmaqla verilir.

2.8. "Xidməti istifadə üçün" qeydli sənədlər aidiyyəti prokurorluq orqanı rəhbərinin və ya müvafiq vəzifəli şəxsinin razılığı olmadan çoxaldıla, göndərilə, yayımlana və ya açıqlana bilməz.

2.9. "Xidməti istifadə üçün" qeydli sənədlər digər orqana (qurumlara) felyeger rabitəsi, sifarişli poçt, kuryer və ya elektron hökumət portalı vasitəsilə göndərilə bilər.

2.10. "Xidməti istifadə üçün" qeydli sənədlər bir neçə

ünvana göndərildikdə siyahı tərtib edilir və hər ünvan qarşısında göndərilən nüsxənin nömrəsi yazılır.

2.11. "Xidməti istifadə üçün" qeydli sənədlər qalın, işıq keçirməyən kağızdan hazırlanmış zərflərdə göndərilir. Bu tələbə uyğun gəlməyən zərflərdə göndərilən sənədlər zərflə qoyulmazdan öncə işıq keçirməyən kağıza bükülməlidir.

2.12. Zərfin üzərində aşağıdakı rekvizitlər qoyulur:

2.12.1. yuxarı sağ küncdə "Xidməti istifadə üçün" qeydi;

2.12.2. aşağıda sənədin göndərildiyi orqanın (şəxsin) adı və ünvanı, ondan aşağıda isə göndərən orqanın (şəxsin) adı, ünvanı və sənədin qeydə alınma nömrəsi.

2.13. Bir sənədin bir neçə nüsxəsinin göndərilməsi zamanı zərf üzərində və reyestrə sənədin qeydiyyat nömrəsindən sonra mötərizədə nüsxələrin nömrəsi göstərilir.

2.14. Xidməti informasiya daşıyıcısı olan sənədlərlə iş üzrə kargüzarlıq fəaliyyəti ilə bağlı bu Qaydada nəzərdə tutulmayan məsələlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 935 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət orqanlarında, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat"a və Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun 30 iyul 2020-ci il tarixli Kollegiya qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun İşin Təşkili Qaydaları"na əsasən tənzimlənilir.

2.15. Xidməti informasiyanın təqdim olunmasına məhdudiyyət aradan qaldırıldıqdan sonra həmin informasiya Qanunla müəyyən edilmiş müddətdə verilir. Bu zaman xidməti informasiyanın tərkibində əldə olunmasına məhdudiyyət qoyulan peşə (vəkil, notariat və s), kommersiya və ya bank, istintaq və məhkəmə sirlərinə aid məlumatlar olduqda, informasiya sahibi həmin məlumatları anonimləşdirməklə informasiyanı təqdim edə və açıqlaya bilər.

2.16. Xidməti informasiyanın təqdim edildiyi orqanın (qurumun) vəzifəli şəxsləri onun mühafizəsinin təmin olunmasına görə məsuliyyət daşıyırlar.

3. Xidməti informasiyanın təqdim olunması üzərində məhdudiyyətin müddətləri

3.1. Xidməti informasiya internet informasiya ehtiyatlarına daxil edilibsə, bu zaman onun kənar şəxslər tərəfindən əldə olunmasını mümkün edən tədbirlər görülməlidir.

3.2. İnformasiya sahibi Qanunun 35-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş müddətlərdə informasiyaları xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab edir.

3.3. Xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulan informasiyaların əldə olunmasına qoyulan məhdudiyyət bu məhdudiyyəti doğuran səbəblər aradan qalxdıqda, lakin 5 ildən gec olmayan müddətdə götürülür.

3.4. İnformasiyanın əldə olunmasına qoyulan məhdudiyyətin qüvvədən düşmüş hesab edilməsi informasiyanın daşıyıcısında və reyestrə qeyd olunur.

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu

**Dərc olunması üçün jurnala material göndərmək
istəyənlərin diqqətinə!**

***Redaksiyaya göndərilən materialların (əlyazmaların)
tərtibatı aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:***

1. Əlyazma kağız və elektron daşıyıcılarda birbaşa, yaxud elektron poçt vasitəsilə aşağıda göstərilən ünvana (Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu Elm-Tədris Mərkəzinin ünvanına) təqdim edilir (WinWord mətnində).
2. Mətn, haşiyələr də daxil olmaqla, Times New Roman şrifti (Yunikod) ilə yığılmalıdır.
3. Haşiyələr ardıcılıqla düzülməli və nömrələri səhifələrdəki istinadlara uyğun olmalıdır. Biblioqrafiya bloku ГОСТ P 7.0.5 – 2008 standartına uyğun olaraq tərtib edilməlidir.
4. Məqalələrin həcmi 12 səhifədən çox olmamalıdır. Digər materialların həcmi redaksiya heyəti ilə razılaşdırılmalıdır.
5. Əlyazma müəllif tərəfindən imzalanmalıdır.
6. Müəllifin adı, soyadı, atasının adı, vəzifəsi, rütbəsi, elmi dərəcəsi, telefon, faks nömrələri, elektron poçt ünvanı və digər əlaqə vasitələri barədə məlumat ya ayrıca, ya da məqalənin bir hissəsində əks olunmalıdır.
7. Materiala əlavə olunmuş fotosəkillər yüksək keyfiyyətli olmalıdır.
8. Əlyazmalardakı məlumatların və haşiyələrdə göstərilən mənbələrin həqiqiliyinə müəllif cavabdehlik daşıyır.
9. Əlyazma (fotosəkil) bu tələblərə cavab vermədikdə, material (fotosəkil) çap edilmir, yaxud müəllifə mətnə düzəlişlərin aparılması təklif olunur.
10. Materialların çapı üçün müəllifdən ödəniş tələb olunmur.

**Materiallar Baş Prokurorluğun
Elm-Tədris Mərkəzinə göndərilə bilər.**

